ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ **СЪВЕТ**

Страсбург, 11 декември 2018 г.
(OR. en)

2016/0288 (COD)
LEX 1853

PE-CONS 52/1/18
REV 1

TELECOM 212
COMPET 495
MI 510
CONSOM 201
JUSTCIV 174
CODEC 1210

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИ КОДЕКС ЗА ЕЛЕКТРОННИ СЪОБЩЕНИЯ (ПРЕРАБОТЕНА)

ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/…
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 11 декември 2018 г.

за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения
(преработена)

(Текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет[1],

като взеха предвид становището на Комитета на регионите[2],

в съответствие с обикновената законодателна процедура[3],

---

1 ОВ C 125, 21.4.2017 г., стр. 56.
2 ОВ C 207, 30.6.2017 г., стр. 87.
3 Позиция на Европейския парламент от 14 ноември 2018 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 4 декември 2018 г. .

като имат предвид, че:

(1) Директиви 2002/19/ЕС[1], 2002/20/ЕС[2], 2002/21/ЕС[3] и 2002/22/ЕС[4] на Европейския парламент и на Съвета бяха съществено изменени. Поради по-нататъшни изменения и с оглед постигане на яснота, посочените директиви следва да бъдат преработени.

[1] Директива 2002/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. относно достъпа до електронни съобщителни мрежи и тяхната инфраструктура и взаимосвързаността между тях (Директива за достъпа) (ОВ L 108, 24.4.2002 г., стр. 7).

[2] Директива 2002/20/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. относно разрешението на електронните съобщителни мрежи и услуги (Директива за разрешение) (ОВ L 108, 24.4.2002 г., стр. 21).

[3] Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги (Рамкова директива) (ОВ L 108, 24.4.2002 г., стр. 33).

[4] Директива 2002/22/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги (Директива за универсалната услуга) (ОВ L 108, 24.4.2002 г., стр. 51).

(2) Действието на петте директиви, които са част от съществуващата регулаторна рамка за електронни съобщителни мрежи и услуги, а именно директиви 2002/19/ЕО, 2002/20/ЕО, 2002/21/ЕО и 2002/22/ЕО и Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета[1], е предмет на периодичен преглед от страна на Комисията, по-специално с оглед определяне на нуждата от изменения в съответствие с технологичните и пазарните промени.

(3) В своето съобщение от 6 май 2015 г. за установяване на Стратегия за цифровия единен пазар за Европа, Комисията заяви, че в прегледа си на правната рамка за далекосъобщенията би се съсредоточила върху мерки, насочени към стимулирането на инвестициите във високоскоростни широколентови мрежи, би въвела по-съгласуван подход с оглед на вътрешния пазар в политиката за радиочестотния спектър и неговото управление, би осигурила условия за истински единен пазар чрез преодоляване на регулаторната разпокъсаност, би гарантирала ефективна защита на потребителите, равнопоставени условия на конкуренция за всички участници на пазара и последователно прилагане на правилата, както и би осигурила по-ефективна регулаторна институционална рамка.

[1] Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 г. относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации) (ОВ L 201, 31.7.2002 г., стр. 37).

(4) Настоящата директива е част от програмата за регулаторна пригодност (REFIT), обхващаща четири директиви, а именно директиви 2002/19/ЕО, 2002/20/ЕО, 2002/21/ЕО и 2002/22/ЕО, и Регламент (ЕО) № 1211/2009 на Европейския парламент и на Съвета[1]. Всяка от тези директиви съдържа мерки, приложими към доставчиците на електронни съобщителни мрежи и електронни съобщителни услуги в съответствие с регулаторната история на сектора, съгласно която предприятията бяха вертикално интегрирани, а именно предлагаха както мрежи, така и услуги. Прегледът дава възможност за преработка на четирите директиви с цел да се опрости настоящата структура с оглед подобряване на съгласуваността и достъпността в съответствие с целта по REFIT. Той дава също така възможност структурата да се адаптира към новата пазарна реалност, при която предоставянето на съобщителни услуги вече не е непременно обвързано с предоставянето на мрежа. Както е предвидено в междуинституционалното споразумение от 28 ноември 2001 г. относно по-структурирано използване на техниката за преработване на нормативни актове[2], преработването се състои в приемането на нов правен акт, който включва в един текст както съществените изменения, които внася в предишен акт, така и непроменените разпоредби на този акт. Предложението за преработване се отнася до съществените изменения, които внася в предишен акт, а на вторично ниво включва кодифицирането на непроменените разпоредби на предишния акт заедно с тези съществени изменения.

---

1 Регламент (ЕО) № 1211/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. за създаване на Орган на европейските регулатори в областта на електронните съобщения (ОЕРЕС) и на Служба (ОВ L 337, 18.12.2009 г., стр. 1).

2 ОВ C 77, 28.3.2002 г., стр. 1.

(5) Настоящата директива създава правна рамка, която да гарантира свобода на предоставянето на електронни съобщителни мрежи и услуги, обвързана единствено с условията, установени в настоящата директива, и с евентуалните ограничения в съответствие с член 52, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално с мерките относно обществения ред, обществената сигурност и общественото здраве и в съответствие с член 52, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“).

(6) Настоящата директива не засягат възможността отделните държави членки да вземат необходимите мерки, за да гарантират защитата на основните си интереси по сигурността, да опазват обществения ред и обществената сигурност и да позволяват разследването, разкриването и преследването на престъпления, като се има предвид, че всички ограничения на упражняването на правата и свободите, признати от Хартата, и по-специално в членове 7, 8 и 11 от нея, например ограничения във връзка с обработването на данни, трябва да бъдат предвидени в закон, да зачитат основното съдържание на тези права и свободи и да бъдат съобразени с принципа на пропорционалност, в съответствие с член 52, параграф 1 от Хартата.

7) Конвергенцията на секторите на далекосъобщенията, медиите и информационните технологии означава, че всички електронни съобщителни мрежи и услуги следва да бъдат обхванати доколкото е възможно от единен Европейски кодекс за електронните съобщения, установен с една единствена директива, с изключение на въпросите, които уреждат по-добре чрез пряко приложими правила, установени с регламенти. Необходимо е регулирането на електронните съобщителни мрежи и услуги да бъде отделено от регулирането на съдържанието. Следователно настоящата директива не обхваща съдържанието на услугите, предоставяни по електронни съобщителни мрежи, ползващи електронни съобщителни услуги, като например разпространяваното радио- и телевизионно съдържание, финансовите услуги и някои услуги на информационното общество, и не засяга мерките, предприемани на ниво на Съюза или на национално ниво по отношение на такива услуги в съответствие с правото на Съюза, с цел да се стимулира културното и езиковото многообразие и да се гарантира медийния плурализъм. Съдържанието на телевизионните програми е обхванато от Директива 2010/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[1]. Регулирането на аудиовизуалната политика и на съдържанието има за цел постигането на цели от общ интерес като свободата на изразяване, медийния плурализъм, безпристрастността, културното и езиковото многообразие, социалното приобщаване, защитата на потребителите и закрилата на непълнолетните. Разделянето на регулирането на електронните съобщения от регулирането на съдържанието не засяга отчитането на връзките, които съществуват помежду им, и по-специално, с оглед да се гарантира медийният плурализъм, културното многообразие и защитата на потребителите. В границите на своята компетентност компетентните органи следва да допринасят за гарантиране на изпълнението на политиките, насочени към насърчаването на тези цели.

[1] Директива 2010/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 10 март 2010 г. за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзаконови и административни актове на държавите членки, отнасящи се до предоставянето на аудиовизуални медийни услуги (Директивата за аудиовизуалните медийни услуги) (ОВ L 95, 15.4.2010 г., стр. 1).

(8) Настоящата директива не засяга прилагането на Директива 2014/53/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[1] към радиосъоръженията, но обхваща радиоприемниците за автомобили и потребителските радиоприемници, както и потребителското оборудване за цифрова телевизия.

(9) За да се даде възможност на националните регулаторни органи и на други компетентни органи да изпълнят целите, установени в настоящата директива, по-специално по отношение на оперативната съвместимост на услугите „от край до край“, обхватът на директивата следва да включи някои аспекти на радиосъоръженията, определени в Директива 2014/53/ЕС, и на потребителското оборудване, използвано за цифрова телевизия, за да се улесни достъпът за крайните ползватели с увреждания. Важно е националните регулаторни и други компетентни органи да насърчават мрежовите оператори и производителите на оборудване да си сътрудничат с оглед улесняване на достъпа на крайни ползватели с увреждания до електронни съобщителни услуги. Неизключителното използване на радиочестотния спектър за лично ползване на крайни радиосъоръжения, макар да не е свързано със стопанска дейност, следва също да попадне в обхвата на настоящата директива, за да се осигури координираният подход към разрешителния режим за такова ползване.

[1] Директива 2014/53/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. за хармонизирането на законодателствата на държавите членки във връзка с предоставянето на пазара на радиосъоръжения и за отмяна на Директива 1999/5/ЕО (ОВ L 153, 22.5.2014 г., стр. 62).

(10) Определени електронни съобщителни услуги по настоящата директива също биха могли да попадат в обхвата на определението за „услуга на информационното общество“, посочено в член 1 от Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета[1]. Разпоредбите на посочената директива, които уреждат услугите на информационното общество, се прилагат спрямо тези електронни съобщителни услуги дотолкова, доколкото настоящата директива или други правни актове на Съюза не съдържат по-специални разпоредби относно електронните съобщителни услуги. Електронните съобщителни услуги, обаче, като например гласовата телефония, текстовите съобщения и услугите за електронна поща са предмет на настоящата директива. Едно и също предприятие, например доставчик на интернет услуга, може да предлага както електронни съобщителни услуги, като например достъп до интернет, така и услуги, които не са обхванати от настоящата директива, като предоставяне на уеб базирано и несвързано със съобщенията съдържание.

(11) Едно и също предприятие, например кабелен оператор, може да предлага както електронни съобщителни услуги, примерно пренос на телевизионни сигнали, така и услуги извън обхвата на настоящата директива, като например търговски услуги за разпространение на звуково или телевизионно съдържание, и следователно на такова предприятие могат да се налагат допълнителни задължения във връзка с дейността му като доставчик или дистрибутор на съдържание в съответствие с разпоредби извън обхвата на настоящата директива, без да се засягат условията, установени в приложение към настоящата директива.

[1] Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 г. установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество (ОВ L 241, 17.9.2015 г., стр. 1).

(12) Регулаторната рамка следва да обхваща използването на радиочестотния спектър от всички електронни съобщителни мрежи, включително появяващото се ползване на радиочестотен спектър за собствени нужди от нови видове мрежи, които се състоят изключително от автономни системи от мобилно радиооборудване, свързано чрез безжични връзки без централно управление или централизиран мрежов оператор, без непременно да се осъществява конкретна стопанска дейност. В развиващата се среда на 5G безжични комуникации подобни мрежи вероятно ще се появяват по-специално извън сгради и по протежение на пътища за нуждите на транспорта, енергетиката, научните изследвания и развитие, електронното здравеопазване, гражданската защита и помощта при бедствия, интернета на нещата, комуникациите машина-машина и свързаните автомобили. В резултат на това, ако въз основа на член 7 от Директива 2014/53/ЕС държавите членки прилагат допълнителни национални изисквания относно пускането в действие или използването (или и двете) на подобно радиооборудване по отношение на ефективното и ефикасно използване на радиочестотния спектър и избягването на вредни смущения, това следва да отразява принципите на вътрешния пазар.

(13) Изискванията към възможностите на електронните съобщителни мрежи постоянно се повишават. Докато в миналото акцентът се поставяше основно върху предоставянето на достъп с все по-голям капацитет навсякъде и на всеки индивидуален потребител, сега все по-важни стават други параметри, като например закъснението, наличността и надеждността. Понастоящем в отговор на това търсене мрежите от оптични влакна достигат все по-близо до ползвателите, а за бъдещите „мрежи с много голям капацитет“ са необходими работни параметри, равностойни на тези, които могат да предоставят мрежите с елементи от оптични влакна най-малко до разпределителната точка на мястото на предлагане на услугата. При фиксирана връзка това съответства на показатели на мрежата, равностойни на постиганите чрез инсталиране на оптични влакна до многофамилна сграда, която се разглежда като място на предоставяне на услугата. При безжична връзка това съответства на показатели на мрежата, сходни с постиганите чрез инсталиране на оптични влакна до базовата станция, която се разглежда като място на предоставяне на услугата. Разликите във възприятията на крайните ползватели, които се дължат на различните характеристики на средствата, с които мрежата се свързва с крайната точка на мрежата, не следва да се вземат предвид, когато се определя дали дадена безжична мрежа може да се счита за осигуряваща сходни мрежови показатели. В съответствие с принципа за технологична неутралност не следва да се изключва използването на други технологии и средства за пренос, когато възможностите им са сравними с тези по базовия сценарий. Разгръщането на такива „мрежи с много голям капацитет“ вероятно ще увеличи възможностите на мрежите и ще подготви почвата за разгръщането на бъдещи поколения безжични мрежи на основата на подобрени радиоинтерфейси и по-сгъстена мрежова архитектура.

(14) Необходимо е да се адаптират определенията, за да се осигури съгласуваност с принципа за технологична неутралност и с темпа на технологично развитие, включително новите форми на управление на мрежи, например чрез софтуерно емулирани или софтуерно дефинирани мрежи. Технологичното и пазарното развитие наложи преминаването на мрежите към технологията на интернет протоколите (IP) и даде възможност на крайните ползватели да избират от множество конкуриращи се доставчици на гласови услуги. Поради това терминът „обществена телефонна услуга“, който е използван изключително в Директива 2002/22/ЕО и разбиран обикновено като аналогова телефонна услуга, следва да бъде заменен от по-актуалния и технологично неутрален термин „услуга за гласови съобщения“. Условията за предоставяне на услуга следва да се отделят от действителните определящи елементи на услуга за гласови съобщения, а именно обществена електронна съобщителна услуга за генериране и приемане, пряко или косвено, на национални или национални и международни повиквания чрез номер или номера от национален или международен номерационен план, независимо дали тази услуга е основана на технология за комутация на канали или на пакети. Естеството на тази услуга е нейната двупосочност, която позволява и на двете страни да осъществяват комуникация. Услуга, която не изпълнява всички тези условия, като например приложение от тип „click-through“ на уебсайтове за обслужване на клиенти, не е такава услуга. Услугите за гласови съобщения включват и средства за комуникация, предназначени специално за крайни ползватели с увреждания, използващи услуги за предаване на текст или за цялостен разговор.

(15) Съобщителните услуги и техническите средства за тяхното предоставяне претърпяха значително развитие. Крайните ползватели все по-често заменят традиционната гласова телефония, текстовите съобщения (SMS) и услугите по доставка на електронна поща с функционално равностойни онлайн услуги като пренос на глас чрез интернет протокол, изпращане на съобщения и уеб базирана електронна поща. За да се гарантира, че крайните ползватели и техните права са ефективно и еднакво защитени при използването на функционално равностойни услуги, бъдещото определение за електронни съобщителни услуги не следва да се основава само на технически параметри, а на функционален подход. Обхватът на необходимото регулиране следва да е подходящ за постигане на неговите цели от обществен интерес. Макар „преносът на сигнали“ да остава важен параметър за определяне дали услугите попадат в обхвата на настоящата директива, определението следва да обхваща и други услуги, които осигуряват възможности за комуникация. От гледна точка на крайния ползвател не е от значение дали доставчикът сам пренася сигналите или съобщенията се доставят чрез услуга за достъп до интернет. Поради това определението за електронни съобщителни услуги следва да обхваща три вида услуги, които може отчасти да се припокриват, например услуги за достъп до интернет както са определени в член 2, точка 2 от Регламент (ЕС) 2015/2120 на Европейския парламент и на Съвета[1], междуличностни съобщителни услуги, както са определени в настоящата директива, и услуги, състоящи се изцяло или предимно от преноса на сигнали.

[1] Регламент (ЕС) 2015/2120 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за определяне на мерки относно достъпа до отворен интернет и за изменение на Директива 2002/22/ЕО относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги и на Регламент (ЕС) № 531/2012 относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза (ОВ L 310, 26.11.2015 г., стр. 1).

Определението за електронна съобщителна услуга следва да отстрани двусмислието, наблюдавано при прилагането на съществуващото определение, до приемането на настоящата директива, и да позволи индивидуално прилагане на отделните разпоредби за специфичните права и задължения, заложени в рамката за различните видове услуги. Обработването на лични данни от електронните съобщителни услуги, независимо дали срещу възнаграждение или по друг начин, трябва да съответства на Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета[1].

[1] Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните), (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

(16) За да попадне в обхвата на определението за електронна съобщителна услуга, дадена услуга обикновено трябва да се предоставя срещу заплащане. В цифровата икономика участниците на пазара все по-често смятат, че информацията за ползвателите има парична стойност. Електронните съобщителни услуги често се предоставят на крайния ползвател не само срещу възнаграждение, но все повече и по-специално срещу предоставянето на лични или други данни. Поради това концепцията за възнаграждение следва да обхване случаи, при които доставчикът на услуга изисква, а крайният ползвател съзнателно предоставя лични данни по смисъла на Регламент (ЕС) 2016/679 или други данни пряко или непряко на доставчика. То следва също да обхваща случаи, при които крайният ползвател разрешава достъп до информация, без сам да я е предоставил, като например лични данни, включително IP адрес или друга автоматично генерирана информация, например събираната и предаваната от „бисквитка“. В съответствие със съдебната практика на Съда на Европейския съюз (Съдът) по член 57 от ДФЕС[1] възнаграждение по смисъла на ДФЕС е налице също когато доставчикът на услуга получава заплащане от трета страна, а не от получателя на услугата. Поради това концепцията за възнаграждение следва да включва и случаи, при които крайният ползвател е изложен на рекламни съобщения като условие за достъп до услугата, или случаи, при които доставчикът на услугата реализира парични приходи от събраните от него лични данни в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679.

[1] Решение на Съда на Европейския съюз от 26 април 1988 г., Bond van Adverteerders и други/Нидерландската държава, C-352/85,ECLI: EU:C:1988:196.

(17) Междуличностните съобщителни услуги са услуги, които дават възможност за междуличностен и интерактивен обмен на информация и обхващат услуги като традиционните гласови повиквания между две лица, но също и всички видове електронни писма, услуги за предаване на съобщения или групов чат. Междуличностните съобщителни услуги обхващат само съобщенията между краен брой, т.е. без потенциално да са неограничени, физически лица, който се определя от изпращача на съобщението. Съобщенията, включващи юридически лица, следва да попадат в обхвата на определението, когато физически лица представляват тези юридически лица или участват поне в едната страна на комуникацията. Интерактивната комуникация включва предпоставката, че услугата позволява на получателя на информацията да отговори. Услуги, които не отговарят на тези изисквания, като например линейното радиоразпръскване, видео по заявка, обслужване чрез уебсайтове, социални мрежи, блогове или обмен на информация между машини, не следва да се считат за междуличностни съобщителни услуги. При изключителни обстоятелства дадена услуга не следва да се счита за междуличностна съобщителна услуга, ако средството за междуличностни и интерактивни съобщения е незначителен и чисто спомагателен елемент към друга услуга и по обективни технически причини не може да се ползва без тази основна услуга, а интеграцията му не е начин да се избегне прилагането на правилата относно електронните съобщителни услуги. Като елементи на изключение от определението характеристиките „незначителен“ и „чисто спомагателен“ следва да се тълкуват в тесен смисъл и от обективната гледна точка на крайния ползвател. Елемент на междуличностна съобщителна услуга може да бъде счетен за незначителен, когато обективната полза от него за крайния ползвател е много ограничена и когато в действителност почти не се използва от крайните ползватели. Пример за елемент, който може да се счита, че попада извън обхвата на определението за междуличностни съобщителни услуги може да бъде по принцип комуникационният канал при онлайн игрите, зависещ от характеристиките на съобщителното средство на услугата.

(18) Междуличностните съобщителни услуги с номерà от национален или международен номерационен план се осъществяват с обществено определени номерационни ресурси. Тези междуличностни съобщителни услуги с номерà включват както услуги, за които са определени номера за крайни ползватели с цел осигуряване на свързаност от край до край, така и услуги, които дават на крайните ползватели възможност да се свържат с други лица, на които е бил определен такъв номер. Употребата на номер единствено като идентификатор не следва да се разглежда като равностойна на използването на номер за свързване с обществено определени номера и следователно сама по себе си не следва да се счита за достатъчна, за да се окачествди дадена услуга като междуличностна съобщителна услуга с номер. За междуличностните съобщителни услуги без номерà, следва да се налагат задължения само когато обществените интереси изискват прилагането на конкретни регулаторни задължения за всички видове междуличностни съобщителни услуги, независимо дали за тяхното предоставяне се използват номера. Оправдано е междуличностните съобщителни услуги с номерà да бъдат третирани по различен начин, тъй като те участват в и следователно се ползват от обществено гарантирана оперативно съвместима екосистема.

(19) Крайната точка на мрежата представлява границата за целите на регулирането между регулаторната рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги и регулирането на крайните далекосъобщителни устройства. За определянето на местоположението на крайната точка на мрежата отговарят националните регулаторни органи. Предвид практиката на националните регулаторни органи и разнообразието от фиксирани и безжични мрежови топологии, Органът на европейските регулатори в областта на електронните съобщения (ОЕРЕС) в тясно сътрудничество с Комисията, следва да приеме насоки за общи подходи при определянето на крайната точка на мрежата в съответствие с настоящата директива при редица конкретни обстоятелства.

(20) Техническото развитие дава възможност на крайните ползватели за достъп до служби за спешно реагиране не само посредством гласови повиквания, но и чрез други междуличностни съобщителни услуги. Поради това концепцията за спешно повикване следва да обхваща всички междуличностни съобщителни услуги, които позволяват такъв достъп до служби за спешно реагиране. Тя се основава на елементите от системата за спешно реагиране, които вече са залегнали в правото на Съюза, а именно „обществен център за приемане на спешни повиквания“ (PSAP) и „най-подходящ PSAP“, както са определени в Регламент (ЕС) 2015/758 на Европейския парламент и на Съвета[1], както и „служба за спешно реагиране“, определена в Делегиран регламент (ЕС) № 305/2013 на Комисията[2].

(21) Националните регулаторни и други компетентни органи следва да имат хармонизиран набор от цели и принципи, които са основополагащи за работата им, а когато е необходимо, следва да координират своите действия с органите на други държави членки и с ОЕРЕС при изпълнение на задачите си според настоящата регулаторна рамка.

(22) Задачите, възложени на компетентните органи, с настоящата директива, допринасят за изпълнението на по-широка политика в областта на културата, заетостта, околната среда, социалното сближаване и териториалното устройство.

---

[1] Регламент (ЕС) 2015/758 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. относно изискванията за одобряване на типа по отношение на въвеждането на бордовата система eCall, основаваща се на услугата 112, и за изменение на Директива 2007/46/ЕО (ОВ L 123, 19.5.2015 г., стр 77).

[2] Делегиран регламент (ЕС) № 305/2013 на Комисията от 26 ноември 2012 г. за допълване на Директива 2010/40/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на хармонизираното предоставяне на оперативно съвместима система eCall в целия ЕС (ОВ L 91, 3.4.2013 г., стр. 1).

(23) В допълнение към съществуващите три основни цели за насърчаване на конкуренцията, вътрешния пазар и интересите на крайните ползватели, за регулаторната рамка следва да се постави и допълнителна цел за свързаност, изразена в резултати: широко разпространение и използване на мрежи с много голям капацитет за всички граждани на Съюза и предприятия в Съюза на основата на разумни цени и възможност за избор, действителна и лоялна конкуренция, отворени иновации, ефикасно използване на радиочестотния спектър, общи правила и предвидими регулаторни подходи на вътрешния пазар и необходимите специфични за сектора правила за защита на интересите на гражданите на Съюза. За държавите членки, националните регулаторни органи и други компетентни органи, както и за заинтересованите страни, тази цел за свързаност означава от една страна да се насочат към изграждане на мрежи и услуги с възможно най-голям капацитет, които са икономически устойчиви за даден регион, а от друга страна да се стремят към териториално сближаване в смисъл на изравняване на наличния капацитет в различните региони.

(24) Напредъкът към постигането на общите цели на настоящата директива следва да бъде подкрепен от стабилна система за редовно оценяване и сравняване на резултатите на държавите членки от Комисията по отношение на наличието на мрежи с много голям капацитет във всички основни средища, които са двигатели на социално-икономическото развитие, като училища, транспортни центрове, основни доставчици на обществени услуги и силно цифровизирани предприятия, на наличието на непрекъснато 5G покритие за градските райони и основните сухопътни транспортни трасета, както и на наличието за всички домакинства във всяка държава членка на електронни съобщителни мрежи, позволяващи предоставяне на скорост най-малко 100 Mbps и с възможност за бързо надграждане до нарастващи гигабитови скорости. За тази цел Комисията следва да продължи да наблюдава резултатите на държавите членки, включително, например, индексите, които обобщават съответните показатели за постигнатите от Съюза резултати в областта на цифровите технологии и проследяват развитието на конкурентоспособността в сферата на цифровите технологии в държавите членки, като Индексът за навлизане на цифровите технологии в икономиката и обществото, и при необходимост да въведе нови методи и нови обективни, конкретни и измерими критерии за сравнителен анализ на ефективността на държавите членки.

(25) Принципът държавите членки да прилагат правото на Съюза по технологично неутрален начин, тоест, националният регулаторен или друг компетентен орган следва нито да налага, нито да дискриминира в полза на използването на определен тип технология, не изключва предприемането на пропорционални стъпки за насърчаване на някои специфични услуги, когато това е оправдано за постигането на целите на регулаторната рамка, например цифровата телевизия като средство за увеличаване на ефикасността на радиочестотния спектър. Освен това, този принцип не изключва вземането предвид на факта, че някои средства за пренос имат физически характеристики и особености на архитектурата, поради които могат да превъзхождат другите от гледна точка на качество на услугата, капацитет, разходи по поддръжката, енергийна ефективност, гъвкавост на управлението, надеждност, устойчивост и възможност за разширяване, и в крайна сметка ефективност, което може да се отрази в предприемането на действия за постигането на различните регулаторни цели.

(26) Ефективните инвестиции и конкуренцията следва да се насърчават едновременно, с оглед да се увеличат икономическият растеж, иновациите и изборът на потребителите.

(27) Най-добрият начин за поощряване на конкуренцията е посредством едно икономически ефективно равнище на инвестиции в нова и съществуваща инфраструктура, допълвано от регулиране, когато е необходимо, за да се постигне ефективна конкуренция в услугите на дребно. Ефикасното равнище на основаната на инфраструктурата конкуренция представлява степента на дублиране на инфраструктура, при която може да се очаква в разумни граници, че инвеститорите могат да разполагат със справедлива възвръщаемост, основана върху разумни очаквания относно развитието на пазарните дялове.

(28) Необходимо е да се дадат подходящи стимули за инвестиции в нови мрежи с много голям капацитет, които да подпомогнат иновациите в богати на съдържание интернет услуги и да засилят конкурентоспособността на Съюза в международен мащаб. Такива мрежи имат огромен потенциал да предоставят ползи за потребителите и бизнеса в целия Съюз. Поради това е от съществено значение да се стимулират устойчиви инвестиции в развитието на тези нови мрежи, като същевременно се защитава конкуренцията, тъй като на равнище инфраструктура продължават да съществуват пречки и бариери пред навлизането, и се засилва изборът на потребителите чрез регулаторна предвидимост и последователност.

(29) С настоящата директива се цели постепенно да се намаляват *ex ante* отрасловите правила успоредно с развитието на пазарната конкуренция и в крайна сметка да се гарантира, че електронните съобщения се уреждат единствено от правото в областта на конкуренцията. Като се има предвид, че пазарите на електронни съобщения се характеризират с подчертано динамична конкуренция през последните години, съществено е *ex ante* регулаторни задължения да бъдат налагани само, когато не съществува ефективна и устойчива конкуренция на съответните пазари. Целта на всяка *ex ante* регулаторна намеса е да бъдат постигнати ползи за крайните ползватели, като се осигури ефективна конкуренция на пазарите на дребно на устойчива основа. Задължения на равнище пазар на едро следва да се налагат, когато в противен случай не е вероятно един или повече пазари на дребно да се превърнат в действително конкурентни при липсата на такива задължения. Има вероятност в процеса на анализ на пазара националните регулаторни органи постепенно да достигнат до констатацията, че пазарите на дребно са конкурентни дори при липсата на регулиране на пазарите на едро, особено като се вземат предвид очакваните подобрения в иновациите и конкуренцията. В такъв случай националният регулаторен орган следва да направи заключението, че вече не е необходимо регулиране на равнище пазар на едро, и да направи оценка на съответния релевантен пазар на едро с оглед на отмяна на регулирането *ex ante*. В този процес националният регулаторен орган следва да вземе предвид евентуални ефекти на пренасяне на пазарна сила между пазарите на едро и свързаните с тях пазари на дребно, при които се налага премахване на пречките за навлизане на пазара на равнище инфраструктура, с цел да се гарантира дългосрочна конкуренция на равнището на пазара на дребно.

(30) Електронните съобщения придобиват съществено значение за все повече сектори. Интернет на нещата е пример за това как преносът на радиосигнали, който е в основата на електронните съобщения, продължава да се развива и да определя облика на обществото и бизнес средата. За да се извлекат максимални ползи от това развитие, е особено важно да се въвеждат и утвърждават нови технологии за безжични съобщения и приложения в управлението на радиочестотния спектър. Тъй като расте търсенето и на други технологии и приложения, използващи радиочестотния спектър, които могат да бъдат подобрени чрез интегрирането или съчетаването им с електронните съобщения, в управлението на радиочестотния спектър следва по възможност да се възприеме междусекторен подход за по-ефикасното използване на радиочестотния спектър.

(31) Стратегическото планиране, координацията и, при необходимост, хармонизирането на равнището на Съюза могат да спомогнат да се гарантира, че ползвателите на радиочестотния спектър извличат максимална полза от вътрешния пазар и че интересите на Съюза могат да бъдат ефективно защитавани в световен мащаб. За тези цели следва да могат да бъдат приети, когато е уместно, многогодишни програми за политика в областта на радиочестотния спектър., Първата такава програма беше създадена с Решение № 243/2012/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[1], за установяване на насоките на политиката и целите за стратегическото планиране и хармонизирането на използването на радиочестотния спектър в Съюза. Следва да бъде възможно тези насоки и цели на политиката да се отнасят до наличността и ефикасното използване на радиочестотния спектър, необходим за установяването и функционирането на вътрешния пазар, съгласно настоящата директива.

[1] Решение № 243/2012/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2012 г. за създаване на многогодишна програма за политиката в областта на радиочестотния спектър (ОВ L 81, 21.3.2012 г., стр. 7).

(32) Националните граници все повече губят значението си за определяне на оптималното използване на радиочестотния спектър. Неоправданата разпокъсаност на националните политики води до повишени разходи и загубени пазарни възможности за ползвателите на радиочестотния спектър и забавя иновациите в ущърб на правилното функциониране на вътрешния пазар и с отрицателни последици за потребителите и икономиката като цяло.

(33) Разпоредбите на настоящата директива за управление на радиочестотния спектър следва да съответстват на дейността на международните и регионалните организации в областта на управлението на радиочестотния спектър, като напр. Международния съюз по далекосъобщения (ITU) и Европейската конференция по пощи и далекосъобщения (CEPT), с цел да се гарантира ефикасно управление и хармонизиране на използването на радиочестотния спектър в целия Съюз и между държавите членки и други членове на ITU.

(34) В съответствие с принципа за разделяне на регулаторните и оперативните функции, държавите членки следва да гарантират независимостта на националния регулаторен и другите компетентни органи с оглед гарантиране на безпристрастността на техните решения. Това изискване за независимост не накърнява институционалната автономност и конституционните задължения на държавите членки или принципа на неутралност по отношение на правилата в държавите членки, регламентиращи системата от имуществени права, установени в член 345 от ДФЕС. Националните регулаторни и други компетентни органи следва да притежават всички необходими ресурси, като персонал, опит и финансови средства, за изпълнение на своите задачи.

(35) Някои задачи съгласно директивата, като *ex ante* регулирането на пазара, включително налагането на задължения за достъп и взаимно свързване и решаването на спорове между предприятия, следва да се осъществяват само от националните регулаторни органи, а именно органи, които са независими както от сектора, така и от всякаква външна намеса или политически натиск. Освен ако не е предвидено друго, държавите членки следва да могат да възложат други регулаторни задачи, предвидени в настоящата директива, на националните регулаторни органи или на други компетентни органи. В процеса на транспониране държавите членки следва да насърчават устойчивост на компетентностите на националните регулаторни органи по отношение на възлагането на задачите, произтичащи от транспонирането на регулаторната рамка на Съюза за електронните съобщения, изменена през 2009 г., и по-специално на задачите, свързани с конкуренцията на пазара или навлизането на пазара. Когато задачите са възложени на други компетентни органи, тези други компетентни органи следва да се стремят да се консултират с националните регулаторни органи преди вземането на решения. В съответствие с принципа на добро сътрудничество, националните регулаторни и други компетентни органи следва да обменят информация за изпълнението на своите задачи.

(36) Настоящата директива не съдържа материалноправни разпоредби за отворен достъп до интернет или роуминг и не засяга разпределението на компетентностите на националните регулаторни органи съгласно Регламент (ЕС) № 531/2012 на Европейския парламент и на Съвета[1] и Регламент (ЕС) 2015/2120.При все това, с настоящата директива в допълнение се предвижда, че националните регулаторни органи са компетентни да оценяват и следят отблизо въпросите, свързани с достъпа до пазара и конкуренцията, които засягат потенциално правото на крайните ползватели на достъп до отворен интернет.

[1] Регламент (ЕС) № 531/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2012 г. относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза (ОВ L 172, 30.6.2012 г., стр. 10).

(37) Независимостта на националните регулаторни органи беше засилена при прегледа на регулаторната рамка за електронните съобщения, извършен през 2009 г., с цел гарантиране на по-ефективно прилагане на регулаторната рамка и увеличаване на техните правомощия и предсказуемостта на техните решения. За тази цел трябваше да се въведе изрична разпоредба в националното законодателство, която да гарантира, че при изпълнение на своите задачи, националният регулаторен орган е защитен срещу външна намеса или политически натиск, които могат да застрашат неговата независима оценка на въпросите, пред които е изправен. Такова външно влияние прави един национален законодателен орган неподходящ за ролята на национален регулаторен орган съгласно регулаторната рамка. Поради това трябваше изначално да се установят правила относно основанията за освобождаване от длъжност на ръководителя на националния регулаторен орган, с цел отстраняване на всякакви основателни съмнения относно неутралността на този орган и неговата неподатливост на външни фактори. За да се избегнат неправомерните уволнения, отстранени от длъжност членове следва да има правото да поискат от компетентните съдилища да потвърдят наличието на основателна причина за отстраняване от длъжност измежду предвидените в настоящата директива. Такива отстранявания от длъжност следва да са свързани единствено с личните или професионалните качества на ръководителя или члена. Важно е националните регулаторни органи да разполагат със свой собствен бюджет, който да им дава възможност, в частност, да наемат достатъчен брой квалифицирани кадри. За да се гарантира прозрачност, този бюджет следва да се публикува ежегодно. В рамките на бюджета си органите следва да имат автономия за управление на ресурсите, както човешки, така и финансови. За да се осигури безпристрастност, държавите членки, които притежават или контролират предприятия с принос към бюджета на националния регулаторен или други компетентни органи посредством административни такси, следва да гарантират, че е налице действително структурно разделение на дейностите, свързани с упражняването на правата на собственост или контрол, от дейностите, свързани с упражняването на контрол върху бюджета.

(38) Налице е необходимост от по-нататъшно укрепване на независимостта на националните регулаторни органи, за да се гарантира неподатливостта на техните ръководители и членове на външен натиск, като се предвидят минимални квалификации за назначение и минимален срок на техния мандат. Освен това, с цел преодоляване на риска от обсебване на регулаторните органи от частни интереси, гарантиране на приемствеността и засилване на независимостта, държавите членки следва да обмислят ограничаването на възможността за подновяване на мандатите на ръководителя или на членовете на управителния съвет и да въведат подходяща схема за ротация на съвета и висшето ръководство. Това може да се уреди например чрез назначаване на първите членове на колегиалния орган за различни периоди, за да може мандатите им, както и тези на наследниците им, да не изтичат по едно и също време.

(39) Националните регулаторни органи следва да носят отговорност и от тях следва да се изисква отчетност за начина на изпълнение на възложените им задачи. Това задължение следва обичайно да се осъществи под формата по-скоро на задължение за годишен отчет, а не на *ad hoc* искания за отчет, които биха ограничили независимостта им или биха ги възпрепятствали при изпълнението на задачите им, ако са непропорционални. Практиката на Съда[1] действително показва, че прекомерните и безусловни задължения за докладване могат непряко да засегнат независимостта на даден орган.

(40) Държавите членки следва да уведомят Комисията кои са техните национални регулаторни и други компетентни органи. За органите, компетентни за предоставянето на права за преминаване, задължението за уведомяване би следвало да може да бъде изпълнено с позоваване на единната информационна точка, създадена съгласно Директива 2014/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[2].

---

[1] по-специално решението на Съда от 16 октомври 2012 г. Европейска комисия/Република Австрия, Дело C-614/10, ECLI: EU:C:2012:631.

[2] Директива 2014/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на високоскоростни електронни съобщителни мрежи (ОВ L 155, 23.5.2014 г., стр. 1).

(41) Следва да се използва възможно най-облекчената система за разрешаване на предоставянето на електронни съобщителни мрежи и услуги, за да се стимулира развитието на нови съобщителни услуги и паневропейски съобщителни мрежи и услуги, както и да се даде възможност на доставчиците и потребителите да се възползват от икономиите от мащаба на вътрешния пазар.

(42) Ползите от вътрешния пазар за доставчиците на услуги и крайните ползватели могат да бъдат най-добре постигнати чрез общо разрешение на електронни съобщителни мрежи и електронни съобщителни услуги, различни от междуличностните съобщителни услуги без номера, без да се изисква изричното решение или административен акт от националните регулаторни органи и като процедурните изисквания се свеждат единствено до уведомяване чрез декларация. Когато държавите членки изискват уведомление от доставчиците на електронни съобщителни мрежи или услуги при започването на дейността им, това уведомление не следва да предполага административни разходи за доставчиците и може да се предостави чрез входна точка на уебсайта на компетентните органи. С цел подпомагане на ефективната трансгранична координация, по-специално за общоевропейските оператори, ОЕРЕС следва да създаде и поддържа база данни с такива уведомления. Компетентните органи следва да предават на ОЕРЕС само пълните уведомления. Държавите членки следва да не възпрепятстват предоставянето на мрежи или услуги по какъвто и да било начин, включително въз основа на непълнота на уведомлението.

(43) Уведомлението следва да представлява обикновена декларация за намерението на доставчика да започне да предоставя електронни съобщителни мрежи и услуги. От доставчика може да се изисква да приложи към тази декларация само информацията, предвидена в настоящата директива. Държавите членки не следва да налагат допълнителни или отделни изисквания за уведомяване.

(44) За разлика от другите категории електронни съобщителни мрежи и услуги, определени в настоящата директива, междуличностните съобщителни услуги без номерà нямат предимствата от ползването на обществените номерационни ресурси и не участват в обществено гарантирана оперативно съвместима екосистема. Следователно е неподходящо за тези видове услуги да бъде прилаган режима на общото разрешение.

(45) Когато предоставят права на ползване на радиочестотния спектър, на номерационни ресурси или права за изграждане на съоръжения, компетентните органи следва да информират предприятията, на които предоставят права, за съответните условия. Държавите членки следва да могат да определят тези условия за ползване на радиочестотния спектър в рамките на индивидуалните права за ползване или в общото разрешение.

(46) Общите разрешения следва да включват само условия, които са специфични за отрасъла на електронните съобщения. Те следва да не бъдат обвързани с условия, които вече са приложими по силата на други нормативни актове на националното право, по-специално във връзка със защитата на потребителите, които не се отнасят конкретно за сектора на съобщенията. Например компетентните органи следва да могат да информират предприятията за приложимите изисквания във връзка с околната среда и териториалното и селищно планиране. Условията, наложени съгласно общото разрешение, не засягат определянето на приложимото право съгласно Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета[1].

[1] Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) (ОВ L 177, 4.7.2008 г., стр. 6).

(47) Условията, с които би могло да бъдат обвързани общите разрешения, следва да обхващат специфични условия, определящи достъпността за крайните ползватели с увреждания и необходимостта обществените органи и службите за спешно реагиране да комуникират помежду си и с обществеността преди, по време и след големи бедствия.

(48) Необходимо е правата и задълженията на предприятията според общите разрешения, да бъдат посочени изрично в такива разрешения, с цел да се гарантира равнопоставеност в целия Съюз и да се улеснят трансграничните преговори за взаимно свързване на обществени електронни съобщителни мрежи.

(49) Общите разрешения дават право на предприятията, предоставящи електронни съобщителни мрежи и услуги на обществото да договорят взаимно свързване в съответствие с условията, предвидени в настоящата директива. Предприятията, предоставящи електронни съобщителни мрежи и услуги, различни от предоставяните на обществеността могат да договарят взаимно свързване на търговска основа.

(50) При обвързването с условията на общите разрешения и прилагането на административни такси компетентните органи следва надлежно да вземат предвид случаите, в които електронните съобщителни мрежи или услуги се предоставят от физически лица с нестопанска цел. Когато електронните съобщителни мрежи и услуги не се предоставят на обществеността, уместно е да се налагат по-малко и по-леки условия, ако такива се налагат въобще, отколкото са оправдани за електронните съобщителни мрежи и услуги, предоставяни на обществото.

(51) На предприятията, предоставящи електронни съобщителни мрежи и електронни съобщителни услуги, различни от междуличностните съобщителни услуги с/без номера, следва да се налагат специални задължения, отделно от общите права и задължения съгласно общото разрешение, а в съответствие с правото на Съюза поради значителната им пазарна сила, както е определено в настоящата директива,

(52) Възможно е предприятията, предоставящи електронни съобщителни мрежи и услуги да се нуждаят от потвърждение на правата си съгласно общото разрешение по отношение на взаимното свързване и правото на преминаване, по-конкретно за улесняване на преговорите с други регионални или местни нива на управление или доставчици на услуги в други държави членки. Затова националните регулаторни органи следва да предоставят декларации на предприятията или по тяхна молба, или алтернативно като автоматичен отговор на уведомление съгласно общото разрешение. Такива декларации сами по себе си следва да не представляват актове за предоставяне на права, нито следва правата съгласно общото разрешение, правата за ползване или упражняването на тези права да зависят от издаването на такава декларация.

(53) Следва да е възможно да се налагат административни такси на предприятията, предоставящи електронни съобщителни услуги, с цел да се финансират дейностите на националните регулаторни или други компетентни органи във връзка с управлението на системата за общо разрешение и предоставянето на права за ползване. Такива такси следва да бъдат ограничени до покриването на действителните административни разходи за тези дейности. За тази цел следва да бъде гарантирана прозрачност на приходите и разходите на националните регулаторни и другите компетентни органи чрез годишно отчитане на общия размер на събраните такси и административните разходи, за да могат предприятията да проверяват дали са в баланс.

(54) Системите за административни такси следва да не опорочават конкуренцията или да създават пречки за навлизането на пазара. Системата за общо разрешение прави невъзможно разпределянето на административните разходи и следователно таксите за отделните предприятия, освен при предоставянето на права за ползване на номерационни ресурси, радиочестотен спектър и права за изграждане на съоръжения. Приложимите административни такси следва да отговарят на принципите на системата за общо разрешение. Пример за справедлива, проста и прозрачна алтернатива за тези критерии за разпределяне на разходите може да бъде основен принцип на разпределяне според оборота. Когато административните такси са много ниски, може да бъде уместно също така използването на фиксирани такси или такси, които са комбинация от фиксирана основа и елемент, свързан с оборота. Доколкото системата за общо разрешение обхваща и предприятия с много малък пазарен дял, като например доставчици на мрежови услуги на ниво община или доставчици на услуги, чиито бизнес модел генерира много ограничени приходи дори в случаи на значително пазарно присъствие от гледна точка на обемите, държавите членки следва да разгледат възможността за определяне на минимален праг за налагането на административни такси.

(55) Би могло да се наложи държавите членки да изменят правата, условията, процедурите и таксите във връзка с общите разрешения и правата за ползване, когато това е обективно обосновано. За такива предложени изменения следва да бъдат надлежно и своевременно уведомени всички заинтересовани страни, които трябва да получат подходяща възможност да изразят своите становища. Следва да се избягват ненужни процедури в случай на незначителни изменения на съществуващи права за изграждане на съоръжения, права за ползване на радиочестотен спектър или на номерационни ресурси, когато тези изменения не засягат интересите на трети страни. Незначителни изменения на правата и задълженията са изменения, които са основно административни, не променят по същество естеството на общите разрешения и на индивидуалните права за ползване и следователно не могат да създадат конкурентни предимства пред другите предприятия.

(56) Като се има предвид необходимостта от гарантиране на правна сигурност и за насърчаване на регулаторната предвидимост с цел установяване на сигурна среда за инвестиции, по-специално за нови безжични широколентови съобщения, всяко ограничаване или отнемане на съществуващи права за ползване на радиочестотния спектър или на номерационни ресурси, или право за изграждане на съоръжения следва да бъде уредено с предвидими и прозрачни аргументи и процедури. Следователно могат да бъдат налагани по-строги изисквания или механизъм за уведомяване, особено когато правата за ползване са били предоставени вследствие на състезателни или сравнителни процедури и в случай на хармонизирани радиочестотни ленти, които да се използват за безжични широколентови електронни съобщителни услуги („безжични широколентови услуги“). Обосновките, свързани с ефективното и ефикасно използване на радиочестотния спектър и развитието на технологиите, биха могли да се основават на техническите мерки за прилагане, приети съгласно Решение № 676/2002/ЕО на Европейския парламент и на Съвета[1]. Наред с това, освен когато предложените изменения са незначителни, когато общите разрешения и индивидуалните права за ползване на радиочестотен спектър трябва да се ограничат, отнемат или изменят без съгласието на притежателя на правото, това може да се извърши след консултация със заинтересованите страни. Тъй като ограничаването или отнемането на общи разрешения или права може да има значителни последици за техните носители, компетентните органи следва да подхождат с особена грижа и още преди приемането на подобни мерки да правят предварителна оценка на потенциалните вреди, които могат да произтекат от тези мерки.

[1] Решение № 676/2002/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. относно регулаторната рамка за политиката на Европейската общност в областта на радиочестотния спектър (Решение за радиочестотния спектър) (ОВ L 108, 24.4.2002г., стр. 1).

(57) Националните регулаторни органи, други компетентни органи и ОЕРЕС трябва да събират информация от участниците на пазара, за да изпълняват ефективно своите задачи, включително оценка на съответствието на общите условия с настоящата директива без отлагане на приложимостта на тези условия по време на оценката. По изключение, може също да е необходимо да се събере информация от други предприятия, които осъществяват дейност в тясно свързани с електронните съобщителни услуги сектори, например доставчиците на съдържание, които притежават информация, която може да им бъде необходима, за да изпълняват задачите си съгласно правото на Съюза. Може също така да е необходимо да се събира такава информация от името на Комисията, за да ѝ позволи да изпълнява съответните си задължения според законодателството на Съюза. Исканията за информация следва да бъдат пропорционални и да не налагат прекомерна тежест върху предприятията. Информацията, събирана от националните регулаторни и други компетентни органи, следва да бъде достъпна за обществото с изключение на случаите, когато е поверителна в съответствие с националните правила за обществен достъп до информация, и при условията на правилата на Съюза и националните правила относно търговската тайна.

(58) С цел да се гарантира, че националните регулаторни органи изпълняват своите регулаторни задачи по ефективен начин, данните, които те събират, следва да включват счетоводни данни за пазарите на дребно, които са свързани с пазари на едро, на които дадено предприятие има значителна пазарна сила, и като такива се регулират от националния регулаторен орган. Данните следва също така да включват данни, които да позволяват на националния регулаторен орган да оценява спазването на условията, с които са обвързани правата за ползване, възможното въздействие на планирани надграждания или промени на мрежовата топология върху развитието на конкуренцията или върху продукти на едро, предоставяни на други страни. Информацията относно спазването на задълженията за покритие, с които са обвързани правата за ползване на радиочестотния спектър, е от съществено значение за постигането на пълнота на географските проучвания за разгръщането на мрежите. В това отношение компетентният орган следва да може да изисква информацията да се представя в разбивка на местно равнище с ниво на подробност, което е подходящо за извършването на географското проучване за разгръщането на мрежите.

(59) За да се облекчи тежестта на задълженията за отчитане и предоставяне на информация за доставчиците на мрежи и услуги и за съответните компетентни органи, такива задължения следва да бъдат пропорционални, обективно обосновани и ограничени до строго необходимото. По-специално, дублирането на искания за информация от компетентния орган и ОЕРЕС, и системното и редовно доказване на спазването на всички условия по дадено общо разрешение или право на ползване следва да се избягват. Предприятията следва да знаят какво е предназначението на исканата информация. Предоставянето на информация следва да не бъде условие за достъп до пазара. При прекратяването на дейността от доставчиците на електронни съобщителни мрежи или услуги може да се изисква уведомяване за статистически цели.

(60) Задълженията на държавите членки да предоставят информация за защитата на интересите на Съюза съгласно международни споразумения, както и задълженията за докладване съгласно право, което не се отнася конкретно за отрасъла на електронните съобщения, като например правото в областта на конкуренцията, следва да не бъдат засегнати.

(61) Следва да бъде възможно да се обменя информация, считана за поверителна от компетентен орган в съответствие с правилата на Съюза и националните правила за търговската тайна и за защитата на личните данни, с Комисията, ОЕРЕС и всички други органи в случаите, когато такъв обмен е необходим за прилагане на националното законодателство, транспониращо настоящата директива. Обменяната информация следва да бъде ограничена до онова, което е съответно и пропорционално на целта на такъв обмен.

(62) Широколентовите електронни съобщителни мрежи стават все по-разнообразни по отношение на своята технология, топология, използвани средства и собственост. Поради това регулаторната намеса трябва да се основава на подробна информация за разгръщането на мрежите, за да бъде ефективна и да се насочи към областите, в които е необходима. Тази информация е от съществено значение за стимулирането на инвестициите, повишаване на свързаността в целия Съюз и предоставянето на информация на всички съответни органи и на гражданите. Тя следва да включва проучвания както за изграждането на мрежи с много голям капацитет, така и за значителни модернизации или разширения на съществуващи мрежи с медни проводници или други мрежи, които може да не съответстват по работни показатели на мрежите с много голям капацитет във всички отношения, като например полагането на оптични влакна до разпределителните кутии, съчетано с активни технологии като векторните. Съответните прогнози следва да се отнасят за периоди, обхващащи до три години. Степента на подробност и териториална раздробеност на информацията, събирана от компетентните органи, следва да бъде съобразена с конкретната регулаторна цел и адекватна на регулаторните цели, за които служи. Поради това размерът на териториалните единици ще се различава в различните държави членки в зависимост от регулаторните нужди в конкретните национални обстоятелства и наличието на данни на местно равнище. Ниво 3 в общата класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS) вероятно няма да е достатъчно малка териториална единица в повечето случаи.

Националните регулаторни органи и другите компетентни органи следва да се ръководят от насоките на ОЕРЕС за най-добрите практики за изпълнение на такива задачи, а тези насоки ще могат да се опират на натрупания опит на националните регулаторни органи и/или другите компетентни органи в провеждането на географски проучвания за разгръщането на мрежите. Без да се засягат изискванията за търговската тайна, компетентните органи следва, ако информацията още не е на разположение на пазара, да осигурят пряк достъп до нея в отворен формат в съответствие с Директива 2003/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета[1] и без ограничения за повторно използване на информацията, събрана в хода на такива проучвания, и следва да предоставят на крайните ползватели инструменти, свързани с качеството на услугите, за да дадат своя принос за подобряване на тяхната осведоменост за наличните услуги за свързаност. При събирането на такава информация всички съответни органи следва да зачитат принципа на поверителност и следва да избягват поставянето на предприятие в неблагоприятно конкурентно положение.

[1] Директива 2003/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 ноември 2003 г. относно повторната употреба на информацията в обществения сектор (ОВ L 345, 31.12.2003 г., стр. 90).

(63) Преодоляването на цифровото разделение в Съюза е от основно значение, за да се даде възможност на всички граждани на Съюза да имат достъп до интернет и цифрови услуги. За тази цел, в случай че са налице конкретни и ясно определени райони, съответните органи следва да имат възможност да приканят предприятията и обществените органи да заявят намерението си за изграждане на мрежи с много голям капацитет в тези райони, като им се предостави достатъчно време да дадат добре обмислен отговор. Информацията, включена в прогнозите, следва да отразява икономическите перспективи на сектора на електронните съобщителни мрежи и инвестиционните намерения на предприятията към момента на събиране на данните, за да се даде възможност да се установи съществуващата свързаност в различните райони. Когато предприятие или обществен орган заяви намерение за изграждане в даден район, националните регулаторни органи или другите компетентни органи следва да могат да изискат от други предприятия и обществени органи да заявят дали възнамеряват да изградят мрежи с много голям капацитет, или значително да модернизират или разширят своята мрежа до капацитет от поне 100 Mbps скорост на изтегляне в този район. Тази процедура ще създаде прозрачност за предприятията и обществените органи, които са изразили интерес към разгръщане в този район, така че когато изготвят своите бизнес планове да могат да преценят пред каква конкуренция е вероятно да бъдат изправени от страна на други мрежи. Положителният ефект от тази прозрачност зависи от това участниците на пазара да отговорят вярно и добросъвестно.

(64) Въпреки че участниците на пазара могат да променят своите планове за разгръщане по непредвидени, обективни и обосновани причини, компетентните органи следва да се намесят, включително ако е засегнато обществено финансиране, и когато е уместно да налагат санкции, ако предприятие или обществен орган са им предоставили, умишлено или поради груба небрежност, подвеждаща, грешна или непълна информация. За целите на съответните разпоредби относно санкциите следва да се счита, че е налице груба небрежност, когато предприятие или обществен орган предостави подвеждаща, грешна или непълна информация поради поведението си или вътрешната организация, попадащи значително под дължимата грижа по отношение на предоставяната информация. За наличието на груба небрежност не следва да е необходимо предприятието или обществеият орган да знае, че предоставената информация е подвеждаща, грешна или непълна, а че е бил длъжен да знае, че е действал или е бил организиран с дължимата грижа. Важно е санкциите да бъдат достатъчно възпиращи с оглед на неблагоприятното въздействие върху конкуренцията и върху финансираните с обществени средства проекти. Разпоредбите относно санкциите не следва да засягат правата за предявяване на искове за обезщетение за вреди в съответствие с националното право.

(65) С оглед на предвидимостта на инвестиционните условия компетентните органи следва да могат да споделят информация с предприятията и обществените органи, изразили интерес за изграждане на мрежи с много голям капацитет, относно това дали във въпросния район е осъществена или предвидена друг вид модернизация на мрежите, включително на такива със скорост на изтегляне на данни под 100 Mbps.

(66) Важно е националните регулаторни и други компетентни органи да се консултират с всички заинтересовани страни по предлаганите решения, да им дават достатъчно време за представяне на коментари предвид сложността на обсъждания въпрос и да вземат предвид техните бележки преди взимането на окончателно решение. С оглед да гарантират, че решенията на национално ниво не противоречат на функционирането на вътрешния пазар или на други цели от ДФЕС, националните регулаторни органи следва също така да уведомяват Комисията и другите национални регулаторни органи за определени проекторешения, за да могат те да ги коментират. Уместно е компетентните органи да се консултират със заинтересованите страни в случаите, определени в настоящата директива, по отношение на всички проектомерки, които засягат търговията между държавите членки.

(67) В контекста на конкурентната среда следва да бъдат взети под внимание становищата на заинтересованите страни, включително ползвателите и потребителите. С цел подходящо уреждане на интересите на гражданите, държавите членки следва да установят подходящ механизъм за консултации. Такъв механизъм може да приеме формата на орган, който независимо от националния регулаторен орган и от доставчиците на услуги да провежда изследвания в области, свързани с потребителите, като потребителско поведение и механизми за смяна на доставчици, и който работи по прозрачен начин и дава своя принос към съществуващите механизми за консултация със заинтересовани страни. В допълнение би могъл да се създаде механизъм, който да позволи подходящо сътрудничество по въпроси, свързани със насърчаването на законното съдържание. Никоя процедура за сътрудничество съгласно този механизъм обаче не следва да позволява системно наблюдение на ползването на интернет.

(68) Процедурите за извънсъдебно решаване на спорове могат да бъдат бърз и икономически ефективен начин за крайните ползватели да упражнят правата си, особено когато става дума за потребители, микропредприятия и малки предприятия, както е определено в приложението към Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията[1]. Държавите членки следва да дадат възможност на национален регулаторен орган или на друг отговарящ за това компетентен орган или поне на един независим орган с доказан експертен опит в областта на правата на крайните ползватели да действа като орган за извънсъдебно решаване на спорове. По отношение на такова решаване на спорове тези органи следва да не получават никакви указания. Тъй като много държави членки са въвели процедури за решаване на спорове за крайни ползватели, различни от потребителите, за които не се прилага Директива 2013/11/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[2], разумно е да се запази специфичната за отрасъла процедура за решаване на спорове както за потребители, така и за други крайни ползватели (ако държавата членка ги е обхванала), особено за микропредприятия и малки предприятия. Във връзка с извънсъдебното решаване на спорове държавите членки следва да могат да продължат да прилагат или да въведат правила, които надхвърлят предвиденото в Директива 2013/11/ЕС, с цел да се гарантира по-високо равнище на защита на потребителите.

---

1 Препоръката на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия (ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36).

2 Директива 2013/11/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. за алтернативно решаване на потребителски спорове и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2009/22/ЕО (Директива за АРС за потребители) (ОВ L 165, 18.6.2013 г., стр. 63).

(69) В случай на спор между предприятия в една и съща държава членка в област, обхваната от настоящата директива, например отнасящ се до задължения за достъп и взаимно свързване или до начина за пренос на списъци на крайни ползватели, потърпевшата страна, която е водила добронамерени преговори, но не е успяла да постигне споразумение, следва да може да отнесе спора за решаване от националния регулаторен орган. Националните регулаторни органи следва да могат да наложат решение на страните. Намесата на национален регулаторен орган в решаването на спор между доставчици на електронни съобщителни мрежи или услуги или прилежащи съоръжения в държава членка следва да бъде насочена към гарантиране на спазването на задължения, произтичащи от настоящата директива.

(70) Освен с правото на обезщетение, предоставено от правото на Съюза или от националното право, е необходимо да бъде дадена възможност за започване на опростена процедура по искане на която и да било от страните по спора за решаване на трансгранични спорове между предприятия, които предоставят или имат разрешение да предоставят електронни съобщителни мрежи или услуги в различни държави членки.

(71) Една от важните задачи, възложени на ОЕРЕС, е да приема становища във връзка с трансгранични спорове, когато е уместно. Поради това националните регулаторни органи следва изцяло да отразяват всяко становище, предоставено от ОЕРЕС в мерките, с които налагат каквото и да било задължение на някое предприятие или по друг начин разрешават спора в такива случаи.

(72) Липсата на координация между държавите членки при организацията на използването на радиочестотния спектър на тяхната територия може, ако не бъде преодоляна чрез двустранни преговори между държавите членки, да доведе до значителни проблеми със смущения, които силно да засегнат развитието на цифровия единен пазар. Държавите членки следва да вземат всички необходими мерки за избягване на трансгранични и вредни смущения между тях. На Групата за политиката в областта на радиочестотния спектър (RSPG), създадена с Решение 2002/622/ЕО на Комисията[1], следва да се възложи задачата да подпомага необходимата трансгранична координация и да бъде форумът, определен за решаване на спорове между държавите членки по трансгранични въпроси. При някои обстоятелства е необходима мярка за изпълнение на основата на предложеното от RSPG решение, с която да се разреши окончателно проблемът с трансграничните смущения или да се наложи координирано решение съгласно законодателството на Съюза, което да е съгласувано между две или няколко държави членки в двустранни преговори. Липсата на координация между държавите членки и съседни на Съюза държави също може да доведе до значителни проблеми със смущения. Държавите членки следва да вземат подходящи мерки за избягване на трансгранични и вредни смущения със съседни на Съюза държави и да си сътрудничат за целта. По искане на държавите членки, засегнати от трансгранични смущения от трети държави, Съюзът следва да предостави пълната си подкрепа за тези държави членки.

[1] Решение 2002/622/ЕО на Комисията от 26 юли 2002 г. за създаване на Група за политиката в областта на радиочестотния спектър (ОВ L 198, 27.7.2002 г., стр. 49).

(73) RSPG е консултативна група на високо равнище към Комисията и е създадена по силата на Решение 2002/622/ЕО с цел да допринася за развитието на вътрешния пазар и да подпомага разработването на политика на Съюза в областта на радиочестотния спектър, като взема предвид икономически, политически, културни, стратегически, здравни и социални съображения, както и технически параметри. Тя следва да се състои от ръководителите на органите, които носят цялостната политическа отговорност за стратегическата политика в областта на радиочестотния спектър. Тя следва да подпомага и съветва Комисията по въпросите на политиката в областта на радиочестотния спектър. Това следва да засили още повече присъствието на политиката в областта на радиочестотния спектър в различни други области на политиката на Съюза и да помогне за постигането на междусекторна съгласуваност на равнището на Съюза и на национално равнище. Групата следва също така да консултира Европейския парламент и Съвета по искане от тяхна страна. Освен това RSPG следва да функционира като форум за координация на изпълнението на произтичащите от настоящата директива задължения на държавите членки в областта на радиочестотния спектър и да играе основна роля в областите, които са от особено значение за вътрешния пазар, като например трансграничната координация и стандартизацията. Могат да бъдат създавани също така технически и експертни групи в помощ на пленарните заседания, на които висши представители на държавите членки и Комисията формират стратегическата политика. Комисията е заявила намерението си да измени Решение 2002/622/ЕО в срок от шест месеца от влизането в сила на настоящата директива, за да бъдат взети предвид новите задачи, възложени на RSPG с настоящата директива.

(74) Компетентните органи следва да наблюдават и осигуряват спазването на условията и сроковете на общото разрешение и правото на ползване и по-специално да гарантират ефективното и ефикасно използване на радиочестотния спектър и спазването на задълженията за покритие и качество на услугата чрез административни санкции, включително финансови санкции и съдебни забрани и отнемане на права за ползване в случай на нарушаване на тези срокове и условия. Предприятията следва да предоставят на компетентните органи възможно най-пълната и точна информация, за да могат те да изпълняват надзорните си задачи.

(75) Условията, обвързани с общи разрешения и индивидуални права за ползване, следва да бъдат ограничени до строго необходимите, за да се гарантира спазването на изискванията и задълженията в съответствие с националното право и с правото на Съюза.

(76) Всяка страна, обект на решение на компетентен орган, следва да има правото да обжалва пред орган, който е независим от заинтересованите страни и от всякаква външна намеса или политически натиск, които биха застрашили независимата оценка на повдигнатите пред него въпроси. Този орган може да бъде съд. Освен това, всяко предприятие, което смята, че неговата кандидатура за предоставяне на права за изграждане на съоръжения, не е била разгледана в съответствие с принципите, установени в настоящата директива, следва да има правото да обжалва такива решения. Тази процедура по обжалване не следва да засяга разделението на компетенциите в рамките на националната съдебна система и правата на юридическите или физическите лица според националното законодателство. Във всички случаи държавите членки следва да предоставят ефективен съдебен контрол срещу такива решения.

(77) С цел да се гарантира правната сигурност за пазарните участници, апелативните органи следва да изпълняват функциите си ефективно. По-специално, процедурите по обжалване не следва да бъдат неоправдано продължителни. Временни мерки, спиращи действието на решението на компетентен орган следва да бъдат предоставяни единствено в спешни случаи за предотвратяване на сериозна и непоправима вреда за страната, поискала тези мерки, и ако балансът на интересите изисква това.

(78) Съществува широко разминаване в начина, по който апелативни органи са прилагали временни мерки за спиране на решенията на националните регулаторни органи или други компетентни органи. С цел постигане на по-голяма последователност на подхода следва да се приложи общ стандарт в съответствие със практиката на Съда. Апелативните органи следва също така да разполагат с правомощието да изискват налична информация, публикувана от ОЕРЕС. Предвид значението на обжалванията за цялостното функциониране на регулаторната рамка, във всички държави членки следва да се изгради механизъм за събиране на информация относно обжалванията и решенията за спиране на действието на решения, взети от компетентните органи, и за докладването на тази информация на Комисията и на ОЕРЕС. Този механизъм следва да гарантира, че Комисията или ОЕРЕС могат да изискат от държавите членки текста на решенията и присъдите с оглед създаването на база данни.

(79) Прозрачността при прилагането на механизма на Съюза за консолидиране на вътрешния пазар на електронните съобщения следва да бъде увеличена в интерес на гражданите и заинтересованите страни и да дава възможност на заинтересованите страни да изложат своите виждания, включително като изискват националните регулаторни органи да публикуват всяка проектомярка едновременно със съобщаването ѝ на Комисията, ОЕРЕС и националните регулаторни органи в останалите държави членки. Всяка подобна проектомярка следва да бъде мотивирана и да съдържа подробен анализ.

(80) Комисията следва да може, след като се съобрази в максимална степен със становището на ОЕРЕС, да изиска от националния регулаторен орган да оттегли проектомярка, когато тя засяга определянето на съответни пазари или определянето на предприятия като имащи значителна пазарна сила, и когато такива решения биха поставили бариера пред вътрешния пазар или биха били несъвместими с правото на Съюза, и по-специално с политическите цели, които националните регулаторни органи следва да преследват. Тази процедура не засяга процедурата по уведомяване, предвидена в Директива (ЕС) 2015/1535, и прерогативите на Комисията съгласно ДФЕС по отношение на нарушенията на правото на Съюза.

(81) Националната консултация със заинтересованите страни следва да се провежда преди консултациите на равнището на Съюза, с цел консолидиране на вътрешния пазар за електронни съобщения и в рамките на процедурата за съгласуваното прилагане на корективни мерки, за да се позволи становищата на заинтересованите страни да се отразят в консултацията на равнището на Съюза. Това също би избегнало нуждата от втора консултация на равнището на Съюза, в случай на промени в планираната мярка в резултат на националната консултация.

(82) Важно е регулаторната рамка да се прилага навременно. Когато Комисията е взела решение, изискващо от национален регулаторен орган да оттегли планирана мярка, националните регулаторни органи следва да представят преработена мярка пред Комисията. Следва да се определи краен срок за нотифицирането на преработената мярка пред Комисията с цел пазарните участници да бъдат информирани за времетраенето на прегледа на пазара и с цел увеличаване на правната сигурност.

(83) Механизмът на Съюза, позволяващ на Комисията да изисква от националните регулаторни органи да оттеглят планирани мерки относно определяне на пазар и определяне на предприятия, като имащи значителна пазарна сила, е допринесъл значително за последователен подход при установяване на обстоятелствата, при които може да се приложи регулиране *ex-ante* и тези, при които предприятията подлежат на такова регулиране. Опитът с процедурите по членове 7 и 7а от Директива 2002/21/ЕО показва, че несъответствия в прилагането на корективни мерки от страна на националните регулаторни органи при сходни пазарни условия възпрепятстват вътрешния пазар на електронни съобщения. Поради това Комисията и ОЕРЕС следва да участват съобразно своите компетенции в гарантирането на по-високо ниво на последователност при прилагането на корективни мерки относно проекти за мерки, предлагани от националните регулаторни органи. В допълнение, за проектомерките относно разширяването на задълженията отвъд първата концентраторна или разпределителна точка, необходими за преодоляване на сериозни и постоянни икономически или физически пречки за дублирането, на предприятия, независимо от определянето им като имащи значителна пазарна сила, или относно регулаторното третиране на нови мрежови елементи с много голям капацитет, когато ОЕРЕС споделя опасенията на Комисията, Комисията следва да има право да изиска от националния регулаторен орган да оттегли проектомярката. За да се използва експертният опит на националните регулаторни органи в пазарния анализ, Комисията следва да се консултира с ОЕРЕС, преди да приеме своите решения или препоръки.

(84) Предвид кратките срокове в механизма за консултация на равнището на Съюза, на Комисията следва да се предоставят правомощия да приема препоръки или насоки за опростяване на процедурите за обмен на информация между Комисията и националните регулаторни органи - например в случаи, свързани със стабилни пазари, или обхващащи само незначителни промени в мерки, които са били предмет на предишна нотификация. На Комисията следва да се предоставят правомощия да разрешава въвеждането на освобождаване от задължение за нотифициране с цел рационализиране на процедурите в някои случаи.

(85) От националните регулаторни органи следва да се изисква да си сътрудничат помежду си, с ОЕРЕС и с Комисията по прозрачен начин, за да осигурят последователно прилагане във всички държави членки на настоящата директива.

(86) Необходимо е свободата на действие на националните регулаторни органи да се съчетае с развитието на последователни регулаторни практики и последователното прилагане на регулаторната рамка с цел ефективен принос за развитие и завършване на изграждането на вътрешния пазар. Поради това, националните регулаторни органи следва да подкрепят дейностите на Комисията и на ОЕРЕС, насочени към вътрешния пазар.

87) Мерките, които могат за засегнат търговията между държавите членки, са онези мерки, които биха могли да имат пряко или непряко, действително или потенциално влияние върху формата на търговия между държавите членки, по начин, по който това би могло да създаде бариера пред вътрешния пазар. В тях се включват мерки, които имат значително влияние върху предприятия или ползватели в други държави членки, които включват: мерки, които се отразяват върху цените за ползватели в други държави членки; мерки, които засягат възможността на едно предприятие, създадено в друга държава членка, да предоставя електронни съобщителни услуги, и по-специално мерки, които засягат възможността да се предлагат трансгранични услуги; и мерки, които засягат структурата на пазара или достъпа до него, като по този начин водят до последствия за предприятия в други държави членки.

(88) По-съгласуваното използване и определяне на елементи на процедурите за подбор и на условията, обвързани с правата за ползване на радиочестотния спектър, които оказват значимо въздействие върху пазарните условия и конкурентната ситуация, включително условията за навлизане и разширяване, би се повлиял благоприятно от координационен механизъм, при който RSPG, по искане на националния регулаторен или друг компетентен орган или по изключение по собствена инициатива, свиква форум за партньорска проверка за разглеждане на проектомерките преди предоставянето на права за ползване от дадена държава членка с цел обмен на добри практики. Форумът за партньорска проверка е инструмент за партньорско учене. Той следва да допринесе за по-добър обмен на добри практики между държавите членки и за увеличаване на прозрачността на състезателните или сравнителните процедури за подбор Процесът на партньорска проверка следва да не бъде официално условие, обвързано с националните процедури за издаване на разрешение. Обменът на мнения следва да се основава на информация, предоставена от националния регулаторен или друг компетентен орган, който изисква свикването на форума за партньорска проверка, и следва да бъде част от по-широка национална мярка, която по-общо може да се състои от предоставяне, търговия и отдаване под наем, срок, удължаване на срок или изменение на права за ползване. Поради това националният регулаторен или друг компетентен орган следва да могат също да предоставят информация за други национални проектомерки или техни аспекти, свързани със съответната процедура за подбор с оглед ограничаване правата за ползване на радиочестотен спектър, които не са обхванати от механизма за партньорски проверки. За да се намали административната тежест, националният регулаторен или друг компетентен орган следва да може да предостави тази информация под формата на общ формат за представяне, когато има такъв, за предаване на членовете на RSPG.

(89) Когато се постигне споразумение на равнището на Съюза за хармонизирано предоставяне на радиочестотен спектър на определени предприятия, държавите членки следва строго да прилагат споразумението при предоставяне на права за ползване за радиочестотния спектър от националния план за разпределение на честотите.

(90) Когато предоставят права за ползване в случаи, в които предвижданото ползване има трансгранично измерение, държавите членки следва да могат да обмислят като вариант процедурите на съвместно разрешаване.

(91) Всяко решение на Комисията за осигуряване на хармонизирано прилагане на настоящата директива следва да бъде ограничено до регулаторни принципи, подходи и методи. С цел избягване на съмненията, то следва да не предписва подробности, необходими обикновено за отразяване на националните особености, и следва да не забранява алтернативни подходи, за които може разумно да се очаква, че имат равностоен ефект. Подобно решение следва да бъде пропорционално и следва да не поражда действие спрямо решения, взети от националните регулаторни органи или други компетентни органи, които не създават пречки за вътрешния пазар.

(92) Съюзът и държавите членки са поели ангажименти по отношение на стандартите и регулаторната рамка на далекосъобщителните мрежи и услуги в Световната търговска организация.

(93) Стандартизацията следва да остане предимно движен от пазара процес. Въпреки това, възможно е все още да има случаи, в които е подходящо да се изисква спазването на специфични стандарти на равнището на Съюза, за да се подобрят оперативната съвместимост и свободата на избор за ползвателите и да се насърчи взаимната свързаност на вътрешния пазар. На национално равнище държавите членки изпълняват Директива (ЕС) 2015/1535. Процедурите за стандартизация съгласно настоящата директива не засягат директиви 2014/30/ЕС[1] и 2014/35/ЕС[2] на Европейския парламент и на Съвета, както и на Директива 2014/53/ЕС.

[1] Директива 2014/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за хармонизиране на законодателствата на държавите членки относно електромагнитната съвместимост (ОВ L 96, 29.3.2014 г., стр. 79).

[2] Директива 2014/35/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за хармонизиране на законодателствата на държавите членки за предоставяне на пазара на електрически съоръжения, предназначени за използване в определени граници на напрежение (ОВ L 96, 29.3.2014 г., стр. 357).

(94) От доставчиците на обществени електронни съобщителни мрежи или обществени електронни съобщителни услуги, или и на двете, следва да се изисква да вземат мерки за опазване на сигурността съответно на своите мрежи и услуги и да предотвратят или сведат до минимум последиците от инциденти, свързани със сигурността. Предвид актуалната степен на технологично развитие, тези мерки следва да гарантират ниво на сигурност на мрежите и услугите, което съответства на рисковете за тях. Мерките, свързани със сигурността, следва да отчитат като минимум всички имащи отношение аспекти на следните елементи: по отношение на сигурността на мрежите и съоръженията — физическа сигурност и сигурност на околната среда, сигурност на доставките, контрол на достъпа до мрежите и тяхната цялост; по отношение на действията при инциденти, свързани със сигурността — процедури за действие, способност за установяване на инциденти, свързани със сигурността, докладване на инциденти, свързани със сигурността и комуникации във връзка с тях; по отношение на управлението на непрекъснатостта на дейностите — стратегия за непрекъснатост на услугата и планове за извънредни ситуации, способности за възстановяване след бедствия; по отношение на наблюдението, одита и изпитванията — политика за наблюдение и регистриране, планове за действие при извънредни ситуации, изпитване на мрежата и услугите, оценки на сигурността и наблюдение на съответствието; и съответствие с международните стандарти.

(95) Предвид нарастващото значение на междуличностните съобщителни услуги без номерà, е необходимо да се гарантира, че и за тях се прилагат подходящи изисквания за сигурност в съответствие с тяхната специфика и икономическо значение. Затова доставчиците на такива услуги следва също да гарантират ниво на сигурност, съответстващо на риска. Като се има предвид, че доставчиците на междуличностни съобщителни услуги без номерà обикновено не упражняват действителен контрол върху преноса на сигнали по мрежи, степента на риск за такива услуги в някои отношения може да се разглежда като по-ниска от тази за традиционните електронни съобщителни услуги. Поради това, когато е оправдано от действителната оценка на потенциалния риск за сигурността, мерките, взети от доставчиците на междуличностни съобщителни услуги без номера следва да бъдат по-облекчени. Същият подход следва да се прилага *mutatis mutandis* и към междуличностните съобщителни услуги с номерà, при които не се упражнява действителен контрол върху преноса на сигнали.

(96) Доставчиците на обществени електронни съобщителни мрежи или на обществени електронни съобщителни услуги следва да информират ползвателите за конкретни и значителни заплахи, свързани със сигурността, и за мерките, които те могат да предприемат, за да защитят сигурността на своите съобщения, например чрез използване на специални типове софтуер или технологии за криптиране. Изискването за уведомяване на ползвателите за такива заплахи следва да не освобождава доставчика на услуги от задължението да предприеме за своя сметка подходящи и незабавни мерки за отстраняване на каквито и да било заплахи за сигурността и да възстанови нормалното ниво на сигурност на услугата. Предоставянето на ползвателите на такава информация относно заплахите за сигурността следва да бъде безплатно.

(97) С цел да се гарантира сигурността на мрежите и услугите и без да се засягат правомощията на държавите членки за осигуряване на защитата на основните им интереси в областта на сигурността и обществената сигурност, и за да се даде възможност за разследване, разкриване и наказателно преследване на престъпления, използването на криптиране например от край до край, когато е целесъобразно, следва да се насърчава, а когато е необходимо — да бъде задължително в съответствие с принципите за сигурност и защита на неприкосновеността на личния живот по подразбиране и още при разработването;

(98) Компетентните органи следва да гарантират поддържането на целостта и разполагаемостта на обществените електронни съобщителни мрежи. Агенцията на Европейския съюз за мрежова и информационна сигурност (ENISA) следва да допринася за повишаване на сигурността на електронните съобщения наред с другото чрез предоставяне на експертни становища и консултиране, както и чрез насърчаване на обмена на най-добри практики. Компетентните органи следва да разполагат с необходимите средства за изпълнение на задълженията си, включително правомощия да изискват информацията, необходима за оценка на нивото на сигурност на мрежите и услугите. Те следва също така да имат правомощия да изискват изчерпателни и надеждни данни за действителните инциденти, свързани със сигурността, които са оказали значително въздействие върху функционирането на мрежите или услугите. Когато е необходимо, те следва да бъдат подпомагани от екипите за реагиране при инциденти с компютърната сигурност (ЕРИКС), създадени с Директива (ЕС) 2016/1148 на Европейския парламент и на Съвета[1]. По-специално, от ЕРИКС може да се изисква да предоставят на компетентните органи информация за рисковете и инцидентите, свързани със сигурността, които засягат обществени електронни съобщителни мрежи и обществени електронни съобщителни услуги, и да препоръчват начини за справяне с тях.

[1] Директива (ЕС) 2016/1148 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 г. относно мерки за високо общо ниво на сигурност на мрежите и информационните системи в Съюза (ОВ L 194, 19.7.2016 г.).

(99) Когато за предоставянето на електронни съобщения се разчита на обществени ресурси, за чието използване се изисква специално разрешение, държавите членки следва да могат да предоставят на органа, отговарящ за издаването му, правото да налага такси, за да се гарантира оптималното използване на тези ресурси, съгласно процедурите, предвидени в настоящата директива. В съответствие със съдебната практика на Съда, държавите членки не могат да налагат никакви други такси във връзка с предоставянето на мрежи и електронни съобщителни услуги, освен предвидените в настоящата директива. В това отношение държавите членки следва да имат съгласуван подход при определянето на тези такси, за да не налагат прекомерна финансова тежест, свързана с процедурата за общо разрешение или с правата за ползване за доставчиците на електронни съобщителни мрежи и услуги.

(100) За да се осигури оптималното използване на ресурсите, таксите следва да отразяват икономическото и технологичното състояние на съответния пазар, както и други важни фактори, които определят стойността им. Същевременно таксите следва да се определят по начин, който да гарантира ефикасното предоставяне и използване на радиочестотния спектър. Настоящата директива не засяга целите, за които се използват таксите за права за ползване и права за изграждане на съоръжения. Такива такси следва да могат да се използват например за финансиране на дейности на националните регулаторни и другите компетентни органи, които не могат да бъдат покрити с административните такси. Когато, в случай на състезателни или сравнителни процедури за подбор, таксите за права за ползване на радиочестотен спектър се състоят изцяло или отчасти от еднократна сума, условията за плащане следва да гарантират, че такива такси на практика не водят до избор на основата на критерии, които не са свързани с целта да се осигури оптимално използване на радиочестотния спектър. Комисията следва да може да публикува редовно сравнителни проучвания и, когато е уместно, други насоки във връзка с най-добрите практики при предоставянето на радиочестотен спектър, предоставянето на номерационни ресурси или предоставянето на права за преминаване.

(101) Таксите, наложени на предприятията за правата за ползване на радиочестотния спектър, могат да окажат въздействие върху решенията относно придобиването на такива права и начина на използване на ресурси на радиочестотния спектър. Поради това, с цел да се осигури оптимално използване на радиочестотния спектър, държавите членки следва да определят първоначални цени по начин, който да води до ефективно предоставяне на правата, независимо от вида на използваната процедура за подбор. Държавите членки биха могли също да вземат предвид възможните разходи, свързани с изпълнението на условията за разрешение, наложени от други цели на политиката. В този процес следва да се обърне внимание и на конкурентната ситуация на съответния пазар, включително възможните алтернативни употреби на ресурсите.

(102) Оптималното използване на ресурсите на радиочестотния спектър зависи от наличието на подходящи мрежи и прилежащите съоръжения. В това отношение държавите членки следва да се стремят да гарантират, че когато националните регулаторни или други компетентни органи прилагат такси за правата за ползване на радиочестотния спектър и за правата за изграждане на съоръжения, те отчитат необходимостта от улесняване на постоянното развитие на инфраструктурата с оглед постигане на най-ефективното използване на ресурсите. Държавите членки следва да се стремят да гарантират прилагането във възможно най-голяма степен на условия за плащане на таксите за права за ползване на радиочестотния спектър, които да са обвързани с действителното наличие на ресурса по начин, който подпомага инвестициите, необходими за насърчаване на такова инфраструктурно развитие и предоставянето на свързани услуги. Условията за плащане следва да се определят по обективен, прозрачен, пропорционален и недискриминационен начин преди откриването на процедурите за предоставяне на права за ползване на радиочестотен спектър.

(103) Следва да се гарантира, че съществуват процедури за предоставянето на права за изграждане на съоръжения, които са своевременни, недискриминационни и прозрачни, с цел да се гарантират условията за честна и ефективна конкуренция. Настоящата директива не засяга националните разпоредби, регламентиращи отчуждаването или ползването на собствеността, нормалното упражняване на правата на собственост, нормалното използване на публичната собственост или принципа на неутралност по отношение на правилата в държавите членки, регламентиращи системата на притежание на собственост.

(104) Разрешенията, издавани на доставчици на електронни съобщителни мрежи и услуги, които им осигуряват достъп до публична или частна собственост, са съществени фактори за изграждането на електронни съобщителни мрежи или нови мрежови елементи. Поради това, ненужната усложненост и забавянето в процедурите за предоставяне на права на преминаване могат да представляват сериозна пречка за развитието на конкуренцията. Следователно, придобиването на права на преминаване от предприятия, притежаващи разрешение, следва да се опрости. Компетентните органи следва да могат да координират придобиването на права на преминаване, като правят достъпна съответната информация на своите уебсайтове.

(105) Необходимо е да бъдат засилени правомощията на държавите членки спрямо притежателите на права на преминаване, за да се гарантира навлизане или изграждане на нова мрежа по справедлив, ефективен и съобразен с околната среда начин и независимо от задължението на предприятие, определено като имащо значителна пазарна сила да дава достъп до електронната си съобщителна мрежа. Подобряването на съвместното ползване на съоръжения може да понижи екологичните разходи за изграждане на електронна съобщителна инфраструктура, да бъде в интерес на общественото здраве и обществената сигурност и да постигне целите на териториалното и селищно планиране. Компетентните органи следва да имат правомощията да изискват от предприятия, които се възползват от права за изграждане на съоръжения върху, над или под публична или частна собственост да ползват съвместно тези съоръжения или собственост (включително физическо съвместно разполагане) след подходящ период на обществено обсъждане, по време на който на всички заинтересовани страни следва да се дава възможност да изразят становищата си в конкретните области, където причини от общ интерес налагат това съвместно ползване. Това се отнася например за случаите, когато подпочвеният слой е претоварен или се налага да се преодолее естествено препятствие. По-специално, компетентните органи следва да са в състояние да налагат съвместно ползване на мрежови елементи и прилежащи съоръжения, като например канали, кабелопроводи, мачти, шахти, кутии, антени, кули и други поддържащи конструкции, сгради или подстъпи към сгради, както и по-добро координиране на строителните дейности по екологични или други съображения от обществен интерес.

Обратно, на националните регулаторни органи следва да се възложи да определят правила за разпределянето на разходите по съвместното ползване на съоръжението или собствеността, за да се гарантира, че засегнатите предприятия ще бъдат адекватно компенсирани за риска. Предвид задълженията, наложени по силата на Директива 2014/61/ЕС, компетентните органи, по-специално местните органи, следва също така да установяват подходящи процедури за координация, в сътрудничество с националните регулаторни органи, по отношение на благоустройствените дейности и други публични съоръжения или собственост, които следва да могат да включват процедури, гарантиращи, че заинтересованите страни са информирани относно подходящите публични съоръжения или собственост, текущите и планирани благоустройствени дейности, както и че са своевременно известени за такива дейности, и че съвместното ползване е улеснено в максималната възможна степен.

(106) Когато, по екологични причини, от мобилни оператори се изисква да използват съвместно кули или мачти, такова задължително съвместно използване би могло да доведе до намаляване нивата на максималната излъчвана мощност, разрешени на всеки оператор, поради причини, свързани с общественото здраве, и това на свой ред може да наложи на операторите да инсталират повече предавателни станции, за да гарантират национално покритие. Компетентните органи следва да се стремят да съвместят въпросните причини, свързани с околната среда и общественото здраве, като вземат надлежно предвид подхода на предпазливост, посочен в Препоръка 1999/519/ЕО на Съвета[1].

(107) Радиочестотният спектър е ограничен обществен ресурс с голяма обществена и пазарна стойност. Той е основен ресурс за основаващите се на радиовълни електронни съобщителни мрежи и услуги и, доколкото се отнася до такива мрежи и услуги, следва да бъде ефикасно разпределян и предоставян от националните регулаторни или други компетентни органи в съответствие с хармонизирани цели и принципи, регламентиращи тяхната дейност, както и съгласно обективни, прозрачни и недискриминационни критерии, отчитащи демократичните, социални, езикови и културни интереси, свързани с използването на радиочестотния спектър. Решение № 676/2002/ЕО установява рамка за хармонизиране на радиочестотния спектър.

(108) Дейностите в Съюза във връзка с политиката в областта на радиочестотния спектър следва да не засягат мерките, предприети на равнището на Съюза или на национално равнище, в съответствие с правото на Съюза, за преследване на цели от общ интерес, в частност по отношение на обществени правителствени мрежи и мрежи в областта на отбраната, регулиране на съдържанието и на аудиовизуалната и медийната политика, и правото на държавите членки да организират и използват своя радиочестотен спектър за обществения ред, обществената сигурност и отбраната.

---

[1] Препоръка 1999/519/ЕС на Съвета от 12 юли 1999 г. относно ограничаването на експозицията на населението на електромагнитни полета (0 – 300 GHz) (ОВ L 199, 30.7.1999 г., стр. 59).

(109) Осигуряването на широко разпространена свързаност във всяка държава членка е от съществено значение за икономическото и социалното развитие, участието в обществения живот и социалното и териториалното сближаване. Тъй като свързаността и използването на електронни съобщения се превръщат в неразривен елемент на европейското общество и благоденствие, държавите членки следва да се стремят да гарантират наличието на безжично широколентово покритие на цялата територия на Съюза. Такова покритие следва да се постигне, като се разчита на държавите членки да налагат подходящи изисквания за покритие, които следва да са приспособени към всеки обслужван район и да са ограничени до пропорционална тежест, за да не се възпрепятства въвеждането от доставчиците на услуги. Като се има предвид основната роля, която системи като локалните радиомрежи (RLAN) играят за осигуряването на високоскоростно безжично широколентово покритие на закрито, мерките следва да са насочени към гарантиране освобождаването на достатъчно радиочестотен спектър в радиочестотни ленти, които са особено ценни активи за рентабилното разгръщане на безжични мрежи с универсално покритие, особено на закрито. Освен това съгласуваните и координирани мерки за висококачествено наземно безжично покритие в целия Съюз, които се основават на най-добрите национални практики във връзка със задълженията по разрешенията на операторите, следва да са насочени към постигането на целта на програмата на политиката в областта на радиочестотния спектър до 2020 г. всички граждани на Съюза да получат най-бързия широколентов достъп, както на закрито, така и на открито, със скорост не по-малка от 30 Mbps и следва да целят реализиране на амбициозната визия за „гигабитово“ общество в Съюза. Тези мерки ще насърчават иновативни цифрови услуги и ще осигуряват социално-икономически ползи в дългосрочен план. Безпроблемното покритие на територията и свързаността в държавите членки следва да се увеличат максимално и да бъдат надеждни с цел да се насърчат вътрешните и трансграничните услуги и приложения, като например свързаните автомобили и електронното здравеопазване.

(110) Непременно трябва да се гарантира, че гражданите не са изложени на действието на електромагнитни полета в степен, опасна за общественото здраве. Държавите членки следва да се стремят към последователност в рамките на Съюза за справяне с този проблем, като се обърне особено внимание на подхода на предпазливост, залегнал в Препоръка 1999/519/ЕО, за да се работи за гарантиране на по-последователни условия за разгръщане. По целесъобразност държавите членки следва да прилагат процедурата, предвидена в Директива (ЕС) 2015/1535, за да се осигури и прозрачност за заинтересованите страни и да се даде възможност за реакция на други държави членки и Комисията.

(111) Хармонизирането и координирането на радиочестотния спектър и регулирането на съоръженията, подпомагано от стандартизацията, се допълват взаимно и трябва да се координират тясно, за да изпълняват ефективно общите си цели с помощта на RSPG. Координацията между съдържанието и сроковете на мандатите на CEPT съгласно Решение № 676/2002/ЕО и исканията за стандартизиране, отправени към стандартизационни организации като Европейския институт за стандарти в далекосъобщенията, включително и такива по отношение на параметрите на радиоприемниците, следва да улеснят въвеждането на бъдещи системи, да подпомогнат възможностите за споделяне на радиочестотен спектър и да гарантират ефективно управление на радиочестотния спектър.

(112) Търсенето на хармонизиран радиочестотен спектър не е еднакво навсякъде в Съюза. Когато липсва търсене на цялата или част от дадена хармонизирана радиочестотна лента на регионално или национално равнище, държавите членки биха могли по изключение да позволят алтернативно използване на тази лента, например за компенсиране на липсата на пазарно предлагане за някои видове използване, докато продължава липсата на търсене и при условие че алтернативното използване не засяга хармонизираното използване на лентата от други държави членки и ще бъде преустановено, когато се появи търсене за хармонизираното използване.

(113) Гъвкавостта в управлението на радиочестотния спектър и достъпа до него беше постигната посредством разрешения, неутрални спрямо технологиите и услугите, което да позволи на ползвателите на радиочестотния спектър да избират най-добрите технологии и услуги, които да прилагат в радиочестотните ленти, обявени за налични за електронни съобщителни услуги, в съответните национални планове за разпределение на радиочестотите в съответствие с правото на Съюза („принцип на неутралност по отношение на технологиите и принцип на неутралност по отношение на услугите“). Административното определяне на технологии и услуги следва да се прилага само ако са застрашени цели от общ интерес и следва да бъде ясно обосновано и да бъде предмет на редовен преглед.

(114) Ограниченията на принципа на неутралност по отношение на технологиите следва да са целесъобразни и обосновани от необходимостта да се избягват вредни смущения, например чрез налагане на маски на излъчване и нива на мощността, за защита на общественото здраве чрез ограничаване излагането на обществеността на въздействието на електромагнитните полета, за гарантиране на правилното функциониране на услугите чрез подходящо ниво на техническо качество на услугата, което да не изключва непременно възможността за използване на повече от една услуга в една и съща радиочестотна лента, за гарантиране на правилно съвместно използване на радиочестотния спектър, по-специално когато неговото използване подлежи само на общи разрешения, за гарантиране на ефективното използване на радиочестотния спектър или за изпълнение на цел от общ интерес в съответствие с правото на Съюза.

(115) Ползвателите на радиочестотния спектър следва също така да могат свободно да избират услугите, които желаят да предлагат в радиочестотния спектър. От друга страна, следва да бъдат разрешени мерки, когато са необходими и пропорционални, като тези мерки следва да изискват предоставянето на конкретна услуга за постигане на ясно определени цели от общ интерес, като безопасността на човешкия живот, необходимостта да се насърчава социалното, регионално и териториално сближаване или избягване на неефикасното използване на радиочестотния спектър. Тези цели следва да включват насърчаването на културно и езиково многообразие и медиен плурализъм, определени от държавите членки в съответствие с правото на Съюза. Освен в случаите, необходими за защита безопасността на човешкия живот или, по изключение, за изпълнение на други цели от общ интерес, както те са определени от държавите членки в съответствие с правото на Съюза, изключенията не следва да водят до изключително използване само за определени услуги, а по-скоро да дават приоритет, така че в същата радиочестотна лента да може съвместно да съществуват други услуги или технологии, доколкото това е възможно. Държавите членки са компетентни да определят обхвата и характера на всяко изключение, свързано с насърчаването на културното и езиково многообразие и медийния плурализъм.

(116) Тъй като разпределението на радиочестотния спектър за конкретни технологии или услуги е изключение от принципите на неутралност по отношение на технологиите и услугите и намалява свободата на избор на предлагана услуга или използвана технология, всяко предложение за такова разпределение следва да е прозрачно и да подлежи на обществена консултация.

(117) Когато държавите членки, по изключение, решат да ограничат свободата на предоставяне на електронни съобщителни мрежи и услуги по съображения за обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве, те следва да обяснят тези съображения.

(118) Радиочестотният спектър следва да се управлява така, че да се гарантира избягване на вредни смущения. Поради това основната концепция за „вредни смущения“ следва да бъде определена правилно, за да се гарантира, че регулаторната намеса се ограничава до необходимото за предотвратяване на такива смущения, като се отчита и необходимостта да се вземат предвид усъвършенствани методи за защита срещу вредните смущения, с цел тези технологии и методи на управление на радиочестотния спектър да се прилагат с оглед на избягването, доколкото е възможно, на прилагането на принципа „без радиосмущения и без защита“. Транспортът има значителен трансграничен елемент и цифровизацията поставя предизвикателства пред него. Превозните средства (като метро, автобуси, леки автомобили, камиони, влакове) стават все по-автономни и свързани. Във вътрешния пазар превозните средства по-лесно пътуват отвъд националните граници. Надеждните комуникации и избягването на вредни смущения са от съществено значение за безопасността и доброто функциониране на превозните средства и техните бордови съобщителни системи.

(119) Поради нарастващото търсене на радиочестотен спектър и новите разнообразни приложения и технологии, които изискват по-голяма гъвкавост в достъпа до него и използването му, държавите членки следва да насърчават споделеното ползване на радиочестотен спектър, като установяват най-подходящите режими на разрешение за всеки сценарий и въвеждат подходящи и прозрачни правила и условия за това. Споделеното ползване на радиочестотен спектър осигурява неговото все по-ефективно и ефикасно използване, като позволява на няколко независими ползватели или устройства достъп до една и съща радиочестотна лента при различни правни режими, за да се осигурят допълнителни ресурси, да се повиши ефективността на използване и да се улесни достъпът до радиочестотен спектър за нови ползватели. Споделеното ползване може да се основава на общи разрешения или освободено от лиценз ползване, което при определени условия на споделяне позволява на няколко ползватели да имат достъп и да ползват един и същ радиочестотен спектър в различни географски райони или в различни моменти от време. То може да се основава и на индивидуални права за ползване съгласно договорености като лицензиран споделен достъп, при който всички ползватели (съществуващ ползвател и нови ползватели) се споразумяват за условията на споделения достъп, под надзора на компетентните органи, по такъв начин, че да се осигури минимално гарантирано качество на предаване на радиосигнали. Когато позволяват споделено ползване при различни режими на разрешение, държавите членки следва да не определят твърде различаващи се срокове за такова ползване съгласно различните режими на разрешение.

(120) Докато общите разрешения за ползване на радиочестотния спектър могат да улеснят най-ефективното му използване, да насърчат иновациите в някои случаи и са в интерес на конкуренцията, предоставянето на индивидуални права за ползване на радиочестотния спектър в други случаи може да се окаже най-подходящият разрешителен режим при наличието на определени специфични обстоятелства. Следва да се обмисли предоставянето на индивидуални права за ползване например, когато благоприятните характеристики на разпространение на радиочестотния спектър или предвиденото ниво на мощност на предаването предполагат, че поради изискваното качество на услугата общите разрешения не могат да решат проблемите със смущенията. Технически мерки, като например решения за подобряване на устойчивостта на приемниците, могат да дадат възможност за използването на общи разрешения или за споделяне на радиочестотен спектър и евентуално да дадат възможност да се избегне системно прибягване до принципа „без радиосмущения и без защита“.

(121) За да се гарантира предвидимостта и да се съхранят правната сигурност и стабилността на инвестициите, държавите членки следва да установят предварително подходящи критерии за оценяване на съответствието с целта за ефективно използване на радиочестотния спектър от притежателите на права при изпълнението на условията, с които са обвързани индивидуалните права за ползване и общите разрешения. Заинтересованите страни следва да участват в определянето на такива условия и да бъдат информирани по прозрачен начин относно това как ще се оценява изпълнението на задълженията им.

(122) За да се избегне създаването на пречки пред навлизането на пазара, а именно посредством антиконкурентно презапасяване, следва ефективно да се прилагат условията, с които държавите членки са обвързали правата за ползване на радиочестотен спектър, и при необходимост да участват всички компетентни органи. Условията следва да включват прилагането на клаузата „използваш или губиш“. За да се гарантира правна сигурност от гледна точка на възможното налагане на санкция поради неизползване на радиочестотен спектър, следва предварително да се установят прагове за използване по отношение, включително на времето, количеството или лентите от радиочестотния спектър. Търгуването и отдаването под наем на радиочестотен спектър следва да осигуряват ефективно използване от страна на първоначалния притежател на правото.

(123) Когато за дадена радиочестотна лента са установени хармонизирани условия съгласно Решение № 676/2002/ЕО, компетентните органи трябва да решат кой е най-подходящият разрешителен режим, който да се прилага в тази радиочестотна лента или части от нея. Когато има вероятност всички държави членки да бъдат изправени пред сходни проблеми, различните решения на които биха могли да доведат до фрагментиране на вътрешния пазар на оборудване и по този начин да забавят разгръщането на системи 5G, може да бъде необходимо за Комисията, отчитайки в най-голяма степен становището на RSPG, да препоръча общи решения, като се отчитат действащите мерки за техническо хармонизиране. Това би могло да осигури общ инструментариум за държавите членки, който те да имат предвид, когато определят подходящи съгласувани разрешителни режими, които да се прилагат за дадена радиочестотна лента или части от нея, в зависимост от фактори като гъстотата на населението, характеристиките на разпространение на радиочестотните ленти, различията между използването в градски и селски райони, евентуалната необходимост от защита на съществуващите услуги и произтичащите последици за икономиите от мащаба в производството.

(124) Съвместното ползване на мрежова инфраструктура, а в някои случаи и споделеното ползване на радиочестотен спектър, може да позволи по-ефективно и ефикасно използване на спектъра и да гарантира бързото разгръщане на мрежите, особено в по-рядко населените райони. Когато установяват условията, с които се обвързват правата за ползване на радиочестотен спектър, компетентните органи следва да вземат предвид и разрешаването на форми на споделено ползване или координация между предприятията с цел осигуряване на ефективно и ефикасно използване на радиочестотния спектър или изпълнение на задълженията за покритие в съответствие със правните принципи в областта на конкуренцията.

(125) Изискванията за спазване на принципите на неутралност по отношение на технологиите и услугите при предоставянето на права за ползване заедно с възможността за прехвърляне на права между предприятия са в основата на свободата на предоставяне на електронни съобщителни услуги на обществеността и начините за постигането ѝ и подпомагат осъществяването на цели от общ интерес. Настоящата директива не засяга предоставянето на радиочестотен спектър, било то пряко на доставчици на електронни съобщителни мрежи или услуги или на субекти, които използват тези мрежи или услуги. Такива субекти могат да бъдат доставчици на радио и телевизионно съдържание. Отговорността за спазването на условията, свързани с правото за ползване на радиочестотен спектър и съответните условия, свързани с общото разрешение, във всички случаи следва да се поеме от предприятието, на което е предоставено правото за ползване на радиочестотен спектър. Някои от задълженията, наложени на радио- и телевизионните оператори за доставянето на аудиовизуални медийни услуги, може да изискват прилагането на конкретни критерии и процедури за предоставяне на права за ползване на радиочестотния спектър, за да се постигне конкретна цел от общ интерес, определена от държавите членки в съответствие с правото на Съюза. Процедурата за предоставяне на такова право обаче при всички случаи следва да бъде обективна, прозрачна, недискриминационна и пропорционална.

(126) Съдебната практика на Съда изисква национални ограничения на правата, гарантирани по силата на член 56 от ДФЕС, да бъдат обективно обосновани и пропорционални, и да не надхвърлят необходимото за постигането на техните цели. Освен това, радиочестотният спектър, предоставен без провеждане на открита процедура, не следва да се използва за други цели освен за целта от общ интерес, за която е бил предоставен. В такъв случай на заинтересованите страни следва да се даде възможност да представят бележки в разумен срок. Като част от процедурата за кандидатстване за предоставяне на права, държавите членки следва да проверяват дали кандидатът е в състояние да спазва свързаните с тези права условия. Посочените условия следва да бъдат отразени в критерии за допустимост, определени по обективен, прозрачен, пропорционален и недискриминационен начин преди стартирането на каквато и да било състезателна процедура за подбор. За целта на прилагането на тези критерии от кандидатите може да се изисква да предоставят необходимата информация, за да потвърдят способността си да спазват тези условия. Когато не е предоставена такава информация, молбата за предоставяне на право за ползване на радиочестотен спектър може да бъде отхвърлена.

(127) Държавите членки, преди предоставянето на правото, следва да налагат проверката само на елементи, които заявителят може логично да докаже, полагайки обичайно дължима грижа, като вземат предвид значителната обществена и пазарна стойност на радиочестотния спектър като ограничен обществен ресурс. Това не ограничава възможността за последваща проверка на изпълнението на критериите за допустимост, например посредством основни показатели, когато критериите не могат да бъдат изпълнени на първоначалния етап. За да запазят ефективното и ефикасно използване на радиочестотния спектър, държавите членки следва да не предоставят права, когато след преглед установят, че заявителят не е в състояние да изпълни условията, без това да засяга възможността за улесняване на ограничено във времето експериментално ползване. Достатъчно дългият срок на разрешенията за ползване на радиочестотен спектър следва да увеличи инвестиционната предвидимост, да допринесе за по-бързо разгръщане на мрежите и по-добри услуги, както и за стабилност, която да подкрепя търговията и отдаването под наем на радиочестотен спектър. Освен ако ползването на радиочестотен спектър не е предоставено безсрочно, този срок следва както да е съобразен с поставените цели, така и да бъде достатъчен, за да осигури възвръщаемост на направените инвестиции. По-дългият срок може да гарантира предвидимост на инвестициите, но мерките за гарантиране на ефективно и ефикасно използване на радиочестотния спектър, като например правомощията на компетентния орган да изменя или отнема права за ползване в случай на неспазване на условията, с които са обвързани те, или улесняването на търгуването с радиочестотен спектър и отдаването му под наем, ще послужат за предотвратяване на неуместно натрупване на радиочестотен спектър и ще подпомогнат по-голямата гъвкавост в разпределянето на ресурсите на радиочестотния спектър. По-широкото използване на годишни такси е също начин за осигуряване на постоянна оценка на използването на радиочестотния спектър от притежателя на правото.

(128) Предвид значението на техническите иновации, държавите членки следва да могат да предоставят права за ползване на радиочестотен спектър с експериментални цели, в зависимост от конкретните ограничения и условия, оправдани единствено от експерименталното естество на такива права.

(129) Когато решават дали да удължат срока на вече предоставени права за ползване на хармонизиран радиочестотен спектър, компетентните органи следва да вземат предвид степента, в която такова удължаване ще подпомогне постигането на целите на регулаторната рамка и други цели съгласно правото на Съюза и националното право. Всяко такова решение следва да бъде предмет на открита, недискриминационна и прозрачна процедура въз основа на преглед на изпълнението на условията, с които е обвързано съответното право за ползване. Когато оценяват необходимостта от удължаване на срока на права за ползване, държавите членки следва да претеглят конкурентното въздействие на удължаването на срока на предоставени права спрямо насърчаването на по-ефикасното експлоатиране или иновативните начини на използване, които могат да произтекат от отварянето на радиочестотната лента за нови ползватели. Компетентните органи следва да могат да вземат решение по отношение на това, като позволят само ограничена продължителност на удължаване на срока, за да предотвратят сериозни смущения във вече установеното използване. Решенията за удължаване на срока на права, предоставени преди да започне прилагането на настоящата директива, следва да спазват всички вече приложими правила, но държавите членки следва да гарантират също така, че не нарушават целите на настоящата директива.

(130) При удължаването на срока на съществуващи права за ползване на хармонизиран радиочестотен спектър, наред с оценката на необходимостта от удължаване на срока на правото, държавите членки следва да прегледат и свързаните с това такси, за да гарантират, че те продължават да стимулират оптималното ползване, като вземат предвид наред с другото развитието на пазара и технологиите. По съображения за правна сигурност е уместно всички актуализации на съществуващите такси да се основават на същите принципи, както прилаганите спрямо предоставянето на нови права за ползване.

(131) Ефективното управление на радиочестотния спектър може да се осигури, като се улесни трайното ефикасно използване на вече предоставения радиочестотен спектър. За да се гарантира правна сигурност за притежателите на права, възможността за удължаване на срока на права за ползване следва да се разглежда в подходящ срок преди изтичането на съответните права, например, когато правата са били предоставени за 15 години или повече, най-малко 2 години преди изтичането на срока на тези права, освен в случаите, когато възможността за удължаване на срока е била изрично изключена към момента на предоставянето на правата. В интерес на приемствеността в управлението на ресурсите, компетентните органи следва да могат да започнат такова разглеждане по своя собствена инициатива, както и в отговор на искане от притежателя на правото. Срокът на правото за ползване следва да не може да бъде удължен против волята на неговия притежател.

(132) Прехвърлянето на права за ползване на радиочестотния спектър може да бъде ефективно средство за увеличаване на ефикасността на неговото използване. В името на гъвкавостта и ефикасността и с цел да се позволи определянето на стойността на радиочестотния спектър от пазара държавите членки следва по подразбиране да позволяват на ползвателите на радиочестотния спектър да прехвърлят или отдават под наем на трети страни своите права за ползване на радиочестотен спектър по опростена процедура и при спазване на условията, с които са обвързани такива права, както и на правилата за конкуренцията, под надзора на отговорните национални регулаторни органи. За да улеснят такива прехвърляния или отдавания под наем, при условие че са спазени техническите мерки за изпълнение, приети по силата на Решение № 676/2002/ЕО, държавите членки следва също така да разглеждат искания за разделяне на права за ползване на радиочестотния спектър, както и за преглед на условията за ползване.

(133) Мерките, взети конкретно за насърчаване на конкуренцията при предоставяне или удължаване на срока на права за ползване на радиочестотен спектър, следва да се определят от националните регулаторни и другите компетентни органи, които имат необходимите икономически, технически и пазарни познания. Условията за предоставяне на радиочестотен спектър могат да въздействат върху конкурентната ситуация на пазарите за електронни съобщения и условията за навлизането в тях. Ограниченият достъп до радиочестотен спектър, особено когато този спектър е ограничен, може да създаде пречки пред навлизането или да възпрепятства инвестициите, разгръщането на мрежите, предлагането на нови услуги или приложения, иновациите и конкуренцията. Новите права за ползване, включително придобитите чрез прехвърляне или наемане, и въвеждането на нови гъвкави критерии за ползване на радиочестотния спектър могат също да окажат влияние върху съществуващата конкуренция. Когато се прилагат неуместно, някои правила за насърчаване на конкуренцията могат да имат други последици; например таваните за радиочестотен спектър и запазването на спектър могат да създадат изкуствен недостиг, задълженията за достъп на едро могат ненужно да ограничат бизнес моделите, когато не е налице пазарна мощ, а ограниченията в прехвърлянията могат да възпрепятстват развитието на вторични пазари. Поради това е необходима съгласувана и обективна проверка на въздействията върху конкуренцията на такива условия, която следва да се прилага последователно. Поради това използването на такива мерки следва да се основава на изчерпателна и обективна оценка на пазара и условията на конкуренция в него от страна на националните регулаторни и други компетентни органи. Националните компетентни органи следва обаче винаги да гарантират ефективното и ефикасното използване на радиочестотния спектър и да не допускат изкривяване на конкуренцията вследствие на антиконкурентно презапасяване.

(134) Приемането въз основа на становищата на RSPG на общ срок за разрешаване на използването на радиочестотна лента, хармонизирана по силата на Решение № 676/2002/ЕО, може да бъде необходимо за избягване на трансграничните смущения и благоприятно за извличане на всички ползи от свързаните с него технически мерки за хармонизиране на пазарите на оборудване и за изграждането на мрежи и услуги с много голям капацитет. Разрешаването на използването на дадена радиочестотна лента предполага предоставяне на радиочестотен спектър чрез режим на общо разрешение или индивидуални права за ползване, за да се позволи използването на радиочестотния спектър веднага след приключването на процеса на предоставяне. За да се предоставят радиочестотните ленти, може да се наложи да бъде освободена дадена честотна лента, заета от други ползватели, и те да бъдат компенсирани. Прилагането на общ краен срок за разрешаване на използването на хармонизирани радиочестотни ленти за електронни съобщителни услуги, включително 5G, обаче може да бъде засегнато в дадена държава членка от неразрешени проблеми, свързани с трансграничната координация между държавите членки или с трети държави, със сложността да се осигури техническата миграция на съществуващите ползватели на дадена радиочестотна лента; ограничение на използването на радиочестотната лента въз основа на цел от общ интерес, с гарантирането на националната сигурност и отбрана или с форсмажорни обстоятелства. Във всички случаи държавите членки следва да предприемат необходимите мерки за свеждане до минимум на евентуалните забавяния по отношение на географското покритие, сроковете и радиочестотния обхват. Освен това държавите членки следва да могат, когато счетат за целесъобразно, в контекста на оценката им на съответните обстоятелства, да поискат от Съюза да предостави правна, политическа и техническа подкрепа за решаване на въпроси, свързани с координацията на радиочестотния спектър със съседни на Съюза държави, включително държави кандидатки и присъединяващите се държави, така че съответните държави членки да могат да спазват своите задължения съгласно правото на Съюза.

(135) За да се осигури увеличаване на координираната наличност на радиочестотен спектър до 2020 г. за изграждане на фиксирани и безжични мрежи с много голям капацитет в контекста на 5G, RSPG определи радиочестотните ленти 3,4—3,8 GHz и 24,25—27,5 GHz като приоритетни радиочестотни ленти, подходящи за изпълнение на целите на плана за действие за 5G до 2020 г. Радиочестотните ленти 40,5—43,5 GHz и 66—71 GHz също бяха определени за допълнително проучване. Поради това е необходимо да се гарантира, че до 31 декември 2020 г. целите или част от радиочестотните ленти 3,4—3,8 GHz и 24,25—27,5 GHz са на разположение за наземни системи, позволяващи предоставянето на безжични широколентови услуги при хармонизирани условия, установени с технически мерки за изпълнение, приети в съответствие с член 4 от Директива № 676/2002/ЕО, в допълнение към Решение (ЕС) 2017/899 на Европейския парламент и на Съвета[1], тъй като тези радиочестотни ленти имат специфични качества по отношение на покритието и капацитета за данни, които позволяват те да бъдат комбинирани по подходящ начин за изпълнение на изискванията за 5G. Държавите членки обаче биха могли да бъдат засегнати от смущения, които е вероятно да възникнат от трети държави, които в съответствие с Радиорегламента на Международния съюз по далекосъобщения са определили тези радиочестотни ленти за услуги, различни от международните мобилни далекосъобщения. Това би могло да се отрази на задължението за спазване на обща дата на прилагане. Използването в бъдеще на радиочестотния обхват 26 GHz за наземни безжични 5G услуги вероятно ще бъде насочено, наред с другото, към градските райони и точките за достъп в периферните райони, макар и да може да се предвиди известно разгръщане по протежение на основните пътни артерии и железопътни линии в селските райони. Това предоставя възможността радиочестотният обхват 26 GHz да се използва извън тези географски райони за услуги, различни от безжични 5G, например за специфични бизнес комуникации или използване на закрито, и поради това дава възможност на държавите членки да определят и осигурят този радиочестотен обхват на неизключителна основа.

[1] Решение (ЕС) 2017/899 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. за използването на радиочестотната лента 470—790 MHz в Съюза (ОВ L 138, 25.5.2017 г., стр. 131).

(136) Когато дадено търсене на радиочестотна лента надхвърля нейното наличие, в резултат на което държавата членка стигне до заключението, че правата за ползване на радиочестотния спектър трябва да бъдат ограничени, следва да бъдат прилагани подходящи и прозрачни процедури за предоставяне на такива права, за да се избегне дискриминация и да се оптимизира използването на ограничения ресурс. Това ограничаване следва да е оправдано, пропорционално и основано на изчерпателна оценка на пазарните условия, да отчита цялостните предимства за ползвателите и целите за националния и вътрешния пазар. Целите в основата на всяка процедура за ограничаване следва да бъдат предварително ясно установени. Когато обсъждат най-подходящата процедура за подбор и в съответствие с координационните мерки на равнището на Съюза, държавите членки следва своевременно и по прозрачен начин да се консултират с всички заинтересовани страни относно обосновката, целите и условията на процедурата. Държавите членки следва да могат да използват, наред с другото, процедури за състезателен или сравнителен подбор при предоставянето на радиочестотен спектър или на номерационни ресурси с изключителна икономическа стойност. При прилагането на такива схеми компетентните органи следва да отчитат целите на настоящата директива. Ако държава членка е на мнение, че в дадена радиочестотна лента могат да се предложат повече права, тя следва да започне процедура за предоставянето им.

(137) Огромният растеж в търсенето на радиочестотен спектър и в търсенето от страна на крайните ползватели на безжичен широколентов капацитет поражда нуждата от алтернативни, взаимно допълващи се, ефективни по отношение на спектъра и ефикасни решения, включително системи за безжичен достъп с ниска мощност и малък обхват, като локални радиомрежи (RLAN) и мрежи от малогабаритни клетъчни точки за достъп с малка мощност. Такива допълващи се системи за безжичен достъп, особено обществено достъпните RLAN точки за достъп, увеличават възможностите за достъп до интернет на крайните ползватели и намаляват мобилния трафик за мобилните оператори. RLAN използват хармонизиран радиочестотен спектър, без за тях да се изисква индивидуално разрешение или право за ползване на радиочестотен спектър. Към днешна дата повечето RLAN точки за достъп се използват от частни лица като местно безжично разширение на техните фиксирани широколентови връзки. В рамките на собствения си абонамент за интернет крайните ползватели следва да не бъдат възпрепятствани да споделят достъпа до своите RLAN с други ползватели, за да се увеличи броят на наличните точки за достъп, особено в гъстонаселени райони, максимално да нарасне капацитетът за безжично предаване на данни чрез повторно използване на радиочестотен спектър и да се създаде икономически изгодна допълваща безжична широколентова инфраструктура, достъпна за други крайни ползватели. Поради това следва да се премахнат също ненужните ограничения пред изграждането и взаимното свързване на RLAN точки за достъп.

(138) Обществените органи или обществените доставчици на услуги, които използват RLAN в своите помещения за собствения си персонал, посетители или клиенти — например за да улеснят достъпа до услугите на електронното управление или за информация относно обществения транспорт или управлението на движението по пътищата, могат също така да предоставят достъп до такива точки за достъп за общо ползване от гражданите като допълнителна услуга към предлаганите от тях в тези помещения обществени услуги, доколкото това се допуска от правилата за конкуренцията и възлагането на обществени поръчки. Освен това, от доставчика на такъв местен достъп до електронни съобщителни мрежи в или около частна собственост или ограничена обществена зона на нетърговска основа или като допълнителна услуга към друга дейност, която не зависи от такъв достъп (например RLAN точки за достъп, предоставени на клиенти на други търговски дейности или на широката общественост в съответната зона), може да се изисква да спазва общите разрешения за права за ползване на радиочестотен спектър, но не и да му се налагат каквито и да било условия или изисквания, с които са обвързани общите разрешения, приложими към доставчици на обществени електронни съобщителни мрежи или услуги, нито задължения във връзка с крайните ползватели или взаимното свързване. Такъв доставчик обаче следва да спазва правилата за отговорността, посочени в Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета[1]. Появяват се нови технологии, например LiFi, като те допълват настоящите възможности за използване на спектъра на RLAN и безжичните точки за достъп с оптични точки за достъп на базата на светлина във видимия спектър и ще доведат до хибридни локални мрежи, които позволяват оптична безжична връзка.

[1] Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 г. за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар (Директива за електронната търговия), (ОВ L 178, 17.7.2000 г., стр. 1).

(139) Тъй като точките за безжичен достъп с малък обхват и с малка мощност, като например фемтоклетки, пикоклетки, метроклетки или микроклетки, могат да бъдат много малки и използват неголямо оборудване, подобно на това на домашните RLAN рутери, за което не се изисква друго разрешение освен тези, необходими за използване на радиочестотния спектър, и предвид положителното въздействие на тези точки за достъп върху използването на радиочестотния спектър и развитието на безжичните комуникации, всяко ограничаване на тяхното разгръщане следва да се сведе до минимум. В резултат на това, за да се улесни разгръщането на точките за безжичен достъп с малък обхват, и без да се засягат приложимите изисквания във връзка с управлението на радиочестотния спектър, държавите членки следва да не обвързват с никакви индивидуални разрешения монтирането на такива устройства на сгради, които не са официално защитени като част от определена среда или поради специфичната им архитектурна или историческа стойност, освен по съображения за обществена безопасност. Затова техните характеристики, като например максимални размери, тегло и характеристики на излъчване, следва да бъдат уточнени на равнището на Съюза по пропорционален начин за локално разполагане и да се гарантира високо ниво на защита на общественото здраве, както е предвидено в Препоръка 1999/519/ЕО. За експлоатацията на точките за безжичен достъп с малък обхват следва да се прилага член 7 от Директива 2014/53/ЕС. Това не засяга правата на частна собственост, установени в правото на Съюза или в националното право. Процедурата за разглеждане на заявления за издаване на разрешително следва да се рационализира, без да се засягат съществуващи търговски споразумения, а съпътстващата административна такса следва да се ограничи до размера на административните разходи, свързани с обработването на заявлението. Процесът на оценяване на заявление за разрешително следва да е максимално кратък и по-принцип да не отнема повече от четири месеца.

(140) Обществените сгради и друга обществена инфраструктура се посещават и ползват ежедневно от значителен брой крайни ползватели, които се нуждаят от свързаност, за да ползват услуги на електронното управление, на електронен транспорт и други услуги. Друга обществена инфраструктура, като улични лампи, светофари, предлага много ценно място за разгръщането на малки клетки, например, поради гъстотата на разположението им. Без да се засяга възможността компетентните органи да обвържат разполагането на точки за безжичен достъп с малък обхват с наличието на предварително индивидуално разрешение операторите следва да имат право на достъп до тези обществени обекти, за да се обслужи адекватно търсенето. Поради това държавите членки следва да гарантират, че такива обществени сгради и друга обществена инфраструктура се предоставят при разумни условия за разгръщането на малки клетки с оглед допълване на Директива 2014/61/ЕС и без да се засягат принципите, установени в настоящата директива. Директива 2014/61/ЕС следва функционален подход и налага задължения за достъп до физическа инфраструктура само когато същата е част от мрежа, и единствено ако тя се притежава или ползва от оператор на мрежа, като по този начин много сгради, притежавани или ползвани от обществени органи, остават извън нейния обхват. Обратно, не е необходимо конкретно задължение във връзка с физическа инфраструктура, като например канали или стълбове, използвани за интелигентни транспортни системи, които се притежават от оператори на мрежи (доставчици на транспортни услуги или доставчици на обществени електронни съобщителни мрежи), и поместват части на мрежа, като по този начин попадат в обхвата на Директива 2014/61/ЕС.

(141) Разпоредбите на настоящата директива по отношение на достъпа и взаимното свързване се прилагат към обществените електронни съобщителни мрежи. Доставчиците на електронни съобщителни мрежи на други потребители освен на обществеността нямат задължения за достъп или взаимно свързване по настоящата директива, освен ако се възползват от достъпа до обществени мрежи и по такъв начин могат да попаднат в обхвата на условията, които са установени от държавите членки.

(142) Понятието „достъп“ се употребява с различни значения и следователно е необходимо да се определи точно неговата употреба в настоящата директива, без да се нарушава вложеният в него смисъл в други актове на Съюза. Операторите могат да бъдат собственици на основната мрежа или съоръжения или наематели на цялата мрежа или съоръжения, или на част от тях.

(143) В една отворена и конкурентна пазарна среда не следва да съществуват ограничения за предприятията в договарянето на споразумения за достъп и взаимно свързване между тях, особено за трансграничните им договорености в съответствие с правилата на конкуренцията, установени в ДФЕС. В контекста на постигането на по-ефективен и действително общоевропейски пазар с ефективна конкуренция, по-голям избор и конкурентни услуги за крайните ползватели предприятията, които получават искания за достъп или взаимно свързване от други предприятия, които подлежат на изискването за общо разрешение, за да предоставят електронни съобщителни мрежи или услуги на населението по принцип следва да сключват такива споразумения на търговска основа и да водят преговорите добросъвестно.

(144) На пазарите, където продължават да съществуват големи различия в способността за водене на преговори от предприятията и където част от предприятията разчитат на предоставена от други инфраструктура за доставката на своите услуги, е подходящо да се създаде регулаторна рамка, която да осигури ефективното функциониране на пазара. Националните регулаторни органи следва да притежават правомощия при провал на търговските преговори да осигурят адекватен достъп и взаимно свързване и оперативна съвместимост на услугите в интерес на крайните ползватели. По-специално те могат да осигурят свързаност от край до край, като налагат пропорционални задължения на предприятията, за които се изисква общо разрешение и които контролират достъпа до крайните ползватели. Контролът върху средствата за достъп може да предполага собственост или контрол на физическата връзка с крайния ползвател (фиксирана или мобилна) или способност за промяна или отнемане на националния номер или националните номера, необходими за достъп до крайната точка на мрежата на крайния ползвател. Това се случва, например, ако мрежовите оператори неоснователно ограничават избора на крайните ползватели във връзка с достъпа до порталите и услугите в интернет.

(145) Предвид принципа за недопускане на дискриминация националните регулаторни органи следва да гарантират, че всички предприятия, независимо от размера им и техния бизнес модел, независимо дали вертикално интегрирани или разделени, могат да се свързват взаимно при разумни условия, с цел да доставят свързаност от край до край и достъп до интернет.

(146) Националните нормативни или административни мерки, които обвързват условията и реда за достъп или взаимно свързване с дейността на страната, търсеща взаимно свързване, и по-конкретно с размера на нейните инвестиции в мрежовата инфраструктура, а не с взаимното свързване или предоставените услуги за достъп, могат до доведат до изкривявания на пазара и следователно могат да се окажат несъвместими с правилата на конкуренцията.

(147) Мрежовите оператори, които контролират достъпа до собствените си клиенти, упражняват този контрол на основата на уникални номера или адреси от публикуван номерационен или адресен обхват. Останалите мрежови оператори трябва да могат да осигуряват пренос към тези клиенти и затова трябва да имат възможност да се свързват помежду си пряко или косвено. Следователно е уместно да се установят права и задължения за договаряне на взаимно свързване.

(148) Оперативната съвместимост е от полза за крайните ползватели и е важна цел на настоящата регулаторна рамка. Насърчаването на оперативната съвместимост е една от целите на националните регулаторни и другите компетентни органи в посочената рамка. Тази рамка също така предвижда Комисията да публикува списък от стандарти или спецификации за предоставянето на услуги, техническите интерфейси или мрежовите функции като основа за насърчаване на хармонизацията в електронните съобщения. Държавите членки следва да насърчават използването на публикуваните стандарти или спецификации само до степента, която е необходима за осигуряване на оперативна съвместимост на услугите и за подобряване на свободата на избор за ползвателите.

(149) Понастоящем както свързаността от край до край, така и достъпът до службите за спешно реагиране зависят от това дали крайните ползватели използват междуличностни съобщителни услуги с номерà. Бъдещото технологично развитие или увеличеното ползване на междуличностни съобщителни услуги без номерà може да доведат до липса на достатъчна оперативна съвместимост между съобщителните услуги. В резултат на това могат да възникнат значителни пречки пред навлизането на пазара или по-нататъшните иновации, които сериозно да застрашат ефективната свързаност от край до край между крайните ползватели.

(150) Когато възникнат такива проблеми във връзка с оперативната съвместимост, Комисията следва да може да поиска доклад на ОЕРЕС, който да даде почиваща на факти оценка на пазарната ситуация на равнището на Съюза и държавите членки. Като надлежно взема предвид доклада на ОЕРЕС и други налични данни и като взема предвид въздействията върху вътрешния пазар, Комисията следва да реши дали има нужда от регулаторна намеса от страна на националните регулаторни или другите компетентни органи. Ако Комисията сметне, че е необходима намеса на националните регулаторни или другите компетентни органи, тя следва да може да приеме мерки за изпълнение, с които се определят естеството и обхватът на възможните регулаторни намеси на националните регулаторни или другите компетентни органи, включително по-специално задълженията за публикуване и разрешаване на използването, изменението и повторното разпространение на всяка имаща отношение информация от органите и други доставчици, и мерки за налагане на задължителното използване на стандарти или спецификации от всички или само от определени доставчици.

(151) Вземайки предвид специфичните национални обстоятелства, националните регулаторни или другите компетентни органи следва да преценят дали намесата е необходима и обоснована, за да се гарантира свързаност от край до край, и ако това е така, да наложат пропорционални задължения в съответствие с мерките за изпълнение на Комисията на онези доставчици на междуличностни съобщителни услуги без номерà, които се характеризират със значителна степен на покритие и разпространение сред ползвателите. Определението „значителна“ следва да се тълкува в смисъл, че географското покритие и броят на крайните ползватели на съответния доставчик представляват критична маса с оглед на постигането на целта за осигуряване на свързаност от край до край между крайните ползватели. На доставчици с ограничен брой крайни ползватели или ограничено географско покритие, чийто принос би изиграл само частична роля за постигането на тази цел, обикновено следва да не се налагат подобни задължения за оперативна съвместимост.

(152) В случаи, когато предприятия са лишени от достъп до осъществими алтернативи за недублирани електрически инсталации, кабели или прилежащи съоръжения в сгради или до първата концентраторна или разпределителна точка, и с цел да се насърчат конкурентни резултати в интерес на крайните ползватели, националните регулаторни органи следва да имат правомощия да налагат задължения за предоставяне на достъп на всички предприятия, независимо от определянето им като имащи значителна пазарна сила. В това отношение националните регулаторни органи следва да вземат предвид всички технически и икономически препятствия пред бъдещото дублиране на мрежите. Тъй като обаче тези задължения могат, в някои случаи, да имат значителна тежест, могат да подкопаят стимулите за инвестиции и да доведат до укрепване на позицията на доминиращите участници, те следва да бъдат налагани само когато това е обосновано и пропорционално на целта за постигане на устойчива конкуренция на съответните пазари. Самият факт, че съществува повече от една такава инфраструктура, не следва да се тълкува като доказателство, че нейните активи се дублират. Ако е необходимо, в комбинация с подобни задължения за предоставяне на достъп, предприятията следва да могат да се възползват също от задълженията за предоставяне на достъп до физическа инфраструктура въз основа на Директива 2014/61/ЕС. Задълженията, налагани от националния регулаторен орган съгласно настоящата директива и решенията, взети от други компетентни органи съгласно Директива 2014/61/ЕС за осигуряване на достъп до физическа инфраструктура в сградата или до физическа инфраструктура до точката за достъп, следва да бъдат съгласувани.

(153) Националните регулаторни органи следва да могат, доколкото е необходимо, да налагат задължения на предприятията да предоставят достъп до съоръженията, посочени в приложение към настоящата директива, а именно интерфейси за приложни програми (APIs) и електронни програмни указатели (EPGs), за да се осигури не само достъпност за крайните ползватели до цифрови радио- и телевизионни разпръсквателни услуги, но и до свързани допълващи ги услуги. Такива допълващи услуги следва да могат да включват свързани с програмите услуги, които са специално предназначени за подобряване на достъпността за крайни ползватели с увреждания, и свързани с програмите телевизионни услуги.

(154) Важно е когато националните регулаторни органи правят оценка на концентраторната или разпределителната точка, до която възнамеряват да наложат достъп, да избират точка съгласно насоките на ОЕРЕС. Избирането на точка, която е по-близо до крайните ползватели, ще бъде по-благоприятно за инфраструктурната конкуренция и разгръщането на мрежи с много голям капацитет. Така националният регулаторен орган следва първо да обмисли избирането на точка в сграда или непосредствено извън сградата. Може да е обосновано да се разшири обхватът на задълженията за предоставяне на достъп до електрически инсталации и кабели и отвъд първата концентраторна или разпределителна точка, като тези задължения се ограничат до точки, които са възможно най-близо до крайните ползватели, способни са да приемат достатъчен брой крайни ползватели, стига да е доказано, че дублирането се сблъсква със сериозни и постоянни физически или икономически пречки, които водят до значими проблеми за конкуренцията или неефективност на пазара на дребно в ущърб на крайните ползватели. За оценяване на възможността за дублиране на мрежови елементи се изисква преглед на пазара, който се различава от анализите за оценяване на значителна пазарна сила, следователно националният регулаторен орган не е длъжен да установи значителна пазарна сила, за да наложи такива задължения. От друга страна, за този преглед е нужно да се направи достатъчно задълбочена икономическа оценка на пазарните условия, за да се установи дали са изпълнени критериите, необходими за налагане на задължения отвъд първата концентраторна или разпределителна точка. Има по-голяма вероятност подобни разширени задължения за достъп да са необходими в географски райони, където икономическите условия за разгръщане на алтернативна инфраструктура са по-рискови, например поради ниската гъстота на населението или поради ограничения брой многофамилни сгради.

И обратно, високата концентрация на домакинства може да е индикатор за това, че налагането на такива задължения е излишно. Националните регулаторни органи следва също да вземат предвид дали подобни задължения могат да доведат до засилване на позицията на предприятия, определени като имащи значителна пазарна сила. Националните регулаторни органи следва да могат да налагат предоставяне на достъп до активни или виртуални мрежови елементи, използвани за предоставяне на услуги в рамките на такава инфраструктура, ако достъпът до пасивни елементи би бил икономически неефективен или физически невъзможен и ако националният регулаторен орган счита, че при липса на подобна намеса целта на задължението за предоставяне на достъп би била заобиколена. С цел да се подобри последователна регулаторна практика в целия Съюз Комисията следва да има право да изисква от националния регулаторен орган да оттегля своите проектомерки за разширяване на задълженията за достъп отвъд първата концентраторна или разпределителна точка, когато ОЕРЕС споделя сериозните опасения на Комисията относно съвместимостта на проектомярката с правото на Съюза, и по-специално с регулаторните цели от настоящата директива.

(155) В такива случаи, за да се спази принципът на пропорционалност, може да бъде уместно националните регулаторни органи да освободят определени категории собственици или предприятия, или и двете, от задължения отвъд първата концентраторна или разпределителна точка, която следва да се определя от националните регулаторни органи, с основанието, че съществува риск задължението за предоставяне на достъп, което не се базира на определянето на предприятието като имащо значителна пазарна сила, да застраши икономическите им ползи от наскоро внедрените мрежови елементи, по-специално от малки местни проекти. Предприятията за продажба само на едро следва да не бъдат задължавани да предоставят такъв достъп, ако предлагат ефективен алтернативен достъп до мрежа с много голям капацитет на търговска основа, при справедливи, недискриминационни и разумни условия, включително по отношение на цената. Това изключение следва да може да обхване и други доставчици при същите условия. Изключението не може да се счита за подходящо за доставчици, които получават обществено финансиране.

(156) Съвместното ползване на пасивна инфраструктура, използвана за предоставянето на безжични електронни съобщителни услуги в съответствие с принципите на правото в областта на конкуренцията, може да бъде особено полезно за увеличаване до максимум на свързаността с много голям капацитет в целия Съюз, особено в по-слабо населени райони, където дублирането не е практически приложимо и съществува риск крайните ползватели да бъдат лишени от такава свързаност. Националните регулаторни или другите компетентни органи следва по изключение да могат да налагат такова съвместно ползване или ограничен до района достъп чрез роуминг, в съответствие с правото на Съюза, ако тази възможност е ясно установена в първоначалните условия за предоставянето на правото за ползване и ако те докажат ползата от такова съвместно ползване за преодоляването на непреодолими икономически или физически пречки, които са причина достъпът до мрежи или услуги да е сериозно недостатъчен или изобщо да липсва, и вземат предвид някои фактори, по-специално необходимостта от покритие по протежение на основните транспортни трасета, избора и по-високо качество на услугата за крайните ползватели, както и необходимостта от поддържане на стимули за разгръщането на инфраструктурата. В случаите, когато няма достъп за крайните ползватели, и съвместното ползване на пасивна инфраструктура само по себе си не е достатъчно за справяне със ситуацията, националните регулаторни органи следва да могат да налагат задължения за съвместно ползване на активна инфраструктура. В този случай националните регулаторни или другите компетентни органи запазват гъвкавостта да изберат най-подходящото задължение за съвместно ползване или предоставяне на достъп, което следва да е пропорционално и обосновано въз основа на характера на констатирания проблем.

(157) Въпреки че при някои обстоятелства е уместно национален регулаторен или друг компетентен орган да наложи задължения на предприятия, независимо от определянето им като имащи значителна пазарна сила, за постигане на цели като свързаност от край до край или оперативна съвместимост на услуги, е необходимо да се гарантира, че такива задължения се налагат в съответствие с регулаторната рамка и по-специално нейните процедури за нотифициране. Такива задължения следва да се налагат единствено когато е обосновано с оглед гарантирането на изпълнението на целите на настоящата директива и ако са обективно обосновани, прозрачни, пропорционални и недискриминационни за целите на насърчаването на ефективността, устойчивата конкуренция, рентабилните инвестиции и иновации и за осигуряването на максимални ползи за крайните ползватели, и ако се налагат съгласно съответните процедури за нотифициране.

(158) С цел да се преодолеят непреодолимите икономически или физически пречки за предоставяне на крайните ползватели на услуги или мрежи, които се основават на използването на радиочестотния спектър, и когато все още са налице пропуски в мобилното покритие, тяхното преодоляване може да наложи предоставяне на достъп и съвместно ползване на пасивна инфраструктура — или когато това не е достатъчно, съвместно ползване на активна инфраструктура, или споразумения за ограничен до района достъп чрез роуминг. Без да се засягат задълженията за споделено ползване, с които са обвързани правата за ползване въз основа на други разпоредби на настоящата директива, и по-специално мерки за насърчаване на конкуренцията, когато националните регулаторни органи или другите компетентни органи възнамеряват да предприемат мерки за налагане на съвместно ползване на пасивна инфраструктура — или когато пасивният достъп и съвместното ползване са недостатъчни — съвместното ползване на активна инфраструктура или споразумения за ограничен до района достъп чрез роуминг, те все пак могат да бъдат призовани да вземат предвид и евентуалния риск за участниците на пазара в райони с недостатъчно обслужване.

(159) Правилата на конкуренцията сами по себе си не могат винаги да бъдат достатъчни за осигуряване на културно разнообразие и плурализъм в медиите в областта на цифровата телевизия. Технологичните и пазарните промени налагат периодично преразглеждане на задълженията с цел за предоставяне на условен достъп при справедливи, разумни и недискриминационни условия от отделните държави членки за техните национални пазари, по-специално за да се провери дали е оправдано задълженията да се отнасят до EPGs и APIs, доколкото това е необходимо за гарантиране на достъпност за крайните ползватели по отношение на определени цифрови разпръсквателни услуги. Държавите членки следва да могат да конкретизират цифровите разпръсквателни услуги, до които според тяхната преценка трябва да се осигури достъп на крайните ползватели чрез законодателни, регулаторни или административни средства.

(160) Държавите членки следва да могат също така да позволят на националните си регулаторни органи да преразглеждат задълженията във връзка с условния достъп до цифрови разпръсквателни услуги, за да направят оценка чрез анализ на пазара дали да оттеглят или променят условията за предприятия, които нямат значителна пазарна сила на съответния пазар. Подобно оттегляне или промяна не следва да се отразят неблагоприятно на достъпа на крайните ползватели до такива услуги или на перспективите за ефективна конкуренция.

(161) Съществува необходимост от поемане на *ex ante* задължения в някои случаи с цел да се гарантира развитието на конкурентен пазар, чиито условия благоприятстват изграждането и въвеждането на мрежи и услуги с много голям капацитет и максималното увеличаване на ползите за крайните ползватели. Определението за значителна пазарна сила, използвано в настоящата директива, е равностойно на понятието за господство, както е определено от съдебната практика на Съда.

(162) За две или повече предприятия може да бъде установено, че имат съвместно доминиращо положение, не само когато между тях съществуват структурни или други връзки, но и когато структурата на съответния пазар води до координирани резултати, това означава, че насърчава паралелно или съгласувано антиконкурентно поведение на пазара.

(163) От съществено значение е, че *ex ante* регулаторни задължения следва да бъдат налагани на пазар на едро, само където има едно или повече предприятия със значителна пазарна сила, с цел да се осигури устойчива конкуренция, и където предвидените в правото на Съюза в областта на конкуренцията и в националното право в областта на конкуренцията средства не са в състояние да решат проблема. Комисията състави насоки на ниво на Съюза за националните регулаторни органи в съответствие с принципите на правото на конкуренцията, които да бъдат следвани при оценката за наличието на ефективна конкуренция на даден пазар и при оценката на значителна пазарна сила. Националните регулаторни органи следва да анализират дали даден пазар на продукти или услуги е ефективно конкурентен в даден географски район, който може да бъде част или цялата територия на въпросната държава членка или съседни части от територииите на разглеждани заедно държави членки. Анализ за наличието на ефективна конкуренция следва да включва анализ на това дали пазарът е конкурентен в перспектива и следователно дали липсата на ефективна конкуренция е трайна. Тези насоки следва да включват и въпроса за нововъзникващите пазари, където фактически пазарният лидер е вероятно да има значителен дял на пазара, но следва да не бъде обект на неуместни задължения. Комисията следва да преразглежда тези насоки редовно, по-специално по повод прегледна действащото право, като взема предвид съдебната практика на Съда, икономическите модели и действителния пазарен опит и с оглед да гарантира, че те остават подходящи в условията на бързо развиващ се пазар. Националните регулаторни органи трябва да си сътрудничат помежду си, когато съответният пазар е трансграничен.

(164) При определянето на това дали дадено предприятие има значителна пазарна сила на конкретен пазар, националните регулаторни органи следва да действат в съответствие с правото на Съюза и да вземат предвид, в максимална степен, насоките на Комисията за анализ на пазара и оценка на значителната пазарна сила.

(165) Националните регулаторни органи следва да определят съответните географски пазари на територията си, като вземат предвид в максимална степен препоръката на Комисията („Препоръката“) относно съответните пазари на продукти и услуги, приета съгласно настоящата директива, и като отчитат националните и местни обстоятелства. Поради това националните регулаторни органи следва най-малкото да анализират пазарите, обхванати от Препоръката, включително тези, които са изброени, но вече не се регулират в специфичния национален или местен контекст. Националните регулаторни органи следва също така да анализират пазарите, които не са обхванати от препоръката, но се регулират на тяхна територия въз основа на предходни пазарни анализи, или други пазари, ако имат достатъчно основания да смятат, че предвидените в настоящата директива три критерия трябва да са спазени.

(166) Могат да бъдат определяни трансгранични пазари, когато това е оправдано от определението за географски пазар, като се отчитат всички фактори от страна на търсенето и на предлагането в съответствие с принципите на правото в областта на конкуренцията. ОЕРЕС е най-подходящият орган, който да извършва такива анализи, като се ползва от задълбочения колективен опит на националните регулаторни органи при определянето на пазарите на национално ниво. Когато се предприема анализ на потенциалните трансгранични пазари, следва да се вземат предвид националните обстоятелства. Ако са определени трансгранични пазари, за които се изисква регулаторна намеса, съответните национални регулаторни органи следва да си сътрудничат в намирането на подходящи регулаторни мерки, включително и в процеса на уведомяване на Комисията. Те могат да си сътрудничат по същия начин и когато не са определени трансгранични пазари, но пазарните условия на техните територии са достатъчно хомогенни, за да имат полза от координиран регулаторен подход, като например по отношение на подобни разходи, пазарни структури или оператори, или в случай на трансгранично или сравнимо търсене от страна на крайните ползватели.

(167) При някои обстоятелства географските пазари се определят като национални или поднационални, например поради националния или местен характер на разгръщането на мрежата, който определя границите на потенциалната пазарна сила на предприятията по отношение на доставките на едро, но все още има значително трансгранично търсене от една или повече категории крайни ползватели. Това може да се наблюдава особено при търсене от стопански организации, които са крайни ползватели и осъществяват дейност в множество обекти в различни държави членки. Ако това трансгранично търсене не се удовлетворява достатъчно от доставчиците, например ако те са разпокъсани по националните граници или на местно равнище, възниква потенциална пречка на вътрешния пазар. Поради това ОЕРЕС следва да бъде оправомощен да предоставя насоки на националните регулаторни органи относно общи регулаторни подходи, за да се гарантира, че трансграничното търсене ще бъде подходящо удовлетворено, предоставяйки основа за оперативната съвместимост на продуктите за достъп на едро в целия Съюз и позволявайки постигането на ефикасност и икономии от мащаба независимо от разпокъсаното предлагане. Насоките на ОЕРЕС следва да подпомагат избора на националните регулаторни органи за постигане на целта за вътрешен пазар при налагането на регулаторни задължения на предприятията, определени като имащи значителна пазарна сила на национално равнище, като същевременно дават указания за хармонизирането на техническите спецификации на продуктите за достъп на едро, способни да удовлетворят такова установено трансгранично търсене, в интерес на вътрешния пазар.

(168) Целта на всяка *ex ante* регулаторна намеса е в крайна сметка да доведе до ползи за крайните ползватели от гледна точка на цената, качеството и избора, като направи пазарите на дребно реално и устойчиво конкурентоспособни. Има вероятност националните регулаторни органи постепенно да установят, че много пазари на дребно са конкурентоспособни дори при липсата на регулиране на предлагането на едро, особено като се вземат предвид очакваните подобрения в иновациите и конкуренцията.

(169) За националните регулаторни органи отправна точка за определянето на пазарите на едро, поддаващи се на *ex ante* регулиране, е анализът на съответните пазари на дребно. Анализът на ефективната конкуренция на ниво търговия на дребно и търговия на едро се провежда в дългосрочна перспектива за определен период от време и се основава на правото в областта на конкуренцията, включително, когато е уместно, съответната съдебна практика на Съда. Ако се стигне до заключението, че пазарите на дребно ще бъдат реално конкурентоспособни без ex ante регулиране на съответните пазари на едро, тогава националният регулаторен орган следва да направи заключението, че на съответното ниво на търговия на едро вече не е необходимо регулиране.

(170) По време на постепенния преход към нерегулирани пазари търговските споразумения, включително за съвместни инвестиции и достъп, между операторите постепенно ще стават все по-обичайни, и ако те са устойчиви и подобряват конкурентната динамика, могат да допринесат за заключението, че даден пазар на едро не изисква *ex ante* регулиране. Сходна логика може да се приложи и в обратния случай, към непредвидимата отмяна на търговски споразумения на нерегулирания пазар. При анализа на такива споразумения следва да се има предвид, че вероятността за регулиране може да мотивира собствениците на мрежи да започнат търговски преговори. Когато определят дали даден пазар изисква *ex ante* регулиране, националните регулаторни органи следва да отчетат в достатъчна степен въздействието на регулирането, наложено на съответните пазари, като се погрижат тези пазари да бъдат анализирани съгласувано и, доколкото е възможно, едновременно или максимално близо във времето.

(171) Когато оценяват дали регулирането на пазарите на едро може да реши проблеми на ниво пазари на дребно, националните регулаторни органи следва да вземат предвид обстоятелството, че няколко пазара на едро може да осигуряват входящи продукти нагоре по веригата за конкретен пазар на дребно, както и обратното — че един пазар на едро може да осигурява входящи продукти нагоре по веригата за редица пазари на дребно. Освен това конкурентната динамика на определен пазар може да се повлияе от пазари, които са прилежащи, но не се намират във вертикална връзка, какъвто може да бъде случаят например при някои пазари за фиксирани и мобилни услуги. Националните регулаторни органи следва да проведат тази оценка за всеки отделен пазар на едро, за който се планира регулиране, като започнат с корективни мерки за достъп до гражданска инфраструктура, тъй като подобни мерки обикновено насърчават по-устойчивата конкуренция, включително в инфраструктурата, и след това да анализират пазарите на едро, които се смятат за поддаващи се на *ex ante* регулиране, по степен на вероятна пригодност за решаване на установените проблеми в конкуренцията на пазарите на дребно. Когато решават каква специфична корективна мярка да бъде наложена, националните регулаторни органи следва да оценят нейната техническа изпълнимост и да проведат анализ на разходите и ползите, като вземат предвид степента ѝ на пригодност за решаване на установените проблеми в конкуренцията на пазарите на дребно, и да създадат условия за конкуренция, основана на диференциация и технологична неутралност. Националните регулаторни органи следва да разгледат последиците от налагането на всяка конкретна корективна мярка, която, ако е приложима само за определени мрежови топологии, може да разубеди предприятията да изграждат мрежи с много голям капацитет в интерес на крайните ползватели.

(172) Без да се засяга принципът за технологична неутралност, националните регулаторни органи следва да предоставят стимули чрез налагането на корективни мерки и, когато е възможно, преди разгръщането на инфраструктурата, за разработването на гъвкава и отворена мрежова архитектура, което в крайна сметка впоследствие би намалило тежестта и сложността на корективните мерки. На всеки етап от оценката, преди националният регулаторен орган да определи дали следва да се налага допълнителна, по-тежка корективна мярка на предприятието, определено като имащо значителна пазарна сила, той следва да се опита да определи дали засегнатият пазар на дребно би бил действително конкурентоспособен, вземайки предвид и съответните търговски споразумения или други обстоятелства на пазара на едро, включително други видове регулиране, които вече са в сила, като например задължения за общ достъп до недублирани активи или задължения, наложени по силата на Директива 2014/61/ЕС, и предвид всяко друго регулиране, което вече е било прието за уместно от националния регулаторен орган по отношение на предприятие, определено като имащо значителна пазарна сила. Тази оценка, чиято цел е да се гарантира, че се налагат само най-подходящите корективни мерки, необходими за ефективно справяне с проблемите, идентифицирани в анализа на пазара, не изключва възможността за национален регулаторен орган да установи, че комбинация от тези корективни мерки, дори и с различен интензитет, в съответствие с принципа на пропорционалност, предлага начин за справяне с проблема, предполагащ най-малка намеса. Дори ако тези разлики не доведат до определянето на обособени географски пазари, те следва да могат да оправдаят различния подход при избора на подходящи корективни мерки, налагани предвид различния интензитет на конкурентния натиск.

(173) *Ex ante* регулирането, наложено на ниво търговия на едро, което по принцип се счита за по-малка намеса от регулирането на пазара на дребно, се смята за достатъчно за преодоляване на потенциални проблеми на конкуренцията на свързаните пазари на дребно надолу по веригата. Напредъкът във функционирането на конкуренцията от въвеждането на регулаторната рамка за електронните съобщения се доказва от постепенното премахване на регулирането на пазарите на дребно в целия Съюз. Освен това, правилата, свързани с налагането на *ex ante* корективни мерки на предприятия, определени като имащи значителна пазарна сила, следва, когато е възможно, да се опростят и да станат по-предвидими. Поради това следва да преобладава налагането на *ex ante* регулаторен контрол на основата на определянето на дадено предприятие като имащо значителна пазарна сила на пазарите на едро.

(174) Когато даден национален регулаторен орган отмени регулирането на пазара на едро, той следва да определи подходящ срок на предизвестие, за да осигури устойчив преход към нерегулиран пазар. При определянето на срока на предизвестие националният регулаторен орган следва да вземе предвид съществуващите споразумения между доставчиците на достъп и търсещите достъп, сключени на основата на наложените регулаторни задължения. По-специално, такива споразумения могат да осигурят договорна правна защита на търсещите достъп за определен период. Националният регулаторен орган следва също така да вземе предвид реалната възможност участниците на пазара да приемат предложения за достъп на едро на търговска основа или за съвместни инвестиции, които може да са налице на пазара, както и нуждата да се избегне продължителен период на възможен регулаторен арбитраж. В преходните разпоредби на националния регулаторен орган, следва да се вземат предвид степента и сроковете на регулаторния надзор на съществуващите споразумения, след като започне да тече срокът на предизвестието.

(175) За да се предостави сигурност на пазарните участници относно регулаторните условия, е необходим определен срок за прегледите на пазара. От значение е да се извършва редовен анализ на пазара, в рамките на разумен и подходящ срок. Ако национален регулаторен орган не извърши анализ на пазара в рамките на определения срок, съществува риск това да застраши вътрешния пазар, а нормалните процедури при нарушение да не породят желания ефект навреме. Като алтернатива съответният национален регулаторен орган следва да бъде в състояние да поиска от ОЕРЕС помощ за приключване на анализа на пазара. Такава помощ би могла да бъде например под формата на специална работна група от представители на други национални регулаторни органи.

(176) Поради високата степен на технологични иновации и силно динамичните пазари в сектора на електронните съобщения, е необходимо регулирането да бъде бързо адаптирано по координиран и хармонизиран начин на равнището на Съюза, тъй като опитът показа, че различията сред националните регулаторни органи в прилагането на регулаторната рамка могат да създадат пречка пред вътрешния пазар.

(177) В интерес на по-голямата стабилност и предвидимост на регулаторните мерки обаче, максималният допустим период между анализите на пазара следва да се удължи от три на пет години, стига промените на пазара междувременно да не налагат нов анализ. За да се определи дали даден национален регулаторен орган е изпълнил задължението си да анализира пазарите и е уведомил за съответната проектомярка най-малко веднъж на всеки пет години, само нотификация, включваща нова оценка на определянето на пазара и значителната пазарна сила ще се счита за начало на нов петгодишен пазарен цикъл. Нотифицирането единствено на нови или изменени регулаторни мерки, наложени на основата на предишен непреразгледан анализ на пазара, няма да се счита за изпълнение на това задължение. Неизпълнението от страна на националния регулаторен орган на задължението да провежда анализ на пазара на редовни интервали, установено в настоящата директива, следва само по себе си да не се счита за основание за невалидност или неприложимост на съществуващи задължения, наложени от този национален регулаторен орган на въпросния пазар.

(178) Налагането на специални задължения върху предприятия, определени като имащи значителна пазарна сила не изисква допълнителен анализ на пазара, а по-скоро аргументи, че съответното задължение е подходящо и пропорционално по отношение на характера на установения проблем на съответния пазар и на свързания с него пазар на дребно.

(179) При оценката на пропорционалността на задълженията и условията, които да бъдат наложени, националните регулаторни органи следва да вземат предвид различните конкурентни условия, съществуващи в различни райони в техните държави членки, като обърнат особено внимание на резултатите от географското проучване, проведено съгласно настоящата директива.

(180) Когато преценяват дали да налагат корективни мерки за ценови контрол и под каква форма, националните регулаторни органи следва да се стремят да позволят справедлива възвръщаемост за инвеститора за определен нов инвестиционен проект. По-специално, съществуват рискове, свързани с инвестиционни проекти, специфични за новите мрежи за достъп, които подкрепят продукти, чието търсене е несигурно в момента на извършване на инвестицията.

(181) Прегледът на задълженията, наложени на предприятия, определени като имащи значителна пазарна сила в периода, обхванат от анализа на пазара, следва да позволи на националните регулаторни органи да вземат под внимание въздействието на новите промени върху условията на конкуренция, например на сключени нови доброволни споразумения между предприятия, като споразумения за достъп или съвместни инвестиции, което ще осигури гъвкавостта, необходима особено в контекста на по-дългите регулаторни цикли. Сходна логика следва да се прилага и в случай на непредвидимо нарушение или прекратяване на търговско споразумение или ако такова споразумение има последици, които се различават от изложеното в анализа на пазара. Ако е налице прекратяване на действащо споразумение в нерегулиран пазар, възможно е да е необходим нов анализ на пазара. При липса на важна пазарна промяна, но в случай на динамични пазари, може да се наложи извършването на пазарен анализ по-често от веднъж на всеки пет години, например не преди да са изтекли три години, какъвто беше случаят до датата на прилагане на настоящата директива. Пазарите следва да се считат за динамични, когато е вероятно технологичното развитие и моделите на търсене от страна на крайните ползватели да се развият по такъв начин, че заключенията от анализа да не важат в средносрочен план за значителна група географски райони или крайни ползватели в рамките на географски и продуктов пазар, определен от националния регулаторен орган.

(182) Прозрачността на реда и условията за достъп и взаимно свързване, включително на цените, служи за ускоряване на преговорите, избягване на спорните въпроси и вдъхване на увереност в пазарните субекти, че услугата не се предоставя при дискриминационни условия. Откритостта и прозрачността на техническите интерфейси може да има особено значение при осигуряването на оперативна съвместимост. Когато налагат задължения за осигуряване на обществен достъп до информацията, националните регулаторни органи следва също да могат да конкретизират начина на предоставяне на такъв достъп, и дали е безплатен, като се вземат предвид характерът и целта на съответната информация.

(183) Предвид разнообразието от мрежови топологии и продукти за достъп, както и обстоятелствата на пазара от 2002 г. насам, целите на приложение II към Директива 2002/19/ЕО относно необвързания достъп до абонатните линии и продуктите за достъп за доставчиците на цифрови телевизионни и радиоуслуги могат да се постигнат по-добре и по по-гъвкав начин, като се осигурят насоки за минималните критерии за примерна оферта, които следва да се разработят и да се актуализират периодично от ОЕРЕС. Поради това посоченото приложение следва да бъде заличено.

(184) Принципът на недопускане на дискриминация гарантира, че предприятията със значителна пазарна сила не изкривяват конкуренцията, особено когато са вертикално интегрирани и предоставят услуги на предприятия, с които се конкурират на пазара надолу по веригата.

(185) За да се преодолеят и предотвратят дискриминационни практики, несвързани с цените, най-сигурният начин за постигане на защита от дискриминация по принцип е еквивалентността на входовете (ЕВ). От друга страна, осигуряването на регулирани входове на едро на основата на ЕВ вероятно ще породи по-високи разходи за съответствие, отколкото другите форми на задълженията за недопускане на дискриминация. Тези по-високи разходи следва да се оценяват в сравнение с ползите от увеличената конкуренция надолу по веригата и значението на гаранциите за недопускане на дискриминация в ситуации, когато предприятието, определено като имащо значителна пазарна сила, не е обект на пряк контрол на цените. По-конкретно, националните регулаторни органи може да сметнат, че предоставянето на входове на едро чрез нови системи на основата на ЕВ е по-вероятно да създаде достатъчни нетни ползи и по този начин да бъде пропорционално, предвид сравнително по-ниските пределни разходи за съответствие, с които се гарантира, че новоизградените системи съответстват на ЕВ. От друга страна, националните регулаторни органи следва също да разгледат въпроса дали задълженията са пропорционални по отношение на засегнатите предприятия, например като вземат предвид разходите за реализация, и да преценят евентуалните демотивиращи фактори пред изграждането на нови системи, свързани с постепенното актуализиране, в случай че първият вариант стане обект на по-строги регулаторни задължения. В държавите членки с по-голям брой предприятия, определени като имащи значителна пазарна сила, налагането на ЕВ на всяко от тези предприятия може да бъде непропорционално.

(186) Разделното счетоводство дава възможност за разкриване на вътрешните ценови трансфери и позволява на националните регулаторни органи да проверяват при необходимост спазването на задълженията за недопускане на дискриминация. Във връзка с това Комисията публикува Препоръка 2005/698/ЕО[1].

(187) Активите на пасивната инфраструктура, които могат да поддържат дадена електронна съобщителна мрежа, са от решаващо значение за успешното разгръщане на нови мрежи поради високите разходи за дублирането им и с използването им може да се реализират значителни икономии. Поради това, в допълнение към правилата за физическата инфраструктура, определени в Директива 2014/61/ЕС, е необходима специална мярка за тези случаи, когато активите на пасивната инфраструктура са собственост на предприятие, определено като имащо значителна пазарна сила. Когато тези активи са налице и могат да бъдат повторно използвани, положителното въздействие на постигането на действителен достъп до тях при разгръщането на конкурентни инфраструктури е много голямо и поради това е необходимо да се гарантира, че достъпът до такива активи може да се използва като самостоятелна корективна мярка за подобряване на конкурентната динамика и разгръщането във всеки пазар надолу по веригата, която може да се разгледа преди да се оцени необходимостта от налагане на други евентуални корективни мерки, а не само като допълнителна мярка за други продукти или услуги на едро или като мярка, ограничена до предприятията, които се възползват от такива продукти или услуги на едро. Националните регулаторни органи следва да оценяват заварените повторно използваеми активи на пасивната инфраструктура на основата на регулаторната счетоводна стойност, без натрупаната амортизация към момента на изчисляването и индексирана с подходящ ценови индекс, например индекса на цените на дребно, като изключват активите, напълно амортизирани през период от не по-малко от 40 години, които все още се използват.

[1] Препоръка 2005/698/ЕО от 19 септември 2005 г. относно системи за разделяне на отчетността и осчетоводяване на разходите съгласно регулаторната рамка за електронни съобщения (ОВ L 266, 11.10.2005 г., стр. 64).

(188) Когато налагат задължения за достъпа до нови и усъвършенствани инфраструктури, националните регулаторни органи следва да гарантират, че условията за достъп отразяват обстоятелствата, които стоят зад решението за инвестиране, като вземат предвид наред с другото разходите за изграждане, очаквания темп на възприемане на новите продукти и услуги и очакваните равнища на цени на дребно. Освен това националните регулаторни органи, за да могат да гарантират сигурност на инвеститорите за целите на планирането, следва да могат да определят, ако е приложимо, реда и условията за достъп, които да остават съгласувани в продължение на определени подходящи периоди на преглед на пазара. Ако се сметне за уместно налагането на ценови контрол, тези ред и условия може да включват договорености относно ценообразуването, които зависят от обемите или от продължителността на договора в съответствие с правото на Съюза и при условие че нямат дискриминационен ефект. Всички наложени условия за достъп следва да зачитат необходимостта от съхраняване на ефективната конкуренция в услугите за потребителите и предприятията.

(189) Изискването за достъп до мрежовата инфраструктура може да се обоснове като средство за засилване на конкуренцията, но националните регулаторни органи следва да уравновесят правата на собствениците на инфраструктурата да я използват за собствена облага и правата на останалите доставчици на услуги да получат достъп до съоръженията, които имат първостепенно значение за предоставянето на конкурентни услуги.

(190) На пазари, където в перспектива може да се очаква увеличаване на броя на мрежите за достъп, е по-вероятно крайните ползватели да имат полза от подобрения в качеството на мрежата, чрез конкуренция на основата на инфраструктурата, в сравнение с пазари, където съществува само една мрежа. Адекватността на конкуренцията по други параметри, например цена и избор, вероятно ще зависи от националните и местните обстоятелства, свързани с конкуренцията. При оценяване на адекватността на конкуренцията по тези параметри и необходимостта от регулаторна намеса националните регулаторни органи следва също да вземат предвид дали за заинтересованите предприятия се предлага достъп на едро при разумни търговски условия, позволяващи устойчиви конкурентоспособни резултати за крайните ползватели на пазара на дребно. Прилагането на общите правила за конкуренцията на пазари, характеризиращи се с устойчива и ефективна конкуренция на основата на инфраструктура, следва да е достатъчно.

(191) Когато на предприятията се налагат задължения, които изискват от тях да удовлетворяват основателните искания за достъп до мрежовите елементи и прилежащите съоръжения и тяхното използване, отказ може да се допусне само на основата на обективни критерии, като например технически възможности или потребност от запазване на целостта на мрежата. При отказ на достъп потърпевшата страна следва да може да отнесе спора за разрешаване в съответствие с процедурите за решаване на спорове по настоящата директива. От предприятие, на което е наложено задължението за предоставяне на достъп, не може да се изисква да предоставя видове достъп, които са извън неговите възможности. Налагането на задължителен достъп от страна на националните регулаторни органи с оглед на засилването на конкуренцията в краткосрочен план не следва да намалява стимулите за конкурентите да инвестират в алтернативни съоръжения, което ще осигури по-устойчива конкуренция или по-добри показатели и ползи за крайните ползватели в дългосрочен план. Когато избират регулаторна намеса, предполагащ най-малка намеса, и в съответствие с принципа на пропорционалност, националните регулаторни органи биха могли например да решат да преразгледат задълженията, наложени на предприятията, определени като имащи значителна пазарна сила, и да изменят всяко предходно решение, включително чрез отмяна на задължения, налагане или отказ от налагане на нови задължения за достъп, ако това е в интерес на ползвателите и устойчивата конкуренция в услугите. Националните регулаторни органи следва да могат да налагат технически и оперативни условия на доставчиците или бенефициентите на задължителния достъп в съответствие с правото на Съюза. По-конкретно налагането на технически стандарти следва да бъде в съответствие с Директива (ЕС) 2015/1535.

(192) Ценовият контрол може да е необходим, когато анализът на даден пазар разкрива неефективност на конкуренцията. По-конкретно предприятията, определени като имащи значителна пазарна сила следва да избягват ценова преса, при която разликата между цените им на дребно и цените за взаимно свързване или достъп за конкуренти, които предлагат сходни услуги на дребно, не е адекватна за осигуряване на устойчива конкуренция. Когато националните регулаторни органи изчисляват себестойността на възложена по настоящата директива услуга, е уместно да се допусне разумна възвращаемост на използвания капитал, включително подходящи разходи за труд и строителство, като стойността на капитала се коригира при необходимост от отразяване на актуализираната стойност на активите и ефективността на дейността. Методът на възстановяване на разходите следва да се прилага към съществуващото положение, като се отчита необходимостта от повишаване на ефективността, от устойчива конкуренция и от изграждането на мрежи с много голям капацитет, и по този начин се извлече максималната полза за крайните ползватели, и следва да е съобразен с необходимостта от предвидими и стабилни цени на едро, което ще бъде от полза за всички оператори, изграждащи нови и усъвършенствани мрежи в съответствие с Препоръка 2013/466/ЕС на Комисията[1].

[1] Препоръка 2013/466/ЕС на Комисията от 11 септември 2013 г. относно съгласувани задължения за недопускане на дискриминация и методологии за определяне на разходите с цел насърчаване на конкуренцията и подобряване на средата за инвестиции в широколентова инфраструктура (ОВ L 251, 21.9.2013 г., стр. 13).

(193) Поради несигурността относно темповете на растеж на търсенето на услугите за широколентов достъп от следващо поколение е важно да се позволи на операторите, инвестиращи в нови или усъвършенствани мрежи, известна гъвкавост на ценообразуването, за да се насърчат ефективните инвестиции и иновации. Националните регулаторни органи следва да могат да решат да запазят или да не налагат регулираните цени за достъп на едро за мрежите от следващо поколение, ако са налице достатъчно предпазни мерки за защита на конкуренцията. По-конкретно, за да се предотвратят завишените цени на пазари, където има предприятия, определени като имащи значителна пазарна сила, гъвкавостта на ценообразуването следва да бъде съчетана с допълнителни предпазни мерки за защита на конкуренцията и интересите на крайните ползватели, като например строги задължения за недопускане на дискриминация, мерки за осигуряване на техническа и икономическа възпроизводимост на продуктите надолу по веригата и очевиден конкурентен натиск върху цените на дребно в резултат на инфраструктурна конкуренция или обвързаност на цените, произтичаща от други регулирани продукти за достъп, или и двете. Тези предпазни мерки за защита на конкуренцията не засягат възможността националните регулаторни органи да определят други обстоятелства, при които би било уместно да не се налагат регулирани цени за някои входове за достъп на едро, като например когато голямата еластичност на цените на търсенето от страна на крайните ползватели прави неизгодно за предприятието, определено като имащо значителна пазарна сила да налага цени, чувствително по-високи от тези на конкурентите си, или когато по-малката гъстота на населението намалява стимулите за развитие на мрежи с много голям капацитет, а националният регулаторен орган установи, че е осигурен ефективен и недискриминационен достъп посредством задълженията, наложени в съответствие с настоящата директива.

(194) Когато налагат задължения за прилагане на система за отчитане на разходите с оглед на ценовия контрол, националните регулаторни органи следва да могат да извършват годишни проверки за прилагането на системата, ако разполагат с необходимия квалифициран персонал, или да възлагат проверките на други квалифицирани органи, които са независими от съответното предприятие.

(195) Системата на таксуване на едро за терминирането на гласови повиквания в Съюза се основава на принципа, че плаща мрежата на повикващата страна. Анализ на заменяемостта на търсенето и предлагането показва, че понастоящем или в близко бъдеще няма заместители на едро, които могат да ограничат таксите за терминиране в дадена мрежа. Като се вземе предвид и естеството на двупосочен достъп на пазарите за терминиране, евентуалните проблеми пред конкуренцията включват и кръстосано субсидиране между операторите. Тези потенциални проблеми са общи за фиксираните и мобилните пазари за терминиране на гласови повиквания. Следователно, с оглед възможността и стимулите на терминиращите оператори да увеличават цените значително над разходите, разходоориентираността се счита за най-подходящият начин на намеса, с който да се преодолее този проблем в средносрочен план. Бъдещото пазарно развитие може да промени динамиката на тези пазари до такава степен, че подобно регулиране повече да не бъде необходимо.

(196) За да се намали по съгласуван начин в целия Съюз регулаторната тежест във връзка с преодоляването на проблемите пред конкуренцията, свързани с терминирането на гласови повиквания на едро, Комисията следва да установи чрез делегиран акт единна максимална цена за терминиране на гласови повиквания при мобилни услуги и единна максимална цена за терминиране на гласови повиквания при фиксирани услуги, които да се прилагат в целия Съюз.

(197) Настоящата директива следва да установи подробни критерии и параметри, на чиято основа се определят стойностите на тарифите за терминиране на гласови повиквания. Цените за терминиране в целия Съюз намаляха значително и се очаква тази тенденция да се запази. Когато Комисията определя максималните цени за терминиране в първия делегиран акт, който приеме по силата на настоящата директива, тя следва да не взема предвид всяко необосновано изключително национално отклонение от тази тенденция.

(198) Поради настоящата несигурност относно темповете на растеж на търсенето на широколентови услуги с много голям капацитет, както и относно общите икономии от мащаб и плътност, споразуменията за съвместно инвестиране предлагат значителни предимства чрез споделяне на разходите и рисковете, и дават възможност на малките предприятия да инвестират икономически рационално, с което насърчават устойчивата дългосрочна конкуренция, включително в райони, където конкуренцията на основата на инфраструктура не би била ефективна. Това съвместно инвестиране може да бъде под различни форми, включително съсобственост на свързани с мрежата активи или дългосрочно споделяне на риска чрез съфинансиране или чрез споразумения за изкупуване. В този контекст споразуменията за изкупуване, които представляват съвместни инвестиции, водят до придобиването на специфични права за капацитет от структурен характер, включително степен на участие във вземането на решения и създаване на условия за съинвеститорите да се конкурират ефективно, по устойчив начин и в дългосрочен план на пазарите надолу по веригата, на които е активно предприятието, определено като имащо значителна пазарна сила. За разлика от това търговските споразумения за достъп, които са ограничени до отдаването под наем на капацитет, не водят до такива права и поради това не следва да се считат за съвместни инвестиции.

(199) Когато предприятие, определено като имащо значителна пазарна сила направи предложение за съвместно инвестиране при справедливи, разумни и недискриминационни условия в мрежи с много голям капацитет, които се състоят от елементи от оптични влакна до помещенията на крайните ползватели или до базовата станция, като предоставя възможност за предприятия с различен мащаб и финансов капацитет да станат съинвеститори в инфраструктурата, националният регулаторен орган следва да може да се въздържи от налагане на задължения съгласно настоящата директива върху новата мрежа с много голям капацитет, ако поне един потенциален съинвеститор е сключил споразумение за съвместни инвестиции с това предприятие. Когато националният регулаторен орган реши да придаде обвързваща сила на предложението за съвместни инвестиции, което все още не е довело до споразумение, и реши да не наложи допълнителни регулаторни задължения, той може да направи това, при условие че посоченото споразумение бъде сключено преди мярката за дерегулация да влезе в сила. Когато разполагането на елементи от оптични влакна до помещенията на крайните ползватели е технически неосъществимо, мрежите с много голям капацитет, състоящи се от елементи от оптични влакна в непосредствена близост с такива помещения, а именно непосредствено извън тях, следва да могат да се ползват от същото регулаторно третиране.

(200) При вземането на решение да се въздържа от налагане на задължения националният регулаторен орган следва да предприеме такива стъпки, след като се увери, че предложенията за съвместни инвестиции отговарят на необходимите критерии и са отправени добросъвестно. Различното регулаторно третиране на новите мрежи с много голям капацитет следва да подлежи на преразглеждане при следващите анализи на пазара, които, особено след като е изминало известно време, могат да наложат корекции в регулаторното третиране. При надлежно обосновани обстоятелства националните регулаторни органи следва да могат да налагат задължения върху тези нови мрежови елементи, когато установят, че при отсъствието на регулаторна намеса някои пазари ще се изправят пред значителни проблеми, свързани с конкуренцията. По-специално, при наличието на множество пазари надолу по веригата, които не са достигнали до същата степен на конкуренция, националните регулаторни органи могат да изискват специфични асиметрични корективни мерки за насърчаване на ефективна конкуренция, които например включват, но не се ограничават до нишовите пазари на дребно, като електронни съобщителни продукти за крайните бизнес ползватели. За да запазят конкурентоспособността на пазарите, националните регулаторни органи следва също така да защитят правата на търсещите достъп, които не участват в дадена съвместна инвестиция. Това следва да бъде постигнато чрез запазване на съществуващите продукти за достъп, или, когато заварените мрежови елементи се демонтират с течение на времето, чрез налагане на продукти за достъп най-малко със сходни функции и качество като тези, които са били на разположение в заварената инфраструктура, като и в двата случая продуктите са обект на подходящ гъвкав механизъм, който е валидиран от националния регулаторен орган и не подкопава стимулите за съинвеститорите.

(201) За да се засили съгласуваната регулаторна практика в целия Съюз, когато националните регулаторни органи заключат, че условията на предложението за съвместно инвестиране са изпълнени, Комисията следва да може да изиска от националния регулаторен орган да оттегли проектомярката или чрез въздържане от налагане на задължения или чрез намеса с регулаторни задължения за справяне със значителни проблеми, свързани с конкуренцията, когато ОЕРЕС споделя сериозните съмнения на Комисията относно съвместимостта на проектомярката с правото на Съюза и по-специално регулаторните цели на настоящата директива. В интерес на ефективността националният регулаторен орган следва да може да подаде единна нотификация до Комисията за проектомярката, която се отнася до схемата за съвместни инвестиции, отговаряща на съответните изисквания. Когато Комисията не упражнява правомощията си да изиска оттеглянето на проектомярката, ще бъде непропорционално последващи опростени нотификации за индивидуални проекти на решения на националния регулаторен орган въз основа на същата схема, включително допълнително доказателство за действителното сключване на споразумение с най-малко един съинвеститор, при липсата на промяна в обстоятелствата да бъдат предмет на решение, което изисква оттегляне. Наред с това продължават да се прилагат наложените на предприятията задължения, независимо дали са определени като имащи значителна пазарна сила, съгласно настоящата директива или Директива 2014/61/ЕС. Задълженията във връзка със споразуменията за съвместни инвестиции не засягат прилагането на правото на Съюза.

(202) Целта на функционалното разделяне, при което вертикално интегрираното предприятие трябва да създаде оперативно разделени стопански единици, е да гарантира предоставянето на напълно еквивалентни продукти за достъп на всички оператори надолу по производствената верига, включително собствените, вертикално интегрирани отдели на оператора надолу по производствената верига. Функционалното разделяне има капацитет да подобри конкуренцията в няколко съответни пазара чрез значително намаляване на стимула за дискриминация и чрез улесняване на проверката и налагането на изпълнението на задълженията за недопускане на дискриминация. В изключителни случаи функционалното разделяне следва да може да бъде оправдано като корективна мярка, когато има постоянен неуспех в постигането на ефективно недопускане на дискриминация в няколко от съответните пазари и когато има малко или никакъв изглед за инфраструктурна конкуренция в рамките на разумен срок след прибягване до една или повече корективни мерки, които преди са били считани за подходящи. Въпреки това, много е важно да се гарантира, че налагането му запазва стимулите на засегнатото предприятие за инвестиране в неговата мрежа и не довежда до потенциални неблагоприятни въздействия върху благосъстоянието на потребителите. Налагането му изисква координиран анализ на различни съответни пазари, свързани с мрежата за достъп, в съответствие с процедурата за анализ на пазара. При предприемане на анализа на пазара и предвиждане на подробностите за тази корективна мярка, националните регулаторни органи следва да обърнат особено внимание на продуктите, които ще се управляват от отделните стопански единици, вземайки предвид степента на изграждане на мрежата и степента на технологичен напредък, които може да повлияят на взаимозаменяемостта на фиксирани и безжични услуги. За да се избегнат нарушения на конкуренцията във вътрешния пазар, предложенията за функционално разделяне следва да се одобряват предварително от Комисията.

(203) Прилагането на функционално разделяне не следва да пречи на подходящи координационни механизми между различните отделни стопански единици, за да се гарантира, че правата за икономически и управленски надзор на дружеството-майка се съблюдават.

(204) Когато вертикално интегрирано предприятие избере да прехвърли значителна част или всички свои активи на локалната мрежа за достъп към отделно юридическо лице с друг собственик, или да установи отделна стопанска единица за работа с продукти за достъп, националният регулаторен орган следва да оцени последиците от планираната сделка, включително всякакви задължения за достъп, предлагани от това предприятие, върху всички съществуващи регулаторни задължения, наложени на вертикално интегрираното предприятие, с цел гарантиране на съвместимостта на всички нови договорености с настоящата директива. Въпросният национален регулаторен орган следва да предприеме нов анализ на пазарите, на които отделената единица функционира, и съответно да налага, поддържа, изменя или оттегля задължения. За тази цел националният регулаторен орган следва да може да изисква информация от предприятието.

(205) Днес на някои пазари вече е възможно, като част от анализа на пазара, предприятието, определено като имащо значителна пазарна сила да може да предлага поемането на ангажименти, които са насочени към справяне със свързаните с конкуренцията проблеми, установени от националния регулаторен орган, които той впоследствие отчита при вземането на решение относно подходящи регулаторни задължения. Всички нови развития на пазара следва да се вземат предвид при вземането на решения относно най-подходящите корективни мерки. Въпреки това, и без да се засягат разпоредбите относно регулирането на съвместните инвестиции, естеството на предлаганите задължения само по себе си не ограничава правото на преценка, предоставено на националния регулаторен орган да наложи корективни мерки на предприятията, определени като имащи значителна пазарна сила. С цел повишаване на прозрачността и гарантиране на правна сигурност в целия Съюз, в настоящата директива следва да бъде определена процедурата, съгласно която предприятията предлагат ангажименти, а националните регулаторни органи ги оценяват, като се вземат предвид мненията на участниците на пазара чрез допитване до тях, и ако е целесъобразно, тези ангажименти да станат обвързващи за поемащото ги предприятие, а изпълнението им да се гарантира от националния регулаторен орган. Освен когато националният регулаторен орган е придал на ангажиментите за съвместни инвестиции обвързваща сила а сила и е решил да не налага задължения, тази процедура не засяга прилагането на процедурата за анализ на пазара, както и задължението за налагане на подходящи и пропорционални корективни мерки за преодоляване на установената неефективност на пазара.

(206) Националните регулаторни органи следва могат да придават на някои или на всичките си ангажименти обвързваща сила, за определен период, който не следва да надвишава периода, за който те са предложени, след като е проведено допитване до участниците на пазара посредством обществена консултация със заинтересованите страни. Когато ангажиментите са придобили обвързваща сила, националният регулаторен орган следва да разгледа последиците от това решение в своя анализ на пазара и да ги вземе предвид при избора на най-подходящите регулаторни мерки. Националните регулаторни органи следва да разглеждат поетите ангажименти в перспектива от позиция на устойчивостта, особено когато определят срока, в който те са обвързващи, и следва да отчитат стойността, която съгласно обществената консултация заинтересованите страни придават на стабилните и предвидими пазарни условия. Обвързващите ангажименти, свързани с доброволното разделяне на вертикално интегрирано предприятие, което е определено като имащо значителна пазарна сила на един или повече съответни пазари, могат да увеличат предвидимостта и прозрачността на процеса, като очертаят процедурата на осъществяване на планираното разделяне, например чрез представяне на пътна карта за изпълнението с ясно определени ключови етапи и предвидими последици в случай на неизпълнението им.

(207) Ангажиментите могат да включват определянето на доверител по надзора, чиято самоличност и мандат следва да бъдат одобрени от националния регулаторен орган и задължението на предприятието да представя периодични доклади за изпълнението.

(208) Собствениците на мрежи, чийто бизнес модел е ограничен до предоставянето на услуги на едро на други, могат да способстват за създаването на оживен пазар на едро с положително въздействие върху конкуренцията на пазара на дребно надолу по веригата. Освен това техният бизнес модел може да бъде привлекателен за потенциални финансови инвеститори в инфраструктурни активи с по-стабилни цени и по-дългосрочни перспективи за изграждане на мрежи с много голям капацитет. Въпреки това, присъствието на предприятие с дейност само на пазара на едро не води непременно до реално конкурентни пазари на дребно и такива предприятия могат да бъдат определени като имащи значителна пазарна сила по отношение на определени продуктови или географски пазари. Определени рискове за конкуренцията, които се пораждат от поведението на предприятия с бизнес модел само на пазара на едро, могат да бъдат по-малки, отколкото породените от вертикално интегрирани предприятия, ако този бизнес модел е реален и няма стимули за дискриминационно отношение между доставчиците надолу по веригата. Регулаторната мярка следва съответно да бъде съизмеримо по-малко драстична, но следва по-конкретно да съхрани възможността за въвеждане на задължения, свързани със справедливо и разумно ценообразуване. От друга страна, националните регулаторни органи следва да могат да се намесват, ако се породят проблеми с конкуренцията в ущърб на интересите на крайните ползватели. Предприятие, което извършва дейност на пазар на едро и предоставя услуги на дребно единствено на бизнес ползватели, по-големи от малки и средни предприятия (МСП), следва да се разглежда като предприятие само за продажба на едро.

(209) За да се улесни преходът от заварените мрежи с медни проводници към мрежи от следващо поколение, което е в интерес на крайните ползватели, националните регулаторни органи следва да могат да упражняват надзор върху собствените инициативи на мрежовите оператори в това отношение и при необходимост да създадат условия за подходящ процес на преход, например чрез предизвестия, прозрачност и наличност на продукти за алтернативен достъп с най-малко съпоставимо качество, след като собственикът на мрежата е демонстрирал намерението и готовността си да се включи към модернизирани мрежи. За да се избегнат неоправдани закъснения при прехода, на националните регулаторни органи следва да се дадат правомощия да отменят задълженията за предоставяне на достъп до мрежите с медни проводници след установяването на подходящ процес на преход и след като е гарантирано съответствие с условията и процеса на преход от заварена инфраструктура. Въпреки това собствениците на мрежи следва да могат да извеждат от експлоатация заварени мрежи. Кандидатите за достъп, които преминават от продукт за достъп на основа на заварената инфраструктура към продукт за достъп на основа на по-напреднала технология или преносна среда, следва да могат, но без да бъдат задължени, да подобрят своя достъп до всеки регулиран продукт с по-голям капацитет. В случай на такова подобряване кандидатите за достъп следва да се придържат към регулаторните условия за достъп до продукта за достъп с по-голям капацитет, определени от националния регулаторен орган в неговия анализ на пазара.

(210) Либерализацията на далекосъобщителния отрасъл и все по-голямата конкуренция и избор на съобщителни услуги вървят успоредно с действията за създаване на хармонизирана регулаторна рамка, която осигурява предоставянето на универсална услуга. Концепцията за универсалната услуга следва да се развива, за да отразява напредъка в технологиите, развитието на пазара и промените в търсенето на ползвателите.

(211) Съгласно член 169 от ДФЕС Съюзът трябва да допринася за защитата на потребителите.

(212) Универсалната услуга е защитна мрежа, която гарантира наличността на поне минимален набор от услуги за всички крайни ползватели и на достъпни цени за потребителите, когато рискът от социална изолация, породен от липсата на такъв достъп, пречи на гражданите да участват пълноценно в икономическия и социалния живот.

(213) Основният широколентов достъп до интернет на практика е наличен в целия Съюз и се използва за широк кръг от дейности. Общата степен на усвояването на този достъп обаче е по-ниска от наличността му, тъй като все още съществуват лица, които не го ползват поради проблеми, свързани с осведомеността, разходите, уменията и поради личния избор. Подходящият широколентов достъп до интернет на достъпна цена стана жизнено важен за обществото и за икономиката като цяло. Той осигурява основата за участие в цифровата икономика и общество посредством важни онлайн услуги.

(214) Основно изискване на универсалната услуга е да гарантира, че всички потребители имат достъп на достъпна цена до наличен подходящ широколентов достъп до интернет и услуги за гласови съобщения в определено местоположение. Освен това държавите членки следва да имат възможност да осигурят достъпни цени на услугите за подходящ широколентов достъп до интернет и услугите за гласови съобщения, различни от предоставяните в определено местоположение, на гражданите в движение, когато сметнат, че това е необходимо, за да се осигури пълното социално и икономическо участие на потребителите в обществото. В този контекст следва да се обърне особено внимание на осигуряването на равностоен достъп за крайните ползватели с увреждания. Не следва да съществуват никакви ограничения за техническите средства, използвани за осигуряване на връзката, като се допускат жични и безжични технологии, нито ограничения на категориите доставчици, които са задължени да предоставят универсалната услуга изцяло или частично.

(215) Скоростта на достъпа до интернет за даден ползвател зависи от редица фактори, включително от доставчиците на връзка с интернет, както и от приложението, за което се използва връзката. Държавите членки са тези, които, вземайки предвид доклада на ОЕРЕС за най-добрите практики, трябва да определят подходящия широколентов достъп до интернет в контекста на националните условия и минималната широчина на честотната лента, която използват повечето потребители на територията на дадена държава членка, за да се осигури достатъчно ниво на социално приобщаване и участие в цифровата икономика и общество на тяхна територия. Услугата за подходящ широколентов достъп до интернет на достъпна цена следва да разполага с достатъчна широчина на честотната лента, за да поддържа достъпа до и използването на поне минимален набор от основни услуги, отразяващ услугите, използвани от повечето крайни ползватели. За тази цел Комисията следва да наблюдава развитието в използването на интернет, за да идентифицира онлайн услугите, използвани от мнозинството крайни ползватели в целия Съюз и необходими за социалното и икономическо участие в обществото и да актуализира списъка по съответния начин. Изискванията на правото на Съюза относно отворения достъп до интернет, по-специално на Регламент (ЕС) 2015/2120, следва да се прилагат за всички услуги за подходящ широколентов достъп до интернет.

(216) На потребителите не следва да се налага задължение за достъп до услуги, които те не желаят, и затова следва да бъде възможно при желание отговарящите на условията потребители да ограничават универсалната услуга на достъпна цена до услуги за гласови съобщения.

(217) Държавите членки следва да могат да разширят мерките, свързани с ценовата достъпност и контрола върху мерките за разходите, по отношение на микропредприятията, малките и средните предприятия и организациите с нестопанска цел, при условие че те отговарят на съответните условия.

(218) Националните регулаторни органи, в координация с другите компетентни органи, следва да могат да наблюдават развитието и нивото на тарифите на дребно за услуги, които попадат в обхвата на задълженията за предоставяне на универсална услуга. Това наблюдение следва да се извършва по начин, който да не води до излишна административна тежест нито за националните регулаторни органи и другите компетентни органи, нито за доставчиците на тези услуги.

(219) Достъпна цена означава цена, определена от държавите членки на национално равнище с оглед на специфичните национални условия. Държавите членки следва да предприемат подходящи мерки, когато установят, че цените на дребно на услугите за подходящ широколентов достъп до интернет и на услугите за гласови съобщения не са достъпни на потребители с ниски доходи или със специални социални потребности, включително възрастни хора и крайни ползватели с увреждания, както и потребители, живеещи в селски или географски изолирани райони. За тази цел държавите членки могат да предоставят на тези потребители пряка подкрепа за комуникационни цели, която би могла да бъде част от социалните обезщетения или под формата на ваучери или преки плащания за тези потребители. Това може да бъде подходяща алтернатива, като се вземе предвид необходимостта да се сведат до минимум нарушенията на пазара. Като алтернатива или в допълнение държавите членки биха могли да изискват от доставчиците на такива услуги да предлагат основни тарифни планове или пакети на такива потребители.

(220) Осигуряването на достъпност на цената може да включва специални тарифни планове или потребителски пакети за посрещане на нуждите на ползватели с ниски доходи или със специални социални потребности. Тези оферти следва да се предлагат с основни характеристики, за да се избегне изкривяването на пазара. Достъпността на цената за отделните потребители следва да се основава на тяхното право да сключват договор с доставчик, за наличието на номер, трайната свързаност на услугата и тяхната способност да следят и контролират своите разходи.

(221) Ако държава членка изисква доставчиците да предлагат на потребителите с ниски доходи или със специални социални потребности тарифни планове или потребителски пакети, различни от предоставяните при обичайната търговска практика, тези тарифни планове или потребителски пакети следва да се предоставят от всички доставчици на услуги за достъп до интернет и услуги за гласови съобщения. В съответствие с принципа на пропорционалност изискването всички доставчици на услуги за достъп до интернет и услуги за гласови съобщения да предлагат тарифни планове или потребителски пакети не следва да води до прекомерна административна или финансова тежест за тези доставчици или държави членки. Когато държава членка докаже въз основа на обективна оценка наличието на прекомерна административна или финансова тежест, тя може да реши по изключение да наложи само на определените доставчици задължението да предлагат специални тарифни планове или потребителски пакети. Обективната оценка следва да отчита и ползите за потребителите с ниски доходи или специални социални потребности от избора на доставчици, както и ползите за всички доставчици, които могат да се възползват от това да бъдат доставчици на универсална услуга. Когато държава членка реши по изключение да наложи само на определените доставчици задължението да предлагат специални тарифни планове или потребителски пакети, тя следва да направи необходимото потребителите с ниски доходи или специални социални потребности да имат избор от доставчици, които предлагат социални тарифни планове. Въпреки това в някои случаи държавите членки може да не са в състояние да гарантират избор на доставчици, например когато само едно предприятие предоставя услуги в района по местожителство на бенефициера, или ако даването на избор ще представлява прекомерна допълнителна организационна и финансова тежест за държавата членка.

(222) Достъпността на цените вече не следва да бъде пречка за достъп на потребителите до минималния набор от услуги за свързаност. Правото на договор с доставчик следва да означава, че потребителите, които могат да получат отказ, особено тези с нисък доход или специални социални потребности, следва да имат възможност да сключат договор за предоставяне на достъпна цена на услуги за подходящ широколентов достъп до интернет и услуги за гласови съобщения най-малко в определено местоположение с който и да е доставчик на такива услуги в това местоположение или с определен доставчик, когато държава членка по изключение е решила да определи един или повече доставчици да предлагат тези тарифни планове или потребителски пакети. За да се сведат до минимум финансовите рискове като неплащането на сметки, на доставчиците следва да се предостави свободата да изпълняват договора при условията на авансово плащане на основата на индивидуални предплатени единици на достъпна цена.

(223) За да гарантират връзката с гражданите посредством услуги за гласови съобщения, държавите членки следва да осигурят наличието на номер за разумен период от време дори в периоди, когато услугите за гласови съобщения и не се използват. Доставчиците следва да могат да въведат механизми за проверка на интереса на потребителя към запазването на номера.

(224) Компенсациите за доставчиците, които предоставят такива услуги при подобни обстоятелства, не трябва да водят до нарушаване на конкуренцията, при условие че тези доставчици се компенсират за специфичните нетни разходи и при условие че тежестта на нетните разходи се възстановява по неутрален за конкуренцията начин.

(225) За да оценят необходимостта от мерки за достъпност на цената, националните регулаторни органи в координация с другите компетентни органи, следва да могат да наблюдават развитието и подробностите на офертите за тарифни планове или потребителски пакети за потребители с нисък доход или специални социални потребности.

(226) Държавите членки следва да въведат мерки с цел насърчаване на създаването на пазар за продукти и услуги на достъпни цени, които да включват възможности за потребителите с увреждания, включително оборудване с помощни технологии. Това може да бъде постигнато, наред с другото, чрез позоваване на европейските стандарти или чрез подкрепа за прилагането на изискванията, предвидени в правото на Съюза, с което се хармонизират изискванията за достъпност за продукти и услуги. Държавите членки следва да въведат подходящи мерки, в съответствие с националните особености, което ще им осигури гъвкавост за приемането на специфични мерки, например ако на пазара не се предлагат на достъпни цени продукти и услуги, предоставящи възможности за потребителите с увреждания при нормални икономически условия. Тези мерки могат да включват пряка финансова подкрепа за крайните ползватели. Цената за потребителите с увреждания за услуги за предаване следва да бъде равна на средната цена на услугите за гласови съобщения.

(227) Услугите за предаване се отнасят до услуги, които позволяват двупосочна комуникация между отдалечени крайни ползватели с различни средства за комуникация (например текст, знак, говор) чрез преобразуване на тези начини за комуникация един в друг, обикновено от човек оператор. Текстът в реално време се определя в съответствие с правото на Съюза за хармонизиране на изискванията за достъпност на продуктите и услугите и означава разговор под формата на текст от точка до точка или в рамките на конферентна връзка с множество точки, при който въвежданият текст се изпраща по такъв начин, че съобщението се възприема от получателя като непрекъснат низ от символи.

(228) За пренос на данни със скорости, които са достатъчни, за да позволят подходящ широколентов достъп до интернет, връзки по фиксирана линия са общодостъпни почти навсякъде и се използват от мнозинството от гражданите на Съюза. Покритието със стандартен фиксиран широколентов достъп и неговата наличност в Съюза възлизат на 97 % от домовете през 2015 г., докато средната степен на усвояването му е 72 %, а услугите на основата на безжични технологии са дори още по-разпространени. Налице са обаче разлики между държавите членки по отношение на наличността и достъпността на цените на фиксирания широколентов достъп в градските и селските райони.

(229) Пазарът има водеща роля за осигуряването на широколентов достъп до интернет с постоянно нарастващ капацитет. В райони, където пазарът не може да осигури наличието на подходящ широколентов достъп до интернет, други инструменти на обществената политика изглеждат по принцип икономически по-изгодни и с по-малък риск от изкривяване на пазара, като например прибягване до финансови инструменти като наличните по Европейския фонд за стратегически инвестиции и Механизма за свързване на Европа, използването на обществено финансиране от Европейските структурни и инвестиционни фондове, обвързването на правата за ползване на радиочестотен спектър със задължения за покритие, за да се подпомогне изграждането на широколентови мрежи в по-слабо населените райони и обществените инвестиции в съответствие с правилата на Съюза за държавните помощи.

(230) Ако след извършването на надлежна оценка, при която се вземат предвид резултатите от географското проучване за разгръщането на мрежите, проведено от компетентния орган, или последната информация, с която държавите членки разполагат преди да станат известни резултатите от първото географско проучване, се окаже, че нито пазарните механизми, нито механизмите за обществена интервенция могат да осигурят на крайните ползватели в определени райони връзка, позволяваща предоставянето на услуга за подходящ широколентов достъп до интернет съгласно определеното от държавите членки и услуги за гласови съобщения в определено местоположение, държавата членка следва да има възможност по изключение да определи различни доставчици или групи от доставчици, които да доставят тези услуги на съответните части от нейната територия. В допълнение на географското проучване държавите членки следва да могат да използват, когато е необходимо, всякакви допълнителни доказателства, за да установят до каква степен в определено местоположение са налице услуги за подходящ широколентов достъп до интернет и услуги за гласови съобщения. Тези допълнителни доказателства могат да включват данни, с които разполагат националните регулаторни органи от процедурата за анализ на пазара и данните, събирани от ползвателите. Държавите членки следва да могат да ограничават задълженията за предоставяне на универсална услуга в подкрепа на наличието на услуги за подходящ широколентов достъп до интернет до основното местоположение или местоживеене на крайния ползвател. Не следва да съществуват никакви ограничения по отношение на техническите средства, използвани за предоставяне на услугите за подходящ широколентов достъп до интернет и услугите за гласови съобщения в определено местоположение, като се допускат жични и безжични технологии, нито ограничения относно това кои предприятия изпълняват някои или всички задължения за предоставяне на универсална услуга.

(231) В съответствие с принципа на субсидиарност държавите членки вземат решение на основата на обективни критерии кои предприятия са определени за доставчици на универсална услуга, като по целесъобразност вземат предвид способността и желанието на предприятията да поемат всички или част от задълженията за предоставяне на универсална услуга. Това не изключва възможността в процеса на определяне държавите членки да включват определени условия, оправдани от основания за ефикасност, включително групиране на географски райони или компоненти или минимален период за определянето.

(232) Следва да се оценят разходите за гарантиране на наличието на връзка, способна да осигури услуга за подходящ широколентов достъп до интернет, както е определена съгласно настоящата директива, и услуги за гласови съобщения в определено местоположение на достъпна цена в рамките на задълженията за универсална услуга, по-специално като се оцени очакваната финансова тежест за доставчиците и ползвателите в сектора на електронните съобщения.

(233) По предварителна оценка, изискванията за осигуряване на покритие на цялата национална територия, наложени в процедурата за определяне, вероятно ще изключат или разубедят някои предприятия да кандидатстват за определяне като доставчици на универсална услуга. Определянето на доставчици със задължения за предоставяне на универсална услуга за твърде дълъг или неограничен период би могло да доведе също така до предварително изключване на някои доставчици. Когато държава членка реши да определи един или повече доставчици с цел достъпност на цените, тези доставчици следва да могат да са различни от определените доставчици за елемента за наличност на универсалната услуга.

(234) Когато доставчик, определен по изключение да предоставя тарифни планове или потребителски пакети, които са различни от предлаганите при обичайната търговска практика, както е определено съгласно настоящата директива, или да осигурява наличието на услуга за подходящ широколентов достъп до интернет или услуги за гласови съобщения в определено местоположение, както е определено в съответствие с настоящата директива, избере да прехвърли значителна част от своите активи — от гледна точка на своите задължения за предоставяне на универсална услуга — или всички свои активи, свързани с локалната мрежа за достъп на национална територия, към отделно юридическо лице с друг краен собственик, компетентният орган следва да направи оценка на последиците от сделката, за да се гарантира непрекъснатостта на задълженията за предоставяне на универсална услуга на цялата национална територия или за части от нея. За тази цел компетентният орган, който е наложил задълженията за предоставяне на универсална услуга, следва да бъде информиран от доставчика преди разпореждането с активи. Оценката на компетентния орган не следва да засяга осъществяването на сделката.

(235) За да осигурят стабилност и да подпомогнат постепенния преход, държавите членки следва да могат да продължат да гарантират предоставянето на универсални услуги на своята територия, различни от услугите за подходящ широколентов достъп до интернет и за гласови съобщения в определено местоположение, включени в обхвата на техните задължения за универсална услуга въз основа на Директива 2002/22/ЕО на датата на влизането в сила на настоящата директива, ако тези или сравними с тях услуги не са налични при нормални търговски условия. Продължаващото предоставяне на обществени телефони за широката общественост чрез използването на монети, кредитни или дебитни карти, или предплатени карти, включително карти за употреба с кодове за избиране, указатели и справочни услуги в режима на универсалната услуга, докато все още е видна необходимостта от тях, би осигурило на държавите членки гъвкавостта, необходима за отчитане на различните национални условия. Това може да включва осигуряване на платени обществени телефони на основните места за влизане в държавата, като например летища или железопътни и автобусни гари, както и на места, използвани от хората в извънредна ситуация, като болници, полицейски участъци и зони за спешни случаи на магистралите, за да се отговори на разумните потребности на крайните ползватели, включително по-специално на крайните ползватели с увреждания.

(236) Държавите членки следва да следят положението на потребителите във връзка с използването на услуги за подходящ широколентов достъп до интернет и услуги за гласови съобщения и по-специално във връзка с достъпността на цената. Достъпността на цената на услугите за подходящ широколентов достъп до интернет и услугите за гласови съобщения е свързана с информацията, която ползвателите получават по отношение на разноските за използване и относителната цена за използването в сравнение с останалите услуги, както и с възможността им да контролират своите разходи. Следователно достъпността на цената означава да се дадат права на потребителите чрез задължения, наложени върху доставчиците. Тези задължения включват определено равнище на подробности в сметките, възможност потребителите избирателно да блокират определени повиквания като скъпи повиквания на специални услуги, да контролират разходите си чрез предплащане и да приспаднат предварително първоначалните такси за свързване. Може да се наложи подобни мерки да бъдат преразглеждани и променяни с оглед на развитието на пазара. Подробните сметки за използването на достъпа до интернет следва да указват само часа, времетраенето и размера на потреблението по време на потребителската сесия, но не и уебсайтовете или крайните интернет точки, към които потребителите се свързват по време на такава сесия.

(237) Освен в случаите на системни закъснения при плащането или неплащането на сметките, потребителите, които имат право на тарифи на достъпни цени, до решаването на спорните въпроси, следва да бъдат защитени срещу незабавно изключване от мрежата, основаващо се на неплатени сметки и, особено в случаите на спорове относно високи сметки за специални услуги, те следва да продължат да имат достъп до основните услуги за гласови съобщения и минимално ниво на услуги за достъп до интернет съгласно определеното от държавите членки. Следва да бъде възможно за държавите членки да вземат решение достъпът да бъде продължен, само ако абонатът продължава да плаща абонаментната такса или таксата за основен достъп до интернет.

(238) Когато предоставянето на услуги за подходящ широколентов достъп до интернет и услуги за гласови съобщения или предоставянето на други услуги съгласно настоящата директива доведе до несправедлива тежест за даден доставчик, като се вземат предвид разходите и приходите, както и нематериалните ползи от предоставянето на съответните услуги, тази несправедлива тежест може да бъде включена в изчислението на нетните разходи по задълженията за предоставяне на универсална услуга.

(239) Държавите членки следва, ако е необходимо, да създават механизми за финансиране на нетните разходи по задълженията за предоставяне на универсална услуга, когато се докаже, че задълженията могат да се изпълняват единствено на загуба или по нетна себестойност, което излиза извън обичайните търговски стандарти. Важно е да се гарантира, че нетните разходи по задълженията за предоставяне на универсална услуга са правилно изчислени и че всяко финансиране се извършва с минимално изкривяване за пазара и предприятията, както и че то е съвместимо с членове 107 и 108 от ДФЕС.

(240) Всяко изчисляване на нетните разходи по задълженията за предоставяне на универсалната услуга следва да вземе предвид разходите и приходите, както и нематериалните ползи в резултат на предоставянето на универсална услуга, но не бива да попречи на общата цел да се гарантира, че ценовите структури отразяват разходите. Всички нетни разходи по задълженията за предоставяне на универсална услуга следва да се изчисляват на основата на прозрачни процедури.

(241) Отчитането на нематериалните ползи означава, че разчетите в стойностно изражение на непреките ползи за предприятието благодарение на положението му като доставчик на универсална услуга следва да бъдат приспаднати от преките нетни разходи по задълженията за предоставяне на универсална услуга с цел да се определи нетната тежест на разходите.

(242) Когато задължението за предоставяне на универсална услуга представлява несправедлива тежест за даден доставчик, уместно е да се позволи на държавите членки да създадат механизми за ефективно възстановяване на нетните разходи. Възстановяването чрез обществени фондове представлява един от методите за възстановяване на нетните разходи по задълженията за предоставяне на универсална услуга. Другият метод е поделянето на нетните разходи по задълженията за предоставяне на универсална услуга между доставчиците на електронни съобщителни мрежи и услуги. Държавите членки следва да могат да финансират нетните разходи за различните елементи на универсалната услуга чрез различни механизми или да финансират нетните разходи за всички елементи или част от тях чрез един от посочените механизми или съчетание от двата механизма. Подходящият широколентов достъп до интернет носи ползи не само за сектора на електронните съобщения, но и за по-широката онлайн икономика и обществото като цяло. Предоставянето на връзка, поддържаща широколентови скорости, на все повече крайни ползватели им дава възможност да използват онлайн услуги и активно да участват в цифровото общество. Гарантирането на такива връзки на основата на задължения за предоставяне на универсална услуга служи както на обществения интерес така и на интересите на доставчиците на електронни съобщения. Тези факти следва да бъдат взети под внимание от държавите членки при избора и изработването на механизми за възстановяване на нетните разходи.

(243) При възстановяване на разходите чрез поделяне на нетните разходи на задължението за предоставяне на универсална услуга между доставчиците на електронни съобщителни мрежи и услуги държавите членки следва да гарантират, че методът за разпределение на разходите между доставчиците се основава на обективни и недискриминационни критерии и съответства на принципа на пропорционалност. Този принцип не възпрепятства държавите членки да изключват нови участници на пазара, които не са постигнали съществено пазарно присъствие. Всеки механизъм на финансиране следва да гарантира, че участниците на пазара допринасят само за финансирането на задълженията за предоставяне на универсална услуга, а не и за други дейности, които не са пряко свързани с тях. Механизмите за възстановяване на разходите следва да зачитат принципите на правото на Съюза и по-специално в случаите на механизми за поделяне на задълженията да зачитат принципите на недопускане на дискриминация и пропорционалност. Всеки механизъм на финансиране следва да гарантира, че ползвателите в една държава членка не допринасят за разходите за предоставяне на универсална услуга в друга държава членка. Следва да бъде възможно нетните разходи по задълженията за предоставяне на универсална услуга да се поделят между всички доставчици или определени групи доставчици. Държавите членки следва да гарантират, че механизмът за поделяне на разходите спазва принципите на прозрачност, минимално изкривяване на пазара, недопускане на дискриминация и пропорционалност. Минимално изкривяване на пазара означава вноските да се възстановяват по начин, при който, до колкото е възможно, въздействието на финансовата тежест върху крайните ползватели се свежда до минимум, например чрез разпределяне на вноските върху възможно най-широка основа.

(244) Доставчиците, които се възползват от финансирането на универсалната услуга, следва да предоставят на националните регулаторни органи достатъчно подробности за отделните елементи, изискващи такова финансиране, за да обосноват искането си. Схемите на държавите членки за изчисляването на разходите и финансирането на задълженията за предоставяне на универсална услуга следва да се предоставят на Комисията за проверка на съвместимостта им с ДФЕС. Държавите членки следва да гарантират ефективна прозрачност и контрол на сумите, наложени за финансиране на задълженията за предоставяне на универсална услуга. Изчислението на нетните разходи по предоставянето на универсална услуга следва да се основава на обективна и прозрачна методика, за да се гарантира най-рентабилното предоставяне на универсална услуга и да се насърчава равнопоставеността на участниците на пазара. Предварителното обявяване на предвидената методика за изчисляване на нетните разходи за отделните елементи на универсалната услуга може да спомогне за постигане на по-голяма прозрачност.

(245) Не се допуска държавите членки да налагат върху участниците на пазара финансови вноски, свързани с мерки извън кръга на задълженията за предоставяне на универсална услуга. Отделните държави членки запазват свободата си да налагат специални мерки (извън обхвата на задълженията за предоставяне на универсална услуга) и да ги финансират в съответствие с правото на Съюза, но не чрез вноски от участниците на пазара.

(246) За да се подпомогне ефективно свободното движение на стоки, услуги и хора в Съюза, следва да е възможно да се използват някои национални номерационни ресурси, по-специално някои негеографски номера, по извънтериториален начин, а именно извън територията на определящата държава членка. Предвид значителния риск от измама по отношение на междуличностните съобщения, подобно извънтериториално ползване следва да бъде разрешено само за предоставянето на електронни съобщителни услуги, различни от междуличностните съобщителни услуги. Прилагането на съответните национални законови актове, особено правилата за защита на потребителите и други правила, свързани с използването на номерационни ресурси, следва да бъде гарантирано от държавите членки, независимо от това къде са били предоставени правата за ползване на номерационни ресурси и къде тези ресурси се използват в рамките на Съюза. Държавите членки остават компетентни да прилагат националното си право по отношение на номерационните ресурси, използвани на тяхна територия, включително когато правата са били предоставени в друга държава членка.

(247) Националните регулаторни органи или другите компетентни органи на държавите членки, в които се използват номерационни ресурси от друга държава членка, нямат контрол над тези номерационни ресурси. Следователно, от съществено значение е националният регулаторен орган или друг компетентен орган на държавата членка, която предоставя правата за извънтериториално ползване, също да гарантира ефективната защита на крайните ползватели в държавите членки, в които се използват тези номера. С оглед на постигането на ефективна защита националният регулаторен орган или друг компетентен орган, който предоставя права за извънтериториално ползване, следва да определя условия в съответствие с настоящата директива, свързани със спазването от страна на доставчика на правилата за защита на потребителите и други правила във връзка с използването на номерационните ресурси в държавите членки, в които тези ресурси ще се използват.

(248) Националните регулаторни органи или другите компетентни органи на държавите членки, в които тези номерационни ресурси се използват, следва да могат да изискат националните регулаторни органи или другите компетентни органи, които са предоставили правата за ползване на номерационните ресурси, да съдействат за прилагането на техните правила. Мерките за принудително изпълнение от страна на националните регулаторни или други компетентни органи, които са предоставили правата за ползване, следва да включват възпиращи санкции, особено в случаи на сериозни нарушения — отнемане на правото за извънтериториално ползване на номерационните ресурси, предоставени на съответното предприятие. Изискванията по отношение на извънтериториалното ползване следва да не накърняват правомощията на държавите членки да блокират, въз основа на индивидуална преценка, достъпа до номера или услуги, когато са налице измами или злоупотреби. Извънтериториалното ползване на номерационни ресурси следва да не накърнява правилата на Съюза във връзка с предоставянето на роуминг услуги, включително правилата относно предотвратяването на неправилно използване или злоупотреба с роуминг услуги, които са предмет на регулиране на цените на дребно и които се ползват от регулирани цени за роуминг на едро. Държавите членки следва и занапред да могат да сключват конкретни споразумения за извънтериториално ползване на номерационни ресурси с трети държави.

(249) Държавите членки следва да насърчават предоставянето на номерационни ресурси по ефира, за да се улесни смяната на доставчиците на електронни съобщения. Предоставянето на номерационни ресурси по ефира позволява препрограмирането на идентификаторите на съобщителното оборудване без физически достъп до съответните устройства. Тази характеристика е особено важна за услугите машина—машина, тоест услуги, които включват автоматично прехвърляне на данни и информация между устройства или софтуерни приложения с ограничена човешка намеса или без такава. Доставчиците на такива услуги машина—машина може да нямат възможност за физически достъп до устройствата си поради това, че те се използват дистанционно или поради големия брой експлоатирани устройства, или поради модела на тяхното ползване. С оглед на възникващия пазар за услуги машина—машина и новите технологии, държавите членки следва да се стремят да гарантират технологичната неутралност при насърчаването на това предоставяне по ефира.

(250) Достъпът до номерационни ресурси на основата на прозрачни, обективни и недискриминационни критерии е от съществено значение за конкуренцията между предприятията в сектора на електронните съобщения. Държавите членки следва да могат да предоставят права за ползване на номерационни ресурси на предприятия, различни от доставчиците на електронни съобщителни мрежи или услуги, с оглед на нарастващото значение на номерата за различните услуги на интернет на нещата. Всички елементи от националните номерационни планове следва да бъдат управлявани от националните регулаторни органи или другите компетентни органи, включително точковите кодове, използвани за адресиране в мрежата. Когато е необходимо хармонизиране на номерационните ресурси в Съюза за подкрепа на развитието на паневропейски услуги или трансгранични услуги, по-специално нови услуги машина-машина, като например свързаните автомобили, и когато търсенето не може да бъде удовлетворено на основата на наличните номерационни ресурси, Комисията може да предприеме мерки за реализация със съдействието на ОЕРЕС.

(251) Следва да бъде възможно изискването за публикуване на решенията за предоставяне на права на ползване на номерационни ресурси да бъде изпълнено чрез предоставянето на достъп до тези решения посредством интернет страница.

(252) С оглед на особените аспекти, свързани със съобщаването на случаи за изчезнали деца, държавите членки следва да спазват ангажимента си да гарантират, че услугата за съобщаване на случаи за изчезнали деца функционира добре и е действително достъпна на тяхната територия при набиране на номер „116000“. Държавите членки следва да предприемат подходящи мерки, за да гарантират, че при работата на номер „116000“ е постигнато достатъчно качество на услугите.

(253) Успоредно с горещата телефонна линия номер „116000“ за изчезнали деца много от държавите членки осигуряват чрез набиране на номер „116111“ и достъп на деца до услуга, поддържаща гореща линия, която е лесна за използване от деца, нуждаещи се от грижи и закрила. Тези държави членки и Комисията следва да направят необходимото за повишаване на осведомеността на гражданите, и по-специално на децата и на националните системи за закрила на детето, за наличието на гореща линия „116111“.

(254) Наличието на вътрешен пазар предполага, че крайните ползватели имат достъп до всички номера, включени в националните номерационни планове на други държави членки, както и до услуги, използващи негеографски номера в рамките на Съюза, включително безплатни телефонни услуги и услуги с добавена стойност, освен когато повикваният краен ползвател е избрал по търговски съображения да ограничи достъпа от определени географски райони. Крайните ползватели също следва да имат достъп до номера от Универсални международни безплатни телефонни номера. Трансграничният достъп до номерационни ресурси и прилежащи услуги не следва да се възпрепятства, освен в обективно оправдани случаи, като борба с измами и злоупотреби (например във връзка с някои услуги с добавена стойност), когато номерът е определен като притежаващ само национален обхват (например национален кратък номер), или когато това е икономически неосъществимо. Тарифите за повиквания с произход извън съответната държава членка не е нужно да са същите, както тарифите за повикване вътре в нея. Ползвателите следва предварително да са напълно осведомени и по ясен начин за всички такси, приложими за телефонни номера за достъп до услуги с безплатен достъп, като такси за международни повиквания за номера, достъпни през стандартни кодове за международно избиране. Когато приходите от взаимно свързване или от други услуги са удържани от доставчиците на електронни съобщителни услуги поради измами или злоупотреби, държавите членки следва да гарантират, че удържаните приходи от услуги се възстановяват на крайните ползватели, засегнати от съответната измама или злоупотреба, когато това е възможно.

(255) В съответствие с принципа на пропорционалност редица разпоредби относно правата на крайните ползватели в настоящата директива не следва да се прилагат за микропредприятия, които предоставят само междуличностни съобщителни услуги без номерà. Съгласно практиката на Съда определението за малки и средни предприятия, което включва микропредприятията, трябва да се тълкува стриктно. С цел да се включват само предприятията, които са действително независими микропредприятия, е необходимо е да се разгледа структурата на микропредприятията, които образуват икономическа група, чиято сила надхвърля силата на едно микропредприятие, както и да се гарантира, че определението за микропредприятие не се заобикаля поради чисто формални съображения.

(256) За завършване на вътрешния пазар за електронните съобщения се изисква премахването на пречките пред трансграничния достъп на крайните ползватели до електронни съобщителни услуги в целия Съюз. Доставчиците на електронни съобщения за обществеността не следва да отказват или ограничават достъпа, нито да прилагат дискриминация към крайните ползватели на основание на тяхната националност, държава членка на постоянно пребиваване или на установяване. Следва обаче да бъде възможно диференцирането въз основа на обективно обосновани разлики в разходите и рисковете, което да не бъде ограничено до мерките, предвидени в Регламент (ЕС) № 531/2012 по отношение на неправилно използване или злоупотреба с регулирани роуминг услуги на дребно.

(257) Различното прилагане на правилата за защита на крайните ползватели създаде значителни пречки пред вътрешния пазар, които засягат както доставчиците на електронни съобщителни услуги, така и крайните ползватели. Тези пречки следва да бъдат намалени чрез прилагането на едни и същи правила, което ще гарантира високо общо ниво на защита в целия Съюз. Прецизната и пълна хармонизация на правата на крайните ползватели, обхванати от настоящата директива, следва да увеличи значително правната сигурност както за крайните ползватели, така и за доставчиците на електронни съобщителни услуги, и следва силно да намали пречките пред навлизането на пазара и ненужната тежест за спазване, произтичаща от разпокъсаността на правилата. Пълната хармонизация ще помогне за преодоляването на пречките за функционирането на вътрешния пазар, които произтичат от национални разпоредби, засягащи правата на крайните ползватели, които същевременно защитават националните доставчици от конкуренция от други държави членки. За да се постигне високо общо ниво на защита, в настоящата директива следва разумно да се засилят няколко разпоредби, засягащи правата на крайните ползватели, предвид най-добрите практики в държавите членки. Пълната хармонизация на правата на крайните ползватели повишава доверието им във вътрешния пазар, тъй като те извличат ползи от еднакво високото ниво на защита, когато използват електронни съобщителни услуги не само в своята държава членка, но и докато живеят, работят или пътуват в други държави членки.

Пълната хармонизация следва да обхваща само въпроси, включени в предмета на разпоредбите за правата на крайните ползватели в настоящата директива. Поради това тя не следва да засяга националното право във връзка с тези аспекти на защита на крайните ползватели, включително някои аспекти на мерките за прозрачност, които не попадат в обхвата на тези разпоредби. Например, мерките във връзка със задълженията за прозрачност, които не са обхванати от настоящата директива, следва да се считат за съвместими с принципа на пълна хармонизация, а допълнителните изисквания по отношение на въпросите за прозрачността, попадащи в обхвата на настоящата директива, като например публикуването на информация, следва да се разглеждат като несъвместими. Освен това държавите членки следва да могат да запазят или да въведат национални разпоредби по въпроси, които не са специално разгледани в настоящата директива, по-конкретно с цел намиране на решение на нововъзникващи въпроси.

(258) Договорите представляват важно средство за крайните ползватели, което гарантира прозрачност на информацията и правна сигурност. Повечето доставчици на услуги в конкурентна среда сключват договори с клиентите си по търговски съображения. Освен настоящата директива и изискванията на съществуващото право на Съюза относно защитата на потребителите във връзка с договорите, и по-специално Директива 93/13/ЕИО на Съвета[1] и Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[2], се прилагат за потребителските сделки във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги. Включването на изисквания за информация в настоящата директива, които могат да бъдат изисквани и съгласно Директива 2011/83/ЕС, не следва да води до дублиране на информацията в рамките на преддоговорните и договорните документи. Имащата отношение информация, предоставена във връзка с настоящата директива, включително всички по-стриктни и по-подробни изисквания за информация, следва да се смята за отговаряща на съответните изисквания, произтичащи от Директива 2011/83/ЕС.

---

1 Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 21.4.1993 г., стр. 29).

2 Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 64).

(259) Някои от тези разпоредби за защита на крайните ползватели, които по принцип се прилагат само за потребителите, а именно разпоредбите за предоставяне на информация за договорите, максималната продължителност на договора и пакетите, следва да бъдат от полза не само за потребителите, но и за микропредприятията и малките предприятия, както и за организациите с нестопанска цел съгласно определеното в националното право. Позицията за преговаряне на тези категории предприятия и организации е сравнима с позицията на потребителите и поради това те следва да се ползват от същото ниво на защита, освен ако изрично не се откажат от тези права. Задълженията относно предоставянето на информация за договорите, предвидени в настоящата директива, включително тези от Директива 2011/83/ЕС, които са посочени в настоящата директива, следва да се прилагат независимо от това дали е извършено някакво плащане и от размера на плащанията, дължими от потребителя. Задълженията относно предоставянето на информация за договорите, включително съдържащите се в Директива 2011/83/ЕС, следва да се прилагат автоматично към микропредприятията, малките предприятия и организациите с нестопанска цел, освен когато те предпочитат да договорят индивидуални условия по договора с доставчиците на електронни съобщителни услуги. За разлика от микропредприятията, малките предприятия и организациите с нестопанска цел, по-големите предприятия обикновено имат по-силни позиции за преговори и поради това не разчитат на същите изисквания за информация по договорите, както потребителите. Други разпоредби, например за преносимост на номерата, които са важни и за по-големите предприятия, следва да продължат да се прилагат за всички крайни ползватели. „Организации с нестопанска цел“ са правни субекти, които не реализират печалба за своите собственици или членове. Обикновено организациите с нестопанска цел са благотворителни организации или други видове организации, защитаващи обществени интереси. Поради това, с оглед на сходното положение, е оправдано тези организации да бъдат третирани по отношение на правата на крайните ползватели по същия начин като микропредприятията или малките предприятия съгласно настоящата директива.

(260) Особеностите на сектора на електронните съобщения налагат, освен хоризонтални договорни правила, също така ограничен брой допълнителни разпоредби за защита на крайните ползватели. Крайните ползватели следва да бъдат информирани, наред с другото, за всички предлагани нива на качество на услугата, условията за специални оферти и прекратяване на договора, приложими тарифни планове и тарифи за услуги, които са предмет на специални ценови условия. Тази информация е относима за доставчиците на обществени електронни съобщителни услуги, различни от предавателни услуги, използвани за предоставяне на услуги машина—машина. Без да се засягат приложимите правила за защита на личните данни, задълженията относно изискванията за предоставяне на информация за договорите следва да не се прилагат спрямо доставчик на обществени електронни съобщителни услуги, когато доставчикът и свързани с него дружества или лица не получават никакво възнаграждение, свързано пряко или косвено с предоставянето на електронни съобщителни услуги, като например университет, предоставящ на посетителите свободен достъп до своята безжична (Wi-Fi) мрежа на територията на комплекса, без да получава възнаграждение, нито чрез плащания от ползвателите, нито чрез приходи от реклама.

(261) За да се даде възможност на крайния ползвател да направи добре информиран избор, от особена важност е необходимата свързана с това информация да му се предостави преди сключването на договора и да бъде поднесена на ясен и разбираем език и на траен носител, или когато това не е възможно и без да се засяга определението за траен носител, установено в Директива 2011/83/ЕС, в предоставен от доставчика и съобщен на ползвателя документ, който е лесен за изтегляне, отваряне и консултиране на обичайно използвани от потребителите устройства. За улесняване на избора доставчиците следва да представят и резюме на съществените условия на договора. За да се улесни сравнимостта и да се намалят разходите за спазване, Комисията следва, след като се консултира с ОЕРЕС, да приеме образец за подобни резюмета на договори. Информацията, която се предоставя преди сключването на договора, както и образецът на резюмето, следва да съставляват неразделна част от окончателния договор. Резюмето на договор следва да бъде кратко и лесно четимо, в идеалния случай не повече от равностойността на една страница формат А4, или в случаите, когато няколко различни услуги са групирани в един договор равностойността на максимум три такива страници формат А4.

(262) След приемането на Регламент (ЕС) 2015/2120 разпоредбите на настоящата директива относно информацията за условията, ограничаващи достъпа или използването на услуги и приложения, както и информация относно оформянето на трафика, станаха неактуални и следва да бъдат отменени.

(263) По отношение на крайните устройства потребителският договор следва да посочва всички условия, наложени от доставчика по отношение на използването на крайното устройство, например чрез мобилни устройства „SIM-locking“, ако тези условия не са забранени от националното право, и всички дължими такси при прекратяване на договора, независимо преди или на договорената дата, на която той изтича, включително всички суми за запазване на крайното устройство. Когато крайният ползвател избере да запази крайно устройство, предоставено в пакет с договора към момента на неговото сключване, дължимата компенсация следва да не превишава стойността *pro rata temporis*, изчислена въз основа на стойността в момента на сключването на договора или на оставащата част от таксата за услугата до изтичането на договора, в зависимост от това коя от двете суми е по-малка. Държавите членки следва да могат да изберат да прилагат други методи за изчисляване на размера на компенсация, когато този размер е равен на изчислената компенсация или е по-малък от нея. Всички ограничения по отношение на използването на крайно устройство в други мрежи следва да се премахнат безплатно от доставчика най-късно след заплащане на въпросната компенсация.

(264) Без да се засяга съществуването задължение на доставчика, свързано със сигурността по силата на настоящата директива, в договора следва да се посочва видът действия, които доставчикът може да предприеме в случаи на инциденти, заплахи или уязвимости, свързани със сигурността. Освен това, в договора следва да се посочват и всички договорености за компенсации и възстановяване на суми, ако доставчик не реагира по подходящ начин при инцидент, свързан със сигурността, включително в случай на настъпване на съобщен на доставчика инцидент, свързан със сигурността поради известни уязвимости на софтуера или хардуера, за които производителят или създателят е издал корекции (пачове), а те не са изпълнени от доставчика на услугата или от негова страна не са предприети никакви други подходящи контрамерки.

(265) Наличието на прозрачна, актуална и сравнима информация относно офертите и услугите е ключов елемент за потребителите в конкурентни пазари с няколко доставчици, предлагащи услуги. Крайните ползватели следва да могат да сравняват цените на различни предлагани на пазара услуги лесно въз основа на информация, публикувана в лесно достъпна форма. За да им се даде възможност лесно да сравняват цени и услуги, компетентните органи, в координация по целесъобразност с националните регулаторни органи, следва да могат да изискват от доставчиците на услуги за достъп до интернет или обществени междуличностни съобщителни услуги, по-голяма информационна прозрачност (включително тарифи, качество на услугата, условия за предоставяното крайно устройство и друга свързана с това статистика). Всички подобни изисквания следва надлежно да отчитат особеностите на тези мрежи или услуги. Те следва също да гарантират, че трети страни имат правото да използват безплатно обществено достъпна информация, публикувана от такива предприятия, с оглед на предоставянето на инструменти за сравнение.

(266) Крайните ползватели често не са осведомени за цената на своето потребителско поведение или се затрудняват да преценят времето или обема данни, които изразходват при използването на електронни съобщителни услуги. За да се увеличи прозрачността и да се даде възможност за по-добър контрол на бюджета за съобщителни услуги, е важно на крайните ползватели да бъдат предоставени средства, с които те могат да следят своевременно потреблението си. Освен това държавите членки следва да могат да запазят или да въведат разпоредби относно лимитите за потреблението, с които да защитят крайните ползватели от „шокови сметки“, включително по отношение на услугите с добавена стойност и другите услуги, които са предмет на специални ценови условия. Това позволява на компетентните органи да изискват информацията за тези цени да бъде предоставена преди предоставянето на услугата и не накърнява възможността на държавите членки да запазват или въвеждат общи задължения за услугите с добавена стойност с цел осигуряване на ефективна защита на крайните ползватели.

267) Независимите инструменти за сравнение, като например уебсайтове, са ефективно средство, с което крайните ползватели могат да преценят предимствата на различните доставчици на услуги за достъп до интернет и междуличностни съобщителни услуги, когато са предоставени срещу периодични или свързани с потреблението директни парични плащания, и да получат безпристрастна информация, по-специално чрез сравняване на цените, тарифите и параметрите за качество на едно място. Такива инструменти следва да бъдат оперативно независими от доставчиците на услуги и нито един доставчик не следва да бъде поставян в по-благоприятна позиция в резултатите от търсенето. Такива инструменти следва да имат за цел да предоставят информация, която е ясна, сбита, пълна и всеобхватна. Те следва също така да се опитват да включат възможно най-широкия диапазон от оферти, за да може да предложат представителен преглед и да обхванат значителна част от пазара. Информацията, предлагана чрез такива инструменти, следва да е надеждна, безпристрастна и прозрачна. Крайните ползватели следва да бъдат информирани за наличието на такива инструменти. Държавите членки следва да гарантират, че крайните ползватели имат свободен достъп до поне един такъв инструмент на тяхната територия. Когато в дадена държава членка има само един подобен инструмент и той престане да функционира или престане да отговаря на критериите за качество, държавата членка следва да гарантира, че в разумен срок крайните ползватели ще имат достъп до друг инструмент за сравнение на национално равнище.

(268) Независимите инструменти за сравнение могат да се прилагат от частни предприятия, от компетентни органи или от името на компетентни органи, но те следва да бъдат прилагани в съответствие с определени критерии за качество, включително изискването да предоставят данни за своите собственици, точна и актуална информация, да обявяват кога е била последната актуализация, да посочват ясни и обективни критерии, на които се основава сравнението и да включват широка гама от оферти, като обхващат значителна част от пазара. Държавите членки следва да могат да определят изискванията за инструментите за сравнение честота на преразглеждане и актуализиране на информацията, предоставяна на крайните ползватели, като вземат предвид честотата, с която доставчиците на услуги за достъп до интернет и обществени междуличностни съобщителни услуги, по принцип актуализират информацията за своите тарифи и качеството на услугите си.

(269) С цел разглеждане на въпроси от обществен интерес, свързани с използването на услуги за достъп до интернет и обществени междуличностни съобщителни услуги с номерà, и за да се насърчава защитата на правата и свободите на другите лица, държавите членки следва да могат да изготвят и разпространяват или да са разпространили, със съдействието на доставчици на тези услуги, информация от обществен интерес относно използването на подобни услуги. Следва да бъде възможно тази информация да включва информация от обществен интерес относно най-честите нарушения и техните правни последици, например относно нарушаване на авторското право, други видове незаконно използване и разпространяване на вредно съдържание, както и съвети и средства за защита срещу рискове за личната сигурност, например тези които възникнат при разкриване на лична информация при някои обстоятелства, за неприкосновеността на личния живот и за личните данни, а също и наличност на лесни за ползване и позволяващи конфигуриране софтуерни програми или опции, които дават възможност за предпазване на децата или уязвимите лица. Информацията може да се координира чрез процедурата за сътрудничество, установена в настоящата директива. Такава информация от обществен интерес следва при необходимост да се актуализира и да се представя под лесно разбираема форма, както е определено от всяка държава членка, и на уебсайтовете на националните обществени органи. Държавите членки следва да могат да задължават доставчиците на услуги за достъп до интернет и обществени междуличностни съобщителни услуги с номерà да разпространяват тази стандартизирана информация до всички свои клиенти по начин, счетен за подходящ от националните обществени органи. При все това разпространението на такава информация следва да не създава прекомерна тежест за доставчиците. Ако се създава такава тежест, държавите членки следва да изискват разпространението да се осъществява чрез средствата, използвани от доставчиците за комуникация с крайните ползватели в рамките на обичайната им дейност.

(270) В отсъствието на съответни разпоредби в правото на Съюза съдържанието, приложенията и услугите се считат за законни или вредни в съответствие с националното материално и процесуално право. Задача на държавите членки, а не на доставчиците на електронни съобщителни мрежи или услуги, е да решават в съответствие с предвидената процедура дали съдържанието, приложенията или услугите са законни или вредни. Настоящата директива и Директива 2002/58/ЕО не засягат Директива 2000/31/ЕО, която наред с другото съдържа правилото за „обикновен пренос“ за междинните доставчици на услуги, както са определени в нея.

(271) Националните регулаторни органи в координация с другите компетентни органи или, когато е уместно, другите компетентни органи в координация с националните регулаторни органи следва да са оправомощени да наблюдават качеството на услугите и систематично да събират информация за качеството на услугите, предлагани от доставчиците на услуги за достъп до интернет и на обществени междуличностни съобщителни услуги, доколкото последните са в състояние да предложат минимални нива на качество на услугата – или чрез контрол на поне някои елементи на мрежата, или по силата на споразумение за нивото на обслужване, включително качеството, свързано с предоставянето на услуги за крайни ползватели с увреждания. Тази информация следва да се събира на основата на критерии, които позволяват сравнение между доставчиците на услуги и между държавите членки. Доставчиците на такива електронни съобщителни услуги, които работят в конкурентна среда, вероятно биха предоставили на обществеността адекватна и актуална информация за своите услуги, за да извлекат търговска изгода. Въпреки това националните регулаторни органи в координация с другите компетентни органи или, когато е уместно, другите компетентни органи в координация с националните регулаторни органи, следва да бъдат в състояние да изискват публикуване на такава информация, когато е установено, че тя практически не е обществено достъпна. Когато качеството на обществените междуличностни съобщителни услуги зависи от външни фактори, например контрола върху преноса на сигнала или мрежовата свързаност, националните регулаторни органи, в координация с други компетентни органи, следва да могат да изискват от доставчиците на такива услуги да информират клиентите си за това.

(272) Националните регулаторни органи, в координация с други компетентни органи, следва също така да установят методи за измерване, които да се прилагат от доставчиците на услуги, за да се подобри сравнимостта между представените данни. За да се улесни сравнимостта в Съюза и да се намалят разходите по осигуряване на съответствие с изискванията, ОЕРЕС следва да приеме насоки за съответните параметри за качество на услугите, които националните регулаторни органи, в координация с другите компетентни органи, следва да вземат предвид във възможно най-голяма степен.

(273) С цел пълно възползване от конкурентната среда, потребителите следва да са в състояние да правят информиран избор и да сменят доставчици, когато това отговаря най-добре на интереса им. От съществено значение е да се гарантира, че те могат да правят това, без да са възпрепятствани от законови, технически или практически пречки, включително договорни условия, процедури и такси. Това не изключва възможността доставчиците да налагат разумни минимални срокове в потребителските договори до 24 месеца. Въпреки това държавите членки следва да имат възможността да запазят или въведат разпоредби за по-кратък максимален срок и да позволят на потребителите да променят тарифните си планове или да прекратяват без допълнителни такси договора си в рамките на неговия срок, предвид националните условия, например нивата на конкуренция и стабилността на инвестициите в мрежите. Независимо от договора за електронна съобщителна услуга потребителите биха могли да предпочитат и да се ползват от по-дълъг период на възстановяване на вложените средства за физическите връзки. Тези ангажименти на потребителите могат да са важен фактор за улесняване на разгръщането на мрежите с много голям капацитет до или много близо до помещенията на крайните ползватели, включително чрез схеми за събиране на търсенето, които дават възможност на инвеститорите в мрежите да намалят първоначалните рискове. Въпреки това правата на потребителите да сменят доставчика на електронни съобщителни услуги, както са заложени в настоящата директива, не следва да са ограничени от тези периоди на възстановяване на вложените средства в договорите за физическите връзки и тези договори не следва да обхващат крайни устройства или оборудване за достъп до интернет, като например телефонни апарати, рутери или модеми. Държавите членки следва да гарантират равното третиране на стопанските субекти, включително операторите, финансиращи изграждането на физическа връзка с много голям капацитет в помещенията на краен ползвател, включително когато това финансиране е по договор с разсрочено финансиране.

(274) Възможно е също договорите за електронни съобщителни услуги да се продължават автоматично. В тези случаи крайните ползватели следва да могат да прекратят сключения от тях договор без да дължи някакви такси след изтичане на срока на договора.

(275) Всички промени в договорните условия, предложени от доставчиците на обществени електронни съобщителни услуги, различни от междуличностните съобщителни услуги без номерà, които не са в полза на крайния ползвател, например по отношение на таксите, тарифите, ограниченията за обема на данните, скоростите на предаване на данни, покритието или обработката на личните данни, следва да дават право на крайния ползвател да прекрати договора си, без да дължи такси, дори ако са комбинирани с някои изгодни промени. Поради това всяка промяна на договорните условия от доставчика следва да дава право на крайния ползвател да прекрати договора, освен ако всяка промяна сама по себе си е от полза за него, или ако промените са от чисто административен характер, например промяна в адреса на доставчика, и не оказват отрицателно въздействие върху крайния ползвател, или промените са строго наложени от законодателни или регулаторни промени, като например нови изисквания за предоставяне на информация за договорите, наложени от правото на Съюза или националното право. Въз основа на обективни критерии следва да се оценява дали дадена промяна е изключително в полза на крайния ползвател. Правото на крайния ползвател на прекратяване на договора следва да не се признава, само ако доставчикът е в състояние да докаже, че всички промени са изключително в полза на крайния ползвател или са от чисто административен характер, без да оказват отрицателен ефект върху крайния ползвател.

(276) Крайните ползватели следва да бъдат уведомявани посредством траен носител за всички промени в договорните условия. Що се отнася до предавателните услуги, използвани за предоставяне на услуги машина—машина, крайните ползватели, които са различни от потребители, микропредприятия или малки предприятия или организации с нестопанска цел, не следва да се ползват от правата на прекратяване в случай на промяна на договора. Държавите членки следва да могат да предвидят специфични защитни мерки за крайния ползвател във връзка с прекратяването на договорите, когато крайният ползвател сменя мястото си на пребиваване. Разпоредбите относно прекратяването на договорите следва да не засягат други разпоредби на правото на Съюза или националното право във връзка с основанията, на които договорите могат да бъдат прекратявани или договорните условия — променяни от доставчика на услуги или от крайния ползвател.

(277) Възможността за смяна на доставчика е основен фактор за наличие на действителна конкуренция в една конкурентна среда. Наличието на прозрачна, точна и своевременна информация за смяната следва да увеличи доверието на крайните ползватели в този процес и тяхното желание да участват активно в него. Доставчиците на услуги следва да осигурят непрекъснатост на услугата така, че крайните ползватели да могат да сменят доставчика, без да са застрашени от опасността да загубят услугата, а когато това е технически възможно, да позволяват смяната да става на поисканата от крайните ползватели дата.

(278) Преносимостта на номерата е ключов фактор за избора на потребителите и за действителната конкуренция в конкурентни пазари на електронни съобщения. Крайните ползватели, които поискат това, следва да могат да запазват своите номерà независимо от доставчика на услугата и за ограничен период от време между смяната на доставчиците на услуги. Предоставянето на такава възможност между връзките в обществената телефонна мрежа в определени и неопределени местоположения излиза извън приложното поле на настоящата директива. Въпреки това държавите членки следва да могат да прилагат разпоредби за пренасяне на номера между мрежите, които предоставят услуги в определено местоположение, и мобилните мрежи.

(279) Въздействието от преносимостта на номерата се засилва, когато съществува прозрачна информация за тарифите, както за крайните ползватели, които пренасят номерата си, така и за крайните ползватели, които търсят абонати, пренесли своите номерà. Националните регулаторни органи следва по възможност да улесняват постигането на подходяща прозрачност на тарифите като част от преносимостта на номерата.

(280) Когато гарантират разходоориентираност на цените за взаимното свързване с оглед на преносимостта на номерата, националните регулаторни органи следва да могат също така да вземат предвид съществуващите цени на пазари, които могат да се сравнят.

(281) Преносимостта на номерата е ключов елемент за улесняване на потребителския избор и на действителната конкуренция в конкурентни пазари на електронни съобщения и следва да се прилага с минимално забавяне така, че номерът да бъде активиран за един работен ден и крайният ползвател да не бъде лишен от услугата в продължение на повече от един работен ден, считано от договорената дата. Правото на преносимост на номера следва да бъде предоставено на краен ползвател, който притежава съответния договор (за предплатени или абонаментни услуги) с доставчика. За да се улесни безпроблемната смяна, която да се извършва на едно място, тази процедура следва да се извършва от доставчика на електронни съобщения, на който съответният краен ползвател става абонат. Националните регулаторни органи, или ако е приложимо, други компетентни органи следва да могат да дават предписания за цялата процедура на смяна на доставчика и на пренасяне на номера, като вземат предвид националните разпоредби относно договорите и технологичните нововъведения. Това следва да включва, когато е налично, изискване пренасянето да бъде изпълнено чрез предоставяне по ефира, освен ако даден краен ползвател не поиска друго. Опитът в някои държави членки показа, че съществува риск крайните ползватели да бъдат прехвърляни към друг доставчик, без да са дали своето съгласие. Това е въпрос, който следва да се разглежда главно от правоприлагащите органи, но същевременно държавите членки следва да могат да налагат минималните пропорционални мерки във връзка с процедурата на смяна на доставчика, включително подходящи санкции, които са необходими за свеждане до минимум на такива рискове, и да гарантират, че крайните ползватели са защитени по време на целия процес на смяна на доставчика, без да се намалява степента на привлекателност на този процес за тях. Правото на преносимост на номерà не следва да се ограничава от договорните условия.

(282) За да се гарантира, че смяната на доставчика и пренасянето на номера се извършват в рамките на сроковете, предвидени в настоящата директива, държавите членки следва да предвидят крайните ползватели да бъдат компенсирани от доставчиците по лесен и навременен начин в случаите, когато договорът между доставчика и крайния ползвател не е спазен. Тези мерки следва да бъдат пропорционални на продължителността на закъснението при изпълнението на договора. Крайните ползватели следва най-малкото да бъдат компенсирани за закъснения, надхвърлящи един работен ден, при активиране на услуга, пренасяне на номер или лишаване от услуга, и когато доставчиците пропускат уговорените срещи за обслужване или инсталиране. Допълнителната компенсация може да бъде и под формата на автоматично намаление на възнаграждението в случаите, когато предаващият доставчик трябва да продължи да предоставя услугите си до активиране на услугите на приемащия доставчик.

(283) Предлагането на пакети, включващи поне една услуга за достъп до интернет или обществена междуличностна съобщителна услуга с номер, както и други услуги като обществени междуличностни съобщителни услуги без номерà, линейно радио- и телевизионно разпръскване и услуги машина – машина или крайно устройство, става все по-масово и се превръща във важен елемент на конкуренцията. За целите на настоящата директива даден пакет следва да се счита, че съществува, когато елементите на пакета се предоставят или продават от един и същ доставчик по един и същ договор или по договор, който се отнася или е тясно свързан с него. Въпреки че тези пакети често носят ползи за потребителите, те могат да затруднят смяната на доставчика или да я направят по-скъпа и да увеличат рисковете от договорно обвързване. Когато към различни услуги и крайно устройство в един пакет се прилагат различни правила за прекратяването на договорите и смяната на доставчика или за договорните задължения относно придобиването на крайно устройство, потребителите действително са затруднени при упражняване на правата си по настоящата директива да приемат конкурентни оферти за целия пакет или за части от него. Поради това някои съществени разпоредби на настоящата директива относно обобщената договорна информация, прозрачността, срока на договора, прекратяването и смяната на доставчика следва да се прилагат към всички елементи от пакета, включително крайното устройство, другите услуги, например цифровото съдържание или цифровите услуги, както и към електронни съобщителни услуги, които не са пряко обхванати от приложното поле на тези разпоредби. Всички задължения на крайните ползватели, приложими съгласно настоящата директива за определена електронна съобщителна услуга, когато се предоставя или продава като самостоятелна, следва да са приложими и когато тя е част от пакет с поне една услуга за достъп до интернет или обществена междуличностна съобщителна услуга с номер.

Други договорни въпроси, например корективните мерки, приложими при несъответствие с клаузите на договора, следва да се уреждат от правилата, които се прилагат за съответния елемент от пакета, например правилата от договорите за продажба на стоки или за предоставяне на цифрово съдържание. Въпреки това, преди изтичането на срока на договора поради липса на съответствие или непредоставяне на услуга, правото за прекратяване на елемент от даден пакет, включващ поне една услуга за достъп до интернет или обществена междуличностна съобщителна услуга с номер, следва да дава право на потребителя да прекрати всички елементи на пакета. За да се запази и възможността им да сменят лесно доставчиците, потребителите следва да не са обвързани с доставчик чрез договорно фактическо удължаване на първоначалния срок на договора.

(284) Доставчиците на междуличностни съобщителни услуги с номерà имат задължение да предоставят достъп до службите за спешно реагиране, като се използват спешните повиквания. При изключителни обстоятелства, а именно при липса на техническа осъществимост, е възможно те да не могат да осигурят достъп до службите за спешно реагиране или/и определяне на местоположението на обаждащото се лице. В такива случаи те следва съответно да информират клиентите си в договора. Такива доставчици следва да предоставят на своите клиенти ясна и прозрачна информация в първоначалния договор и да я актуализират в случай на промяна в предоставянето на достъпа до службите за спешно реагиране, например във фактурите. Тази информация следва да включва всички ограничения по отношение на териториалния обхват въз основа на планираните технически работни параметри на съобщителната услуга и наличната инфраструктура. Когато услугата не се предоставя посредством връзка, която е управлявана, за да се осигури определено качество на услугата, информацията следва да включва също така степента на надеждност на достъпа и на информацията за местоположението на обаждащото се лице, съпоставена с предоставената посредством такава връзка услуга, като се отчита текущото състояние на технологията и на стандартите за качество, както и всички параметри за качеството на услугата, посочени в настоящата директива.

(285) Крайните ползватели следва да имат достъп до службите за спешно реагиране, като използват безплатно спешните повиквания и без да им се налага да използват платежен инструмент за целта, от всяко устройство, което дава възможност за междуличностни съобщителни услуги с номерà, включително при използване на роуминг услуги в държава членка. Спешните повиквания са средство, което включва не само услугите за гласови съобщения, но и текстовите съобщения, видео или други видове съобщения, например текст в реално време, услуги за цялостен разговор и услуги за предаване. Държавите членки, като отчитат способностите и техническото оборудване на обществените центрове за приемане на спешни повиквания (PSAP), следва да могат да определят кои междуличностни съобщителни услуги с номерà са подходящи за службите за спешно реагиране, включително възможността за ограничаване на тези варианти до услуги за гласови съобщения и техните еквиваленти за крайни ползватели с увреждания, или за добавяне на допълнителни варианти според договореното с националните PSAP. Спешните повиквания могат да се задействат от името на лице чрез бордовата система за спешни повиквания eCall, както е посочено в Регламент (ЕС) 2015/758.

(286) Държавите членки следва да гарантират, че доставчиците на междуличностни съобщителни услуги с номерà, осигуряват надежден и прецизен достъп до службите за спешно реагиране, като се отчитат националните спецификации и критерии и способностите на националните PSAP. Държавите членки следва да обмислят способността на PSAP да обработват спешни повиквания на повече от един език. Ако междуличностните съобщителни услуги с номерà не се осъществяват по връзка, която е управлявана, за да се осигури определено качество на услугата, доставчикът на услугата може да не е в състояние да гарантира, че спешните обаждания в рамките на услугата му се насочват към най-подходящия PSAP със същата надеждност. За такива доставчици, несвързани с мрежи, а именно доставчици, които не са интегрирани с доставчик на обществени електронни съобщителни мрежи, е възможно предоставянето на информация за местоположението на обаждащото се лице да не е технически осъществимо. Държавите членки следва да гарантират, че стандартите, осигуряващи прецизно и надеждно насочване и връзка със службите за спешно реагиране, се прилагат веднага щом това е възможно, за да могат доставчиците, несвързани с мрежи, на междуличностни съобщителни услуги с номерà да изпълнят задълженията си във връзка с достъпа до службите за спешно реагиране и предоставянето на информация за местоположението на обаждащото се лице на ниво, което е сравнимо с това, което се изисква от другите доставчици на такива съобщителни услуги. Когато такива стандарти и свързаните с тях системи за PSAP все още не са въведени, от несвързаните с мрежи междуличностни съобщителни услуги с номерà не следва да се изисква да предоставят достъп до службите за спешно реагиране, освен по начин, който е технически или икономически осъществим. Например това може да включва определяне от страна на държава членка на единен централизиран PSAP, който да приема спешни повиквания. Независимо от това, тези доставчици следва да информират крайните ползватели, когато не се поддържа достъп до единния европейски номер за спешни повиквания „112“ или до информация за местоположението на обаждащото се лице.

(287) С цел подобряване на отчитането и измерването на резултатите от страна на държавите членки по отношение на приемането и обработването на спешни повиквания, Комисията следва на всеки две години да докладва на Европейския парламент и на Съвета за ефективността на прилагането на единния европейския номер за спешни повиквания „112“.

(288) Държавите членки следва да предприемат специфични мерки за гарантиране, че службите за спешно реагиране, включително единният европейски номер за спешни повиквания „112“, са еднакво достъпни за крайните ползватели с увреждания, в частност ползватели с увреден слух, с нарушен слух, със затруднен говор или с комбинирано увреждане на зрението и слуха, и са в съответствие с правото на Съюза в областта на хармонизирането на изискванията за достъпност на продукти и услуги. Това може да включва предоставянето на специални крайни устройства за крайни ползватели с увреждания, когато други средства за комуникация не са подходящи за тях.

(289) Важно е да се повиши осведомеността за единния европейски номер за спешни повиквания „112“, за да се подобри нивото на защита и сигурност на гражданите, пътуващи в Съюза. В тази връзка гражданите следва да бъдат напълно осведомени, когато пътуват в някоя държава членка, че единният европейския номер за спешни повиквания „112“ може да се използва като единен номер за спешни повиквания в целия Съюз, в частност чрез информация, предоставяна на международни автобусни гари, железопътни гари, пристанища или летища и в телефонни указатели, брошури за крайни ползватели и фактури. Това е преди всичко отговорност на държавите членки, но Комисията следва да продължи да подкрепя и да допълва инициативите на държавите членки за по-голяма осведоменост относно единния европейския номер за спешни повиквания „112“ и периодично да подлага на оценка, доколко обществеността е осведомена относно него.

(290) Информацията за местоположението на обаждащото се лице, която се прилага по отношение на всички спешни повиквания, подобрява защитата и сигурността на крайните ползватели и подпомага службите за спешно реагиране при изпълнение на задълженията им, при условие че прехвърлянето на спешните повиквания и свързаните данни към съответните служби за спешно реагиране се гарантира от националната система от PSAP. Приемането и използването на информацията за местоположението на обаждащото се лице, която включва както информация за местоположението въз основа на данни от мрежата, така и – когато е налична – по-подробна информация въз основа на телефонния апарат за местоположението на обаждащото се лице, следва да отговаря на съответното право на Съюза за обработка на личните данни и за мерките за сигурност. Предприятията, които осигуряват данни за местоположението въз основа на мрежа, следва да предоставят тази информация на службите за спешно реагиране веднага щом повикването се получи в тези служби, независимо от използваната технология. Технологиите за определяне на местоположението чрез телефона на обаждащото се лице се оказаха обаче значително по-точни и по-рентабилни благодарение на наличието на данните, осигурени от Европейската геостационарна служба за навигационно покритие и спътниковата система „Галилео“ и други глобални навигационни спътникови системи, и данните от безжичните мрежи. Поради това информацията за местоположението на обаждащото се лице въз основа на телефона следва да допълва тази, която се получава въз основа на мрежа дори и ако първата е налице само след извършване на спешното повикване. Държавите членки следва да осигуряват на най-подходящия PSAP информация, когато е налична, за местоположението на обаждащото се лице въз основа на телефона. Това може невинаги да е възможно, например когато местоположението не е достъпно на телефона или чрез използваната междуличностна съобщителна услуга или когато получаването на тази информация не е технически осъществимо. Освен това държавите членки следва да гарантират, че PSAP са в състояние да извличат и управляват наличната информация за местоположението на обаждащото се лице, когато това е осъществимо. Получаването и предаването на информацията за местоположението на обаждащото се лице следва да са безплатни за крайните ползватели и звеното, което обработва спешните повиквания, независимо от средствата за получаването, например чрез телефон или мрежа, или от средствата за предаването — например гласов канал, текстово съобщение или на базата на интернет протокол.

(291) За да се отговори на технологичното развитие относно информацията за определяне на точното местоположение на обаждащото се лице, равностойния достъп за крайните ползватели с увреждания и насочването на повикването към най-подходящия PSAP, Комисията следва да е оправомощена чрез делегиран акт да приема мерки, необходими за осигуряване на сравнимостта, оперативната съвместимост, качеството, надеждността и непрекъснатостта на спешните повиквания в Съюза, като разпоредби, определящи функциите на различните страни в съобщителната верига, например доставчиците на междуличностните съобщителни услуги с номерà, операторите на мрежи и PSAP, както и технически разпоредби за определяне на техническите средства за изпълнение на разпоредбите за функциите. Тези мерки следва да не засягат организирането на службите за спешно реагиране на държавите членки.

(292) Гражданин на една държава членка, който трябва да се свърже със службите за спешно реагиране в друга държава членка, не може да направи това, тъй като службите за спешно реагиране може да не разполагат с информация за връзка със службите за спешно реагиране в други държави членки. Поради това следва да се въведе сигурна база данни за целия Съюз, съдържаща номерата на водещата служба за спешно реагиране във всяка държава. За тази цел ОЕРЕС следва да поддържа сигурна база данни с номерата на службите за спешно реагиране на държавите членки по препоръка Е.164, ако такава база данни не се поддържа от друга организация, за да се гарантира, че службите за спешно реагиране в една държава членка могат да се свързват със службите за спешно реагиране в друга държава членка.

(293) Разнопосочно национално право се е развило във връзка с предаването посредством електронни съобщителни услуги на предупреждения за населението за непосредствени или настъпили тежки извънредни ситуации и бедствия. За да се постигне сближаване на правото в тази област в настоящата директива следва да се предвиди, че когато са налице системи за предупреждение на населението, предупрежденията следва да се предават от доставчиците на мобилни междуличностни съобщителни услуги с номерà до всички засегнати крайни ползватели. За засегнати крайни ползватели следва да се считат тези, които по време на периода на предупреждение се намират в географските райони, потенциално засегнати от непосредствени или настъпили тежки извънредни ситуации и бедствия, както са определени от компетентните органи.

(294) Когато е осигурено ефективно достигане на всички засегнати крайни ползватели, независимо от мястото или държавата членка на пребиваването им, и то отговаря на най-високото ниво на сигурност на данните, държавите членки следва да могат да предвидят предаване на предупреждения за населението чрез обществени електронни съобщителни услуги, различни от мобилните междуличностни съобщителни услуги с номерà и от предавателните услуги, използвани за разпръскване, или чрез мобилно приложение, предавано посредством услугите за достъп до интернет. С цел да се информират крайните ползватели, които влизат в държава членка, за наличието на такава система за предупреждение на населението, съответната държава членка следва да гарантира, че тези крайни ползватели получават автоматично чрез SMS, без неоснователно забавяне и безплатно, лесно разбираема информация за начина на получаване на предупреждения за населението, включително посредством мобилно крайно устройство, което не дава възможност за услуги за достъп до интернет. Предупрежденията за населението, различни от тези, които се основават на мобилни междуличностни съобщителни услуги с номерà, следва да бъдат предавани на крайните ползватели по лесен за приемане начин. Когато системата за предупреждение на населението се основава на приложение, тя следва да не изисква крайните ползватели да влизат в своя профил или да се регистрират пред органите или доставчика на приложението. Данните за местоположението на крайните ползватели следва да се използват в съответствие с Директива 2002/58/ЕО. Предаването на предупреждения за населението следва да е безплатно за крайните ползватели. В своя преглед на изпълнението на настоящата директива Комисията би могла също да прецени дали е възможно, в съответствие с правото на Съюза, и дали е осъществимо създаването на единна за Съюза система за предупреждение на населението с цел изпращане на предупреждения на населението обществеността в случай на непосредствено или настъпващо бедствие или тежка извънредна ситуация в различни държави членки.

(295) Държавите членки следва да могат да определят дали предложенията за алтернативни системи, различни от осъществяваните чрез мобилни междуличностни съобщителни услуги с номер, действително са равностойно на такива услуги, като отчитат в максимална степен съответните насоки на ОЕРЕС. Тези насоки следва да бъдат разработени след консултации с националните органи, които отговарят за PSAP, за да се гарантира, че експертите по извънредни ситуации участват в тяхното разработване, както и че съществува общо разбиране между различните органи на държавите членки за това какво е необходимо да се направи с цел пълното внедряване на такива системи за предупреждение на населението в държавите членки, като същевременно се гарантира, че гражданите на Съюза са ефективно защитени, докато пътуват в друга държава членка.

(296) В съответствие с целите на Хартата и задълженията, залегнали в Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, регулаторната рамка следва да гарантира, че всички крайни ползватели, включително крайните ползватели с увреждания, старите хора и ползвателите със специални социални нужди, имат лесен и равностоен достъп до висококачествени услуги на достъпни цени, независимо от тяхното място на пребиваване в рамките на Съюза. Декларация 22, приложена към Заключителния акт от Амстердам, предвижда че институциите на Съюза трябва да отчитат потребностите на хората с увреждания при изготвянето на мерки по член 114 от ДФЕС.

(297) С оглед на това да се гарантира, че крайните ползватели с увреждания се възползват от конкуренцията и избора на доставчици на услуги, предоставен на мнозинството от крайните ползватели, компетентните органи следва, когато е подходящо и в контекста на националните условия, и след консултация с крайни ползватели с увреждания, да определят изисквания за защита на потребителите за крайните ползватели с увреждания, които да бъдат изпълнени от доставчиците на обществени електронни съобщителни услуги. Тези изисквания могат да включват, по-специално, изискване доставчиците да гарантират, че крайните ползватели с увреждания могат да ползват техните услуги при същите условия, включително цени, тарифи и качество, като предлаганите на останалите техни крайни ползватели, независимо от евентуалните допълнителни разходи, направени от тези доставчици. Може да има и други изисквания, свързани с договореностите за продажба на едро между доставчиците. За да се избегне прекомерната тежест за доставчиците на услуги, компетентните органи следва да проверяват дали целите за равностоен достъп и избор могат да бъдат постигнати без такива мерки.

(298) В допълнение към правото на Съюза, хармонизиращо изискванията за достъпност на продуктите и услугите, настоящата директива определя нови засилени изисквания за достъпността на цените и наличността на свързаните крайни устройства и на специалното оборудване и специалните услуги за крайни ползватели с увреждания. Поради това съответстващото задължение в Директива 2002/22/ЕО, съгласно което държавите членки трябва да насърчават наличността на крайни устройства за крайни ползватели с увреждания, е неактуално и следва да бъде отменено.

(299) Налице е действителна конкуренция при предоставянето на справочни услуги и указатели в съответствие, наред с другото, с член 5 от Директива 2002/77/ЕО на Комисията[1]. За да се запази тази действителна конкуренция, всички доставчици на междуличностни съобщителни услуги с номерà, които предоставят номера на своите крайни ползватели от номерационен план, следва и занапред да са длъжни да предоставят съответната информация обективно, разходоориентирано и без допускане на дискриминация.

(300) Крайните ползватели следва да са информирани за правото си да определят дали желаят да бъдат включени в указател. Доставчиците на междуличностни съобщителни услуги с номерà следва да уважават решението на крайните ползватели, когато предоставят данните на доставчиците на указателни услуги. Член 12 от Директива 2002/58/ЕО гарантира правото на крайните ползватели на неприкосновеност по отношение на включването на тяхната лична информация в обществен указател.

(301) Мерките на нивото на пазара на едро, гарантиращи включването на данни на крайните ползватели в бази данни, следва да спазват предпазните мерки за защита на личните данни съгласно Регламент (ЕС) 2016/679, и член 12 от Директива 2002/58/ЕО. Следва да се прилага разходоориентирано предоставяне на тези данни на доставчиците на услуги, като държавите членки имат възможност да установят централизиран механизъм за предоставяне на изчерпателна обобщена информация на доставчиците на указатели, и да се предоставя достъп до мрежата при разумни и прозрачни условия, за да се гарантира, че крайните ползватели се възползват в максимална степен от конкуренцията, която даде възможност за значително премахване на регулирането на пазара на дребно на тези услуги и предоставянето на справочни услуги при разумни и прозрачни условия.

[1] Директива 2002/77/ЕО на Комисията от 16 септември 2002 г. относно конкуренцията на пазарите на електронни съобщителни мрежи и услуги (ОВ L 249, 17.9.2002 г., стр. 21).

(302) След премахването на задължението за универсална услуга за доставчиците на указатели и предвид съществуването на функциониращ пазар за такива услуги, правото на достъп до телефонни справочни услуги вече не е необходимо. Въпреки това националните регулаторни органи следва да продължат да са в състояние да налагат задължения и условия за предприятията, които контролират достъпа до крайните ползватели, за да се запазят достъпът и конкуренцията в този пазар.

(303) Крайните ползватели следва да получат гаранции за оперативната съвместимост на цялото оборудване, което се продава в Съюза за приемане на радиосигнал в новите превозни средства от категория М и на цифров телевизионен сигнал. Държавите членки следва да могат да изискват минимални хармонизирани стандарти по отношение на това оборудване. Стандартите могат периодично да бъдат коригирани в светлината на развитието на технологиите и на пазара.

(304) В случаите, когато държавите членки решат да приемат мерки в съответствие с Директива (ЕС) 2015/1535 по отношение на оперативната съвместимост на потребителските радиоприемници, те следва да са в състояние да приемат и възпроизвеждат радиоуслуги, предоставяни чрез наземно цифрово радиоразпръскване или чрез базирани на интернет протокол мрежи, за да се гарантира запазване на оперативна съвместимост. Това може да доведе и до подобряване на обществената сигурност, тъй като на ползвателите се дава възможност да използват по-широк спектър технологии за достъп до и получаване на информация за извънредни ситуации в държавите членки.

(305) Желателно е потребителите да имат възможност за постигане на възможно най-пълна свързаност към цифрови телевизионни апарати. Оперативната съвместимост е развиваща се концепция на динамичните пазари. Стандартизационните органи следва да положат всички възможни усилия, за да гарантират развитието на стандартите успоредно с развитието на съответните технологии. Също така е важно да се гарантира, че за цифровите телевизионни апарати са на разположение съединители, които могат да предават всички необходими елементи на цифровия сигнал, включително аудио- и видео потоци, информация с условен достъп, служебна информация, информация за API и информация за защита срещу копиране. Следователно настоящата директива следва да гарантира, че функционалността, свързана или вградена в съединителите, не е ограничена от мрежовите оператори, доставчиците на услуги или производителите на оборудване и продължава да се развива успоредно с развитието на технологиите. По отношение на изображението и представянето на свързани телевизионни услуги, постигането на общ стандарт чрез пазарни механизми се приема като предимство за потребителите. Държавите членки и Комисията следва да могат да предприемат инициативи в областта на политиката за насърчаване на това развитие в съответствие с разпоредбите на Договорите.

(306) Разпоредбите относно оперативната съвместимост на потребителското радио- и телевизионно оборудване не възпрепятстват радиоприемниците в новите превозни средства от категория M да могат да приемат и възпроизвеждат радиоуслугите, предоставяни чрез наземно аналогово радиоразпръскване, както и тези разпоредби не възпрепятстват държавите членки да налагат задължения, за да се гарантира, че цифровите радиоприемници могат да приемат и възпроизвеждат наземни аналогови радиоизлъчвания.

(307) Без да се засяга правото на Съюза, настоящата директива не възпрепятства държавите членки да приемат технически регламенти, свързани с цифровото наземно телевизионно оборудване, за да подготвят миграцията на потребителите към новите стандарти за наземно радиоразпръскване и да предотвратят предлагането на оборудване, което няма да отговаря на стандартите, които предстои да бъдат въведени.

(308) Държавите членки следва да бъдат в състояние да установяват пропорционални задължения за пренос (must carry) за предприятията под тяхна юрисдикция в интерес на легитимни съображения, свързани с обществената политика, но такива задължения следва да се налагат само когато са необходими за постигането на цели от общ интерес, които се определят ясно от държавите членки съгласно правото на Съюза, и когато са пропорционални и прозрачни. Следва да бъде възможно задълженията за пренос да се прилагат за конкретни радио- и телевизионни канали и допълнителни услуги, предоставяни от конкретен доставчик на медийни услуги. Налаганите от държавите членки задължения за пренос следва да бъдат разумни, т.е. пропорционални и прозрачни с оглед на ясно определените цели от общ интерес. Държавите членки следва да представят обективна обосновка за задълженията за пренос, които налагат в националното си право, за да се гарантира, че те са прозрачни, пропорционални и ясно определени. Задълженията следва да осигуряват достатъчно стимули за ефикасни инвестиции в инфраструктура.

(309) Задълженията за пренос следва да подлежат на периодичен преглед поне на всеки пет години, за да са съобразени с технологичните и пазарните промени и за да се гарантира, че продължават да са пропорционални с оглед на целите, които трябва да се изпълнят. Тези задължения при необходимост би могло да предполагат пропорционално възнаграждение, което следва да бъде определено в националното право. В такъв случай националното право следва да определи и приложимата методология за изчисляване на подходящото възнаграждение. При тази методология следва да се избегне несъгласуваност с корективни мерки за достъп, които могат да бъдат наложени от националните регулаторни органи на доставчиците на предавателни услуги, използвани за разпръскване, които са били определени като имащи значителна пазарна сила. При все това, когато в даден срочен договор, подписан преди ... [датата на влизане в сила на настоящата директива] е предвидена различна методология, тази методология следва да може да продължи да се прилага за срока на действие на договора. При липсата на национална правна уредба относно възнагражденията, доставчиците на радио- или телевизионни канали и доставчиците на електронни съобщителни мрежи, които се използват за предаването на тези радио- или телевизионни канали, следва да могат да се споразумеят с договор за пропорционално възнаграждение.

(310) Електронните съобщителни мрежи и услуги, използвани за разпространение на радио- или телевизионен сигнал за гражданите, включват кабелни мрежи, телевизия, базирана на интернет протокол (IPTV), сателитни и наземни предавателни мрежи. Те могат също така да включват и други мрежи, доколкото значителен брой крайни ползватели използват такива мрежи като основно средство за получаване на радио- и телевизионен сигнал. Задълженията за пренос, свързани с аналоговите телевизионни предавания, следва да се разглеждат само когато липсата на подобно задължение би причинила значително затруднение за значителен брой крайни ползватели или когато няма други средства за предаване на определени телевизионни канали. Задълженията за пренос могат да включват предаване на услуги, специално предназначени да осигурят равностоен достъп за крайни ползватели с увреждания. Съответно допълнителните услуги включват услуги, целящи да се подобри достъпността за крайните ползватели с увреждания – например чрез видеотекст, субтитри за крайни ползватели, които са глухи или с увреден слух, аудиоописание, аудиосубтитри и жестомимичен превод, и когато е необходимо, биха могли да включват достъп до съответните необработени данни. В контекста на нарастващото предоставяне и приемане на свързани телевизионни услуги и трайното значение на електронните програмни указатели за избора от страна на крайните ползватели в тези задължения за пренос може да се включи предаването на свързани с програмите данни, необходими за подпомагане на функционалните възможности на свързаната телевизия и електронните програмни указатели. Следва да бъде възможно такива свързани с програмите данни да включват информация за съдържанието на програмата и начините за достъп до него, но не и самото съдържание на програмата.

(311) Обикновено съвременните телефонни централи предлагат възможности за идентификация на линията на обаждащото се лице и следователно тези възможности могат все повече да се предлагат с незначителни разходи или без никакви разходи. Не се изисква държавите членки да налагат задължения за предоставяне на такива възможности, когато те вече са налице. Директива 2002/58/ЕО гарантира защитата на личните данни на ползвателите по отношение на подробното фактуриране, като им предоставя средства за защита на личните им данни при прилагането на идентифицирането на линията на обаждащото се лице. Развитието на тези услуги в паневропейски мащаб ще бъде от полза за потребителите и се насърчава от настоящата директива. Обща практика е доставчиците на услуги за достъп до интернет да предоставят на потребителите имейл адрес, използващ тяхното търговско наименование или марка. С цел да се гарантира, че крайните ползватели няма да бъдат засегнати от последствия на "заключване", свързани с риска от загуба на достъп до електронна поща при смяна на услугите за достъп до интернет, държавите членки следва да имат възможност да налагат на доставчиците на такива услуги задължения, съгласно които при поискване да осигуряват достъп до своята електронна поща или да пренасочват имейлите, изпратени до съответната(ите) електронна(и) пощенска(и) кутия(и). Тази услуга следва да се предоставя безплатно и за период, който се счита за подходящ от националния регулаторен орган.

(312) Оповестяването на информацията в държавите членки ще гарантира, че съществуващите и потенциалните пазарни субекти разбират своите права и задължения и знаят къде да намерят съответната подробна информация. Публикуването в националния държавен вестник помага на заинтересованите страни от други държави членки да намерят съответната информация.

(313) За да осигури ефективен и ефикасен общоевропейски пазар на електронните съобщения, Комисията следва да следи и публикува информацията за таксите, които се включват в ценообразуването за крайните ползватели.

(314) За да се установи правилното прилагане на правото на Съюза, Комисията трябва да знае кои предприятия са определени като имащи значителна пазарна сила и какви задължения са наложени върху пазарните субекти от националните регулаторни органи. Следователно в допълнение на оповестяването на тази информация на национално ниво е необходимо държавите членки да предоставят тази информация на Комисията. Когато от държавите членки се изисква да изпращат информация на Комисията, те следва да могат да го правят по електронен път, след съгласуване на подходящи процедури за проверка на автентичността.

(315) За да се отчитат пазарното, социалното и технологичното развитие, включително развитието на техническите стандарти, за да се управляват рисковете за сигурността на мрежите и услугите и за да се осигури действителен достъп до службите за спешно реагиране, като се използват спешните повиквания, правомощието да приема актове съгласно член 290 от ДФЕС следва да се делегира на Комисията по отношение на определянето на една максимална цена в рамките на Съюза за терминиране на гласовите повиквания на пазарите за фиксирани и мобилни услуги; приемането на мерки във връзка със спешните повиквания в Съюза; и адаптирането на приложенията към настоящата директива. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложени в Междуинституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.[1] По-конкретно, за да се осигури еднакво участие в подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки и техните експерти системно имат достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, които се занимават с подготовка на делегираните актове.

[1] ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

(316) За да се осигурят еднакви условия за прилагането на настоящата директива, на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия да приема решения за премахване на трансграничните вредни смущения между държавите членки; да определи хармонизиран или координиран подход с цел намиране на решение на несъгласуваното прилагане на общи регулаторни подходи от националните регулаторни органи във връзка с регулирането на пазарите на електронни съобщения, както и на номерирането, включително номерационни блокове, преносимост на номера и идентификатори, системи за транслиране на номера и адреси и достъп до службите за спешно реагиране на единния европейски номер за спешни повиквания „112“; да прави задължително прилагането на стандартите или спецификациите, или да премахва стандарти или спецификации от задължителната част на списъка със стандарти; да приема технически и организационни мерки за адекватно управление на рисковете за сигурността на мрежите и услугите, както и обстоятелствата, формàтът и процедурите, приложими към изискванията за нотификация на инциденти, свързани със сигурността; да определи съответните подробности във връзка с търгуваните индивидуални права обществено достъпни в стандартизиран електронен формат, когато правата за ползване на радиочестотен спектър са учредени; да определи физическите и техническите характеристики на точки за безжичен достъп с малък обхват; да разреши или да не разреши на национален регулаторен орган да наложи на предприятия, определени като имащи значителна пазарна сила, определени задължения за достъп или взаимно свързване; да хармонизира специфични номера или номерационни блокове; да намери решение за задоволяване на трансграничното или паневропейското търсене на номерационни ресурси; и да определя образец на резюме на договора, което да бъде предоставяно на потребителите. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета[1].

[1] Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

(317) На последно място, като взема предвид в най-голяма степен становището на ОЕРЕС, Комисията следва да може да приема, ако е необходимо, препоръки във връзка с определянето на съответните пазари на продукти и услуги, нотификациите по процедурата за консолидация на вътрешния пазар и хармонизираното прилагане на разпоредбите на регулаторната рамка.

(318) Комисията следва да преразглежда действието на настоящата директива периодично, и по-специално що се отнася до определянето на необходимостта от изменения с оглед на променящите се технологични или пазарни условия.

(319) При извършване на прегледите на функционирането на настоящата директива, Комисията следва да прецени, в контекста на пазарните тенденции и предвид както на конкуренцията, така и на защитата на потребителите, дали все още съществува необходимост от разпоредбите за специфично за отрасъла *ex ante* регулиране, или тези разпоредби следва да бъдат изменени или отменени. Тъй като с настоящата директива се въвеждат нови подходи към регулирането на секторите за електронни съобщения, като например възможността за разширяване на прилагането на симетрични задължения отвъд първата концентраторна или разпределителна точка и регулаторната уредба на съвместните инвестиции, следва да се обърне специално внимание на оценката на функционирането на тези сектори.

(320) Бъдещите технологични и пазарни промени, по-специално промените в използването на различните електронни съобщителни услуги и тяхната способност да гарантират ефективен достъп до службите за спешно реагиране, може да изложат на риск постигането на целите на настоящата директива относно правата на крайните ползватели. Поради това ОЕРЕС следва да наблюдава тези промени в държавите членки и редовно да публикува становище, включващо оценка на въздействието на подобни промени върху прилагането на практика на разпоредбите на настоящата директива, които се отнасят до крайните ползватели. Комисията, като отчита приоритетно становището на ОЕРЕС, следва да публикува доклад и да внесе законодателно предложение, когато прецени, че това е необходимо за постигане на целите на настоящата директива.

(321) Директиви 2002/19/ЕО, 2002/20/ЕО, 2002/21/ЕО, 2002/22/ЕО и член 5 от Решение № 243/2012/ЕС следва да бъдат отменени.

(322) Комисията следва да наблюдава прехода от съществуващата към новата рамка.

(323) Доколкото целите на настоящата директива, а именно постигането на хармонизирана и опростена рамка за регулиране на електронните съобщителни мрежи, на електронните съобщителни услуги, на прилежащите съоръжения и услуги, на условията за разрешаване на мрежи и услуги, на ползването на радиочестотния спектър и на номерационни ресурси, на достъпа и взаимното свързване на електронните съобщителни мрежи и прилежащите съоръжения и защитата на крайните ползватели не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а поради мащаба и последиците от действието ѝ, могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.

(324) Съгласно Съвместната политическа декларация на държавите членки и на Комисията относно обяснителните документи от 28 септември 2011 г.[1] държавите членки са поели ангажимент в обосновани случаи да прилагат към съобщението за своите мерки за транспониране един или повече документи, обясняващи връзката между елементите на дадена директива и съответстващите им части от националните инструменти за транспониране. По отношение на настоящата директива законодателят смята, че предоставянето на тези документи е обосновано.

[1] ОВ C 369, 17.12.2011 г., стр. 14.

(325) Задължението да транспонира настоящата директива в националното законодателство следва да се ограничи до тези разпоредби, които представляват изменение по същество спрямо отменените директиви. Задължението за транспониране на разпоредбите, които не са променени, произтича от отменените директиви.

(326) Настоящата директива не засяга задълженията на държавите членки във връзка със сроковете за транспониране в националното законодателство и датите за прилагане на директивите по приложение XII, част Б,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

ЧАСТ I

РАМКА

(ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА НА СЕКТОРА)

ДЯЛ I

ОБХВАТ, ЦЕЛИ, ОПРЕДЕЛЕНИЯ

ГЛАВА I

ПРЕДМЕТ, ЦЕЛИ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

Предмет, обхват и цели

1. Настоящата директива установява хармонизирана рамка за регулиране на електронните съобщителни мрежи, електронните съобщителни услуги, прилежащите съоръжения и услуги и някои аспекти на крайните устройства. Тя установява задачите на националните регулаторни органи и където е приложимо – на другите компетентни органи, и установява съвкупност от процедури за осигуряване на хармонизирано прилагане на регулаторната рамка в целия Съюз.

2. Целите на настоящата директива са да:,

а) създаде вътрешен пазар на електронните съобщителни мрежи и услуги, който води до разгръщането и използването на мрежи с много голям капацитет, устойчива конкуренция, оперативна съвместимост на електронните съобщителни услуги, достъпност, сигурност на мрежите и услугите, и предимства за крайните ползватели; и

б) осигури предоставянето на територията на целия Съюз на качествени, достъпни и обществени услуги чрез ефективна конкуренция и избор, за преодоляване на обстоятелствата, при които пазарът не удовлетворява потребностите на крайните ползватели, включително достъпа на тези с увреждания до услугите на равни начала с останалите, и да установи необходимите права на крайните ползватели.

3. Настоящата директива не засяга:

а) задълженията, наложени от националното право в съответствие с правото на Съюза или от правото на Съюза по отношение на услугите, предоставяни с помощта на електронни съобщителни мрежи и услуги;

б) мерките, взети на национално ниво или на равнището на Съюза, в съответствие с правото на Съюза за постигане на цели от общ интерес, и по-специално свързани със защитата на личните данни и на неприкосновеността на личния живот, с регулирането на съдържанието и аудио-визуалната политика;

в) действията, предприемани от държавите членки за целите на обществения ред и обществената сигурност и за целите на отбраната;

г) регламенти (ЕС) № 531/2012 и (ЕС) 2015/2120, и Директива 2014/53/ЕС.

4. Комисията, Органът на европейските регулатори в областта на електронните съобщения („ОЕРЕС“) и съответните органи гарантират, че обработката на лични данни съответства на правилата на Съюза за защита на данните.

Член 2

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

1) „електронна съобщителна мрежа“ означава преносни системи, независимо дали са базирани на постоянна инфраструктура, или на централизиран административен капацитет, и когато е приложимо, оборудване за комутация или маршрутизация и други ресурси, включително неактивни мрежови елементи, които позволяват преноса на сигнали посредством проводници, радиовълни, оптични или други електромагнитни способи, включително спътникови мрежи, фиксирани (с комутация на канали и пакети, включително интернет) и мобилни мрежи, електропроводни системи, доколкото са използвани за пренос на сигнали, мрежи, използвани за радио- и телевизионно разпръскване, кабелни телевизионни мрежи, независимо от типа на пренасяната информация;

2) „мрежа с много голям капацитет“ означава или електронна съобщителна мрежа, която се състои изцяло от елементи от оптични влакна най-малко до разпределителната точка в обслужвания район, или електронна съобщителна мрежа, която е в състояние да осигурява при обичайни условия на върхово натоварване сходни мрежови показатели по отношение на наличната широчина на честотната лента за предаването в права и обратна посока, стабилността, свързаните с грешките параметри, закъснението и промяната му; мрежовите показатели могат да се считат за сходни, независимо дали използването от страна на крайния ползвател се различава поради изначално различните характеристики на носителя, чрез който мрежата накрая се свързва с крайната точка на мрежата;

3) „трансгранични пазари“ означава пазари, определени в съответствие с член 65, които обхващат Съюза или съществена част от него, разположена в повече от една държава членка;

4) „електронна съобщителна услуга“ означава услуга, обичайно предоставяна по възмезден начин по електронни съобщителни мрежи, която включва, с изключение на услугите, осигуряващи или упражняващи редакторски контрол върху съдържанието, предавано посредством електронни съобщителни мрежи и услуги, следните видове услуги:

   а) „услуга за достъп до интернет“, по смисъла на член 2, параграф 2, точка 2 от Регламент (ЕС) 2015/2120;

   б) „междуличностна съобщителна услуга“; и

   в) услуги, състоящи се изцяло или главно от пренос на сигнали, като предавателни услуги, използвани за предоставяне на услуги от типа „машина-машина“ и за разпръскване;

5) „междуличностна съобщителна услуга“ означава услуга, предоставяна обикновено по възмезден начин, която дава възможност за пряк междуличностен и интерактивен обмен на информация по електронни съобщителни мрежи между определен брой лица, като лицата, започващи или участващи в комуникацията, определят адресата (адресатите) ѝ, и не включва услугите, които дават възможност за междуличностна и интерактивна комуникация само като незначителен допълнителен елемент, пряко свързан с друга услуга;

6) „междуличностна съобщителна услуга с номер“ означава междуличностна съобщителна услуга, за която се осъществява връзка с обществено определени номерационни ресурси, а именно номер или номера в рамките на национални или международни номерационни планове, или която дава възможност за връзка с номер или номера в рамките на национални или международни номерационни планове;

7) „междуличностна съобщителна услуга без номер“ означава междуличностна съобщителна услуга, която не осъществява връзка с обществено определени номерационни ресурси, а именно номер или номера в рамките на национални или международни номерационни планове, или, която не дава възможност за връзка с номер или номера в рамките на национални или международни номерационни планове;

8) „обществена електронна съобщителна мрежа“ означава електронна съобщителна мрежа, използвана изцяло или главно за предоставяне на обществени електронни съобщителни услуги, които позволяват пренос на информация между крайни точки на мрежата;

9) „крайна точка на мрежата“ означава физическата точка, в която крайният ползвател получава достъп до обществена електронна съобщителна мрежа и която, когато мрежите включват комутация или маршрутизация, се идентифицира с определен мрежов адрес, който може да е свързан с номер или име на краен ползвател;

10) „прилежащи съоръжения“ означава прилежащите услуги, физическата инфраструктура и другите съоръжения или елементи, свързани с електронна съобщителна мрежа или електронна съобщителна услуга, които правят възможно или позволяват предоставянето на услуги посредством тази мрежа или услуга или имат потенциал да извършват това, и включват, сгради или подстъпи към сгради, окабеляване на сгради, антени, кули и други поддържащи конструкции, канали, кабелопроводи, мачти, шахти и кутии;

11) „прилежаща услуга“ означава услуга, прилежаща към електронна съобщителна мрежа или електронна съобщителна услуга, която прави възможно или позволява предоставянето, самостоятелното предоставяне или автоматизираното предоставяне на услуги посредством тази мрежа или услуга, или има потенциал да извършва това, и включва транслиране на номера или системи, осъществяващи еквивалентни функции, системи за условен достъп и електронни програмни указатели (EPG), както и други услуги, като идентифициране, определяне на местоположение и наличие;

12) „система за условен достъп“ означава всяка техническа мярка, система за удостоверяване и/или режим, посредством които достъпът до защитена радио- или телевизионна услуга в разбираема форма се предоставя при наличие на абонамент или друга форма на предварително индивидуално разрешение;

13) „ползвател“ означава физическо или юридическо лице, което ползва или заявява ползване на обществена електронна съобщителна услуга;

14) „краен ползвател“ означава ползвател, който не предоставя обществени електронни съобщителни мрежи или обществени електронни съобщителни услуги;

15) „потребител“ означава всяко физическо лице, което ползва или заявява ползване на обществена електронна съобщителна услуга за цели, излизащи извън обхвата на неговото занятие, стопанска дейност, служба или професия;

16) „предоставяне на електронна съобщителна мрежа“ означава изграждането, експлоатацията, контрола или осигуряването на достъп до такава мрежа;

17) „усъвършенствано цифрово телевизионно оборудване“ означава всяка външна приставка, предназначена за свързване към телевизионни приемници или интегрирани цифрови телевизионни апарати, способни да приемат цифрови интерактивни телевизионни услуги;

18) „интерфейс за приложни програми“ или „API“ означава софтуерен интерфейс между различните приложения, предоставен от разпръсквателите или доставчиците на услуги, и ресурсите в усъвършенстваното цифрово телевизионно оборудване за цифрови телевизионни и радиоуслуги;

19) „разпределение на радиочестотния спектър“ означава определяне на дадена радиочестотна лента за използване от един или повече видове радиосъобщителни служби, когато е целесъобразно, при определени условия;

20) „вредни смущения“ означава смущения, които застрашават функционирането на радионавигационна служба или друга служба за безопасност или по друг начин сериозно увреждат, затрудняват или многократно прекъсват дейността на радиосъобщителна служба, която функционира в съответствие с приложимите разпоредби на международното законодателство, законодателството на Съюза или националното законодателство;

21) „сигурност на мрежи и услуги“ означава способността на електронните съобщителни мрежи и услуги да издържат – при определено ниво на увереност – на действия, които компрометират наличността, автентичността, целостта или поверителността на въпросните мрежи и услуги, на съхранените, пренесените или обработените данни или на свързаните услуги, които тези електронни съобщителни мрежи или услуги предоставят или до които осигуряват достъп;

22) „общо разрешение“ означава правна рамка, установена от съответната държава членка, която осигурява права за предоставяне на електронни съобщителни мрежи или услуги и определя специални задължения за сектора, които могат да се прилагат за всички или за някои видове електронни съобщителни мрежи и услуги в съответствие с настоящата директива;

23) „точка за безжичен достъп с малък обхват“ означава оборудване за мрежа за безжичен достъп с малка мощност, размери и обхват, използващо лицензиран радиочестотен спектър или свободен от лиценз радиочестотен спектър, или комбинация от тях, което може да бъде използвано като част от обществена електронна съобщителна мрежа, което може да е оборудвано с една или повече дискретни антени и което позволява безжичен достъп от ползватели до електронни съобщителни мрежи, независимо от основната мрежова топология (мобилна или фиксирана);

24) „локална радиомрежа“ или „RLAN“ означава система за безжичен достъп с малка мощност и обхват, за която са слабо вероятни взаимни смущения с други подобни системи, разгърнати в непосредствена близост от други ползватели, и използваща на неизключителна основа хармонизиран радиочестотен спектър;

25) „хармонизиран радиочестотен спектър“ означава радиочестотен спектър, за който са установени хармонизирани условия във връзка с неговата разполагаемост и ефикасно използване чрез технически мерки за изпълнение в съответствие с член 4 от Решение № 676/2002/ЕО;

26) „споделено ползване на радиочестотен спектър“ означава достъп от двама или повече ползватели до едни и същи радиочестотни ленти с оглед на използването им съгласно определено споразумение за споделено ползване, разрешено въз основа на общо разрешение, индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър или комбинация от тях, включително регулаторни подходи, като лицензиран споделен достъп с цел улесняване на споделеното ползване на дадена радиочестотна лента при условията на задължително споразумение за всички засегнати страни съгласно правилата за споделено ползване, включени в правата им за ползване на радиочестотния спектър, за да се гарантират за всички ползватели предвидими и надеждни споразумения за споделено ползване и без да се засяга прилагането на правото в областта на конкуренцията;

27) „достъп“ означава предоставяне на съоръжения или услуги на друго предприятие при определени условия, на изключителна или неизключителна основа, за целите на предоставянето на електронни съобщителни услуги, включително когато те се използват за предоставяне на услуги на информационното общество или услуги за разпространение на радио- или телевизионно съдържание; това включва, наред с другото: достъп до мрежови елементи и прилежащи съоръжения, който може да изисква свързване на оборудване по жичен или безжичен начин (по-специално това включва достъпа до абонатни линии и до съоръжения и услуги, необходими за предоставяне на услуги посредством абонатните линии); достъп до физическа инфраструктура, включително сгради, канали и мачти; достъп до съответните програмни системи, включително системи за оперативна поддръжка; достъп до информационни системи или бази данни за предварително подаване на заявки, предоставяне, подаване на заявки, поддръжка, ремонт и таксуване; достъп до системи за транслиране на номерà или системи със сходна функционалност; достъп до фиксирани и мобилни мрежи, по-конкретно за роуминг; достъп до системи за условен достъп до цифрови телевизионни услуги и достъп до виртуални мрежови услуги;

28) „взаимно свързване“ означава специфична форма на достъп, която се прилага между операторите на обществени мрежи чрез физическото и логическото свързване на обществените електронни съобщителни мрежи, които се използват от едно или различни предприятия, за да се даде възможност на ползвателите на дадено предприятие да комуникират с ползвателите на същото или друго предприятие или да получат достъп до услуги, предоставяни от друго предприятие, когато такива услуги се предоставят от участващите страни или от други страни, които имат достъп до мрежата;

29) „оператор“ означава предприятие, което предоставя или на което е разрешено да предоставя обществена електронна съобщителна мрежа или прилежащо съоръжение;

30) „абонатна линия“ означава физическото трасе, използвано от електронните съобщителни сигнали, което свързва крайната точка на мрежата към разпределител или равностойно съоръжение във фиксираните обществени електронни съобщителни мрежи;

31) „повикване“ означава свързване, осъществено посредством обществена междуличностна съобщителна услуга, позволяващо двупосочни гласови съобщения;

32) „услуга за гласови съобщения“ означава обществена електронна съобщителна услуга за осъществяване на изходящи и входящи повиквания, пряко или непряко, на национални или национални и международни повиквания чрез номер или номерà в национален или международен номерационен план;

33) „географски номер“ означава номер от националния номерационен план, част от цифрите на който съдържа географско значение, използвано за маршрутизация на повикванията към физическото местоположение на крайната точка на мрежата;

34) „негеографски номер“ означава номер от националния номерационен план, който не е географски номер, като номерà за мобилни услуги, безплатни телефонни услуги и услуги с добавена стойност;

35) „услуга за цялостен разговор“ означава мултимедийна услуга за разговор в реално време, която осигурява двупосочно симетрично предаване в реално време на видеокартини, текст и глас в реално време между ползватели, намиращи се на две или повече места;

36) „обществен център за приемане на спешни повиквания“ или „PSAP“ означава физическо място, където първо постъпват спешните повиквания и за което отговаря обществен орган или частна организация, призната от държавата членка;

37) „най-подходящ PSAP“ означава PSAP, създаден от отговорните органи да приема спешните повиквания от определен район или от определен вид;

38) „спешно повикване“ означава повикване, получено чрез междуличностни съобщителни услуги между краен ползвател и PSAP с цел да се поиска и получи неотложна помощ от службите за спешно реагиране;

39) „служба за спешно реагиране“ означава призната от държавата членка служба, която оказва непосредствена и бърза помощ в ситуации, при които по-специално е налице пряка заплаха за човешкия живот, за здравето и сигурността на индивида или на обществото, за частната или публичната собственост, или околната среда, в съответствие с националното право;

40) „информация за местоположението на обаждащото се лице“ означава, в рамките на обществена мобилна мрежа, обработените данни, извлечени от мрежовата инфраструктура или от телефонния апарат, показващи географското местоположение на мобилното крайно устройство на краен ползвател, а в рамките на обществена фиксирана мрежа – данните за физическия адрес на крайната точка на мрежата.

41) „крайно устройство“ означава крайно устройство, по смисъла на член 1, точка 1) от Директива 2008/63/ЕО на Комисията[1];

42) „инцидент, свързан със сигурността“ означава събитие, което има реално неблагоприятно въздействие върху сигурността на електронните съобщителни мрежи и услуги.

[1] Директива 2008/63/ЕО на Комисията от 20 юни 2008 г. относно конкуренцията на пазарите на крайни далекосъобщителни устройства (ОВ L 162, 21.6.2008 г., стр. 20).

ГЛАВА II
ЦЕЛИ

Член 3

Общи цели

1. Държавите членки гарантират, че при изпълнение на регулаторните задачи, определени в настоящата директива, националните регулаторни органи и другите компетентни органи вземат всички разумни мерки, които са необходими и пропорционални за постигане на целите, посочени в параграф 2. Държавите членки, Комисията, Групата за политиката в областта на радиочестотния спектър (RSPG) и ОЕРЕС също допринасят за изпълнението на тези цели.

   Националните регулаторни органи и другите компетентни органи допринасят в рамките на своите компетенции за гарантиране на прилагането на политики, насочени към насърчаване на свободата на изразяване на мнение и свободата на информация, културното и езиковото многообразие, както и на медийния плурализъм.

2. В рамките на настоящата директива националните регулаторни органи и другите компетентни органи, както и ОЕРЕС, Комисията и държавите членки преследват всяка от посочените по-долу общи цели, които не са изброени в ред от приоритетна гледна точка:

   а) насърчават свързаността и достъпа до мрежи с много голям капацитет, както и тяхното използване, включително фиксирани, мобилни и безжични мрежи, от страна на всички граждани и стопански субекти в Съюза;

б) насърчават конкуренцията при предоставяне на електронни съобщителни мрежи и прилежащи съоръжения, включително ефективна конкуренция по отношение на инфраструктурата, и при предоставяне на електронни съобщителни услуги и прилежащи услуги;

в) допринасят за развитието на вътрешния пазар, като премахват оставащите пречки и улесняват създаването на съгласувани условия за инвестиции, и за предоставяне на електронни съобщителни мрежи, електронни съобщителни услуги, прилежащи съоръжения и прилежащи услуги на територията на Съюза, като създават общи правила и предвидими регулаторни подходи, като благоприятстват ефективното, ефикасното и координираното използване на радиочестотния спектър, отворените иновации, създаването и развитието на трансевропейските мрежи, предоставянето, достъпността и оперативната съвместимост на паневропейските услуги и свързаността от край до край;

г) допринасят за защитата на интересите на гражданите на Съюза, като осигуряват свързаност, широка достъпност и използване на мрежи с много голям капацитет, включително фиксирани, мобилни и безжични, и на електронни съобщителни услуги, като генерират максимални ползи по отношение на избора, цената и качеството въз основа на ефективна конкуренция, като поддържат сигурността на мрежите и услугите, като осигуряват високо и общо ниво на защита на крайните ползватели чрез необходимите секторни правила и като вземат предвид нуждите, като например достъпните цени, на конкретни социални групи, по-специално на крайните ползватели с увреждания, възрастните крайни ползватели и крайни ползвателите със специални социални потребности, както и избора и равностойния достъп на крайните ползватели с увреждания.

3. Когато Комисията установява референтни показатели и докладва за ефективността на мерките на държавите членки за постигане на целите, посочени в параграф 2, Комисията при необходимост се подпомага от държавите членки, националните регулаторни органи, ОЕРЕС и RSPG.

4. За постигането на целите на политиката, посочени в параграф 2 и уточнени в настоящия параграф, националните регулаторни органи и другите компетентни органи, наред с другото:

а) насърчават регулаторната предвидимост чрез осигуряване на последователен регулаторен подход в подходящи срокове за преглед и чрез сътрудничество помежду си, с ОЕРЕС, RSPG и Комисията;

б) гарантират, че при наличие на сходни обстоятелства няма дискриминация в третирането на доставчиците на електронни съобщителни мрежи и услуги;

в) прилагат правото на Съюза по технологично неутрален начин, така че да се допринася за постигане на целите по параграф 2;

г) насърчават ефикасните инвестиции и иновации в нова и подобрена инфраструктура, включително като гарантират, че всяко задължение за предоставяне на достъп отчита по подходящ начин риска, поет от инвестиращите предприятия, и като позволяват различните споразумения за сътрудничество между инвеститорите и страните, търсещи достъп, да диверсифицират инвестиционния риск, като същевременно се гарантира запазване на конкуренцията на пазара и зачитане на принципа за недопускане на дискриминация;

д) отчитат надлежно разнообразието от условия, свързани с инфраструктурата, конкуренцията, обстоятелствата на крайните ползватели и по-специално на потребителите в различните географски райони в дадена държава членка, включително местната инфраструктура, управлявана от физически лица с нестопанска цел;

е) налагат *ex ante* регулаторни задължения само до степента, необходима за осигуряване на ефективна и устойчива конкуренция в интерес на крайните ползватели и облекчават или отменят тези задължения, веднага щом това условие е изпълнено.

Държавите членки гарантират, че националните регулаторни органи и другите компетентни органи действат безпристрастно, обективно и прозрачно, по недискриминационен и пропорционален начин.

Член 4

Стратегическо планиране и координиране
на политиката в областта на радиочестотния спектър

1. Държавите членки си сътрудничат помежду си и с Комисията при стратегическото планиране, координиране и хармонизиране на използването на радиочестотния спектър в Съюза в съответствие с политиките на Съюза за създаването и функционирането на вътрешния пазар в сектора на електронните съобщения. За тази цел те отчитат, наред с другото, икономическите аспекти, аспектите, свързани с безопасността, здравето, обществения интерес, свободата на изразяване, културните, научните, социалните и техническите аспекти на политиките на Съюза, както и разнородните интереси на групите от ползватели на радиочестотния спектър с оглед оптимизиране на използването на радиочестотния спектър и избягването на вредните смущения.

2. Като си сътрудничат помежду си и с Комисията, държавите членки насърчават координацията на подходите в Европейския съюз, свързани с политиката за радиочестотния спектър, и ако е необходимо, хармонизираните условия във връзка с разполагаемостта и ефикасното използване на радиочестотния спектър, необходими за създаването и функционирането на вътрешния пазар в сектора на електронните съобщения.

3. Държавите членки си сътрудничат помежду си и с Комисията в съответствие с параграф 1 в рамките на RSPG и по тяхно искане с Европейския парламент и Съвета с оглед на подкрепата за стратегическото планиране и координирането на подходите на политиката в областта на радиочестотния спектър в Съюза, като:

а) разработват добри практики по въпроси, свързани с радиочестотния спектър, с оглед на прилагането на настоящата директива;

б) улесняват координацията между държавите членки с оглед на прилагането на настоящата директива и други разпоредби на правото на Съюза и допринасят за развитието на вътрешния пазар;

в) координират своите подходи към предоставянето на радиочестотен спектър и разрешаването на неговото ползване и публикуват доклади или становища по въпроси, свързани с радиочестотния спектър.

ОЕРЕС взема участие по въпроси, касаещи неговата компетентност относно регулирането на пазара и конкуренцията във връзка с радиочестотния спектър.

4. Като отчита в максимална степен становището на RSPG, Комисията може да представя законодателни предложения на Европейския парламент и Съвета с цел създаване на многогодишни програми на политиката в областта на радиочестотния спектър, установяващи политическите насоки и цели за стратегическото планиране и хармонизиране на използването на радиочестотния спектър в съответствие с настоящата директива, както и с цел освобождаване на хармонизиран радиочестотен спектър за споделено ползване или за ползване, което не подлежи на индивидуални права.

ДЯЛ II
ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА И УПРАВЛЕНИЕ

ГЛАВА I
НАЦИОНАЛНИ РЕГУЛАТОРНИ ОРГАНИ И ДРУГИ КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ

Член 5

Национални регулаторни органи и други компетентни органи

1. Държавите членки гарантират, че всяка задача по настоящата директива се изпълнява от компетентен орган.

В обхвата на настоящата директива националните регулаторни органи отговаря поне за следните задачи:

а) прилагане на *ex ante* пазарната регулация, включително налагането на задълженията за достъпа и взаимното свързване;

б) гарантиране на решаването на спорове между предприятия;

в) осъществяване на управлението на радиочестотния спектър и решенията, или в случаите, когато тези задачи са възложени на други компетентни органи, предоставяне на консултации във връзка с изграждането на пазара и свързаните с конкуренцията елементи от националните процеси, отнасящи се до правата за ползване на радиочестотния спектър за електронни съобщителни мрежи и услуги;

г) принос за защитата на правата на крайните ползватели в сектора на електронните съобщения, в координация, където е приложимо, с други компетентни органи;

д) оценка и наблюдение отблизо на въпросите, свързани с изграждането на пазара и конкуренцията по отношение на отворения достъп до интернет;

е) оценка на несправедливата тежест и изчисление на нетните разходи за предоставянето на универсалната услуга;

ж) осигуряване преносимостта на номера между доставчиците;

з) изпълнение на всяка друга задача, която с настоящата директива се възлага на националните регулаторни органи.

Държавите членки могат да възложат други задачи, предвидени в настоящата директива и в други правни актове на Съюза, на националните регулаторни органи, по-специално тези, свързани с конкуренцията на пазара или навлизането на пазара, като например общото разрешение, както и тези, свързани с всяка роля, отредена на ОЕРЕС. Когато задачите, засягащи конкуренцията на пазара или навлизането на пазара, са възложени на други компетентни органи, преди вземането на решение те търсят консултации с националния регулаторен орган. За целите на приноса към задачите на ОЕРЕС, националните регулаторни органи имат правото да събират необходимите данни и друга информация от участниците на пазара.

Освен това държавите членки могат да възложат на националните регулаторни органи други задачи въз основа на националното право, включително на националното право за прилагане на правото на Съюза.

По специално държавите членки насърчават стабилността на компетенциите на националните регулаторни органи при транспонирането на настоящата директива във връзка с възлагането на задачи, произтичащи от регулаторната рамка на Съюза за електронните съобщения, с измененията от 2009 г.

2. Националните регулаторни и другите компетентни органи на една и съща държава членка или на различни държави членки сключват помежду си, когато е необходимо, споразумения за сътрудничество с цел укрепване на регулаторното сътрудничество.

3. Държавите членки публикуват задачите, които се възлагат на националните регулаторни и на другите компетентни органи, в лесно достъпна форма, особено що се отнася до задачите, възложени на повече от един орган. Държавите членки осигуряват, по целесъобразност, консултация и сътрудничество между тези органи и между тях и националните органи, на които е поверено прилагането на правото в областта конкуренцията или правото за защита на потребителите, по въпроси от взаимен интерес. Когато повече от един орган е компетентен по тези въпроси, държавите членки гарантират, че съответните задачи на всеки орган са публикувани в лесно достъпна форма.

4. Държавите членки уведомяват Комисията за всички национални регулаторни и други компетентни органи, на които са възложени задачи съгласно настоящата директива, за съответните им отговорности, както и за всяка промяна в тях.

Член 6

Независимост на националните регулаторни органи и на другите компетентни органи

1. Държавите членки гарантират независимостта на националните регулаторни органи и на другите компетентни органи, като осигуряват те да бъдат правно отделени и функционално независими от всяко физическо или юридическо лице, предоставящо електронни съобщителни мрежи, оборудване или услуги. Държавите членки, които запазват собствеността или контрола над предприятията, предоставящи електронни съобщителни мрежи или услуги, осигуряват действително структурно отделяне на регулаторната функция от дейностите, свързани със собствеността или контрола.

2. Държавите членки гарантират, че националните регулаторни и другите компетентни органи упражняват правомощията си безпристрастно, прозрачно и навременно. Държавите членки гарантират, че те разполагат с подходящи технически, финансови и човешки ресурси за изпълнение на възложените им задачи.

Член 7

Назначаване и освобождаване от длъжност
на членовете на националните регулаторни органи

1. Ръководителят на национален регулаторен орган и ако е приложимо, членовете на колегиалния орган, който изпълнява тази функция в рамките на национален регулаторен орган, или техните заместници, се назначават за мандат от най-малко три години измежду лица с установена репутация и професионален опит въз основа на заслугите, уменията, знанията и опита си чрез открита и прозрачна процедура за подбор. Държавите членки осигуряват приемственост в процеса по вземане на решения.

2. Държавите членки гарантират, че ръководителят на национален регулаторен орган или, ако е приложимо, членовете на колегиалния орган, изпълняващ тази функция в рамките на национален регулаторен орган, или техните заместници могат да бъдат освободени от длъжност по време на мандата им само ако вече не отговарят на условията, необходими за изпълнението на техните задължения, които са определени в националното право преди тяхното назначение.

3. Решението за освобождаване от длъжност на ръководителя на съответния национален регулаторен орган или, ако е приложимо, на членовете на колегиалния орган, изпълняващ тази функция, се оповестява в момента на освобождаване от длъжност. Освободеният от длъжност ръководител на националния регулаторен орган или, ако е приложимо, членовете на колегиалния орган, изпълняващ тази функция, получават изложение на мотивите. В случай, че изложението на мотивите не бъде публикувано, то се публикува по искане на лицето. Държавите членки гарантират, че това решение подлежи на разглеждане от страна на съд както от фактическа гледна точка, така и от юридическа.

Член 8

Политическа независимост и отговорност на националните регулаторни органи

1. Без да се засяга член 10, националните регулаторни органи действат независимо и обективно, включително при разработването на вътрешните процедури и организацията на персонала, функционират в условия на прозрачност и отчетност в съответствие с правото на Съюза и не търсят, нито приемат указания от други органи във връзка с изпълнението на задачите, възложени им съгласно националното законодателство, което прилага правото на Съюза. Това не пречи на упражняването на надзор съгласно националното конституционно право. Единствено апелативните органи, създадени в съответствие с член 31, имат правомощия да спират действието или да отменят решения на националните регулаторни органи.

2. Всяка година националните регулаторни органи докладват, наред с другото, за състоянието на пазара на електронните съобщения, за вземаните от тях решения, за човешките и финансовите си ресурси и как тези ресурси са определени, както и за бъдещите планове. Докладите им се оповестяват публично.

Член 9

Регулаторен капацитет на националните регулаторни органи

1. Държавите членки гарантират, че националните регулаторни органи имат отделни годишни бюджети и разполагат със самостоятелност при изпълнение на отпуснатия бюджет. Бюджетите се оповестяват публично.

2. Без да се засяга задължението да се осигурят финансовите и човешките ресурси на националните регулаторни органи, необходими за изпълнението на възложените им задачи, финансовата самостоятелност не засяга упражняването на надзор или контрол съгласно националното конституционно право. Всички дейности по контрола върху бюджета на националните регулаторни органи се упражняват прозрачно и се свеждат до знанието на обществото.

3. Държавите членки също така гарантират, че националните регулаторни органи разполагат с адекватно финансиране и човешки ресурси, така че да могат да участват активно и да допринасят в работата на ОЕРЕС.

Член 10

Участие на националните регулаторни органи в работата на ОЕРЕС

1. Държавите членки гарантират, че целите на ОЕРЕС за насърчаване на по-добра координация и последователност в областта на регулирането се подкрепят активно от съответните им национални регулаторни органи.

2. Държавите членки гарантират, че националните регулаторни органи отчитат в максимална степен приетите от ОЕРЕС насоки, становища, препоръки, общи позиции, добри практики и методологии, когато приемат своите собствени решения за съответните национални пазари.

Член 11

Сътрудничество с националните органи

Националните регулаторни органи, другите компетентни органи съгласно настоящата директива и националните органи за защита на конкуренцията си предоставят взаимно необходимата информация за прилагане на настоящата директива. По отношение на обменяната информация се прилагат правилата на Съюза за защита на данните и получаващият орган гарантира степен на поверителност, която е еднаква с тази на предоставящия орган.

ГЛАВА II
ОБЩО РАЗРЕШЕНИЕ

РАЗДЕЛ 1
ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 12

Общо разрешение на електронни съобщителни мрежи и услуги

1. Държавите членки гарантират свободата на предоставяне на електронни съобщителни мрежи и услуги в съответствие с условията, установени в настоящата директива. За тази цел държавите членки не могат да възпрепятстват предприятията да предоставят електронни съобщителни мрежи или услуги, освен когато това е необходимо поради основанията, посочени в член 52, параграф 1 от ДФЕС. Всяко ограничаване на свободата на предоставяне на електронни съобщителни мрежи и услуги се обосновава надлежно и се съобщава на Комисията.

2. За предоставянето на електронни съобщителни мрежи или услуги, различни от междуличностните съобщителни услуги без номерà, се изисква само общо разрешение, без да се засягат специфичните задължения, посочени в член 13, параграф 2, или правата за ползване, посочени в членове 46 и 94.

3. Когато държава членка сметне, че изискването за уведомление е основателно за предприятия, за които се изисква общо разрешение, тя може да изиска от тези предприятия да представят само уведомление на националния регулаторен орган или на друг компетентен орган. Държавата членка не изисква от такива предприятия да получат изрично решение в тази връзка или друг административен акт от този орган или от който и да е друг орган, преди да упражнят правата, произтичащи от общото разрешение.

При уведомяването, ако се изисква такова, предприятията могат да започнат дейността си, която при необходимост се подчинява на разпоредбите за правата за ползване съгласно настоящата директива.

4. Уведомяването, посочено в параграф 3, представлява декларация от физическо или юридическо лице пред националния регулаторен или пред друг компетентен орган за намерението за започване на предоставяне на електронни съобщителни мрежи или услуги и съдържа минималната информация, която е необходима, за да могат ОЕРЕС и този орган да поддържат регистър или списък на доставчиците на електронни съобщителни мрежи и услуги. Тази информация е ограничена до:

а) името на доставчика;

б) правния статут, формата и регистрационния номер на доставчика, когато той е регистриран в търговски или друг подобен публичен регистър в Съюза;

в) географския адрес на основното място на установяване на доставчика в Съюза, ако има такъв, и когато е приложимо – на филиали в държави членки;

г) уебсайт адреса на доставчика, когато е приложимо, свързан с предоставянето на електронни съобщителни мрежи или услуги;

д) лице и данни за връзка;

е) кратко описание на мрежите или услугите, които ще се предоставят;

ж) съответната държава членка; и

з) очаквана дата за начало на дейността.

Държавите членки не налагат допълнителни или отделни изисквания към уведомяването.

С цел сближаване на изискванията за уведомяване, ОЕРЕС публикува насоки за образеца на уведомлението и поддържа база данни на Съюза с уведомленията, предоставени на компетентните органи. За тази цел компетентните органи изпращат на ОЕРЕС по електронен път без ненужно забавяне всяко получено уведомление. Уведомленията, направени пред компетентните органи преди … … [две години след датата на влизане в сила на настоящата директива], се изпращат на ОЕРЕС до … [три години след датата на влизане в сила на настоящата директива].

Член 13

Условия, свързани с общото разрешение
и правата на ползване на радиочестотен спектър и номерационни ресурси,
и специфични задължения

1. За общото разрешение за предоставяне на електронни съобщителни мрежи или услуги, за правата на ползване на радиочестотен спектър и за правата за ползване на номерационни ресурси могат да се прилагат само условията, посочени в приложение I. Тези условия са недискриминационни, пропорционални и прозрачни. В случай на права на ползване на радиочестотен спектър тези условия гарантират неговото ефективно и ефикасно ползване и са в съответствие с членове 45 и 51, а в случай на права на ползване на номерационни ресурси са в съответствие с член 94.

2. Специфичните задължения, които могат да бъдат наложени на предприятията, предоставящи електронни съобщителни мрежи и услуги съгласно член 61, параграфи 1 и 5, и членове 62, 68 и 83 или на определените да предоставят универсална услуга в съответствие с настоящата директива, от правна гледна точка са отделени от правата и задълженията съгласно общото разрешение. С цел постигане на прозрачност критериите и процедурите за налагане на специфични задължения върху отделни предприятия са посочени в общото разрешение.

3. Общото разрешение съдържа само условия, които са специфични за отрасъла и са установени в части А, Б и В от приложение I и не дублират условията, приложими за предприятията по силата на друго национално право.

4. Когато предоставят право за ползване на радиочестотен спектър или на номерационни ресурси, държавите членки не дублират условията по общото разрешение.

Член 14

Декларации за улесняване на упражняването на правата за изграждане на съоръжения и правата за взаимно свързване

По молба на дадено предприятие в едноседмичен срок компетентните органи издават стандартни декларации, които потвърждават при необходимост, че предприятието е представило уведомление в съответствие с разпоредбите на член 12, параграф 3. Тези декларации конкретизират условията, при които предприятията, предоставящи електронни съобщителни мрежи или услуги по общото разрешение, имат право да подадат искания за предоставяне на права за изграждане на съоръжения, водене на преговори за взаимно свързване и получаване на достъп или взаимно свързване, за да улеснят упражняването на посочените права, например пред други равнища на управление или във връзка с други предприятия. При необходимост такива декларации могат да се издават като автоматичен отговор след уведомлението, посочено в член 12, параграф 3.

РАЗДЕЛ 2
ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ОБЩОТО РАЗРЕШЕНИЕ

Член 15

Минимален списък на правата, произтичащи от общото разрешение

1. Предприятията, за които се изисква общото разрешение съгласно член 12, имат право:

   а) да предоставят електронни съобщителни мрежи и услуги;

б) исканията им за предоставяне на необходимите права за изграждане на съоръжения да бъдат разгледани в съответствие с разпоредбите на член 43;

в) да ползват радиочестотния спектър във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги, като спазват условията на членове 13, 46 и 55;

г) исканията им за предоставяне на необходимите права за ползване на номерационни ресурси да бъдат разгледани в съответствие с член 94.

2. Когато такива предприятия предоставят електронни съобщителни мрежи или услуги на обществото, общото разрешение им дава право:

а) да договарят взаимно свързване и ако е приложимо, да получават достъп или взаимно свързване от други доставчици на обществени електронни съобщителни мрежи или обществени електронни съобщителни услуги, обхванати от общо разрешение в Съюза, в съответствие с настоящата директива;

б) да получат възможност да бъдат определени за доставчици на различни елементи на универсалната услуга или да обхванат различни части от националната територия в съответствие с разпоредбите на член 86 или 87.

Член 16

Административни такси

1. Всички административни такси, налагани на предприятията, предоставящи електронни съобщителни мрежи или услуги по общото разрешение или на които е било предоставено право за ползване:

   а) покриват изцяло единствено административните разходи за управлението, контрола и прилагането на системата за общо разрешение и правата за ползване и специалните задължения, както е посочено в член 13, параграф 2, които могат да включват разходи за международно сътрудничество, хармонизация и стандартизация, пазарен анализ, проследяване на съответствието и други видове пазарен контрол, както и регулаторната дейност по подготовката и прилагането на вторичното законодателство и административните решения, като решенията за достъп и взаимно свързване; и

   б) се налагат на отделните предприятия обективно, прозрачно и пропорционално, което свежда до минимум допълнителните административни разходи и съпътстващите такси.

   Държавите членки могат да изберат да не налагат административни такси на предприятията, чийто оборот е под определен праг или чиито дейности не надвишават определен пазарен дял, или имат много ограничен териториален обхват.

2. Когато налагат административни такси, националните регулаторни или другите компетентни органи публикуват годишни прегледи на административните си разходи и общия размер на събраните такси. Когато има разлика между общия размер на таксите и административните разходи се внасят съответните корекции.

Член 17

Водене на отделно счетоводство и финансови отчети

1. Държавите членки изискват от предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи или обществени електронни съобщителни услуги, които имат специални или изключителни права за предоставянето на услуги в други сектори в същата или в друга държава членка:

   а) да водят отделно счетоводство за дейностите, свързани с предоставянето на електронни съобщителни мрежи или услуги, както би било изисквано, ако тези дейности са извършвани от правно независими образувания, за да бъдат установени всички приходо-разходни елементи и базата, на която са изчислени, с подробно описание на методите за разпределение, отнасящи се към тези дейности, включително разбивката по позиции на дълготрайните активи и структурните разходи; или

   б) да имат структурно разделение за дейностите, свързани с предоставянето на електронни съобщителни мрежи или услуги.

   Държавите членки могат да предпочетат да не прилагат изискванията, посочени в първа алинея за предприятия, чийто годишен оборот е по-малък от 50 млн. евро от дейности, свързани с електронни съобщителни мрежи или услуги в Съюза.

2. Когато предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи или обществени електронни съобщителни услуги не подлежат на изискванията на дружественото право и не отговарят на критериите за малки и средни предприятия по счетоводните правила съгласно законодателството на Съюза, техните финансови отчети се съставят и подлагат на независима проверка и се публикуват. Проверката се извършва в съответствие с националните правила и правилата на Съюза.

Първа алинея от настоящия параграф се прилага също за отделното счетоводство, изисквано съгласно параграф 1, първа алинея, буква а).

РАЗДЕЛ 3
ИЗМЕНЕНИЯ И ОТНЕМАНЕ

Член 18

Изменения на правата и задълженията

1. Държавите членки гарантират, че правата, условията и процедурите във връзка с общите разрешения, както и с правата на ползване на радиочестотен спектър или номерационни ресурси или правата за изграждане на съоръжения, могат да бъдат променени единствено при наличието на обективни основания и по пропорционален начин, като се вземат предвид, когато е необходимо, специфичните условия, приложими за прехвърляеми права за ползване на радиочестотен спектър или номерационни ресурси.

2. Освен в случаите, когато предложените изменения са незначителни и са били договорени с притежателя на правата или на общото разрешение, намерението да се въведат промени се оповестява по подходящ начин. На заинтересованите страни, включително ползватели и потребители, се предоставя достатъчен срок да изразят своите становища по предложените промени. Този срок е не по-кратък от четири седмици, освен при изключителни обстоятелства.

Измененията се публикуват заедно с основанията за тях.

Член 19

Ограничаване или отнемане на права

1. Без да се засяга член 30, параграфи 5 и 6, държавите членки не ограничават или отнемат права за изграждане на съоръжения или права за ползване на радиочестотен спектър или на номерационни ресурси преди изтичането на срока, за който те са предоставени, освен когато това е обосновано съгласно параграф 2 от настоящия член и, когато е приложимо, в съответствие с приложение I и съгласно съответните национални разпоредби относно обезщетяването при отнемане на права.

2. С оглед на необходимостта да се гарантира ефективното и ефикасно използване на радиочестотния спектър или прилагането на технически мерки за изпълнение, приети съгласно член 4 от Решение № 676/2002/ЕО, държавите членки могат да разрешават ограничаването или отнемането на права за ползване на радиочестотен спектър, включително права, посочени в член 49 от настоящата директива, при спазване на предварително установени и ясно определени процедури в съответствие с принципите на пропорционалност и недопускане на дискриминация. В такива случаи притежателите на правата могат, когато е уместно и в съответствие с правото на Съюза и съответните национални разпоредби, да бъдат обезщетени по подходящ начин.

3. Изменение на използването на радиочестотния спектър вследствие на прилагането на член 45, параграф 4 или 5 само по себе си не обосновава отнемането на право за ползване на радиочестотен спектър.

4. Всяко намерение за ограничаване или отнемане на права по общо разрешение или индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър или на номерационни ресурси без съгласието на притежателя на правата подлежи на консултация със заинтересованите страни в съответствие с член 23.

ГЛАВА III
ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ, ПРОУЧВАНИЯ И МЕХАНИЗЪМ ЗА КОНСУЛТАЦИЯ

Член 20

Искане за информация от предприятията

1. Държавите членки гарантират, че предприятия, предоставящи електронни съобщителни мрежи и услуги, прилежащи съоръжения или прилежащи услуги представят цялата информация, включително финансова информация, необходима на националните регулаторни органи, други компетентни органи и ОЕРЕС, за да гарантират съответствие с разпоредбите на настоящата директива или на решенията или становищата, приети в съответствие с настоящата директива и Регламент (ЕС) 2018/... на Европейския парламент и на Съвета[1+]. По-специално, националните регулаторни органи, а при необходимост за изпълнение на задачите си — и другите компетентни органи, имат правомощие да изискат от тези предприятия да представят информация относно бъдещо развитие на мрежите или услугите, което може да окаже въздействие върху предоставяните от тях на конкуренти услуги на едро, както и информация относно електронните съобщителни мрежи или прилежащите съоръжения, която е детайлизирана на местно ниво и достатъчно подробна, за да е възможно да се извърши географското проучване и определянето на районите съгласно член 22.

---

1 Регламент (ЕС) 2018/… на Европейския парламент и на Съвета от ... за създаване на Орган на европейските регулатори в областта на електронните съобщения (ОЕРЕС) и на Служба за подкрепа на ОЕРЕС (Службата на ОЕРЕС) и за изменение на Регламент (ЕС) 2015/2120 за определяне на мерки относно достъпа до отворен интернет (ОВ L …, …, стр. …)

\+ ОВ: Моля въведете в текста номера на регламента, съдържащ се в документ PE-CONS 51/18 (2016/0286(COD)), и добавете номера, датата, заглавието и данните за публикацията в ОВ на регламента в бележката под линия.

Когато информацията, събрана в съответствие с първата алинея, е недостатъчна, за да могат националните регулаторни органи, другите компетентни органи и ОЕРЕС да изпълняват своите регулаторни задачи съгласно правото на Съюза, тази информация може да се поиска от съответни други предприятия, чиято дейност е в областта на електронните съобщения или в тясно свързани сектори.

От предприятия, определени като имащи значителна пазарна сила на пазарите на едро може също да се изисква да представят счетоводни данни относно пазарите на дребно, свързани с тези пазари на едро.

Националните регулаторни и другите компетентни органи може да изискат информация от единните информационни точки, създадени съгласно Директива 2014/61/ЕС.

Всяко искане за информация е съразмерно с изпълнението на посочената задача и мотивирано

Предприятията предоставят исканата информация незабавно и в съответствие със сроковете и с необходимото ниво на подробност.

2. Държавите членки гарантират, че националните регулаторни и другите компетентни органи представят на Комисията, след мотивирано искане от нейна страна, необходимата ѝ информация, за да изпълнява задачите си съгласно ДФЕС. Информацията, изисквана от Комисията, е пропорционална на изпълнението на тези задачи. Когато представената информация се отнася за информация, предварително представена от предприятия по искане на органа, тези предприятия се информират за това. Доколкото е необходимо и освен ако органът, представящ информацията, е поискал изрично и мотивирано противното, Комисията дава достъп до представената информацията на друг такъв орган в друга държава членка.

При условията на параграф 3 държавите членки гарантират, че информацията, представена на един орган, може да бъде достъпна и за друг такъв орган в същата или друга държава членка и за ОЕРЕС след мотивирано искане, когато това е необходимо, за да може органът или ОЕРЕС да изпълнява задълженията си съгласно законодателството на Съюза.

3. Когато информацията, събрана съгласно параграф 1 включително събраната в контекста на географско проучване, се смята за поверителна от националния регулаторен или друг компетентен орган в съответствие с правилата на Съюза и с националните правила за търговската тайна, Комисията, ОЕРЕС и евентуални други засегнати компетентни органи гарантират тази поверителност. Тази поверителност не възпрепятства навременния обмен на информация между компетентния орган, Комисията, ОЕРЕС и евентуални други засегнати компетентни органи за целите на прегледа, наблюдението и надзора върху прилагането на настоящата директива.

4. Държавите членки гарантират, че действайки в съответствие с националните правила за обществения достъп до информация и при спазване на националните правила и правилата на Съюза за търговската тайна и защитата на личните данни, националните регулаторни органи и другите компетентни органи публикуват информацията, която допринася за отворен и конкурентен пазар.

5. Националните регулаторни органи и другите компетентни органи публикуват реда и условията за обществен достъп до информация, както е посочено в параграф 4, включително процедурите за получаване на такъв достъп.

Член 21

Информация, която се изисква по във връзка с общото разрешение, правата на ползване и специфичните задължения

1. Без да се засягат информацията, изискана съгласно член 20, и задълженията за представяне на информация и доклади в съответствие с националното право извън общото разрешение, националните регулаторни и другите компетентни органи може да изискват от предприятията да представят информацията по отношение на общото разрешение, правата на ползване или специалните задължения, посочени в член 13, параграф 2, която е пропорционална и обективно обоснована по-специално за целите на:

   а) системна или целева проверка за спазването на условие 1 от част А, условия 2 и 6 от част Г и условия 2 и 7 от част Д на приложение I и спазването на задълженията, посочени в член 13, параграф 2;

   б) целева проверка за спазването на условията, както е посочено в приложение I, когато е получена жалба или когато компетентният орган има други причини да смята, че условието не е изпълнено, както и в случаите на разследване от страна на компетентния орган по негова собствена инициатива;

   в) провеждане на процедури за разглеждане и оценка на искания за предоставяне на права за ползване;

   г) публикуване на сравнителни прегледи на качеството и цените на услугите в полза на потребителите;

   д) съпоставяне на ясно определени статистически данни, доклади или проучвания;

е) извършване на пазарен анализ за целите на настоящата директива, включително данни относно пазарите надолу по веригата или пазарите на дребно, прилежащи или свързани с пазарите, които са подложени на пазарния анализ;

ж) обезпечаване на ефикасното използване и гарантиране на ефективното управление на радиочестотния спектър и номерационните ресурси;

з) оценяване на бъдещото развитие на мрежите или услугите, което би могло да повлияе върху услугите на едро, предоставяни на разположение на конкуренти, върху териториалния обхват, върху свързаността за крайните ползватели или върху определянето на районите по член 22;

и) извършване на географски проучвания;

й) предоставяне на отговор на обосновани искания за информация от страна на ОЕРЕС.

Информацията, посочена в първа алинея, букви а) и б), и г)–й), не се изисква преди или като условие за достъп до пазара.

ОЕРЕС може да разработи образци за искания за информация, когато е необходимо да се улесни консолидираното представяне и анализа на получаваната информация.

2. Що се отнася до правата за ползване на радиочестотен спектър, информацията, посочена в параграф 1 се отнася по-специално за ефективното и ефикасното използване на радиочестотния спектър и за изпълнението на всякакви задължения за покритие и качество на услугите, свързани с правата на ползване на радиочестотен спектър, и тяхната проверка.

3. Когато националните регулаторни органи или другите компетентни органи изискват от предприятията да представят информацията, посочена в параграф 1, те ги информират за конкретните цели, за които ще се използва съответната информация.

4. Националните регулаторни органи или другите компетентни органи не искат същата информация, която вече е изискана от ОЕРЕС съгласно член 40 от Регламент (ЕС) 2018/… [+], когато получената информация вече е била предоставена на тези органи от ОЕРЕС.

Член 22

Географски проучвания за разгръщането на мрежите

1. Националните регулаторни и/или другите компетентни органи провеждат географско проучване за покритието на електронните съобщителни мрежи, които могат да осигуряват широколентов достъп („широколентови мрежи“) до … [пет години след датата на влизане в сила на настоящата директива] и след това го актуализират най-малко на три години.

   Географското проучване включва проучване на актуалното географско покритие на широколентовите мрежи на територията на държавата, както се изисква за задачите на националните регулаторни и/или други компетентни органи съгласно настоящата директива и за проучванията, необходими за прилагане на правилата за държавните помощи.

   Географското проучване може да включва и прогноза за срок, определен от съответния орган за покритието на широколентовите мрежи, включително мрежи с много голям капацитет на територията на държавата.

[+] ОВ: Моля, въведете в текста номера на регламента, съдържащ се в документ PE-CONS 51/18(2016/0286(COD)).

Тази прогноза включва цялата необходима информация, включително за планираните разгръщания от предприятия или обществени органи на мрежи с много голям капацитет и за значителните подобрения или разширения на мрежи за достигане на поне 100 Mbps скорост на изтегляне. За тази цел националните регулаторни органи и/или другите компетентни органи искат от предприятията и обществените органи да представят тази информация, доколкото такава информация е налична и може да бъде предоставена с цената на разумни усилия.

Степента, в която би било уместно да се използва цялата или част от информацията, събрана в контекста на тази прогноза, се определя от националния регулаторен орган съобразно задачите, възложени му изрично по силата на настоящата директива.

Когато географското проучване не се провежда от националния регулаторен орган, то се извършва в сътрудничество с този орган, доколкото това е в съответствие със задачите му.

Събраната при географското проучване информация притежава необходимата степен на подробност на данните на местно ниво, включва достатъчно информация за качеството на услугата и параметрите ѝ и се обработва в съответствие с член 20, параграф 3.

2. Националните регулаторни органи и/или другите компетентни органи могат да определят район с ясни териториални граници, за който въз основа на събраната информация и евентуално подготвената прогноза съгласно параграф 1 е установено, че за срока на съответната прогноза никое предприятие или обществен орган не е разгърнал, нито планира да разгърне мрежа с много голям капацитет или да подобри или разшири значително мрежата си до скорост от поне 100 Mbps за изтегляне на данни. Националните регулаторни органи и/или другите компетентни органи публикуват определените райони.

3. За даден установен район съответните органи може да поканят предприятията и обществените органи да декларират намерението си за разгръщане на мрежи с много голям капацитет за срока на съответната прогноза. Когато вследствие на тази покана предприятие или обществен орган декларира намерението си да направи това, съответният орган може да изиска от други предприятия и обществени органи да декларират дали имат намерение за разгръщане на мрежи с много голям капацитет или за значително подобряване или разширяване на мрежата си до скорост поне 100 Mbps за изтегляне на данни във въпросния район. Съответният орган посочва информацията, която да се включи в представените заявления, за да се гарантира поне сходна степен на подробност като тази, която е взета предвид в евентуална прогноза по параграф 1. Освен това той информира предприятията и обществените органи, изразили интерес, за това дали определеният район е обхванат или вероятно ще бъде обхванат от мрежа за достъп от следващо поколение със скорост на изтегляне на данни под 100 Mbps въз основа на информацията, събрана съгласно параграф 1.

4. Мерките по параграф 3 се вземат в съответствие с ефикасна, обективна, прозрачна и недискриминационна процедура, при която никое предприятие не е изначално изключено.

5. Държавите членки гарантират, че националните регулаторни и другите компетентни органи, и местните, регионалните и националните органи, отговорни за разпределяне на обществените средства за разгръщане на електронни съобщителни мрежи, за разработване на националните планове за широколентовия достъп, за определяне на задълженията за покритието, с които са обвързани правата за ползване на радиочестотен спектър, и за проверка на наличността на услуги в рамките на задълженията за универсална услуга на територията си, отчитат резултатите от географското проучване и всички определени съгласно параграфи 1, 2 и 3 райони.

Държавите членки гарантират, че органите, провеждащи географското проучване, представят тези резултати, при условие че получаващият орган осигурява същото ниво на поверителност и защита на търговската тайна като изпращащия орган и информира страните, предоставили информацията. Тези резултати се представят също на ОЕРЕС и Комисията при поискване от тях при същите условия.

6. Ако съответната информация не е налична на пазара, компетентните органи предоставят пряк достъп до данните от географските проучвания, които не са обект на търговска тайна, в съответствие с Директива 2003/98/ЕО, така че да се позволи повторната им употреба. Ако такива средства не са налични на пазара, те също така предоставят информационните средства, които да осигурят на крайните ползватели възможността да определят наличността на свързаност в различните райони с необходимото ниво на подробност, така че да могат да изберат оператор или доставчик на услуги.

7. За да допринесе за последователното прилагане на географските проучвания и прогнозите, до … [18 месеца след датата на влизане в сила на настоящата директива] ОЕРЕС издава насоки за подпомагане на националните регулаторни и/или другите компетентни органи относно съгласуваното изпълнение на задълженията им по настоящия член, след като се е консултирал със заинтересованите страни и в тясно сътрудничество с Комисията и съответните национални органи.

Член 23

Механизъм за консултация и прозрачност

1. С изключение на случаите по член 26 или 27 или член 32, параграф 10 държавите членки гарантират, че когато националните регулаторни или други компетентни органи възнамеряват да предприемат мерки в съответствие с настоящата директива или когато възнамеряват да предвидят ограничения в съответствие с член 45, параграфи 4 и 5, които имат значително влияние върху съответния пазар, те дават на заинтересованите страни възможността да направят бележки по проекта за мярка в рамките на разумен срок, който отчита сложността на въпроса и във всички случаи е не по-кратък от 30 дни, освен при изключителни обстоятелства.

2. За целите на член 35 в момента на публикуване компетентните органи информират RSPG относно всяка проектомярка, която попада в обхвата на сравнителната или състезателната процедура за избор съгласно член 55, параграф 2 и се отнася до ползването на радиочестотния спектър, за който са установени хармонизирани условия чрез технически мерки за изпълнение в съответствие с Решение № 676/2002/ЕО, за да се даде възможност за ползването му за безжични широколентови електронни съобщителни мрежи и услуги („безжични широколентови мрежи и услуги“).

3. Националните регулаторни органи и другите компетентни органи публикуват своите национални процедури за консултации.

   Държавите членки гарантират създаването на единна информационна точка, чрез която може да бъде получен достъп до всички текущи консултации.

4. Резултатите от процедурата за консултации се правят обществено достъпни с изключение на случаите на поверителна информация в съответствие с правото на Съюза и националното право относно търговската тайна.

Член 24

Консултация със заинтересованите страни

1. Държавите членки гарантират, доколкото е уместно, че компетентните органи, когато е относимо, в координация с националните регулаторни органи вземат предвид становищата на крайните ползватели, по-специално потребителите и крайните ползватели с увреждания, производителите и предприятията, които предоставят електронни съобщителни мрежи или услуги, по въпросите, свързани с правата на всички крайни ползватели и потребители, в това число равностойния достъп и избор за крайните ползватели с увреждания, по отношение на обществените електронни съобщителни услуги, и по-конкретно когато те оказват значително въздействие върху пазара.

   Държавите членки гарантират, че компетентните органи в координация, по целесъобразност, с националните регулаторни органи установяват механизъм за консултация, достъпен за крайни ползватели с увреждания, който да гарантира, че при вземането на решения по въпроси, свързани с правата на крайните ползватели и потребителите по отношение на обществените електронни съобщителни услуги, интересите на потребителите в областта на електронните съобщения са взети предвид в необходимата степен.

2. Заинтересованите страни могат да разработят, под ръководството на компетентните органи в координация, по целесъобразност, с националните регулаторни органи механизми с участието на потребители, групи ползватели и доставчици на услуги, за да се подобри общото качество на предоставените услуги чрез, наред с другото, разработване и контрол върху изпълнението на кодекси за поведение и оперативни стандарти.

3. Без да се засягат съответстващите на правото на Съюза национални правила за насърчаване на целите на културната и медийната политика, например културното и езиковото многообразие и медийния плурализъм, компетентните органи в координация, когато е уместно, с националните регулаторни органи може да насърчават сътрудничеството между предприятията, предоставящи електронни съобщителни мрежи или услуги, и секторите, насочени към стимулиране на законното съдържание в електронните съобщителни мрежи и услуги. Това сътрудничество може да включва и съгласуване на информацията от обществен интерес, която се предоставя съгласно член 103, параграф 4.

Член 25

Извънсъдебно решаване на спорове

1. Държавите членки гарантират, че националният регулаторен орган или друг компетентен орган, който е отговорен за прилагането на членове 102—107 и член 115 от настоящата директива, или поне един независим орган с доказан опит в областта на тяхното прилагане е включен в списъка като структура за алтернативно решаване на спорове в съответствие с член 20, параграф 2 от Директива 2013/11/ЕС с цел решаването на спорове между доставчиците и потребителите, възникнали във връзка с настоящата директива и свързани с изпълнението на договорите. Държавите членки могат да разширят достъпа до процедури за алтернативно решаване на спорове, предоставяни от този орган или структура на крайни ползватели, различни от потребителите, по-специално микропредприятия и малки предприятия.

2. Без да се засяга Директива 2013/11/ЕС, когато спорните въпроси се отнасят за страни в различни държави членки, държавите членки координират усилията си с оглед на решаването на спора.

Член 26

Решаване на спорове между предприятия

1. В случай на спор във връзка със съществуващи задължения съгласно настоящата директива между доставчици на електронни съобщителни мрежи или услуги в дадена държава членка, или между такива предприятия и други предприятия в държавата членка, които се ползват от задължения за достъп или взаимно свързване, или между доставчици на електронни съобщителни мрежи или услуги в държава членка и доставчици на прилежащи съоръжения, съответният национален регулаторен орган, по искане на някоя от страните и без да се засяга параграф 2, издава обвързващо решение за решаване на спора във възможно най-кратък срок въз основа на ясни и ефикасни процедури, който не може да бъде по-дълъг от четири месеца освен при изключителни обстоятелства. Съответните държави членки изискват всички страни да съдействат изцяло на националния регулаторен орган.

2. Държавите членки могат да приемат разпоредба, съгласно която националните регулаторни органи отказват да разрешават спор, когато съществуват други механизми, включително медиация, които биха спомогнали по-добре за разрешаването на спора своевременно в съответствие с целите, посочени в член 3. Националният регулаторен орган информира страните за това незабавно. Ако в срок от четири месеца спорът не е разрешен и ако спорът не е бил отнесен до съда от страната, търсеща защита, националният регулаторен орган издава по молба на една от страните обвързващо решение за решаване на спора във възможно най-кратък срок, не по-дълъг от четири месеца.

3. При решаването на спор националният регулаторен орган взема решения, насочени към постигането на целите, предвидени в член 3. Всички задължения, наложени на дадено предприятие от националния регулаторен орган при решаването на спор, съответстват на настоящата директива.

4. Решението на националния регулаторен орган се прави обществено достояние, като се вземат предвид изискванията за опазване на търговската тайна. Националният регулаторен орган предоставя на заинтересованите страни цялото изложение за мотивите, на които се основава решението.

5. Процедурата, посочена в параграфи 1, 3 и 4, не възпрепятства страните да предявят иск пред съда.

Член 27

Решаване на трансграничні спорове

1. В случай на спор, възникнал по силата на настоящата директива между предприятия в различни държави членки, се прилагат параграфи 2, 3 и 4 от настоящия член. Тези разпоредби не се прилагат към споровете във връзка с координацията на радиочестотния спектър по член 28.

2. Всяка страна може да отнесе спора до съответните национални регулаторни органи. Когато спорът засяга търговията между държави членки, компетентните национални регулаторни органи уведомяват ОЕРЕС за спора с цел да бъде постигнато последователно решаване на спора в съответствие с целите, посочени в член 3.

3. Когато е направено такова уведомяване, ОЕРЕС дава становище възможно най-бързо и при всяко положение в срок до четири месеца освен при изключителни обстоятелства, като приканва съответния национален регулаторен орган или органи да предприеме конкретно действие с оглед на решаване на спора или да се въздържи от действие.

4. Съответният национален регулаторен орган или органи изчаква становището на ОЕРЕС, преди да предприеме действие за решаване на спора. При изключителни обстоятелства, когато има спешна нужда от предприемане на действие, за да се защити конкуренцията или интересите на крайните ползватели, по искане на страните или по собствена инициатива всеки от компетентните национални регулаторни органи може да приеме временни мерки.

5. Всички задължения, наложени на предприятие от национален регулаторен орган като част от решаването на спор, спазват разпоредбите на настоящата директива, отчитат в максимална степен становището на ОЕРЕС и се приемат в срок от един месец от това становище.

6. Процедурата, посочена в параграф 2, не възпрепятства страните да предявят иск пред съда.

Член 28

Координация на радиочестотния спектър между държавите членки

1. Държавите членки и компетентните им органи гарантират, че използването на радиочестотния спектър е организирано на територията им по такъв начин, че да няма препятствия за други държави членки да разрешат използването на територията си на хармонизиран радиочестотен спектър в съответствие с правото на Съюза, по-конкретно поради трансгранични вредни смущения между държавите членки.

Държавите членки предприемат всички необходими мерки за целта, без да се засягат задълженията им съгласно международното право и съответните международни споразумения, като Правилника за радиосъобщенията на Международния съюз по далекосъобщения (ITU) и регионалните споразумения за радиосъобщенията на ITU.

2. Държавите членки си сътрудничат помежду си и, когато е уместно, в рамките на RSPG при трансграничната координация на използването на радиочестотния спектър, за да:

а) се спази параграф 1;

б) се разреши всеки проблем или спор във връзка с трансграничната координация или трансграничните вредни смущения между държавите членки, както и с трети държави, които възпрепятстват държавите членки да ползват хармонизирания радиочестотен спектър на своя територия.

3. За да се осигури съответствие с параграф 1, всяка засегната държава членка може да поиска от RSPG да използва влиянието си, за да се разреши проблем или спор във връзка с трансграничната координация или трансграничните вредни смущения. Когато е целесъобразно, RSPG може да изготви становище, предлагащо координирано решение по отношение на такъв проблем или спор.

4. Когато действията, посочени в параграф 2 или 3 не са довели до решаване на проблема или спора, по искане на всяка засегната държава членка, и като отчита в максимална степен всяко становище на RSPG, препоръчващо координирано решение съгласно параграф 3, Комисията може да приема решения, адресирани до държавите членки, които са засегнати от нерешените вредни смущения чрез актове за изпълнение за разрешаването на проблем с трансгранични вредни смущения между две или повече държави членки, които ги затрудняват при използването на хармонизирания радиочестотен спектър на територията им.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 118, параграф 4.

5. При поискване от засегната държава членка Съюзът осигурява правна, политическа и техническа подкрепа за решаване на въпроси, свързани с координирането на радиочестотния спектър със съседни на Съюза държави, включително държави кандидатки и присъединяващите се държави, така че съответните държави членки да могат да спазват своите задължения съгласно правото на Съюза. При предоставянето на такава подкрепа Съюзът насърчава изпълнението на политиките на Съюза.

ДЯЛ III
ПРИЛАГАНЕ

Член 29

Санкции

1. Държавите членки установяват правила за санкциите, включително, когато е необходимо, глоби и ненаказателни предварително определени или периодични санкции, които да са приложими при нарушения на националните разпоредби, приети съгласно настоящата директива или на задължително решение, прието от Комисията, националният регулаторен орган или друг компетентен орган съгласно настоящата директива, и вземат всички необходими мерки, за да гарантират, че тези санкции се налагат. В рамките на предвиденото от националното право националните регулаторни органи и другите компетентни органи имат правомощието да налагат такива санкции. Те трябва да бъдат подходящи, ефективни, пропорционални и възпиращи.

2. Държавите членки предвиждат санкции в контекста на процедурата, посочена в член 22, параграф 3, само когато предприятие или обществен орган съзнателно или поради груба небрежност предоставят подвеждаща, грешна или непълна информация.

При определяне на размера на глобите или периодичните санкции, налагани на предприятие или обществен орган за представяне на подвеждаща, грешна или непълна информация — съзнателно или поради груба небрежност, в контекста на процедурата, предвидена в член 22, параграф 3, се взема предвид наред с другото дали поведението на предприятието или обществения орган е оказало отрицателно въздействие върху конкуренцията, и по-специално дали в противоречие с първоначално предоставената информация и нейните актуализации предприятието или обществеият орган е извършил(о) разгръщане, разширяване или подобряване на мрежа или не е извършил(о) разгръщане на мрежа, като не е предоставил(о) обективна обосновка за тази промяна на плана.

Член 30

Спазване на условията на общото разрешение
или на правата на ползване на радиочестотен спектър
и на номерационни ресурси и изпълнение на специалните задължения

1. Държавите членки предприемат необходимото, за да могат съответните им компетентни органи да следят и наблюдават спазването на условията на общото разрешение или на правата за ползване на радиочестотен спектър и номерационни ресурси и изпълнението на специалните задължения, посочени в член 13, параграф 2, и задължението за ползване на радиочестотния спектър по ефективен и ефикасен начин съгласно член 4, член 45, параграф 1 и член 47.

Компетентните органи имат правомощия да изискват от предприятията, за които се изисква общо разрешение, или които имат права на ползване на радиочестотен спектър или на номерационни ресурси, да представят цялата необходимата информация, за да се провери спазването на условията на общото разрешение или правата на ползване на радиочестотен спектър и на номерационни ресурси, или изпълнението на специалните задължения, посочени в член 13, параграф 2 или член 47, в съответствие с член 21.

2. Когато компетентен орган установи, че дадено предприятие не спазва едно или повече условия на общото разрешение или на права на ползване на радиочестотен спектър и на номерационни ресурси или не изпълнява специалните задължения, посочени в член 13, параграф 2, той уведомява предприятието за своите заключения и му дава възможност да изрази становището си в разумен срок.

3. Компетентният орган има правомощия да изисква прекратяване на нарушението, посочено в параграф 2, незабавно или в рамките на разумен срок, и предприема подходящи и пропорционални мерки с цел спазване на условията.

Във връзка с това държавите членки оправомощават компетентните органи да налагат:

а) по целесъобразност, възпиращи финансови санкции, които могат да включват периодични санкции с обратно действие; и

б) разпореждания за преустановяване или забавяне на предоставянето на услуга или пакет услуги, което, ако продължи, би довело до съществено нарушение на конкуренцията, докато не бъде осигурено спазване на задълженията за достъп, наложени след пазарен анализ, извършен в съответствие с член 67.

Компетентните органи съобщават мерките и мотивите, на които те се основават, на съответното предприятие незабавно и се определя разумен срок за изпълнение на мерките от страна на предприятието.

4. Независимо от параграфи 2 и 3 от настоящия член държавите членки оправомощават компетентния орган да налага, при необходимост, финансови санкции на предприятия, които не спазват задължението да представят информация в изпълнение на задълженията, посочени в член 21, параграф 1, първа алинея, буква а) или б) и в член 69 в разумни срокове, определени от компетентния орган.

5. В случай на тежко нарушение или многократни нарушения на условията на общото разрешение, или на правата за ползване на радиочестотен спектър или на номерационни ресурси или на специалните задължения, посочени в член 13, параграф 2 или член 47, параграфи 1 или 2, когато не се постигне изпълнение на мерките, целящи гарантиране на спазването и посочени в параграф 3 от настоящия член, държавите членки оправомощават компетентните органи да възпрепятстват съответното предприятие да продължи да предоставя електронни съобщителни мрежи или услуги, или да прекратят или отнемат тези права за ползване. Държавите членки оправомощават компетентния орган да налага санкции, които са ефективни, пропорционални и възпиращи. Тези санкции могат да се прилагат в продължение на целия срок на нарушението, дори ако нарушението е било поправено впоследствие.

6. Независимо от параграфи 2, 3 и 5 от настоящия член, компетентният орган може да предприеме спешни временни мерки за отстраняване на нарушението, преди да вземе окончателно решение, когато разполага с доказателства за нарушаване на условията на общото разрешение, на правата за ползване на радиочестотен спектър и на номерационни ресурси или на специалните задължения, посочени в член 13, параграф 2 или член 47, параграфи 1 или 2, което представлява непосредствена и сериозна опасност за обществената безопасност, сигурност или здраве или създава сериозни икономически или оперативни проблеми за други доставчици или ползватели на електронни съобщителни мрежи или услуги или за други ползватели на радиочестотния спектър. Компетентният орган дава на съответното предприятие разумна възможност да изрази становището си и да предложи мерки за отстраняване на нарушението. Ако е целесъобразно компетентният орган може да потвърди временните мерки, които са валидни за максимален срок от три месеца, но които могат да бъдат продължени с още до три месеца, ако процедурите за прилагане не са приключили.

7. Предприятията имат право да обжалват мерките, предприети по силата на настоящия член съгласно процедурата, посочена в член 31.

Член 31

Право на обжалване

1. Държавите членки гарантират наличието на ефективни механизми на национално равнище, чрез които всеки ползвател или предприятие, предоставящо електронни съобщителни мрежи или услуги или прилежащи съоръжения, засегнато от решение на компетентен орган, да има правото да обжалва това решение пред апелативен орган, който е независим от страните по спора и от всякаква външна намеса или политически натиск, застрашаващ независимата му преценка по въпросите, за които е сезиран. Този орган, който може да бъде и съд, разполага с подходящ експертен потенциал, за да може ефективно да изпълнява функциите си. Държавите членки гарантират, че същността на спора е надлежно отчетена.

   До приключване на обжалването решението на компетентния орган остава в сила, освен ако са приложени временни мерки в съответствие с националното право.

2. Когато апелативният орган, посочен в параграф 1 от настоящия член, не е съдебен, неговото решение винаги се придружава от писмени мотиви. Освен това, в такъв случай, неговото решение трябва да подлежи на преглед от съд или трибунал по смисъла на член 267 от ДФЕС.

   Държавите членки гарантират, че действа ефективен механизъм за обжалване.

3. Държавите членки събират информация относно основния предмет на обжалванията, броя им, продължителността на процедурите по обжалване и броя на решенията за прилагане на временни мерки. Държавите членки представят тази информация и решенията (включително на съда) на Комисията и ОЕРЕС, ако отправят мотивирано искане за това.

ДЯЛ IV
ПРОЦЕДУРИ В РАМКИТЕ НА ВЪТРЕШНИЯ ПАЗАР

ГЛАВА I

Член 32

Консолидиране на вътрешния пазар на електронни съобщения

1. В изпълнение на задачите си по настоящата директива националните регулаторни органи в максимална степен отчитат целите, посочени в член 3.

2. Националните регулаторни органи допринасят за развитието на вътрешния пазар, като работят помежду си и с Комисията и ОЕРЕС по прозрачен начин, за да се гарантира последователното прилагане във всички държави членки на настоящата директива. За тази цел те по-специално работят с Комисията и ОЕРЕС за установяване на видовете инструменти и корективни мерки, които са най-подходящи за конкретни видове ситуации на пазара.

3. Освен ако е предвидено друго в препоръките или насоките, приети съгласно член 34, при приключване на обществената консултация, ако такава е необходима, съгласно член 23, когато национален регулаторен орган възнамерява да предприеме дадена мярка, която:

а) попада в обхвата на членове 61, 64, 67, 68 или 83; и

б) ще засегне търговията между държавите членки,

той публикува проектомярката и я съобщава едновременно на Комисията, ОЕРЕС и националните регулаторни органи в други държави членки, заедно с мотивите, на които се основава мярката, в съответствие с член 20, параграф 3. Националните регулаторни органи, ОЕРЕС и Комисията могат да отправят бележки по проектомярката в рамките на един месец. Едномесечният срок не може да бъде удължаван.

4. Приемането на проектомярката, посочена в параграф 3 от настоящия член се забавя с два допълнителни месеца, когато мярката има за цел:

а) да определи съответен пазар, различен от тези, определени в препоръката, посочена в член 64, параграф 1; или

б) да определи дадено предприятие като притежаващо, отделно или съвместно с други, значителна пазарна сила съгласно член 67, параграфи 3 или 4;

и това би засегнало търговията между държавите членки, и Комисията посочи на националния регулаторен орган, че счита, че проектът за мярка би създал бариера пред вътрешния пазар, или ако Комисията има сериозни съмнения относно съвместимостта на мярката с правото на Съюза, и по-специално с целите, посочени в член 3. Този двумесечен срок не се удължава. В този случай Комисията информира ОЕРЕС и националните регулаторни органи относно резервите си, които едновременно с това оповестява публично.

5. ОЕРЕС публикува становище относно резервите на Комисията, посочени в параграф 4, като указва дали счита, че проектът за мярка следва да се запази, да бъде изменен или оттеглен, и ако е целесъобразно, предоставя конкретни предложения в тази насока.

6. В срока от два месеца, посочен в параграф 4, Комисията може:

а) да вземе решение, с което да изиска съответният национален регулаторен орган да оттегли проекта за мярка; или

б) да вземе решение за оттегляне на резервите си по параграф 4.

Преди вземане на решение Комисията отчита в максимална степен становището на ОЕРЕС.

Решенията, посочени в първа алинея, буква а) се придружават от подробен и обективен анализ на причините, поради които Комисията счита, че проектът за мярка не следва да се приеме, заедно с конкретни предложения за изменението му.

7. Когато Комисията е приела решение в съответствие с параграф 6, първа алинея, буква а) от настоящия член, с което се изисква от националния регулаторен орган да оттегли проекта за мярка, националният регулаторен орган изменя или оттегля проекта за мярка в рамките на шест месеца от датата на решението на Комисията. Когато проектът за мярка бъде изменен, националният регулаторен орган провежда обществена консултация в съответствие с член 23, и нотифицира Комисията за изменения проект за мярка в съответствие с параграф 3 от настоящия член.

8. Въпросният национален регулаторен орган отчита в максимална степен бележките на другите национални регулаторни органи, ОЕРЕС и Комисията и може, с изключение на случаите по параграф 4 и параграф 6, буква а), да приеме проекта за мярка, и в случай че го направи, съобщава на Комисията за това.

9. Националният регулаторен орган съобщава на Комисията и ОЕРЕС всички окончателни мерки, приети по параграф 3, букви а) и б).

10. При изключителни обстоятелства, когато национален регулаторен орган смята, че е налице неотложна необходимост от действие с цел да опази конкуренцията и да защити интересите на ползвателите, чрез дерогация от процедурата, установена в параграфи 3 и 4, той може незабавно да приеме пропорционални и временни мерки. Националният регулаторен орган незабавно съобщава на Комисията, на другите национални регулаторни органи и на ОЕРЕС тези мерки, придружени с подробни мотиви. Решението на националния регулаторен орган да определи такива мерки за постоянни или да продължи срока на тяхното действие е предмет на параграфи 3 и 4.

11. Даден национален регулаторен орган може да оттегли проект за мярка по всяко време.

Член 33

Процедура за последователното прилагане на корективни мерки

1. Когато планирана мярка, попадаща в обхвата на член 32, параграф 3, има за цел налагането, изменението или отмяната на задължение на предприятие на основание на член 61 или 67 във връзка с членове 69—76 и член 83, Комисията може, в рамките на едномесечния срок, посочен в член 32, параграф 3, да нотифицира съответния национален регулаторен орган и ОЕРЕС за своите мотиви да счита, че проектът за мярка би създал бариера за вътрешния пазар, или за своите сериозни съмнения относно съвместимостта ѝ с правото на Съюза. В този случай проектът за мярка не се приема в продължение на още три месеца след нотификацията на Комисията.

   При липсата на такава нотификация съответният национален регулаторен орган може да приеме проекта за мярка, като отчита в максимална степен забележките, направени от Комисията, ОЕРЕС или от всеки друг национален регулаторен орган.

2. В рамките на тримесечния срок по параграф 1 от настоящия член Комисията, ОЕРЕС и съответният национален регулаторен орган си сътрудничат тясно за установяване на най-подходящата и ефективна мярка в светлината на целите, заложени в член 3, като същевременно отдават дължимото внимание на мненията на участниците на пазара и необходимостта да се осигури развитието на последователна регулаторна практика.

3. В срок от шест седмици от началото на тримесечния срок, посочен в параграф 1, ОЕРЕС издава становище относно нотификацията на Комисията, посочена в параграф 1, като указва дали счита, че проектомярката следва да се измени или оттегли и, ако е целесъобразно, предоставя конкретни предложения в тази насока. Това становище е мотивирано и се оповестява публично.

4. Ако в своето становище ОЕРЕС споделя сериозните съмнения на Комисията, той си сътрудничи тясно със съответния национален регулаторен орган, за да определи най-подходящата и ефективна мярка. Преди края на тримесечния срок, посочен в параграф 1, националният регулаторен орган може:

   а) да измени или оттегли своя проект за мярка, като отчита в максимална степен нотификацията от Комисията по параграф 1 и становището на ОЕРЕС; или

   б) да поддържа проекта за мярка.

5. В рамките на един месец от изтичането на тримесечния срок, посочен в параграф 1, и като отчита в максимална степен становището на ОЕРЕС, Комисията може:

   а) да издаде препоръка, с която изисква от съответния национален регулаторен орган да измени или да оттегли проекта за мярка, с конкретни предложения в тази насока и като представи мотиви за нейната препоръка, по-конкретно когато ОЕРЕС не споделя сериозните съмнения на Комисията;

   б) да вземе решение да оттегли своите резерви, изложени в съответствие с параграф 1; или

в) в случай на проектомерки, попадащи в обхвата на член 61, параграф 3, втора алинея или на член 76, параграф 2, да вземе решение, с което да изиска съответният национален регулаторен орган да оттегли проекта за мярка, когато ОЕРЕС споделя сериозните съмнения на Комисията, придружено от подробен и обективен анализ на причините, поради които Комисията счита, че проектът за мярка не следва да се приеме, заедно с конкретни предложения за изменение на проекта за мярка, при спазване на процедурата по член 32, параграф 7, която се прилага *mutatis mutandis*.

6. В рамките на един месец от издаването на препоръката на Комисията в съответствие с параграф 5, буква а) или от оттеглянето на нейните резерви в съответствие с параграф 5, буква б), съответният национален регулаторен орган съобщава на Комисията и ОЕРЕС приетата окончателна мярка.

Този срок може да бъде удължен, за да се даде възможност на националния регулаторен орган да предприеме обществена консултация в съответствие с член 23.

7. Когато националният регулаторен орган реши да не измени или да не оттегли проекта за мярка въз основа на препоръката, издадена по параграф 5, буква а), той предоставя обосновка.

8. Националният регулаторен орган може да оттегли предложения проект за мярка на всеки етап от процедурата.

Член 34

Разпоредби за изпълнение

След консултации с обществеността и с националните регулаторни органи и като отчита в максимална степен становището на ОЕРЕС, Комисията може да приеме препоръки или насоки във връзка с член 32, които да определят формата, съдържанието и нивото на подробност при предоставяне на нотификациите, изисквани в съответствие с член 32, параграф 3, обстоятелствата, при които няма да се изискват нотификации, както и изчисляването на сроковете.

ГЛАВА II
ПОСЛЕДОВАТЕЛНО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАДИОЧЕСТОТНИЯ СПЕКТЪР

Член 35

Процедура при партньорска проверка

1. Когато националният регулаторен орган или друг компетентен орган възнамерява да предприеме процедура за подбор в съответствие с член 55, параграф 2 по отношение на радиочестотен спектър, за който са били установени хармонизирани условия чрез технически мерки за изпълнение в съответствие с Решение № 676/2002/ЕО за да се даде възможност за използването му за безжични широколентови мрежи и услуги, той уведомява RSPG съгласно член 23 относно всяка проектомярка, която попада в обхвата на сравнителната или състезателната процедура за избор съгласно член 55, параграф 2 и посочва дали и кога иска RSPG да свика форум за партньорска проверка.

При отправено искане RSPG организира форум за партньорска проверка с цел обсъждане и обмен на мнения относно проектомерките, за които е била уведомена, и улеснява обмена на опит и добри практики по отношение на проектомерките.

Форумът за партньорска проверка се състои от членовете на RSPG и се организира и председателства от представител на RSPG.

2. Най-късно по време на обществената консултация, провеждана в съответствие с член 23, RSPG може по изключение да поеме инициативата да свика форум за партньорска проверка, в съответствие с процедурния правилник за организирането му, с цел обмен на опит и добри практики по отношение на проектомярка, свързана с процедура за подбор, когато прецени, че проектомярката значително би накърнила способността на националния регулаторен или друг компетентен орган да постигне целите, определени в членове 3, 45, 46 и 47.

3. RSPG определя предварително и оповестява публично обективните критерии за изключителното свикване на форума за партньорска проверка.

4. По време на форума за партньорска проверка националният регулаторен орган или друг компетентен орган предоставя обяснение за това как проектомярката:

   а) стимулира развитието на вътрешния пазар, трансграничното предоставяне на услуги и конкуренцията, осигурява възможно най-много ползи за потребителите и като цяло постига целите, определени в членове 3, 45, 46 и 47 от настоящата директива, както и в решения № 676/2002/ЕО и № 243/2012/ЕС;

   б) осигурява ефективно и ефикасно използване на радиочестотния спектър; и

в) осигурява стабилни и предвидими инвестиционни условия за съществуващите и бъдещите ползватели на радиочестотния спектър при разгръщане на мрежите за предоставяне на електронни съобщителни услуги, които се базират на радиочестотния спектър.

5. Форумът за партньорска проверка е отворен за доброволно участие от страна на експерти от други компетентни органи и от ОЕРЕС.

6. Форумът за партньорска проверка се свиква само веднъж по време на цялостния национален процес на подготовка и консултации относно отделна процедура за подбор по отношение на една или няколко радиочестотни ленти, освен ако националният регулаторен или друг компетентен орган не поиска той да бъде свикан повторно.

7. По искане на националния регулаторен или друг компетентен орган, поискал заседанието, RSPG може да приеме доклад за начина, по който проектомярката постига целите, предвидени в параграф 4, в който е отразен обменът на мнения в рамките на форума за партньорска проверка.

8. RSPG публикува всяка година през февруари доклад за проектомерките, обсъдени съгласно параграфи 1 и 2. В доклада се посочват набелязаните добри практики и опит.

9. След провеждането на форума за партньорска проверка, по искане на националния регулаторен или друг компетентен орган, поискал заседанието, RSPG може да приеме становище относно проектомярката.

Член 36

Хармонизирано предоставяне на радиочестотен спектър

Когато използването на радиочестотен спектър е хармонизирано, условията и процедурите за достъп са съгласувани и предприятията, на които се предоставя радиочестотният спектър, са избрани в съответствие с международните споразумения и правилата на Съюза, държавите членки предоставят правото за ползване на този радиочестотен спектър в съответствие с тези разпоредби. Ако при обща процедура за избор са изпълнени всички национални условия във връзка с правото за ползване на съответния радиочестотен спектър, държавите членки не налагат допълнителни условия, критерии или процедури, които биха ограничили, променили или забавили правилното изпълнение на общото предоставяне на радиочестотния спектър.

Член 37

Процедура по съвместно разрешаване с оглед на предоставянето на индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър

Две или повече държави членки могат да сътрудничат помежду си и с RSPG, като вземат предвид всички интереси, изразени от участниците на пазара, като съвместно установяват общите аспекти на процедурата по разрешаване и, по целесъобразност, съвместно провеждат и процедурата за подбор с оглед на предоставянето на индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър.

При разработването на процедурата по съвместно разрешаване държавите членки може да вземат предвид следните критерии:

а) индивидуалните национални процедури по разрешаване се започват и изпълняват от компетентните органи съгласно съвместно договорен график;

б) предвидени са, ако е целесъобразно, общи условия и процедури за избора и предоставянето на индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър между съответните държави членки;

в) предвидени са, ако е целесъобразно, общи или сравними условия за индивидуалните права за ползване на радиочестотен спектър между съответните държави членки, които дават възможност, наред с другото, на ползвателите да се предоставят сходни блокове от радиочестотния спектър;

г) отворена е по всяко време за други държави членки, докато тече процедурата по съвместно разрешаване.

Когато, въпреки интереса, изразен от участници на пазара, държавите членки не действат съвместно, те информират съответните участници на пазара за причините за своето решение.

ГЛАВА III
ПРОЦЕДУРИ ПО ХАРМОНИЗАЦИЯ

Член 38

Процедури по хармонизация

1. Когато Комисията стигне до заключението, че различия в изпълнението от страна на националните регулаторни или други компетентни органи на регулаторните задачи, определени в настоящата директива, биха могли да създадат бариера за вътрешния пазар, Комисията може, като отчита в максимална степен становището на ОЕРЕС, или когато е уместно на RSPG, да приема препоръки или — при спазване на параграф 3 от настоящия член решения чрез актове за изпълнение за осигуряване на хармонизираното прилагане на настоящата директива с оглед подпомагане постигането на целите, определени в член 3.

2. Държавите членки гарантират, че националните регулаторни органи и другите компетентни органи отчитат в максимална степен препоръките, посочени в параграф 1 при изпълнение на своите задачи. Когато национален регулаторен или друг компетентен орган предпочете да не следва дадена препоръка, той уведомява Комисията, като мотивира своята позиция.

3. Решенията, приети съгласно параграф 1, включват единствено идентифицирането на хармонизиран или координиран подход с цел намиране на решение на следните въпроси:

а) несъгласуваното прилагане на общи регулаторни подходи от националните регулаторни органи във връзка с регулирането на пазарите на електронни съобщения при прилагане на членове 64 и 67, когато това създава бариера за вътрешния пазар; тези решения не се позовават на конкретни нотификации, издадени от националните регулаторни органи съгласно член 32; в такъв случай Комисията предлага проекторешение единствено:

– след най-малко две години от приемането на препоръка на Комисията, която урежда същия въпрос; и

– като отчита в максимална степен становището на ОЕРЕС във връзка с въпроса за приемане на такова решение, което се представя от ОЕРЕС в срок от три месеца след искането на Комисията;

б) въпроси, свързани с номериране, номерационни блокове, преносимост на номера и идентификатори, системи за транслиране на номера и адреси и достъп до службите за спешно реагиране на единния европейски номер за спешни повиквания „112“.

4. Актовете за изпълнение, посочени в параграф 1 от настоящия член, се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 118, параграф 4.

5. ОЕРЕС може по своя инициатива да консултира Комисията по въпроса дали дадена мярка следва да бъде приета съгласно параграф 1.

6. Ако Комисията не е приела препоръка или решение в рамките на една година от датата на приемане на становище от ОЕРЕС, показващо наличието на различия в начина, по който националните регулаторни или други компетентни органи изпълняват регулаторните задачи, определени в настоящата директива, с което може да се създадат пречки за вътрешния пазар, тя информира Европейския парламент и Съвета за своите основания за това и оповестява публично тези основания.

Когато Комисията е приела препоръка в съответствие с параграф 1, но непоследователното прилагане, създаващо пречки за вътрешния пазар, продължава две години след това, Комисията, при спазване на параграф 3 приема решение чрез актове за изпълнение в съответствие с параграф 4.

Когато Комисията не е приела решение в рамките на още една година от препоръката, приета съгласно втора алинея, тя информира Европейския парламент и Съвета за своите основания за това и оповестява публично тези основания.

Член 39

Стандартизация

1. Комисията съставя и публикува в *Официален вестник на Европейския съюз* списък на незадължителните стандарти или спецификациите, които да служат като основа за насърчаване на хармонизираното предоставяне на електронни съобщителни мрежи, електронни съобщителни услуги и прилежащи съоръжения и услуги. Когато е необходимо, Комисията може, след консултация с Комитета, създаден с Директива (ЕС) 2015/1535, да поиска стандартите да бъдат изготвени от европейските организации по стандартизация (Европейския комитет по стандартизация (CEN), Европейския комитет по стандартизация в електротехниката (Cenelec), Европейския институт за стандарти в далекосъобщенията (ETSI)).

2. Държавите членки насърчават използването на стандартите или спецификациите, посочени в параграф 1, за предоставянето на услуги, технически интерфейси или мрежови функции само доколкото е необходимо за гарантиране на оперативна съвместимост на услугите, свързаност от край до край, улесняване на смяната на доставчиците и преносимост на номера и идентификатори, както и с цел по-голяма свобода на избор за ползвателите.

   В случай, че не са публикувани стандарти или спецификации в съответствие с параграф 1, държавите членки насърчават въвеждането на стандарти или спецификации, приети от европейските организации по стандартизация.

При отсъствието на такива стандарти или спецификации държавите членки насърчават въвеждането на международните стандарти или препоръките, приети от Международния съюз по далекосъобщенията (ITU), Европейската конференция по пощи и далекосъобщения (CEPT), Международната организация по стандартизация (ISO) и Международната електротехническа комисия (IEC).

Доколкото съществуват международни стандарти, държавите членки насърчават европейските организации по стандартизация да ги използват или да използват съответни части от тях като основа за стандартите, които те разработват, с изключение на случаите, когато такива международни стандарти или съответни части от тях биха били неефективни.

Всички стандарти или спецификации, посочени в параграф 1 или в настоящия параграф, не възпрепятстват достъпа, който се изисква съгласно настоящата директива, когато е възможно.

3. Ако стандартите или спецификациите, посочени в параграф 1, не са адекватно въведени, така че не може да бъде осигурена оперативната съвместимост на услугите в една или повече държави членки, въвеждането на такива стандарти или спецификации може да се направи задължително по процедурата, установена в параграф 4, само в степента, в която е необходимо за гарантиране на такава оперативна съвместимост и за подобряване на свободата на избор за ползвателите.

4. Когато Комисията възнамерява да направи въвеждането на някои стандарти или спецификации задължително, тя публикува известие в *Официален вестник на Европейския съюз* и приканва всички заинтересовани страни да представят своите становища. Комисията, чрез актове за изпълнение, определя въвеждането на съответните стандарти за задължително, като ги посочва като задължителни стандарти в списъка със стандарти или спецификации, публикуван в *Официален вестник на Европейския съюз*.

5. Когато Комисията счита, че стандартите или спецификациите, посочени в параграф 1, вече не допринасят за предоставянето на хармонизирани електронни съобщителни услуги, вече не отговарят на потребностите на потребителите, или възпрепятстват технологичното развитие, тя ги изважда от списъка на стандартите или спецификациите, посочен в параграф 1.

6. Когато Комисията счита, че стандартите или спецификациите, посочени в параграф 4, вече не допринасят за предоставянето на хармонизирани електронни съобщителни услуги, вече не отговарят на потребностите на потребителите, или възпрепятстват технологичното развитие, тя чрез актове за изпълнение изважда тези стандарти или спецификации от списъка на стандартите или спецификациите, посочен в параграф 1.

7. Актовете за изпълнение, посочени в параграфи 4 и 6 от настоящия член, се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 118, параграф 4.

8. Настоящият член не се прилага за никое от съществените изисквания, спецификациите на интерфейсите или хармонизираните стандарти, за които се прилага Директива 2014/53/ЕС.

ДЯЛ V
СИГУРНОСТ

Член 40

Сигурност на мрежи и услуги

1. Държавите членки гарантират, че доставчиците на обществени електронни съобщителни мрежи или на обществени електронни съобщителни услуги предприемат подходящи и пропорционални технически и организационни мерки за адекватно управление на рисковете за сигурността на мрежите и услугите. Като се вземат предвид най-модерните постижения, тези мерки осигуряват ниво на сигурност, съответстващо на съществуващия риск. По-специално се предприемат мерки, включително, където е целесъобразно, криптиране, за предотвратяване и свеждане до минимум на въздействието от инциденти, свързани със сигурността, върху ползвателите и върху други мрежи и услуги.

   Агенцията на Европейския съюз за мрежова и информационна сигурност (ENISA) улеснява в съответствие с Регламент (ЕС) № 526/2013 на Европейския парламент и на Съвета[1] координацията между държавите членки с цел да се избегне наличието на разнопосочни национални изисквания, които могат да породят рискове за сигурността и пречки за вътрешния пазар.

[1] Регламент (ЕС) № 526/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. относно Агенцията на Европейския съюз за мрежова и информационна сигурност (ENISA) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 460/2004 (ОВ L 165, 18.6.2013г., стр. 41).

2. Държавите членки гарантират, че доставчиците на обществени електронни съобщителни мрежи или на обществени електронни съобщителни услуги уведомяват незабавно компетентния орган за всеки инцидент, свързан със сигурността, който е оказал значително въздействие върху функционирането на мрежите или услугите.

За да се определи значимостта на въздействието от инцидент, свързан със сигурността, се вземат предвид по-специално следните параметри, когато са налични:

а) броят на ползвателите, засегнати от инцидента, свързан със сигурността;

б) продължителността на инцидента, свързан със сигурността;

в) географският обсег на района, засегнат от инцидента, свързан със сигурността;

г) степента, в която е засегнато функционирането на мрежата или услугата;

д) степента на въздействие върху икономическите и обществените дейности.

Когато е целесъобразно, съответният компетентен орган информира компетентните органи в други държави членки и ENISA. Съответният компетентен орган може да информира обществеността или да изиска от доставчиците да го направят, ако прецени, че е от обществен интерес инцидентът, свързан със сигурността да се оповести.

Веднъж годишно съответният компетентен орган представя на Комисията и на ENISA обобщен доклад относно получените уведомления и предприетите действия в съответствие с настоящия параграф.

3. Държавите членки гарантират, че в случай на конкретна и значителна заплаха от инцидент, свързан със сигурността, в обществените електронни съобщителни мрежи или обществените електронни съобщителни услуги, доставчиците на такива мрежи или услуги информират ползвателите, които потенциално са засегнати от тази заплаха, за всички възможни защитни или корективни мерки, които ползвателите могат да предприемат. Когато е целесъобразно, доставчиците следва да информират ползвателите и за самата заплаха.

4. Настоящият член не засяга Регламент (ЕС) 2016/679 и Директива 2002/58/ЕО.

5. Като отчита в максимална степен становището на ENISA, Комисията може да приеме актове за изпълнение, в които се разглеждат подробно техническите и организационните мерки, посочени в параграф 1, както и обстоятелствата, формàтът и процедурите, приложими към изискванията за уведомяване съгласно параграф 2. Те се основават във възможно най-голяма степен на европейските и международните стандарти и не възпрепятстват държавите членки да приемат допълнителни изисквания, за да се изпълнят целите по параграф 1.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 118, параграф 4.

Член 41

Прилагане и изпълнение

1. Държавите членки гарантират, че с цел прилагане на член 40 компетентните органи имат правомощия да издават задължителни указания, включително за мерките, изисквани за преодоляване на последствията от инцидент, свързан със сигурността или за предотвратяване на такъв при наличието на значителна заплаха, и сроковете за изпълнение, за доставчиците на обществени електронни съобщителни мрежи или обществени електронни съобщителни услуги.

2. Държавите членки гарантират, че компетентните органи имат правомощия да изискват от доставчиците на обществени електронни съобщителни мрежи или обществени електронни съобщителни услуги:

   а) да предоставят информация, необходима за оценяване на сигурността на техните мрежи и услуги, включително документирани политики по сигурността; и

   б) да се подложат на одит на сигурността, извършван от квалифициран независим орган или от компетентен орган, и да предоставят резултатите от одита на компетентния орган; разходите за одита се заплащат от доставчика.

3. Държавите членки гарантират, че компетентните органи разполагат с всички правомощия, необходими за разследване на случаи на неспазване, както и на въздействието им върху сигурността на мрежите и услугите.

4. С оглед на изпълнението на член 40 държавите членки предприемат необходимото, за да могат компетентните органи да получават помощ от екип за реагиране при инциденти с компютърната сигурност („ЕРИКС“), определен съгласно член 9 от Директива (ЕС) 2016/1148 по въпроси, попадащи в обхвата на задачите на ЕРИКС в съответствие с приложение I, точка 2 от посочената директива.

5. Когато е целесъобразно и съгласно националното право, компетентните органи се консултират и сътрудничат със съответните национални правоприлагащи органи, компетентните органи, по смисъла на член 8, параграф 1 от Директива (ЕС) 2016/1148, и националните органи за защита на данните.

ЧАСТ II

МРЕЖИ

ДЯЛ I

НАВЛИЗАНЕ НА ПАЗАРА И РАЗГРЪЩАНЕ

ГЛАВА I

ТАКСИ

Член 42

Такси за права за ползване на радиочестотен спектър
и права за изграждане на съоръжения

1. Държавите членки могат да разрешат на компетентните органи да налагат такси за правата за ползване на радиочестотен спектър или правата за изграждане на съоръжения върху, над или под публична или частна собственост, използвани за предоставяне на електронни съобщителни мрежи или услуги и прилежащи съоръжения, които гарантират оптималното използване на тези ресурси. Държавите членки гарантират, че такива такси са обективно обосновани, прозрачни, недискриминационни и пропорционални на предназначената им цел, като вземат предвид общите цели на настоящата директива.

2. По отношение на правата за ползване на радиочестотен спектър, държавите членки се стремят да гарантират, че приложимите такси са определени на ниво, което осигурява ефикасно предоставяне и използване на радиочестотния спектър, включително чрез:

а) определяне на първоначални цени като минимални такси за правата за ползване на радиочестотен спектър, като се отчита стойността на тези права при тяхното евентуално алтернативно ползване;

б) отчитане на разходите, породени от условията, с които са обвързани тези права; и

в) прилагане, във възможно най-голяма степен, на условията за плащане, свързани с действителната разполагаемост за ползване на радиочестотния спектър.

ГЛАВА II
ДОСТЪП ДО ЗЕМЯ

Член 43

Право на преминаване

1. Държавите членки гарантират, че когато компетентен орган разглежда заявление за предоставяне на права:

– за изграждане на съоръжения върху, над или под публична или частна собственост от страна на предприятие, което има разрешение да предоставя обществени електронни съобщителни мрежи, или

– за изграждане на съоръжения върху, над или под публична собственост от страна на предприятие, което има разрешение да предоставя електронни съобщителни мрежи, различни от обществените,

този компетентен орган:

а) действа въз основа на прости, ефикасни, прозрачни и обществено достъпни процедури, прилагани без дискриминация и забавяне, и при всички случаи взема решение в рамките на шест месеца от подаване на заявлението освен в случай на отчуждаване, и

б) следва принципите на прозрачност и недопускане на дискриминация при определянето на условия към такива права.

Посочените в букви а) и б) процедури могат да се различават в зависимост от това дали заявителят предоставя обществени електронни съобщителни мрежи или не.

2. Държавите членки гарантират, че когато държавните или местните органи запазват собственост или контрол върху предприятия, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи или обществени електронни съобщителни услуги, е налице ефективно структурно разделение между звеното, отговорно за предоставяне на правата, посочени в параграф 1, и дейностите, свързани със собствеността или контрола.

Член 44

Съвместно разполагане и съвместно ползване на мрежови елементи и прилежащи съоръжения за доставчиците на електронни съобщителни мрежи

1. Когато оператор е упражнил правото си съгласно националното право да изгражда съоръжения върху, над или под публична или частна собственост или се е възползвал от процедура по отчуждаване или ползване на собственост, компетентните органи могат да наложат съвместно разполагане и съвместно ползване на изградените въз основа на това мрежови елементи и прилежащи съоръжения с оглед опазване на околната среда, общественото здраве и обществената сигурност или за да се изпълнят целите по отношение на териториалното и селищното устройство.

   Съвместното разполагане или съвместното ползване на изградените мрежови елементи и съоръжения и съвместното ползване на собственост може да бъдат наложени само след подходящ период на обществена консултация, при който всички заинтересовани страни имат възможност да изразят мнението си и единствено в конкретните сфери, в които това съвместно ползване се счита за необходимо с оглед на изпълнение на целите, предвидени в първа алинея. Компетентните органи може да наложат съвместно ползване на такива съоръжения или собственост, включително земя, сгради или подстъпи към сгради, окабеляване на сгради, мачти, антени, кули и други поддържащи конструкции, канали, кабелопроводи, шахти, кутии или мерки, които улесняват координацията на благоустройствените дейности. Ако е необходимо, държавата членка може да определи национален регулаторен или друг компетентен орган, за една или повече от следните задачи:

   а) да координира процеса, предвиден в настоящия член;

б) да действа като единна информационна точка;

в) да установява правила за пропорционално разпределяне на разходите по съвместното ползване на съоръжението или собствеността и за координация на строителните дейности.

2. Мерките, предприети от компетентен орган в съответствие с настоящия член, са обективни, прозрачни, недискриминационни и пропорционални. Когато е подходящо, тези мерки се прилагат в координация с националните регулаторни органи.

ГЛАВА III
ДОСТЪП ДО РАДИОЧЕСТОТНИЯ СПЕКТЪР

РАЗДЕЛ 1
РАЗРЕШЕНИЯ

Член 45

Управление на радиочестотния спектър

1. Като отдават необходимото внимание на факта, че радиочестотният спектър е обществено благо, което има важна социална, културна и икономическа стойност, държавите членки гарантират ефективното управление на радиочестотния спектър за електронни съобщителни мрежи и услуги на своята територия в съответствие с членове 3 и 4. Те гарантират, че разпределението на, издаването на общи разрешения и предоставянето на индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър за електронни съобщителни мрежи и услуги от компетентните органи се основават на обективни, прозрачни, насърчаващи конкуренцията, недискриминационни и пропорционални критерии.

   При прилагането на настоящия член държавите членки спазват съответните международни споразумения, включително Правилника за радиосъобщенията на ITU и други споразумения, приети в рамките на тази организация, които са приложими за радиочестотния спектър, като споразумението, постигнато на Регионалната конференция по радиокомуникации от 2006 г., и могат да вземат предвид съображения, свързани с обществената политика.

2. Държавите членки насърчават хармонизирането на използването на радиочестотния спектър от електронни съобщителни мрежи и услуги навсякъде в Съюза в съответствие с необходимостта за гарантиране на ефективното и ефикасното му използване и като се стремят да създадат ползи за потребителите, като конкуренция, икономии от мащаба и оперативна съвместимост на мрежите и услугите. За тази цел те действат в съответствие с член 4 от настоящата директива и с Решение № 676/2002/ЕО, като наред с другото:

а) се стремят да осигурят безжично широколентово покритие на своята национална територия и население с връзка с високо качество и скорост, както и покритие на основните транспортни трасета на национално и на европейско равнище, включително трансевропейската транспортна мрежа, както е посочена в Регламент (ЕС) № 1315/2013 на Европейския парламент и на Съвета[1];

б) улесняват бързото развитие в Съюза на нови безжични съобщителни технологии и приложения, включително, ако е необходимо, чрез междусекторен подход;

в) гарантират предвидимост и последователност при предоставянето, удължаването на срока, изменението, ограничаването и отнемането на права за ползване на радиочестотен спектър, за да се насърчават дългосрочните инвестиции;

[1] Регламент (ЕС) № 1315/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно насоките на Съюза за развитието на трансевропейската транспортна мрежа и за отмяна на Решение № 661/2010/ЕС (ОВ L 348, 20.12.2013г., стр. 1).

г) осигуряват предотвратяване на трансграничните или националните вредни смущения съгласно членове 28 и 46 съответно, и вземат целесъобразните превантивни и корективни мерки;

д) насърчават споделеното ползване на радиочестотен спектър между сходни или различни употреби на радиочестотния спектър в съответствие с правото в областта на конкуренцията;

е) прилагат възможно най-целесъобразната и най-облекчената система за разрешаване съгласно член 46 по такъв начин, че да се увеличат максимално гъвкавостта, споделянето и ефикасността при използването на радиочестотния спектър;

ж) прилагат правила за предоставяне, прехвърляне, удължаване на срока, изменение и отнемане на права за ползване на радиочестотен спектър, които са ясно и прозрачно установени, за да се осигури регулаторна сигурност, последователност и предвидимост;

з) се стремят към последователност и предвидимост в рамките на Съюза по отношение на начина на разрешаване на използването на радиочестотния спектър, като се опазва общественото здраве, предвид Препоръка 1999/519/ЕО.

За целите на първа алинея и в контекста на разработването на технически мерки за изпълнение за дадена радиочестотна лента съгласно Решение № 676/2002/ЕО, Комисията може да поиска от RSPG да приеме становище, в което да препоръча най-подходящите разрешителни режими за използване на радиочестотния спектър в рамките на тази лента или части от нея. Когато е целесъобразно и като отчита в пълна степен това становище, Комисията може да приеме препоръка с оглед насърчаване на последователен подход в Съюза спрямо разрешителните режими за използването на тази лента.

Когато Комисията смята да приеме мерки съгласно член 39, параграфи 1, 4, 5 и 6, тя може да поиска от RSPG да даде становище относно последствията от такъв стандарт или такава спецификация за координацията, хармонизацията и наличността на радиочестотния спектър. Комисията взема предвид във възможно най-голяма степен становището на RSPG при предприемането на последващи действия.

3. В случай, че липсва на национално или регионално ниво пазарно търсене за използването на радиочестотна лента в хармонизирания радиочестотен спектър, държавите членки могат да разрешат алтернативно използване на цялата радиочестотна лента или част от нея, включително съществуващо използване, съгласно параграфи 4 и 5 от настоящия член, при условие че:

   а) заключението за липса на пазарно търсене за използването на такава лента е основано на обществена консултация съгласно член 23, включително на перспективна оценка на пазарното търсене;

   б) такова алтернативно използване не възпрепятства, нито затруднява наличността или използването на такава лента в други държави членки; и

   в) съответната държава членка взема предвид дългосрочната наличност или използване на такава лента в Съюза и икономиите от мащаба за оборудването в резултат на използването на хармонизирания радиочестотен спектър в Съюза.

Всяко решение да се разреши алтернативно използване по изключение подлежи на редовно преразглеждане и при всички случаи се преразглежда незабавно при обосновано искане на предполагаем ползвател до компетентния орган за използване на лентата в съответствие с техническите мерки за изпълнение. Държавата членка информира Комисията и другите държави членки за взетото решение, както и за неговата обосновка, и за резултата от прегледа.

4. Без да се засяга втората алинея, държавите членки гарантират, че всички видове технологии, използвани за предоставяне на електронни съобщителни мрежи или услуги, могат да се използват в радиочестотния спектър, обявен за наличен за електронни съобщителни услуги в техния национален план за разпределение на честотите в съответствие с правото на Съюза.

Въпреки това държавите членки могат да предвидят пропорционални и недискриминационни ограничения за видовете технологии за радиомрежи или безжичен достъп, използвани за електронни съобщителни услуги, когато това е необходимо за:

а) избягване на вредни смущения;

б) защита на общественото здраве от въздействието на електромагнитните полета, като се отчита във възможно най-голяма степен Препоръка 1999/519/ЕО;

в) гарантиране на техническото качество на услугата;

г) гарантиране на максимално споделено ползване на радиочестотен спектър;

д) защита на ефикасното използване на радиочестотния спектър; или

е) гарантиране на изпълнението на цел от общ интерес в съответствие с параграф 5.

5. Без да се засяга втора алинея, държавите членки гарантират, че всички видове електронни съобщителни услуги могат да се предоставят в радиочестотния спектър, обявен за наличен за електронни съобщителни услуги в техния национален план за разпределение на честотите в съответствие с правото на Съюза. Въпреки това държавите членки могат да предвидят пропорционални и недискриминационни ограничения за видовете електронни съобщителни услуги, които да се предоставят, включително, когато това е необходимо, за да бъде изпълнено изискване по Правилника за радиосъобщенията на ITU.

Мерки, които изискват една електронна съобщителна услуга да бъде предоставяна в специфична радиочестотна лента, налична за електронни съобщителни услуги, са обосновани с оглед постигането на цели от общ интерес, които са установени от държавите членки в съответствие с правото на Съюза, включително посочените по-долу, без да се ограничават до тях:

а) безопасността на човешкия живот;

б) насърчаване на социалното, регионалното или териториалното сближаване;

в) избягване на неефикасното използване на радиочестотния спектър; или

г) насърчаване на културното и езиковото многообразие и медийния плурализъм, например предоставяне на радио- и телевизионни разпръсквателни услуги.

Мярка, която забранява предоставянето на други електронни съобщителни услуги в специфична радиочестотна лента, може да се предвиди само ако е обоснована от необходимостта да се защитят услугите, свързани с безопасността на човешкия живот. Държавите членки могат също така по изключение да разширят обхвата на такава мярка, за да изпълнят други цели от общ интерес, както са установени от държавите членки в съответствие с правото на Съюза.

6. Държавите членки редовно преразглеждат необходимостта от ограниченията, посочени в параграфи 4 и 5, и оповестяват резултатите от това преразглеждане.

7. Ограниченията, установени преди 25 май 2011 г., отговарят на параграфи 4 и 5 до … [датата на влизане в сила на настоящата директива].

Член 46

Разрешение за ползване на радиочестотен спектър

1. Държавите членки улесняват използването на радиочестотния спектър, включително споделеното ползване, по общи разрешения и ограничават предоставянето на индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър до ситуации, когато тези права са необходими за максимално ефикасно използване с оглед на търсенето и като се отчитат критериите по втора алинея. Във всички други случаи те определят условията за ползване на радиочестотен спектър в рамките на общо разрешение.

   За тази цел държавите членки вземат решение за най-удачния режим за разрешаване на използването на радиочестотния спектър, като вземат предвид:

   а) конкретните характеристики на съответния радиочестотен спектър;

   б) необходимостта от защита срещу вредни смущения;

   в) установяването на надеждни условия за споделено ползване на радиочестотния спектър, ако това е целесъобразно;

   г) необходимостта да се гарантира техническото качество на връзката или услугата;

д) цели от общ интерес, установени от държавите членки в съответствие с правото на Съюза;

е) необходимостта да се защити ефикасното използване на радиочестотния спектър.

Когато обмислят дали да се издаде общо разрешение или да се предоставят индивидуални права за ползване на хармонизирания радиочестотен спектър, като се отчитат техническите мерки за изпълнение, приети в съответствие с член 4 от Решение № 676/2002/ЕО, държавите членки се стремят да намалят максимално проблемите, свързани с вредните смущения, включително в случаи на споделено ползване на радиочестотен спектър въз основа на съчетание от общо разрешение и индивидуални права за ползване.

По целесъобразност държавите членки разглеждат възможността да разрешат използването на радиочестотния спектър въз основа на съчетание от общо разрешение и индивидуални права на ползване, като отчитат вероятното въздействие върху конкуренцията, иновациите и навлизането на пазара на различните комбинации от общи разрешения и индивидуални права за ползване и на постепенното прехвърляне от едната категория в другата.

Държавите членки се стремят да сведат до минимум ограниченията върху използването на радиочестотния спектър, като вземат надлежно предвид технологичните решения за справяне с вредните смущения, за да наложат възможно най-облекчения разрешителен режим.

2. Когато се взема решение съгласно параграф 1 с оглед на улесняване на споделеното ползване на радиочестотен спектър, компетентните органи гарантират, че условията за споделено ползване на радиочестотен спектър са ясно определени. Тези условия улесняват ефикасното използване на радиочестотния спектър, конкуренцията и иновациите.

Член 47

Условия, свързани с индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър

1. Компетентните органи обвързват с определени условия индивидуалните права за ползване на радиочестотен спектър в съответствие с член 13, параграф 1 така, че да се гарантира оптималното и най-ефективното и ефикасно използване на радиочестотния спектър. Те ясно определят тези условия преди предоставянето или удължаването на срока на тези права, включително нивото на необходимото ползване и възможността да се изпълни това изискване чрез търгуване или отдаване под наем, за да се гарантира прилагането на тези условия в съответствие с член 30. Условията за продължаване на срока на правата за ползване на радиочестотен спектър не могат да предоставят неправомерни предимства на съществуващите притежатели на тези права.

   Тези условия посочват приложимите параметри, включително крайния срок за упражняване на правата за ползване, чието неспазване би дало право на компетентния орган да отнеме правото за ползване или да наложи други мерки.

   Компетентните органи своевременно и по прозрачен начин провеждат консултации със заинтересованите страни и ги информират за условията, свързани с индивидуалните права за ползване преди тяхното налагане. Те определят предварително и информират заинтересованите страни по прозрачен начин относно критериите за оценка на изпълнението на тези условия.

2. При определяне на условията за индивидуалните права за ползване на радиочестотен спектър компетентните органи, по-специално по отношение на осигуряването на ефективно и ефикасно използване на радиочестотния спектър или насърчаване на увеличаването на покритието, могат да предвидят следните възможности:

а) съвместно ползване на пасивна или активна инфраструктура, която се основава на радиочестотния спектър, или споделено ползване на радиочестотен спектър,

б) търговски споразумения за достъп чрез роуминг,

в) съвместно разгръщане на инфраструктури за предоставяне на мрежи или услуги, които се основават на използването на радиочестотния спектър.

Компетентните органи не възпрепятстват споделеното ползване на радиочестотен спектър в условията, свързани с правата на ползване на радиочестотен спектър. Относно прилагането от страна на предприятията на условията съгласно настоящия параграф се прилагат разпоредбите на правото в областта на конкуренцията.

РАЗДЕЛ 2
ПРАВА ЗА ПОЛЗВАНЕ

Член 48

Предоставяне на индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър

1. Когато е необходимо предоставяне на индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър, държавите членки предоставят такива права, при поискване, на всяко предприятие за предоставянето на електронни съобщителни мрежи или услуги съгласно общото разрешение, посочено в член 12, при спазване на член 13, член 21, параграф 1, буква в), член 55 и всички други правила, които гарантират ефикасното използване на тези ресурси в съответствие с настоящата директива.

2. Без да засягат специфичните критерии и процедури, приети от държавите членки за предоставяне на доставчиците на услуги, свързани с радио- и телевизионно съдържание, на индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър с оглед постигане на цели от общ интерес в съответствие с правото на Съюза, индивидуалните права за ползване на радиочестотен спектър се предоставят чрез открити, обективни, прозрачни, недискриминационни и пропорционални процедури, и в съответствие с член 45.

3. Изключение от изискването за открити процедури би могло да се приложи, когато предоставянето на индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър на доставчици на услуги, свързани с радио- и телевизионно съдържание, е необходимо за постигане на цел от общ интерес, определена от държавите членки в съответствие с правото на Съюза.

4. Компетентните органи разглеждат заявления за индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър в рамките на процедурите за подбор съгласно обективни, прозрачни, пропорционални и недискриминационни критерии за допустимост, установени предварително и отразяващи условията, които трябва да се определят за тези права. Компетентните органи могат да поискат цялата необходима информация от заявителите, за да оценят, въз основа на тези критерии, техния капацитет да изпълнят условията. Ако компетентният орган заключи, че заявителят не притежава необходимия капацитет, той представя надлежно обосновано решение за целта.

5. Когато предоставят индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър, държавите членки уточняват дали тези права могат да се прехвърлят или отдават под наем от притежателя на правата и при какви условия. Прилагат се членове 45 и 51.

6. Компетентният орган взема, съобщава и оповестява публично решенията относно предоставянето на индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър във възможно най-кратки срокове след получаването на пълното заявление и в шестседмичен срок за радиочестотния спектър, обявен за наличен за електронни съобщителни услуги в националния им план за разпределение на честотите. Този срок не засяга член 55, параграф 7 и приложимите разпоредби на международните споразумения, свързани с използването на радиочестотния спектър или орбиталните позиции.

Член 49

Срок на правата

1. Когато държавите членки разрешават използването на радиочестотния спектър чрез индивидуални права за ползване за ограничен период, те гарантират, че правото за ползване се предоставя за период, който е подходящ с оглед на преследваните цели в съответствие с член 55, параграф 2, като се отчита надлежно необходимостта да се гарантира конкуренцията, както и по-специално да се осигури ефективното и ефикасно използване на радиочестотния спектър и да се стимулират иновациите и ефикасните инвестиции, включително като се предвиди съответен период за амортизация на инвестицията.

2. Когато държавите членки предоставят за ограничен период от време индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър, за който са установени хармонизирани условия чрез технически мерки за изпълнение в съответствие с Решение № 676/2002/ЕО, за да се даде възможност за използването му за безжични широколентови електронни съобщителни услуги („безжични широколентови услуги“), те гарантират на притежателите на права регулаторна предвидимост за период от поне 20 години по отношение на условията за инвестиции в инфраструктура, която се основава на използването на този радиочестотен спектър, като се вземат предвид изискванията, посочени в параграф 1 от настоящия член. Настоящият член подлежи, когато е уместно, на изменение на условията, свързани с тези права за ползване в съответствие с член 18.

   За тази цел държавите членки гарантират, че тези права са валидни за срок от най-малко 15 години, и когато е необходимо, за да се спази първа алинея, включват съответно удължаване на срока, според условията, определени в настоящия параграф.

Държавите членки предоставят общите критерии за удължаване на срока на правата за ползване по прозрачен начин на разположение на всички заинтересовани страни преди да бъдат предоставени правата за ползване, като част от условията, посочени в член 55, параграфи 3 и 6. Тези общи критерии се отнасят до:

а) необходимостта да се гарантира ефективно и ефикасно използване на съответния радиочестотен спектър, постигане на целите по член 45, параграф 2, букви а) и б) или необходимостта да се постигнат целите от общ интерес, свързани с осигуряването на безопасността на човешкия живот, обществения ред, обществената сигурност или отбраната; и

б) необходимостта да се гарантира конкуренция без нарушения.

Най-късно две години преди да изтече първоначалният срок на действие на индивидуално право за ползване, компетентният орган прави обективна и перспективна оценка на общите критерии за удължаване на срока на това право за ползване в светлината на член 45, параграф 2, буква в). Ако компетентният орган не е започнал принудително изпълнение за неспазване на условията за правата за ползване съгласно член 30, той предоставя удължаване на срока на правото за ползване, освен ако не е стигнал до заключението, че това удължаване не би било в съответствие с общите критерии, определени в трета алинея, букви а) или б) от настоящия параграф.

Въз основа на тази оценка компетентният орган уведомява притежателя на правото за това дали следва да бъде предоставено удължаване на срока на правото за ползване.

Ако не трябва да бъде предоставено такова удължаване, компетентният орган прилага член 48 за предоставяне на права за ползване за този конкретен радиочестотен спектър.

Всички мерки по настоящия параграф трябва да бъдат пропорционални, недискриминационни, прозрачни и обосновани.

Чрез дерогация от член 23 заинтересованите страни имат възможност да изразят мнение относно всяка проектомярка по трета и четвърта алинея от настоящия параграф в срок най-малко от 3 месеца.

Настоящият параграф не засяга прилагането на членове 19 и 30.

При определянето на таксите за правата за ползване държавите членки вземат предвид механизма, предвиден по настоящия параграф.

3. Когато това е надлежно обосновано, държавите членки могат да предвидят дерогация от параграф 2 от настоящия член в следните случаи:

а) в ограничени географски райони, където достъпът до високоскоростни мрежи е изключително недостатъчен или липсва, и това е необходимо, за да се гарантира постигането на целите на член 45, параграф 2;

б) за конкретни краткосрочни проекти;

в) за експериментално използване;

г) за използване на радиочестотния спектър, което в съответствие с член 45, параграфи 4 и 5 може да съществува съвместно с безжичните широколентови услуги; или

д) за алтернативно използване на радиочестотния спектър в съответствие с член 45, параграф 3.

4. Държавите членки може да коригират срока на правата за ползване, определен в настоящия член, за да се осигури едновременното изтичане на срока на правата в една или няколко радиочестотни ленти.

Член 50

Удължаване на срока на индивидуални права
за ползване на хармонизиран радиочестотен спектър

1. Националните регулаторни органи или другите компетентни органи вземат решение за удължаване на срока на индивидуалните права за ползване на хармонизиран радиочестотен спектър навреме преди изтичането на срока на тези права, освен в случаите, при които към момента на предоставянето възможността за удължаване на срока е била изрично изключена. За целта тези органи преценяват необходимостта от това удължаване на срока по собствена инициатива или по искане на съответния притежател на правото, като във втория случай това е не по-рано от 5 години преди изтичането на срока на съответните права. Това не засяга клаузите за удължаване на срока, приложими към вече учредени права.

2. При вземане на решение по параграф 1 от настоящия член компетентните органи разглеждат наред с другото:

   а) изпълнението на целите по член 3, член 45, параграф 2, член 48, параграф 2 и целите на обществената политика съгласно правото на Съюза или националното право;

   б) прилагането на техническа мярка за изпълнение, приета в съответствие с член 4 от Решение № 676/2002/ЕО;

   в) прегледа на необходимото изпълнение на условията, свързани със съответното право;

г) необходимостта да се насърчава конкуренцията или да се избягват нарушенията ѝ съгласно член 52;

д) необходимостта от по-ефикасното използване на радиочестотния спектър с оглед на развитието на технологиите или пазара;

е) необходимостта да се избягва сериозно прекъсване на услугите.

3. При разглеждане на евентуално удължаване на срока на индивидуалните права за ползване на хармонизиран радиочестотен спектър, за който броят на правата за ползване е ограничен съгласно параграф 2 от настоящия член, компетентните органи провеждат открита, прозрачна и недискриминационна процедура, като наред с другото:

а) дават на всички заинтересовани страни възможност да изразят мнението си чрез обществена консултация съгласно член 23; и

б) ясно посочват мотивите за такова евентуално удължаване на срока.

Националният регулаторен орган или другият компетентен орган взема предвид всяко доказателство, произтичащо от консултацията по първа алинея от настоящия параграф за пазарно търсене от страна на предприятия, различни от тези, които притежават правата за ползване на радиочестотен спектър в съответната радиочестотна лента, когато взема решение дали да удължи срока на правата за ползване или да организира нова процедура за подбор, за да предостави правата за ползване съгласно член 55.

4. Решението за удължаване на срока на индивидуалните права за ползване на хармонизиран радиочестотен спектър може да бъде придружено от преразглеждане на таксите и на други условия, свързани с тях. Ако е необходимо, националните регулаторни органи или другите компетентни органи могат да коригират таксите за правата за ползване в съответствие с член 42.

Член 51

Прехвърляне или отдаване под наем на индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър

1. Държавите членки гарантират възможност за предприятията за прехвърляне или отдаване под наем на други предприятия на индивидуални права за ползване на радиочестотен спектър.

   Държавите членки могат да предвидят, че настоящият параграф не се прилага, когато първоначално индивидуалното право на предприятието за ползване на радиочестотен спектър е било предоставено безплатно или е било предоставено за разпръскване.

2. Държавите членки гарантират, че намерението на едно предприятие да прехвърли или да даде под наем права за ползване на радиочестотен спектър, както и действителното им прехвърляне, се съобщават в съответствие с националните процедури на компетентния орган и се оповестяват публично. В случая на хармонизиран радиочестотен спектър всяко такова прехвърляне отговаря на това хармонизирано използване.

3. Държавите членки разрешават прехвърлянето или отдаването под наем на права за ползване на радиочестотен спектър, когато се запазват първоначалните условия, свързани с правата за ползване. Без да се засяга необходимостта да се гарантира, че не се нарушава конкуренцията, по-специално съгласно член 52, държавите членки:

   а) прилагат към прехвърлянето и отдаването под наем възможно най-облекчената процедура;

   б) не отказват отдаването под наем на права за ползване на радиочестотен спектър, когато наемодателят поеме задължението да носи отговорността за изпълнението на първоначалните условия, свързани с правата за ползване;

   в) не отказват прехвърлянето на правата за ползване на радиочестотен спектър, освен ако съществува ясен риск новият притежател да не е в състояние да отговори на първоначалните условия за правото за ползване;

Всяка административна такса, наложена на предприятията във връзка с обработването на заявление за прехвърляне или отдаване под наем на права за ползване на радиочестотен спектър, е съобразена с член 16.

Букви а), б) и в) от първа алинея не засягат компетентността на държавите членки да извършват контрол на изпълнението на условията, свързани с правата за ползване, във всеки един момент по отношение както на наемодателя, така и на наемателя в съответствие с националното си законодателство.

Компетентните органи улесняват прехвърлянето или отдаването под наем на правата за ползване на радиочестотен спектър, като своевременно разглеждат всяко искане за адаптиране на условията, свързани с правата и като гарантират, че тези права или съответният радиочестотен спектър могат да се разделят възможно най-добре.

При прехвърляне или отдаване под наем на права за ползване на радиочестотен спектър компетентните органи оповестяват публично съответните подробности във връзка с търгуваните индивидуални права в стандартизиран електронен формат, когато правата са учредени, и съхраняват тези подробности през цялото съществуване на правата.

Комисията може да приеме актове за изпълнение, за да определи тези съответни подробности.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 118, параграф 4.

Член 52

Конкуренция

1. Националните регулаторни и други компетентни органи насърчават действителната конкуренция и избягват нарушенията на конкуренцията във вътрешния пазар, когато вземат решения за предоставянето, изменението или удължаването на срока на правата за ползване на радиочестотен спектър за електронните съобщителни мрежи и услуги в съответствие с настоящата директива.

2. Когато държавите членки предоставят, изменят или удължават срока на права за ползване на радиочестотен спектър, техните национални регулаторни или други компетентни органи — след проведена консултация с национален регулаторен орган, могат да предприемат целесъобразни мерки, например:

   а) ограничаване на количеството радиочестотни ленти, за които на предприятията се предоставят права за ползване или, в обосновани случаи, определяне на условия към правата за ползване, например предоставяне на достъп за търговия на едро, национален или регионален роуминг, в някои радиочестотни ленти или определени групи радиочестотни ленти със сходни характеристики;

   б) запазване, ако е целесъобразно и обосновано по отношение на конкретна ситуация на националния пазар, на определена част от радиочестотна лента или група радиочестотни ленти за предоставяне на нови стопански субекти;

   в) отказ от предоставяне на нови права за ползване на радиочестотен спектър или разрешаване на ново използване на радиочестотния спектър в определени радиочестотни ленти, или определяне на условия към предоставянето на нови права за ползване на радиочестотен спектър или към разрешаването на ново използване на радиочестотния спектър, за да се избягва нарушаването на конкуренцията поради предоставяне, прехвърляне или натрупване на права за ползване;

г) включване на условия за забрана или налагане на условия към прехвърлянето на права за ползване на радиочестотен спектър, които не подлежат на контрол от страна на Съюза или държавата членка по отношение на сливанията, когато е вероятно тези прехвърляния да доведат до значителна вреда за конкуренцията;

д) изменение на съществуващите права в съответствие с настоящата директива, когато това е необходимо за последващо отстраняване на нарушаването на конкуренцията поради прехвърляне или натрупване на права за ползване на радиочестотен спектър.

Като отчитат пазарните условия и наличните референтни нива, националните регулаторни и другите компетентни органи основават решенията си на обективна и перспективна оценка на пазарните условия на конкуренция, на необходимостта от такива мерки за запазване или осигуряване на действителна конкуренция и на вероятните последици от тези мерки за съществуващите и бъдещите инвестиции от участниците на пазара, по специално по отношение на разгръщането на мрежите. При това те вземат предвид подхода за пазарен анализ, посочен в член 67, параграф 2.

3. При прилагане на параграф 2 от настоящия член националните регулаторни органи и другите компетентни органи действат съгласно процедурите по членове 18, 19, 23 и 35.

РАЗДЕЛ 3
ПРОЦЕДУРИ

Член 53

Съгласуване на предоставянето във времето

1. Държавите членки си сътрудничат с цел координиране на използването на хармонизиран радиочестотен спектър за електронни съобщителни мрежи и услуги в Съюза, като вземат предвид различните обстоятелства на националните пазари. Това може да включва определянето на една или, ако е целесъобразно, няколко общи дати, до които трябва да се разреши използването на конкретен хармонизиран радиочестотен спектър.

2. Когато са установени хармонизирани условия чрез технически мерки за изпълнение в съответствие с Решение № 676/2002/ЕО, за да се даде възможност за използването на радиочестотния спектър за безжични широколентови мрежи и услуги, държавите членки разрешават използването на този радиочестотен спектър възможно най-бързо и най-късно в срок от 30 месеца след приемането на тази мярка или във възможно най-кратък срок след отмяната на евентуално решение за разрешаване на алтернативно използване по изключение съгласно член 45, параграф 3 от настоящата директива. Тази мярка се прилага, без да се засягат Решение (ЕС) 2017/899 и правото на инициатива на Комисията да предлага законодателни актове.

3. Всяка държава членка може да отложи крайния срок, предвиден в параграф 2 от настоящия член, за конкретна радиочестотна лента при следните обстоятелства:

а) доколкото това е обосновано от ограничение на използването на тази радиочестотна лента въз основа на цел от общ интерес съгласно член 45, параграф 5, букви а) или г);

б) в случай на нерешени проблеми с трансграничната координация, водещи до вредни смущения с трети държави, при условие че засегнатата държава членка е поискала помощ от Съюза, когато е уместно, съгласно член 28, параграф 5;

в) защитни мерки за националната сигурност и отбрана; или

г) непреодолима сила.

Съответната държава членка преразглежда това отлагане най-малко веднъж на всеки две години.

4. Всяка държава членка може да отложи крайния срок, предвиден в параграф 2, за конкретна радиочестотна лента, доколкото това е необходимо и за срок от най-много 30 месеца, в случай на:

а) нерешени проблеми, свързани с трансграничната координация и водещи до вредни смущения между държавите членки, при условие че засегнатата държава членка предприеме своевременно всички необходими мерки съгласно член 28, параграфи 3 и 4;

б) необходимост да се осигури, както и сложност на осигуряването на техническата миграция на съществуващите ползватели на тази радиочестотна лента.

5. В случай на закъснение съгласно параграф 3 или 4 съответната държава членка своевременно уведомява за това другите държави членки и Комисията, като излага съответните мотиви.

Член 54

Съгласуване на предоставянето във времето на определени 5G радиочестотни ленти

1. В срок до 31 декември 2020 г. за наземните системи, позволяващи предоставяне на безжични широколентови услуги, държавите членки, когато е необходимо за улесняване на разгръщането на 5G, вземат всички подходящи мерки за:

   а) реорганизиране и осигуряване на възможност за използването на достатъчно големи блокове от радиочестотната лента 3.4—3.8 GHz;

   б) осигуряване на възможност за използване на поне 1 GHz от радиочестотната лента 24.25—27.5 GHz, при условие че има ясни доказателства за пазарно търсене и за липсата на значителни ограничения за миграция на съществуващите ползватели или за освобождаване на радиочестотна лента.

2. Държавите членки обаче могат да удължат крайния срок, предвиден в параграф 1 от настоящия член, когато това е обосновано, в съответствие с член 45, параграф 3 или член 53, параграфи 2, 3 или 4.

3. Мерките, предприети в съответствие с параграф 1 от настоящия член, са в съответствие с хармонизираните условия, определени от технически мерки за изпълнение, приети в съответствие с член 4 от Решение № 676/2002/ЕО.

Член 55

Процедура за ограничаване на броя на предоставяните права за ползване на радиочестотен спектър

1. Без да се засяга член 53, когато дадена държава членка заключава, че право за ползване на радиочестотен спектър не може да се изисква общо разрешение и разглежда дали да ограничи броя на правата за ползване на радиочестотен спектър, наред с другото тя:

   а) ясно посочва причините за ограничаване на правата за ползване, по-специално като отдава необходимото значение на потребността от максимална полза за ползвателите и улесняване на развитието на конкуренцията, и преразглежда ограничението по целесъобразност на редовни интервали или при основателно искане на засегнатите предприятия;

   б) дава възможност на всички заинтересовани страни, включително ползвателите и потребителите, да изразят своите становища по евентуални ограничения чрез обществена консултация в съответствие с разпоредбите на член 23.

2. Когато държава членка заключи, че броят на правата за ползване трябва да се ограничи, тя ясно установява и обосновава целите, преследвани с посочената в настоящия член процедура за конкурентен или сравнителен подбор, и ако е възможно ги определя количествено, като отделя необходимото внимание на нуждата да изпълни националните цели и тези във връзка с вътрешния пазар. Целите, които държавата членка може да определи с оглед на конкретна процедура за подбор, в допълнение към насърчаване на конкуренцията, се ограничават до една или няколко от следните:

   а) по-голямо покритие;

б) гарантиране на необходимото качество на услугата;

в) насърчаване на ефикасното използване на радиочестотния спектър, включително като се отчитат условията, свързани с правата за ползване и равнището на таксите;

г) насърчаване на иновациите и развитие на бизнеса.

Националният регулаторен или друг компетентен орган ясно определя и обосновава избора на процедура за подбор, включително предварителните фази за достъп до процедурата за подбор. Той също така ясно посочва резултата от всяка свързана оценка на ситуацията от гледна точка на конкурентоспособността и техническото и икономическото положение на пазара и представя основанията за евентуално използване и избора на мерките по член 35.

3. Държавите членки публикуват всички решения за избраната процедура за подбор и свързаните с нея правила, като ясно посочват причините за това. Държавите членки публикуват и условията, които са определени за правата за ползване.

4. След като определи процедурата за подбор, държавата членка отправя покана за представяне на заявления за предоставяне на права за ползване;

5. Когато стигне до заключение, че може да се предоставят допълнителни права за ползване на радиочестотен спектър или съчетание от общо разрешение и индивидуални права за ползване, съответната държава членка публикува заключението и започва процедурата за предоставяне на тези права.

6. Когато се налага ограничаване на предоставянето на правата за ползване на радиочестотен спектър, държавите членки предоставят тези права на основата на критерии за избор и процедура за подбор, които са обективни, прозрачни, недискриминационни и пропорционални. Тези критерии за избор отдават необходимото значение на постигането на целите и изискванията по членове 3, 4, 28 и 45.

7. Когато трябва да се използват конкурентни или сравнителни процедури за подбор, държавите членки могат да удължат максималния шестседмичен срок, посочен в член 48, параграф 6, колкото е необходимо, за да гарантират, че тези процедури са справедливи, разумни, открити и прозрачни за всички заинтересовани страни, но с не повече от осем месеца, като се спазват всички срокове, установени съгласно член 53.

   Посочените срокове не засягат приложимите разпоредби на международните споразумения, свързани с използването на радиочестотния спектър и спътниковата координация.

8. Настоящият член не засяга прехвърлянето на права за ползване на радиочестотен спектър в съответствие с член 51.

ГЛАВА IV
РАЗГРЪЩАНЕ И ПОЛЗВАНЕ НА ОБОРУДВАНЕТО ЗА БЕЗЖИЧНИ МРЕЖИ

Член 56

Достъп до локални радиомрежи

1. Компетентните органи разрешават предоставянето на достъп до обществена електронна съобщителна мрежа чрез RLAN и използването на хармонизирания радиочестотен спектър за тази цел, предмет единствено на приложимите условия на общото разрешение, свързани с за използването на радиочестотния спектър, посочени в член 46, параграф 1.

   Когато това предоставяне не е част от икономическа дейност или е допълнително към икономическа дейност или обществена услуга, която не е зависима от преноса на сигнали по тези мрежи, предприятията, обществените органи или крайните ползватели, които предоставят такъв достъп, не подлежат на разпоредбите за общото разрешение за предоставяне на електронни съобщителни мрежи или услуги съгласно член 12, на задълженията относно правата на крайните ползватели съгласно част III, дял II, нито на задълженията за взаимно свързване на мрежите си съгласно член 61, параграф 1.

2. Прилага се член 12 от Директива 2000/31/ЕО.

3. Компетентните органи не възпрепятстват доставчиците на обществени електронни съобщителни мрежи или обществени електронни съобщителни услуги да предоставят на обществото достъп до мрежите си чрез RLAN, които могат да са разположени в помещения на крайния ползвател, при условие че се спазват приложимите условия на общото разрешение и има предварително информирано съгласие от страна на крайния ползвател.

4. В съответствие с член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2015/2120 компетентните органи гарантират, че доставчиците на обществени електронни съобщителни мрежи или обществени електронни съобщителни услуги не ограничават или не възпрепятстват едностранно крайните ползватели:

   а) да имат достъп до RLAN по свой избор, осигурявани от трети страни; или

   б) да разрешават реципрочен или по-общ достъп до мрежи на такива доставчици от страна на други крайни ползватели чрез RLAN, включително въз основа на инициативи на трети страни, които обединяват и правят обществено достъпни RLAN на различни крайни ползватели.

5. Компетентните органи не ограничават, нито възпрепятстват крайните ползватели да разрешават реципрочно или по друг начин достъп до своите RLAN от други крайни ползватели, включително въз основа на инициативи на трети страни, които обединяват и правят обществено достъпни RLAN на различни крайни ползватели.

6. Компетентните органи не ограничават неоснователно предоставянето на обществото на достъп до RLAN:

а) от организации от обществения сектор или в обществени пространства в близост до помещенията, заемани от тези организации от обществения сектор, когато предоставянето на достъпа се явява допълнение към обществените услуги, предоставяни в тези помещения;

б) по инициативи на неправителствени организации или организации от обществения сектор за агрегиране и реципрочна или по-обща достъпност на RLAN на различни крайни ползватели, включително, ако е приложимо, RLAN, до които обществеият достъп е осигурен съгласно буква а).

Член 57

Разгръщане и експлоатация на точките за безжичен достъп с малък обхват

1. Компетентните органи не ограничават неоснователно разгръщането на точки за безжичен достъп с малък обхват. Държавите членки се стремят да гарантират, че всички правила за разгръщане на точки за безжичен достъп с малък обхват са последователни на национално равнище. Тези правила се публикуват преди прилагането им.

По-конкретно, компетентните органи не поставят като условие за разгръщането на точки за безжичен достъп с малък обхват, които отговарят на характеристиките, определени съгласно параграф 2, притежаването на индивидуално градоустройствено разрешително или друго индивидуално предварително разрешително.

Чрез дерогация от втора алинея от настоящия параграф, компетентните органи могат да изискват разрешителни за разгръщане на точки за безжичен достъп с малък обхват върху сгради или обекти с архитектурна, историческа или природна стойност, които са защитени в съответствие с националното законодателство или, при необходимост, от съображения за обществена безопасност. За предоставянето на тези разрешителни се прилага член 7 от Директива 2014/61/ЕС.

2. Комисията, посредством актове за изпълнение уточнява физическите и техническите характеристики, например максимални размери, тегло и когато е уместно — мощност на излъчване на точки за безжичен достъп с малък обхват.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 118, параграф 4.

Първият такъв акт за изпълнение се приема до 30 юни 2020 г.

3. Настоящият член не засяга съществените изисквания, установени в Директива 2014/53/ЕС, и разрешителния режим, приложим за използването на съответния радиочестотен спектър.

4. Държавите членки, като прилагат, когато е необходимо, процедурите, приети в съответствие с Директива 2014/61/ЕС, гарантират, че операторите имат право на достъп до всяка физическа инфраструктура, контролирана от национални, регионални или местни обществени органи, която е технически подходяща да приеме точки за безжичен достъп с малък обхват или която е необходима, за да се свържат подобни точки за достъп към опорна мрежа, включително улични съоръжения, като например осветителни стълбове, улични табели, светофари, билбордове, автобусни и трамвайни спирки и метростанции. Обществените органи изпълняват всички основателни искания за достъп при справедливи, разумни, прозрачни и недискриминационни условия, които трябва да бъдат общодостъпни в единна информационна точка.

5. Без да се засягат търговските споразумения, разгръщането на точките за безжичен достъп с малък обхват не подлежи на такси, надхвърлящи административните такси в съответствие с член 16.

Член 58

Технически регламенти относно електромагнитните полета

Процедурите, установени в Директива (ЕС) 2015/1535, се прилагат по отношение на всяка предприемана от държава членка проектомярка, която би наложила относно разгръщането на точките за безжичен достъп с малък обхват изисквания за електромагнитните полета, различни от предвидените в Препоръка 1999/519/ЕО.

ДЯЛ II
ДОСТЪП

ГЛАВА I
ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ И ПРИНЦИПИ ЗА ДОСТЪП

Член 59

Обща рамка за достъпа и взаимното свързване

1. Държавите членки гарантират, че не съществуват ограничения, които не допускат предприятията в същата или в други държави членки да се договарят по техническите и търговските условия за достъп или взаимно свързване в съответствие с правото на Съюза. Не е необходимо предприятието, което иска достъп или взаимно свързване, да бъде в държавата членка, където търси достъп или взаимно свързване, ако не предоставя услуги и не експлоатира мрежа в тази държава членка.

2. Без да се засягат разпоредбите на член 114, държавите членки не оставят в сила законови или административни мерки, които изискват от предприятията при предоставяне на достъп или взаимно свързване да предлагат различни условия на различни предприятия за равностойни услуги, или мерки, налагащи задължения, които не са свързани с фактическите услуги за предоставяне на достъп и взаимно свързване, без да се засягат условията, предвидени в приложение I.

Член 60

Права и задължения на предприятията

1. Операторите на обществени електронни съобщителни мрежи имат право и по искане на други предприятия, оправомощени за целта в съответствие с член 15 — задължение да договарят помежду си взаимно свързване с оглед на предоставянето на обществени електронни съобщителни услуги, за да се гарантира предоставяне и оперативна съвместимост на услугите в целия Съюз. Операторите предлагат достъп и взаимно свързване на другите предприятия при условия, които съответстват на задълженията, наложени от националния регулаторен орган съгласно членове 61, 62 и 68.

2. Без да се засягат разпоредбите на член 21, държавите членки изискват от предприятията, които придобиват информация от други предприятия преди, по време или след преговорите за достъп или взаимно свързване, да я използват единствено за целите, за които е предоставена, и по всяко време да зачитат поверителността на предоставената или съхраняваната информация. Тези предприятия не разкриват получената информация пред трети страни, особено пред други отдели, филиали или партньори, на които тя би осигурила конкурентно предимство.

3. Държавите членки могат да предвидят провеждането на преговори чрез неутрални посредници, когато условията на конкуренция налагат това.

ГЛАВА II
ДОСТЪП И ВЗАИМНО СВЪРЗВАНЕ

Член 61

Правомощия и отговорности

на националните регулаторни и другите компетентни органи

във връзка с достъпа и взаимното свързване

1. Действайки за постигане на целите, посочени в член 3, националните регулаторни или другите компетентни органи в случаите по параграф 2, първа алинея, букви б) и в) от настоящия член, насърчават и при необходимост гарантират в съответствие с настоящата директива адекватен достъп и взаимно свързване, както и оперативната съвместимост на услугите, като изпълняват своите отговорности по начин, който утвърждава ефикасността, устойчивата конкуренция, разгръщането на мрежите с много голям капацитет, ефикасното инвестиране и иновациите, и осигурява максимална полза за крайните ползватели.

   Те предоставят насоки и оповестяват публично процедурите, приложими към получаването на достъп и взаимното свързване, за да се гарантира, че малките и средните предприятия и операторите с ограничено географско покритие могат да се възползват от наложените задължения.

2. По-специално, без да се засягат мерките, които могат да се предприемат по отношение на предприятията, определени като имащи значителна пазарна сила в съответствие с член 68, националните регулаторни органи или други компетентни органи в случаите по букви б) и в) от настоящата алинея, могат да налагат:

а) задължения, доколкото е необходимо за гарантиране на свързаност от край до край, на предприятия, за които се изискващи общо разрешение, които контролират достъпа до крайните ползватели, включително в обосновани случаи — задължението да свържат своите мрежи, ако това още не е осъществено;

б) в обосновани случаи и до необходимата степен — задължения за предприятията, за които се изисква общо разрешение, които контролират достъпа до крайните ползватели, да направят услугите си оперативно съвместими;

в) в обосновани случаи, когато свързаността от край до край между крайните ползватели е застрашена поради липсата на оперативна съвместимост между междуличностните съобщителни услуги, и доколкото е необходимо, за да се гарантира свързаността от край до край между крайните ползватели, задължения за съответните доставчици на междуличностни съобщителни услуги без номерà, достигащи значителна степен на покритие и разпространение сред ползвателите, да направят своите услуги оперативно съвместими;

г) задължения, доколкото е необходимо за гарантиране на достъпност за крайните ползватели до цифрови радио- и телевизионни разпръсквателни услуги, както и до допълнителни свързани с тях услуги, определени от държавите членки, на оператори за предоставяне на достъп до други съоръжения, посочени в приложение II, част II, при справедливи, разумни и недискриминационни условия.

Задълженията по първа алинея, буква в) може да се налагат само:

i) до степента, необходима за осигуряване на оперативната съвместимост на междуличностните съобщителни услуги, и може да включват пропорционални задължения за доставчиците на тези услуги да публикуват и да разрешават използването, изменението и повторното разпространение на съответна информация от органите и други доставчици, или задължение да използват и прилагат стандарти или спецификации, посочени в член 39, параграф 1, или други подходящи европейски или международни стандарти,

ii) когато Комисията, след консултация с ОЕРЕС и като е взела предвид във възможно най-голяма степен неговото становище, е установила значителна заплаха за свързаността от край до край между крайните ползватели в целия Съюз или в поне три държави членки и е приела мерки за изпълнение, в които са определени естеството и обхватът на задълженията, които могат да бъдат наложени.

Мерките за изпълнение, посочени във втора алинея, подточка ii), се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 118, параграф 4.

3. По-специално, и без да се засягат параграфи 1 и 2, при основателно искане, националните регулаторни органи могат да налагат задължения за предоставяне на достъп до електрически инсталации, кабели и прилежащите съоръжения в сгради или до първата концентраторна или разпределителна точка, определена от националния регулаторен орган, когато тази точка е разположена извън сградата. Когато това е обосновано поради факта, че дублирането на тези мрежови елементи би било икономически нерентабилно или физически невъзможно, тези задължения могат да бъдат налагани на доставчиците на електронни съобщителни мрежи или на собствениците на тези електрически инсталации, кабели и прилежащите съоръжения, когато тези собственици не са доставчици на електронни съобщителни мрежи.. Наложените условия за предоставяне на достъп могат да включват конкретни правила за достъпа до такива мрежови елементи и до прилежащи съоръжения и услуги, за прозрачността и недопускането на дискриминацията и за разпределяне на разходите за достъпа, които се коригират при необходимост, за да се отчетат рисковите фактори.

Когато някой национален регулаторен орган, имайки предвид задълженията, произтичащи от съответните анализи на пазара, ако е приложимо, заключи че наложените в съответствие с първа алинея задължения не са достатъчни за преодоляване на сериозните и постоянни икономически или физически пречки за дублирането, обуславящи съществуващо или възникващо положение на пазара, което значително ограничава конкурентните резултати за крайните ползватели, този орган може да разшири налагането на такива задължения за достъпа, при справедливи и разумни условия, след първата концентраторна или разпределителна точка до точка, която според него е най-близка до крайните ползватели и е в състояние да приема достатъчен брой връзки на крайни ползватели, така че тя да е икономически изгодна за кандидатите за ефикасен достъп. Когато определя степента на разширяване след първата концентраторна или разпределителна точка, националният регулаторен орган взема предвид в най-голяма степен съответните насоки на ОЕРЕС. Ако е оправдано поради техническа неприложимост или от икономическа гледна точка, националните регулаторни органи могат да налагат задължения за активен или виртуален достъп.

Националните регулаторни органи не налагат на доставчици на електронни съобщителни мрежи задължения в съответствие с втора алинея, когато установят, че:

а) доставчикът притежава характеристиките по член 80, параграф 1 и предоставя на всяко предприятие надеждни и сходни алтернативни средства за достигане до крайните ползватели чрез предоставянето на достъп до мрежа с много голям капацитет въз основа на справедливи, недискриминационни и разумни условия; националните регулаторни органи могат да разширят това изключение, така че да включва и други доставчици, предлагащи при справедливи, недискриминационни и разумни условия достъп до мрежа с много голям капацитет; или

б) налагането на задължения би попречило на икономическата или финансовата жизненост на разгръщането на нова мрежа, особено при по-малки местни проекти.

Чрез дерогация от трета алинея, буква а), националните регулаторни органи могат да налагат задължения на доставчиците на електронни съобщителни мрежи, които отговарят на критериите по тази буква), когато въпросната мрежа е финансирана с обществени средства.

До … [две години след датата на влизане в сила на настоящата директива) ОЕРЕС публикува насоки за насърчаване на последователното прилагане на настоящия параграф, като посочва съответните критерии за определяне на:

а) първата концентраторна или разпределителна точка;

б) точката след първата концентраторна или разпределителна точка, която е в състояние да приеме достатъчен брой връзки на крайни потребители, така че ефективно предприятие да може да преодолее установени значителни пречки за дублирането;

в) кои разгръщания на мрежи могат да се считат за нови;

г) кои проекти могат да се считат за малки проекти; и

д) кои икономически или физически пречки за дублирането са сериозни и постоянни.

4. Без да се засягат параграфи 1 и 2, държавите членки гарантират, че компетентните органи имат правомощието да налагат на предприятията, предоставящи или разполагащи с разрешение да предоставят електронни съобщителни мрежи, задължения във връзка със съвместното ползване на пасивна инфраструктура или задължения за сключване на споразумения за ограничен до района достъп чрез роуминг, и в двата случая, ако е пряко необходимо за предоставянето на местно ниво на услуги, които се основават на използването на радиочестотния спектър, в съответствие с правото на Съюза и при условие че на никое предприятие не са предоставени на разположение надеждни и сходни алтернативни средства за достъп до крайните ползватели въз основа на справедливи и разумни условия. Компетентните органи могат да налагат такива задължения, само когато тази възможност е ясно предвидена при предоставянето на права за ползване на радиочестотен спектър и когато това е оправдано поради факта, че в областта, която е предмет на такива задължения, пазарно ориентираното разгръщане на инфраструктурата за предоставяне на мрежи или услуги, които се основават на използването на радиочестотния спектър, е обект на непреодолими икономически или физически пречки и поради това достъпът до мрежите или услугите от страна на крайните ползватели е сериозно затруднен или липсва такъв достъп. В случаите, когато само достъпът и съвместното ползване на пасивна инфраструктура не са достатъчни за справяне със ситуацията, националните регулаторни органи може да налагат задължения за съвместно ползване на активна инфраструктура.

Компетентните органи вземат предвид:

а) необходимостта да се увеличи максимално свързаността в Съюза, по протежение на основните транспортни трасета и в конкретни територии, както и възможността за значително увеличаване на избора и подобряване на високото качеството на услугата за крайните ползватели;

б) ефикасното използване на радиочестотния спектър;

в) техническата осъществимост на съвместното ползване и свързаните условия;

г) състоянието на конкуренцията от гледна точка на инфраструктурата и услугите;

д) технологичните иновации;

е) първостепенната необходимост да се подкрепи стимулирането на хоста да разгръща инфраструктурата на първо място.

При решаването на спорове компетентните органи могат, наред с другото, да налагат на бенефициера на задължението за съвместно ползване или достъп задължението за споделено ползване на радиочестотен спектър с инфраструктурния хост в съответния район.

5. Задълженията и условията, наложени в съответствие с параграфи 1– 4 от настоящия член, са обективни, прозрачни и пропорционални, не допускат дискриминация и се изпълняват в съответствие с процедурите, предвидени в членове 23, 32 и 33. Националните регулаторни и другите компетентни органи, наложили такива задължения и условия, оценяват резултатите от тях до пет години след приемане на предходната мярка във връзка със същите предприятия и преценяват дали би било целесъобразно да ги отменят или изменят с оглед на променените условия. Тези органи уведомяват за резултата от оценката си в съответствие с процедурите, посочени в членове 23, 32 и 33.

6. За целите на параграфи 1 и 2 от настоящия член, държавите членки гарантират, че националният регулаторен орган е оправомощен да се намесва по собствена инициатива, когато това е обосновано, за да осигури изпълнението на целите на политиката, предвидени в член 3, в съответствие с настоящата директива и по-специално с процедурите, предвидени в членове 23 и 32.

7. До ... [18 месеца след датата на влизането в сила на настоящата директива], за да се допринесе за последователно определяне на местоположението на крайните точки на мрежите от страна на националните регулаторни органи, след като се консултира със заинтересованите страни и в тясно сътрудничество с Комисията, ОЕРЕС приема насоки за общите подходи за определяне на крайната точка на мрежата в различни типологии на мрежите. Националните регулаторни органи вземат предвид във възможно най-голяма степен тези насоки при определяне на местоположението на крайните точки на мрежите.

Член 62

Системи за условен достъп и други съоръжения

1. Държавите членки гарантират, че по отношение на условния достъп до цифровите телевизионни и радиоуслуги, които се разпространяват до зрителите и слушателите в Съюза, независимо от носителя, се прилагат условията, предвидени в приложение II, част I.

2. Когато в резултат на пазарен анализ, извършен в съответствие с член 67, параграф 1 националният регулаторен орган установи, че едно или повече предприятия имат значителна пазарна сила на съответния пазар, той може да промени или отмени условията по отношение на тези предприятия в съответствие с процедурите, посочени в членове 23 и 32 само доколкото:

   а) достъпността за крайните ползватели на радио- и телевизионните предавания и разпространяваните канали и услуги, посочени в член 114, няма да бъде неблагоприятно повлияна от промяната или отмяната; и

   б) перспективите за ефективна конкуренция на следните пазари няма да бъдат неблагоприятно повлияни от тази промяна или отмяна:

      i) цифрови телевизионни и радиоразпръсквателни услуги на дребно; и

      ii) системи за условен достъп и други прилежащи съоръжения.

   Засегнатите страни получават предизвестие с достатъчен срок за предстоящите промени или за отмяната на условията.

3. Условията, прилагани в съответствие с настоящия член, не засягат възможността на държавите членки да налагат задължения във връзка с представителните аспекти на електронните програмни указатели и подобни регистрационни и навигационни средства.

4. Независимо от параграф 1 от настоящия член държавите членки могат да позволят на националните си регулаторни органи във възможно най-кратки срокове след ... [датата на влизане в сила на настоящата директива] и периодично след това да правят преглед на условията, прилагани в съответствие с настоящия член, чрез пазарен анализ в съответствие с член 67, параграф 1, за да установят дали да продължат, изменят или отменят прилаганите условия.

ГЛАВА III
ПАЗАРЕН АНАЛИЗ
И ЗНАЧИТЕЛНА ПАЗАРНА СИЛА

Член 63

Предприятия със значителна пазарна сила

1. Когато настоящата директива изисква националните регулаторни органи да определят дали предприятията имат значителна пазарна сила в съответствие с процедурата, посочена в член 67, се прилага параграф 2 от настоящия член.

2. Счита се, че предприятие има значителна пазарна сила, ако, било самостоятелно или съвместно с други, то има положение, равностойно на господстващо, а именно положение на икономическа сила, даващо му възможността да действа в осезателна степен независимо от конкурентите, клиентите и в крайна сметка — потребителите.

По-специално, когато преценяват дали две или повече предприятия са в съвместно господстващо положение на пазара, националните регулаторни органи действат в съответствие със законодателството на Съюза и отчитат в максимална степен насоките за пазарен анализ и оценка на значителната пазарна сила, публикувани от Комисията съгласно член 64.

3. Когато дадено предприятие има значителна пазарна сила на конкретен пазар), то може също така да се определи за имащо значителна пазарна сила и на друг тясно свързан пазар, когато връзките между двата пазара позволяват пазарната сила, с която се разполага на конкретния пазар, да бъде съответно пренесена натясно свързания пазар, като с това се увеличава пазарната сила на предприятието. Следователно, на тясно свързания пазар може да се прилагат корективни мерки, насочени към предотвратяване на такова пренасяне, в съответствие с членове 69, 70, 71 и 74.

Член 64

Процедура за установяването и определянето на пазари

1. След обществена консултация, включително и с националните регулаторни органи, и като отчита в максимална степен становището на ОЕРЕС, Комисията приема препоръка относно съответните пазари на продукти и услуги (препоръката). Препоръката установява пазарите на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения, чиито характеристики могат да бъдат такива, че да оправдаят налагането на регулаторните задължения, определени в настоящата директива, без да се засягат пазарите, които могат да бъдат определени в специфични случаи съгласно правото в областта на конкуренцията. Комисията определя пазарите в съответствие с принципите на правото в областта на конкуренцията.

   Комисията включва пазарите на продукти и услуги в препоръката, когато след наблюдение на общите тенденции в Съюза установи, че са изпълнени и трите критерия по член 67, параграф 1.

   Комисията прави преглед на препоръката до ... [две години след датата на влизане в сила на настоящата директива], а след това прави редовен преглед.

2. След консултация с ОЕРЕС Комисията публикува насоки за пазарен анализ и оценката на значителната пазарна сила (наричани по-нататък „насоките за ЗПС“), които са в съответствие с приложимите принципи на правото в областта на конкуренцията. Насоките за ЗПС включват насоки за националните регулаторни органи относно прилагането на концепцията за значителна пазарна сила по отношение на конкретния контекст на *ex ante* регулиране на пазарите на електронни съобщения, като се вземат предвид трите критерия, изброени в член 67, параграф 1.

3. Националните регулаторни органи, отчитайки максимално препоръката и насоките за ЗПС, определят съответни пазари, отговарящи на националните условия, по-специално съответни географски пазари на тяхна територия, като вземат предвид наред с другото степента на инфраструктурна конкуренция в тези области, в съответствие с принципите на правото в областта на конкуренцията. Националните регулаторни органи, когато е уместно, вземат предвид и резултатите от географското проучване, извършено съгласно член 22, параграф 1. Те следват процедурите, посочени в членове 23 и 32, преди да определят пазарите, които се различават от онези, определени в препоръката.

Член 65

Процедура за определянето на трансграничните пазари

1. Ако Комисията или поне два съответни национални регулаторни органи представят обосновано искане, включително доказателства в негова подкрепа, ОЕРЕС извършва анализ на потенциален трансграничен пазар. След като се е консултирала със заинтересованите страни и е отчела във възможно най-голяма степен анализа, извършен от ОЕРЕС, Комисията може да приеме решения, с които да определи трансграничните пазари съгласно принципите на правото в областта на конкуренцията и като се отчитат във възможно най-голяма степен препоръката и насоките за ЗПС, приети в съответствие с член 64.

2. За трансграничните пазари, определени в съответствие с параграф 1 от настоящия член, съответните национални регулаторни органи извършват съвместно пазарния анализ, отчитайки в максимална степен насоките за ЗПС, и вземат съгласувано решение относно налагането, запазването, изменението или отмяната на регулаторни задължения, посочени в член 67, параграф 4. Съответните национални регулаторни органи съвместно нотифицират Комисията за проектомерките си във връзка с пазарния анализ и регулаторните задължения съгласно членове 32 и 33.

Два или повече национални регулаторни органи могат съвместно да нотифицират проектомерките си във връзка с пазарния анализ и регулаторните задължения при липса на трансгранични пазари, когато те считат, че пазарните условия в техните съответни юрисдикции са достатъчно хомогенни.

Член 66

Процедура за определянето на трансграничното търсене

1. ОЕРЕС извършва анализ на трансграничното търсене от страна на крайните ползватели на продукти и услуги, които се предоставят в Съюза на един или повече пазари, изброени в препоръката, ако получи обосновано искане с доказателства в негова подкрепа от Комисията или от поне два съответни национални регулаторни органа, сочещо, че има сериозен проблем във връзка с търсенето, който трябва да се реши. ОЕРЕС може също така да извърши този анализ, ако получи обосновано искане от пазарни участници, предоставящи достатъчно доказателства в негова подкрепа, и ако счита, че е налице сериозен проблем по отношение на търсенето, който трябва да бъде решен. Анализът на ОЕРЕС не засяга заключенията относно трансграничните пазари съгласно член 65, параграф 1, и заключенията във връзка с националните или поднационалните географски пазари от страна на националните регулаторни органи съгласно член 64, параграф 3.

Този анализ на трансграничното търсене от страна на крайните ползватели може да включва продукти и услуги, които се предоставят в рамките на пазари на продукти или услуги, определени по различни начини от един или повече национални регулаторни органи, като се отчитат националните обстоятелства, при условие че тези продукти и услуги са заменяеми с тези, които са доставяни на един от пазарите, посочени в препоръката.

2. Ако ОЕРЕС заключи, че съществува трансгранично търсене от страна на крайните ползватели и то е значително и не е достатъчно задоволено от доставките, извършвани на търговска или регулаторна база, след като се е консултирал със заинтересованите страни и в тясно сътрудничество с Комисията, той издава насоки за общите подходи за националните регулаторни органи да отговорят на идентифицираното трансгранично търсене, включително, ако е необходимо, когато предприемат корективни мерки съгласно член 68. Националните регулаторни органи вземат предвид във възможно най-голяма степен тези насоки, когато изпълняват регулаторните си задачи в рамките на юрисдикцията си. Тези насоки могат да осигурят основата за оперативна съвместимост на продуктите за достъп на едро в целия Съюз и могат да включват насоки за хармонизиране на техническите спецификации на продуктите за достъп при търговията на едро, които могат да отговорят на това идентифицирано трансгранично търсене.

Член 67

Процедура за пазарен анализ

1. Националните регулаторни органи определят дали съответен пазар, определен съгласно член 64, параграф 3, обосновава налагането на регулаторните задължения, установени в настоящата директива. Държавите членки гарантират, че се извършва анализ, ако е необходимо, в сътрудничество с националните органи за защита на конкуренцията. Националните регулаторни органи вземат предвид във възможно най-голяма степен насоките за ЗПС и следват процедурите по членове 23 и 32 при извършване на този анализ.

Може де се счита, че даден пазар обосновава налагането на регулаторни задължения по настоящата директива, ако са изпълнени всички от следните критерии:

а) налице са големи и трайни структурни, правни или регулаторни пречки пред навлизането;

б) налице е пазарна структура, която не предоставя условия за действителна конкуренция в съответния времеви хоризонт, като се отчита състоянието на конкуренцията по отношение на инфраструктурата и други източници на конкуренция отвъд пречките пред навлизането;

в) само правото в областта на конкуренцията не е достатъчно, за да се преодолеят установените неефективност(и) на пазара.

Когато национален регулаторен орган извършва анализ на пазар, включен в препоръката, той разглежда дали буква а), б) и в) от втора алинея са били изпълнени, освен ако националният регулаторен орган установи, че един или повече от тези критерии не са изпълнени в специфични национални обстоятелства.

2. Когато национален регулаторен орган извършва анализа по параграф 1, той разглежда развитието от перспективна гледна точка при липса на наложена регулация на основание настоящия член на съответния пазар и взема предвид всяко от следните:

а) характеристики на пазара, засягащи вероятността за тенденция на съответния пазар към действителна конкуренция;

б) всички съответни конкурентни ограничения на едро и на дребно, независимо дали се счита, че източниците на тези ограничения са електронните съобщителни мрежи, електронните съобщителни услуги или други видове услуги или приложения, които са сравними от гледната точка на крайния ползвател, и независимо дали тези ограничения са част от съответния пазар;

в) други видове наложени регулации или наложени мерки, засягащи съответния пазар или свързания пазар(и) на дребно през дадения период, включително, без изреждането да е изчерпателно, задълженията, наложени съгласно членове 44, 60 и 61;

г) наложени регулации на други съответни пазари на основание настоящия член.

3. Когато национален регулаторен орган заключи, че съответен пазар не обосновава налагането на регулаторни задължения съгласно процедурата в параграфи 1 и 2 от настоящия член или че условията, определени в параграф 4 от настоящия член не са изпълнени, той не налага, нито запазва специфичните регулаторни задължения съгласно член 68. Когато съществуват специфични за сектора регулаторни задължения, наложени съгласно член 68, органът отменя тези задължения, наложени на предприятия в рамките на същия този съответен пазар.

Националните регулаторни органи гарантират, че страните, засегнати от отмяна на задължения, получават предизвестие в подходящ срок, който се определя въз основа на баланса между нуждата да се осигури устойчив преход за бенефициерите на тези задължения и крайните ползватели, избора на крайните ползватели и това, че регулирането не продължава по-дълго от необходимото. Когато се определя срокът на предизвестието, националните регулаторни органи могат да определят специални условия и срокове за предизвестието във връзка със съществуващите споразумения за достъпа.

4. Когато национален регулаторен орган определи, че в съответен пазар налагането на регулаторни задължения съгласно параграфи 1 и 2 от настоящия член е обосновано, той идентифицира предприятията, притежаващи отделно или съвместно с други значителна пазарна сила на този пазар в съответствие с член 63. Националният регулаторен орган налага на такива предприятия подходящи специфични регулаторни задължения съгласно член 68 или запазва, или изменя такива задължения, когато те вече съществуват, ако счита, че резултатите за крайните ползватели не биха били действително конкурентоспособни при липсата на такива задължения.

5. Мерките, взети в съответствие с параграфи 3 и 4 от настоящия член, са предмет на процедурите, посочени в членове 23 и 32. Националните регулаторни органи извършват анализ на съответния пазар и изпращат нотификация относно съответния проект за мярка съгласно член 32:

а) в рамките на пет години от приемането на предходна мярка, когато националният регулаторен орган е определил съответния пазар и е установил предприятията, имащи значителна пазарна сила; по изключение този петгодишен период може да се удължи най-много с една година, когато националният регулаторен орган е нотифицирал Комисията с обосновано предложение за удължаване не по-късно от четири месеца преди изтичане на петгодишния период и Комисията в рамките на един месец не е възразила срещу него;

б) в рамките на три години от приемането на преработена препоръка за съответните пазари, за пазари, които по-рано не са били предмет на нотификация пред Комисията; или

в) в рамките на три години от тяхното присъединяване — за държави членки, които наскоро са се присъединили към Съюза.

6. Когато национален регулаторен орган счита, че не може да приключи, или не приключи своя анализ на съответен пазар, определен в препоръката, в рамките на срока, определен в параграф 5 от настоящия член, ОЕРЕС оказва, при отправено искане, помощ на този национален регулаторен орган за приключване на анализа на конкретния пазар и за специалните задължения, които следва да бъдат наложени. Като използва тази помощ, съответният национален регулаторен орган уведомява в срок от шест месеца от периода по параграф 5 от настоящия член Комисията относно проекта за мярка съгласно член 32.

ГЛАВА IV
КОРЕКТИВНИ МЕРКИ ВЪВ ВРЪЗКА С ДОСТЪПА, НАЛОЖЕНИ НА ПРЕДПРИЯТИЯ СЪС ЗНАЧИТЕЛНА ПАЗАРНА СИЛА

Член 68

Налагане, изменение или отмяна на задължения

1. Държавите членки гарантират, че националните регулаторни органи са оправомощени да налагат задълженията, установени в членове 69—74 и членове 76—81.

2. Когато дадено предприятие е определено като имащо значителна пазарна сила на конкретен пазар в резултат на пазарен анализ, извършен в съответствие с член 67, националните регулаторни органи, когато е уместно, налагат задълженията, предвидени в членове 69—74 и членове 76 и 80. В съответствие с принципа на пропорционалност националните регулаторни органи избират начин за справяне с проблемите, набелязани в пазарния анализ, който предполага най-малка намеса.

3. Националните регулаторни органи налагат задълженията, предвидени в членове 69—74 и членове 76 и 80, само на предприятия, определени като имащи значителна пазарна сила в съответствие с параграф 2 от настоящия член, без да се засягат:

а) членове 61 и 62,

б) членове 44 и 17 от настоящата директива, условие 7 от приложение I, част Г, прилагано по силата на член 13, параграф 1 от настоящата директива, членове 97 и 106 от настоящата директива и съответните разпоредби на Директива 2002/58/ЕО във връзка със задълженията на предприятия, различни от тези, определени като имащи значителна пазарна сила, или

в) потребността да се спазват международните ангажименти,

При изключителни обстоятелства, когато възнамерява да наложи на предприятията, определени като имащи значителна пазарна сила задължения за достъп или взаимно свързване, различни от тези, предвидени в членове 69—74 и членове 76 и 80, националният регулаторен орган представя искане до Комисията.

Комисията, като отчита в максимална степен становището на ОЕРЕС, приема решения чрез актове за изпълнение, разрешаващи или непозволяващи на националния регулаторен орган да предприеме такива мерки.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по консултиране, посочена в член 118, параграф 3.

4. Наложените в съответствие с настоящия член задължения:

а) се основават на характера на проблема, идентифициран от националния регулаторен орган в пазарния му анализ, като, ако е целесъобразно, се взема предвид определянето на трансгранично търсене съгласно член 66;

б) са пропорционални, като се отчитат разходите и ползите, когато е възможно;

в) са обосновани в светлината на целите, посочени в член 3; и

г) се налагат след консултация в съответствие с членове 23 и 32.

5. Във връзка с необходимостта да се съобразят с международните ангажименти, посочени в параграф 3 от настоящия член националните регулаторни органи уведомяват Комисията за решенията си да наложат, изменят или отменят задължения на предприятията в съответствие с процедурата, предвидена в член 32.

6. Националните регулаторни органи разглеждат последиците от пазарното развитие, например по отношение на търговските споразумения, включително споразуменията за съвместни инвестиции, които влияят на конкурентната динамика.

Ако това пазарно развитие не е достатъчно значимо, за да се наложи нов пазарен анализ съгласно член 67, националният регулаторен орган незабавно преценява дали е необходимо да се преразгледат задълженията, наложени на предприятията, определени като имащи значителна пазарна сила, и да се измени всяко предходно решение, включително чрез отмяна на задължения или налагане на нови задължения, за да се гарантира, че тези задължения продължават да отговарят на условията, определени в параграф 4 от настоящия член. Тези изменения се налагат само след консултации съгласно членове 23 и 32.

Член 69

Задължение за прозрачност

1. В съответствие с член 68 националните регулаторни органи могат да налагат задължения за прозрачност във връзка с взаимното свързване или достъпа, които изискват от предприятията да публикуват конкретна информация, например счетоводни данни, цени, технически спецификации, характеристики на мрежата и очакваното им развитие, както и реда и условията за доставка и използване, включително всички условия, които променят достъпа или използването на услуги и приложения, по-конкретно що се отнася до миграцията от съществуващата инфраструктура, когато такива условия са позволени от държавите членки в съответствие с правото на Съюза.

2. По-конкретно, когато дадено предприятие има задължения за недопускане на дискриминация, националните регулаторни органи могат да изискват от това предприятие да публикува типово предложение, което да бъде достатъчно подробно, за да гарантира, че от предприятията не се изисква да плащат за съоръжения, които не са необходими за исканата услуга. Посоченото предложение съдържа описание на съответните предложения с разбивка по компоненти според пазарните потребности и свързаните с тях условия, включително цени. Националните регулаторни органи могат, наред с другото, да внасят промени в типовите предложения, за да осигурят прилагането на задълженията по настоящата директива.

3. Националните регулаторни органи могат да конкретизират точната информация, която трябва да се предостави, изискваната степен на подробност и начина на оповестяване.

4. До ... [една година след датата на влизане в сила на настоящата директива], за да се допринесе за последователното прилагане на задълженията за прозрачност, след консултация със заинтересованите страни и в тясно сътрудничество с Комисията, ОЕРЕС издава насоки за минималните критерии за типовото предложение и ги преразглежда при необходимост, за да ги адаптира към технологичното и пазарното развитие. При формулиране на тези минимални критерии ОЕРЕС изпълнява целите по член 3 и взема предвид нуждите на бенефициерите по задължения за достъп и крайните ползватели, които са активни в повече от една държава членка, както и насоките на ОЕРЕС, идентифициращи трансгранично търсене съгласно член 66 и свързаните решения на Комисията.

Независимо от параграф 3 от настоящия член, когато дадено предприятие има задължения по член 72 или 73 във връзка с достъпа на едро до мрежова инфраструктура, националните регулаторни органи осигуряват публикуването на типовото предложение, вземайки предвид във възможно най-голяма степен насоките на ОЕРЕС за минималните критерии за типовото предложение, гарантират, че, когато е уместно, са определени ключови показатели за изпълнението, както и съответните нива на обслужване, като следят внимателно и осигуряват тяхното спазване. Освен това националните регулаторни органи могат, когато е необходимо, да определят предварително свързаните финансови санкции в съответствие с правото на Съюза и националното право.

Член 70

Задължения за недопускане на дискриминация

1. В съответствие с член 68 националните регулаторни органи могат да налагат задължения за недопускане на дискриминация във връзка с взаимното свързване или достъпа.

2. Задълженията за недопускане на дискриминация гарантират по-конкретно, че предприятието прилага равностойни условия при равностойни обстоятелства към други доставчици на равностойни услуги, както и че предоставя услуги и информация на другите при същите условия и със същото качество, както и за собствените си поделения, филиали или партньори. Националните регулаторни органи могат да налагат на това предприятие задължения да доставя продукти и услуги за достъп на всички предприятия, включително на себе си, при същите графици, ред и условия, включително по отношение на цена и ниво на обслужване, и посредством същите системи и процеси, с цел да се осигури равен достъп.

Член 71

Задължение за отделна счетоводна отчетност

1. В съответствие с член 68 националните регулаторни органи могат да налагат задължения за водене на отделна счетоводна отчетност по отношение на определени дейности във връзка с взаимното свързване или достъпа.

   По-конкретно, националните регулаторни органи могат да изискват от вертикално интегрираните предприятия да осигурят прозрачност на цените си на едро и на вътрешните трансферни цени, наред с другото, с оглед на спазването на евентуални задължения за недопускане на дискриминация по член 70 или при необходимост, за недопускане на нелоялно кръстосано субсидиране. Националните регулаторни органи могат да определят формата и счетоводната методология, които трябва да се използват.

2. Без да се засягат разпоредбите на член 20 и с цел да се улесни проверката за спазване на задълженията за прозрачност и недопускане на дискриминация, националните регулаторни органи са оправомощени да получават при поискване счетоводни данни, включително данни за приходите от трети страни. Националните регулаторни органи могат да публикуват информацията като принос за развитието на отворен и конкурентен пазар при спазване на правилата на Съюза и на националните правила за търговската тайна.

Член 72

Достъп до строителна инфраструктура

1. В съответствие с член 68 национален регулаторен орган може да налага на предприятията задължения да изпълняват разумни искания за достъп и използване на строителна инфраструктура, която включва, но не е ограничена до сгради или подстъпи към сгради, окабеляване на сгради, включително електрически инсталации, антени, кули и други поддържащи конструкции, стълбове, мачти, канали, кабелопроводи, помещения за контрол, шахти и кутии, в случаите, в които вземайки предвид пазарния анализ, националният регулаторен орган е направил извода, че отказът на достъп или необоснованите условия със сходен ефект биха попречили на възникването на устойчив конкурентен пазар и не биха били в интерес на крайните ползватели.

2. Националните регулаторни органи могат да налагат на дадено предприятие задължения за предоставяне на достъп в съответствие с настоящия член, независимо от това дали в съответствие с пазарния анализ засегнатите от задължението активи са част от съответния пазар, при условие че задължението е необходимо и пропорционално с оглед на постигането на целите по член 3.

Член 73

Задължения за достъп до и използване

на специфични мрежови елементи и прилежащи съоръжения

1. В съответствие с член 68 националните регулаторни органи могат да налагат задължения на предприятията да изпълняват разумни искания за достъп до и използване на специфични мрежови елементи и прилежащи съоръжения в случаите, когато националните регулаторни органи смятат, че отказът на достъп или необосновани условия със сходен ефект биха попречили на възникването на устойчив конкурентен пазар на дребно и не биха били в интерес на крайните ползватели.

   Националните регулаторни органи могат да изискват от предприятията, наред с другото:

   а) да предоставят, по целесъобразност, на трети страни достъп до и използване на специфични физически мрежови елементи и прилежащи съоръжения, включително необвързан достъп до абонатната линия и подлиния;

   б) да предоставят на трети страни достъп до специфични активни или виртуални мрежови елементи и услуги;

   в) да водят добросъвестно преговорите с предприятията, които искат достъп;

   г) да не отменят вече предоставен достъп до съоръжения;

   д) да предоставят определени услуги на едро за препродажба от трети страни;

е) да предоставят открит достъп до технически интерфейси, протоколи или други ключови технологии, които са незаменими за осигуряването на оперативна съвместимост на услугите или виртуалните мрежови услуги;

ж) да предоставят съвместно разполагане или други форми за съвместно ползване на прилежащи съоръжения;

з) да предоставят определени услуги за осигуряване на оперативна съвместимост на услугите „от край до край“ за ползвателите или роуминг в мобилни мрежи;

и) да предоставят достъп до системи за оперативна поддръжка или сходни програмни системи за осигуряване на лоялна конкуренция при предоставянето на услуги;

й) да осигуряват взаимно свързване на мрежи или мрежови съоръжения;

к) да предоставят достъп до прилежащи услуги, като услуги по идентифициране, местоположение и присъствие.

Националните регулаторни органи могат да обвързват тези задължения с условия за справедливост, разумност и своевременност.

2. Когато решават дали е целесъобразно да наложат което и да е от евентуалните специфични задължения, посочени в параграф 1 от настоящия член, и по-специално когато оценяват в съответствие с принципа за пропорционалност дали и по какъв начин трябва да бъдат наложени тези задължения, националните регулаторни органи отчитат резултатите от анализ дали други форми на достъп до доставки на едро на същия или на свързан пазар за продажби на едро биха били достатъчни за преодоляване на идентифицирания проблем в интерес на крайните ползватели. Оценката включва предложения за търговски достъп, регулиран достъп в съответствие с член 61 или съществуващ или планиран регулиран достъп до други доставки на едро в съответствие с настоящия член. Националните регулаторни органи отчитат по-специално следните фактори:

а) техническата и икономическата приложимост на използването или изграждането на конкурентни съоръжения в светлината на темповете на развитие на пазара, като вземат предвид характера и вида на съответното взаимно свързване или достъп, включително приложимостта на други продукти за достъп до по-високо мрежово ниво, като например достъп до канали;

б) очаквания технологичен напредък във връзка с проектирането и управлението на мрежи;

в) необходимостта да се гарантира технологична неутралност, която дава възможност на страните да проектират и управляват своите собствени мрежи;

г) възможността за предоставяне на предложения достъп с оглед на наличния капацитет;

д) първоначалната инвестиция от собственика на съоръженията, като се вземат предвид всички направени обществени инвестиции и свързаните с инвестициите рискове и по-специално инвестициите в мрежи с много голям капацитет и свързаните с тях рискове;

е) необходимостта от защита на конкуренцията в дългосрочен план, с особено внимание върху икономически ефикасна и основана на инфраструктурата конкуренция и новаторски бизнес модели, които поддържат устойчива конкуренция, като конкуренцията, основана на съвместни инвестиции в мрежи;

ж) когато е целесъобразно, евентуалните права върху интелектуална собственост;

з) предоставянето на общоевропейски услуги.

Когато в съответствие с член 68 националните регулаторни органи решат да наложат задължения въз основа на член 72 или на настоящия член, те оценяват дали само налагане на задължения в съответствие с член 72 би представлявало пропорционално средство за насърчаване на конкуренцията в интерес на крайните ползватели.

3. Когато налагат задължения на предприятие да предоставя достъп в съответствие с настоящия член, националните регулаторни органи могат да определят техническите или оперативните условия, които да бъдат изпълнени от доставчика или бенефициерите на достъпа, когато това е необходимо за осигуряване на нормалното функциониране на мрежата. Задълженията за спазване на конкретни технически стандарти или спецификации са в съответствие със стандартите и спецификациите, установени съгласно член 39.

Член 74

Ценови контрол и задължения във връзка с отчитането на разходите

1. В съответствие с член 68 националните регулаторни органи могат да налагат задължения във връзка с възстановяването на разходите и ценовия контрол, включително задължения за разходоориентираност на цените и задължения във връзка със системите за отчитане на разходите при предоставянето на определени видове взаимно свързване или достъп в случаите, когато анализът на пазара разкрива, че липсата на ефективна конкуренция означава възможност за съответното предприятие да поддържа прекомерно завишени цени или да прилага ценови натиск в ущърб на крайните ползватели.

   При определяне целесъобразността на задълженията за контрол върху цените националните регулаторни органи вземат предвид необходимостта да се насърчава конкуренцията и дългосрочните интереси на крайните ползватели във връзка с разгръщането и използването на мрежи от следващо поколение, и по-специално на мрежи с много голям капацитет. По специално, с цел насърчаване на инвестициите от предприятието, включително в мрежи от следващо поколение, националните регулаторни органи вземат предвид инвестицията, направена от предприятието. Ако националните регулаторни органи счетат задълженията за ценови контрол за целесъобразни, те дават възможност на предприятието да реализира разумна възвръщаемост на съответния вложен капитал, като отчитат всички рискове, специфични за конкретен нов инвестиционен проект за мрежа.

   Националните регулаторни органи разглеждат възможността да не налагат или запазват в сила задължения по силата на настоящия член, ако установят, че е налице очевиден конкурентен натиск върху цените на дребно и че всяко задължение, наложено в съответствие с членове 69—73, и по-специално всяко изпитване за икономическа възпроизводимост, наложено в съответствие с член 70, гарантира ефективен и недискриминационен достъп.

Когато националните регулаторни органи счетат за целесъобразно да наложат задължения за ценови контрол по отношение на достъпа до съществуващи мрежови елементи, те също така вземат предвид ползите от предвидимите и стабилни цени на едро за осигуряването на успешно навлизане на пазара и достатъчни стимули за всички предприятия да внедряват нови и усъвършенствани мрежи.

2. Националните регулаторни органи гарантират, че всички наложени механизми за възстановяване на разходите или ценови методологии допринасят за повишаване на разгръщането на нови и усъвършенствани мрежи, за ефективността и устойчивата конкуренция и носят максимални устойчиви ползи за крайните ползватели. В тази връзка националните регулаторни органи могат да вземат предвид съществуващите цени на сравними конкурентни пазари.

3. Когато на предприятието е наложено задължение за ориентиране на цените към себестойността, върху предприятието пада тежестта да докаже, че таксите произтичат от себестойността, включително разумната възвръщаемост от инвестицията. За целите на изчисляването на разходите за ефективно предоставяне на услуги националните регулаторни органи могат да използват методи за отчитане на разходите, независими от методите, прилагани от съответното предприятие. Националните регулаторни органи могат да изискват от дадено предприятие пълна обосновка на неговите цени и корекция на цените при необходимост.

4. Националните регулаторни органи гарантират, че при прилагането на система за отчитане на разходите с оглед на поддържането на ценови контрол описанието на системата е достъпно за обществеността и включва като минимум основните категории за групиране на разходите и правилата за разпределение на разходите. Квалифициран независим орган проверява спазването на изискванията към системата за отчитане на разходите и всяка година публикува отчет във връзка със спазването на тези изисквания.

Член 75

Цени за терминиране

1. До 31 декември 2020 г. Комисията, като отчита в максимална степен становището на ОЕРЕС, приема делегиран акт в съответствие с член 117, допълващ настоящата директива, определящ единна максимална цена за терминиране на гласови повиквания в мобилни мрежи и единна максимална цена за терминиране на гласови повиквания във фиксирани мрежи (наричани заедно „цени за терминиране на гласови повиквания в целия Съюз“), които се налагат на всички доставчици на услуги за терминиране на гласови повиквания съответно в мобилни или във фиксирани мрежи в държава членка.

   За тази цел Комисията:

   а) се придържа към принципите, критериите и параметрите, определени в приложение III;

   б) когато определя за първи път цените за терминиране на гласови повиквания в целия Съюз, взема предвид среднопретеглената стойност на ефективните разходи във фиксирани и мобилни мрежи, определени в съответствие с принципите, посочени в приложение III, които се прилагат в целия Съюз; цените за терминиране на гласови повиквания в целия Съюз, определени в първия делегиран акт, не са по-високи от най-високата от цените, които са в сила в държавите членки шест месеца преди приемането на посочения делегиран акт, след прилагане на необходимите корекции за извънредни национални обстоятелства;

в) взема предвид при определянето на максималните цени за терминиране в Съюза общия брой на крайните ползватели във всяка държава членка с оглед на правилно претегляне на максималните цени за терминиране, както и конкретните обстоятелства в отделните държави членки, които обуславят значителните различия между тях;

г) взема предвид пазарната информация, предоставена от ОЕРЕС, от националните регулаторни органи или непосредствено от предприятията, които предоставят електронни съобщителни мрежи и услуги; и

д) разглежда необходимостта да се разреши преходен период от не повече от 12 месеца, за да се позволят корекции в държавите членки, където това е необходимо, въз основа на наложените преди това цени.

2. Като отчита в максимална степен становището на ОЕРЕС, Комисията преразглежда делегираните актове, приети съгласно настоящия член, на всеки пет години, като прилага критериите по член 67, параграф 1, и във всеки такъв случай разглежда дали продължава да е необходимо определянето на цени за терминиране на гласови повиквания в целия Съюз. Когато след преразглеждането в съответствие с настоящия параграф Комисията реши да не налага максимална цена за терминиране на гласови повиквания в мобилни мрежи или максимална цена за терминиране на гласови повиквания във фиксирани мрежи, или нито една от двете, националните регулаторни органи могат да направят пазарни анализи на пазарите за терминиране на гласови повиквания в съответствие с член 67, за да преценят дали е необходимо налагането на регулаторни задължения. Ако в резултат на такъв анализ даден национален регулаторен орган наложи разходоориентирани цени за терминиране на съответния пазар, той съблюдава принципите, критериите и параметрите, установени в приложение III, и неговата проектомярка е предмет на процедурите, посочени в членове 23, 32 и 33.

3. Националните регулаторни органи следят внимателно и гарантират прилагането в целия Съюз на цените за терминиране на гласови повиквания от страна на доставчиците на услуги за терминиране на гласови повиквания. Националните регулатори органи могат по всяко време да изискат от доставчик на услуги за терминиране на гласови повиквания да измени цената, която той налага на други предприятия, ако тя не отговаря на изискванията на делегирания акт, посочен в параграф 1. Националните регулаторни органи докладват ежегодно на Комисията и на ОЕРЕС относно прилагането на настоящия член.

Член 76

Регулаторно третиране на новите мрежови елементи с много голям капацитет

1. Предприятията, определени като имащи значителна пазарна сила на един или няколко релевантни пазара в съответствие с член 67, могат да предложат ангажименти в съответствие с процедурата, определена в член 79 и при спазване на втора алинея от настоящия параграф, за допускане на съвместни инвестиции при разгръщането на нови мрежи с много голям капацитет, които се състоят от елементи от оптични влакна до помещенията на крайните ползватели или до базовата станция, например чрез предлагане на съсобственост или дългосрочно споделяне на риска чрез съфинансиране или чрез споразумения за изкупуване, които предоставят специфични права от структурно естество, от други доставчици на електронни съобщителни мрежи или услуги.

   Когато националният регулаторен орган оценява тези ангажименти, той установява по-специално дали предложението за съвместни инвестиции е съобразено с всяко едно от следните условия:

   а) то е отворено, във всеки момент от жизнения цикъл на мрежата, за всеки доставчик на електронни съобщителни мрежи или услуги;

б) то би дало възможност на други съинвеститори, които са доставчици на електронни съобщителни мрежи или услуги, да се конкурират ефективно, по устойчив начин и в дългосрочен план на пазарите надолу по веригата, на които е активно предприятието, определено като имащо значителна пазарна сила, при условия, които включват:

i) справедливи, разумни и недискриминационни условия, даващи възможност за достъп до пълния капацитет на мрежата, доколкото тя подлежи на съвместните инвестиции;

ii) гъвкавост по отношение на размера и сроковете на участието на всеки отделен съинвеститор;

iii) възможност за увеличаване на участието в бъдещето; и

iv) предоставяне на реципрочни права от страна на съинвеститорите след внедряването на инфраструктурата, обхваната от съвместната инвестиция;

в) то се оповестява публично и своевременно от предприятието и, ако предприятието не отговаря на характеристиките, изброени в член 80, параграф 1, най-малко 6 месеца преди да започне разгръщането на новата мрежа; този срок може да бъде удължен въз основа на националните обстоятелства;

г) кандидатите за достъп, които не участват в съвместната инвестиция, могат да се ползват от същото качество, скорост, условия и достъп до крайните ползватели, както и преди внедряването, с механизъм за адаптиране с течение на времето в допълнение, потвърден от националния регулаторен орган в зависимост от развитието на свързаните пазари на дребно, при което се запазват стимулите за участие в съвместната инвестиция; такъв механизъм гарантира, че кандидатите за достъп имат достъп до мрежовите елементи с много голям капацитет в даден момент и въз основа на прозрачни и недискриминационни условия, отразяващи по подходящ начин степента на риска, поет от съответните съинвеститори на различните етапи от внедряването, и предвид конкуренцията на пазарите на дребно;

д) то отговаря най-малкото на критериите по приложение IV и се отправя добросъвестно.

2. Ако националният регулаторен орган, като вземе предвид резултатите от допитването до участниците на пазара, направено в съответствие с член 79, параграф 2, стигне до заключението, че предложеният ангажимент за съвместни инвестиции отговаря на условията, посочени в параграф 1 от настоящия член, то той придава на тези ангажименти обвързваща сила съгласно член 79, параграф 3 и не налага допълнителни задължения по член 68 по отношение на елементите от новата мрежа с много голям капацитет, които са предмет на ангажиментите, ако поне един потенциален съинвеститор е сключил споразумение за съвместни инвестиции с предприятието, определено като имащо значителна пазарна сила.

Първа алинея не засяга регулаторното третиране на обстоятелствата, които не отговарят на условията, посочени в параграф 1 от настоящия член, като се вземат предвид резултатите от допитванията до участниците на пазара, направени в съответствие с член 79, параграф 2, но които имат въздействие върху конкуренцията и са взети предвид за целите на членове 67 и 68.

Чрез дерогация от първа алинея от настоящия параграф, в надлежно обосновани случаи националният регулаторен орган може да наложи, запази или адаптира корективните мерки в съответствие с членове 68—74 по отношение на нови мрежи с много голям капацитет, с цел да се намери решение на значителни проблеми, свързани с конкуренцията на определени пазари, когато националният регулаторен орган установи, че в противен случай, предвид специфичните характеристики на тези пазари, проблемите, свързани с конкуренцията, не биха били разрешени.

3. Националните регулаторни органи непрекъснато следят за спазването на условията, посочени в параграф 1, и могат да изискат от предприятието, определено като имащо значителна пазарна сила, да им предоставя годишни отчети за спазването на тези изисквания.

Настоящият член се прилага, без да се засягат правомощията на даден национален регулаторен орган да взема решения съгласно член 26, параграф 1 в случай на спор, възникнал между предприятия във връзка със споразумение за съвместни инвестиции, което се счита за отговарящо на условията, посочени в параграф 1 от настоящия член.

4. ОЕРЕС, след консултации със заинтересованите страни и в тясно сътрудничество с Комисията, публикува насоки за насърчаване на последователното прилагане от националните регулаторни органи на условията, посочени в параграф 1 и критериите, посочени в приложение IV.

Член 77

Функционално разделяне

1. Когато националният регулаторен орган стигне до заключението, че задълженията, наложени съгласно членове 69—74, не са успели да допринесат за постигането на ефективна конкуренция и че са налице съществени и трайно установили се проблеми, свързани с конкуренцията или с пазарната неефективност, установени във връзка с някои пазари на продукти за достъп на едро, той може, по изключение, в съответствие с член 68, параграф 3, втора алинея, да наложи задължение на вертикално интегрираните предприятия да отделят в самостоятелно действащ стопански субект дейностите, свързани с предоставяне на едро на тези продукти за достъп.

   Този стопански субект доставя продукти и услуги за достъп на всички предприятия, включително на други стопански субекти в дружеството-майка, при същите графици, ред и условия, включително по отношение на цена и ниво на обслужване, и посредством същите системи и процеси.

2. Когато национален регулаторен орган възнамерява да наложи задължение за функционално разделяне, той представя искане до Комисията, което включва:

   а) доказателства в подкрепа на заключенията на националния регулаторен орган, както е посочено в параграф 1;

   б) мотивирана оценка, стигаща до извода че липсва или е незначителна перспективата за ефективна и устойчива основана на инфраструктурата конкуренция в разумни срокове;

в) анализ на очакваното въздействие върху националния регулаторен орган, върху предприятието, по-специално върху личния състав на отделеното предприятие и върху сектора на електронните съобщения като цяло и върху стимулите за инвестиране, по-специално с оглед на необходимостта да се осигури социално и териториално сближаване, както и върху други заинтересовани страни, включително по-специално очакваното въздействие върху конкуренцията и потенциалните, произтичащи от това, последици за потребителите;

г) анализ на причините, които обосновават, че това задължение би било най-ефективното средство за налагане на корективни мерки, целящи справяне с установените проблеми с конкуренцията или пазара.

3. Проектът за мярка включва следните елементи:

а) точното естество и ниво на разделяне, като се посочва по-специално правният статус на отделения стопански субект;

б) установяване на активите на отделения стопански субект и продуктите или услугите, които да бъдат доставяни от него;

в) правила за управление, които да гарантират независимостта на персонала, нает от отделения стопански субект, и съответните мерки за стимулиране;

г) правила, които да гарантират спазване на задълженията;

д) правила, които да гарантират прозрачност на оперативните процедури, по-специално спрямо други заинтересовани страни;

е) програма за наблюдение, която да гарантира спазване на правилата, включително публикуване на годишен доклад.

След като Комисията вземе решение относно проекта за мярка в съответствие с член 68, параграф 3, националният регулаторен орган провежда координиран анализ на различните пазари, свързани с мрежата за достъп, в съответствие с процедурата, предвидена в член 67. Въз основа на този анализ националният регулаторен орган налага, запазва, изменя или отменя задължения, в съответствие с процедурите, посочени в членове 23 и 32.

4. Предприятие, на което е наложено функционално разделяне, може да бъде обект на всяко от задълженията, посочени в членове 69—74 във всеки специфичен пазар, за който то е определено като имащо значителна пазарна сила в съответствие с член 67, или на всяко друго задължение, разрешено от Комисията съгласно член 68, параграф 3.

Член 78

Доброволно разделяне от вертикално интегрирано предприятие

1. Предприятията, които са определени като имащи значителна пазарна сила на един или няколко съответни пазара в съответствие с член 67, информират националния регулаторен орган поне три месеца по-рано, когато възнамеряват да прехвърлят своите активи на мрежата за локален достъп или значителна част от тях към отделно юридическо лице с друг собственик, или да създадат отделна стопанска единица с цел предоставяне на всички доставчици на дребно, включително на своите собствени отдели за продажба на дребно, на напълно еквивалентни продукти за достъп.

Тези предприятия уведомяват националния регулаторен орган също и за всяка промяна на това намерение, както и за окончателния резултат от процеса на разделяне.

Тези предприятия могат също така да предлагат ангажименти по отношение на условията за достъп, които трябва да се прилагат за тяхната мрежа в продължение на определен период на изпълнение след като бъде приложена предложената форма на разделяне, с цел да се осигури ефективен и недискриминационен достъп за трети страни. В предложението за поемане на ангажимент се дават достатъчно подробности, в това число по отношение на сроковете и продължителността, за да се позволи на националния регулаторен орган да изпълни задачите си в съответствие с параграф 2 от настоящия член. Срокът за прилагане на тези ангажименти може да бъде по-голям от определения в член 67, параграф 5 максимален срок за осъществяване на прегледи на пазара.

2. Националният регулаторен орган оценява въздействието от планираната сделка заедно с предложените ангажименти, когато е приложимо, върху съществуващите регулаторни задължения съгласно настоящата директива.

За целта националният регулаторен орган провежда анализ на различните пазари, свързани с мрежата за достъп, съгласно процедурата, предвидена в член 67.

Националният регулаторен орган взема предвид всички ангажименти, предложени от предприятието, и по-специално имащите отношение към целите, установени в член 3. Същевременно националният регулаторен орган се консултира с трети страни в съответствие с член 23 и се обръща по-конкретно към третите страни, които са пряко засегнати от планираната сделка.

Въз основа на този анализ националният регулаторен орган налага, запазва, изменя или отменя задължения в съответствие с процедурите, посочени в членове 23 и 32, като прилага, по целесъобразност, член 80. Със своето решение националният регулаторен орган може да придаде обвързваща сила на ангажиментите, изцяло или отчасти. Чрез дерогация от член 67, параграф 5, националният регулаторен орган може да придаде обвързваща сила на ангажиментите, изцяло или отчасти, за цялата продължителност на периода, за който те са предложени.

3. Без да се засяга член 80, правно или оперативно отделената стопанска единица, която е била определена като имаща значителна пазарна сила на конкретен пазар в съответствие с член 67, може да бъде субект, по целесъобразност, на всяко от задълженията, посочени в членове 69—74 или на други задължения, разрешени от Комисията съгласно член 68, параграф 3, когато всички предложени ангажименти са недостатъчни за постигането на целите, установени в член 3.

4. Националният регулаторен орган следи изпълнението на предложените от предприятията ангажименти, на които е придал обвързваща сила в съответствие с параграф 2, и разглежда възможността за удължаване на техния срок при изтичането на първоначално предложения период.

Член 79

Процедура за поемане на ангажименти

1. Предприятия, определени като имащи значителна пазарна сила, могат да предложат на националния регулаторен орган ангажименти във връзка с условията на достъп, съвместните инвестиции или и двете, приложими за техните мрежи, наред с другото по отношение на:

   а) договорености за сътрудничество, които са от значение за извършването на оценка на подходящите и пропорционални задължения съгласно член 68;

   б) съвместни инвестиции в мрежи с много голям капацитет съгласно член 76; или

   в) ефективен и недискриминационен достъп на трети страни съгласно член 78, както през периода на изпълнение на доброволното разделяне от вертикално интегрирано предприятие, така и след изпълнението на предложената форма на разделяне.

   Предложението за поемане на ангажименти е достатъчно подробно, включително по отношение на графика и обхвата на изпълнението и продължителността им, за да се даде възможност на националния регулаторен орган да извърши оценката си съгласно параграф 2 от настоящия член. Срокът за прилагане на тези ангажименти може да надвишава периодите за осъществяване на пазарни анализи, предвидени в член 67, параграф 5.

2. С цел да направи оценка на ангажиментите, предложени от предприятието в съответствие с параграф 1 от настоящия член, националният регулаторен орган, освен когато тези ангажименти явно не изпълняват едно или повече от приложимите условия или критерии, извършва допитване до участниците на пазара, по-специално относно предложените условия, като провежда обществена консултация със заинтересованите страни, по-специално трети страни, които са пряко засегнати. Потенциалните съинвеститори или кандидатите за достъп могат да предоставят становища относно съответствието на предложените ангажименти с условията, предвидени в член 68, 76 или 78, в зависимост от случая, и могат да предлагат изменения.

Що се отнася до ангажиментите, предложени съгласно настоящия член, при оценката на задълженията съгласно член 68, параграф 4 националният регулаторен орган обръща особено внимание на:

а) доказателствата за справедливия и разумен характер на предложените ангажименти;

б) дали тези ангажименти са отворени за всички пазарни участници,

в) своевременното осигуряване на достъп при справедливи, разумни и недискриминационни условия, включително до мрежите с много голям капацитет, преди да започне предоставянето на съответните услуги на дребно; и

г) цялостната адекватност на предложените ангажименти с оглед на създаването на условия за устойчива конкуренция на пазарите надолу по веригата и улесняването на съвместното разгръщане и използване на мрежите с много голям капацитет в интерес на крайните ползватели.

Като взема предвид всички становища, изразени по време на консултацията, и степента, в която тези становища са представителни за различните заинтересовани страни, националният регулаторен орган съобщава на предприятието, определено като имащо значителна пазарна сила, предварителните си заключения дали предложените ангажименти отговарят на целите, критериите и процедурите, установени в настоящия член и в член 68, 76 или 78, в зависимост от случая, и при какви условия би могъл да придаде на ангажиментите обвързваща сила. Предприятието може да преразгледа първоначалното си предложение, за да вземе предвид предварителните заключения на националния регулаторен орган и да изпълни критериите, установени в настоящия член и, когато е приложимо, в член 68, 76 или 78.

3. Без да се засяга член 76, параграф 2, първа алинея, националният регулаторен орган може да издаде решение, с което изцяло или частично да придаде на ангажиментите обвързваща сила.

Чрез дерогация от член 67, параграф 5, националният регулаторен орган може да придаде на някои или всички ангажименти обвързваща сила за определен период, който може да бъде цялата продължителност на периода, за който те са предложени, а в случая на ангажиментите за съвместни инвестиции с обвързваща сила съгласно член 76, параграф 2, първа алинея, той им придава обвързваща сила за период от най-малко седем години.

При спазване на член 76, настоящият член не засяга прилагането на процедурата за пазарен анализ по член 67 и налагането на задължения по член 68.

Когато националният регулаторен орган придава обвързваща сила на ангажиментите, поети съгласно настоящия член, той преценява съгласно член 68 последиците от това решение за развитието на пазара и целесъобразността на всяко задължение, което е наложил или което, при липсата на тези ангажименти, е възнамерявал да наложи съгласно посочения член или членове 69—74. Когато нотифицира съответната проектомярка по член 68 в съответствие с член 32, националният регулаторен орган прилага към нотифицираната проектомярка решението за поемане на ангажименти.

4. Националният регулаторен орган следи, наблюдава и гарантира спазването на ангажиментите, на които е придал обвързваща сила в съответствие с параграф 3 от настоящия член, по същия начин, по който следи, наблюдава и гарантира спазването на задълженията, наложени по силата на член 68, и разглежда възможността за удължаване на срока, за който им е придадена обвързваща сила след изтичането на първоначалния срок. Ако националният регулаторен орган заключи, че дадено предприятие не е изпълнило ангажиментите, на които е придадена обвързваща сила в съответствие с параграф 3 от настоящия член, той може да му наложи санкции в съответствие с член 29. Без да се засяга процедурата за гарантиране на изпълнението на специалните задължения по член 30, националният регулаторен орган може да направи повторна оценка на задълженията, наложени в съответствие с член 68, параграф 6.

Член 80

Предприятия само за продажба на едро

1. Когато в съответствие с член 67 националният регулаторен орган определя като имащо значителна пазарна сила на един или на няколко пазара на едро предприятие, което изцяло отсъства от пазарите на електронни съобщителни услуги на дребно, той преценява дали въпросното предприятие притежава следните характеристики:

   а) всички дружества и структурни звена в рамките на предприятието, всички дружества, които са под контрола, но не са непременно изцяло собственост на един и същ краен собственик, и всеки акционер, който може да упражнява контрол върху предприятието, развиват текущите и планират бъдещите си дейности само на пазари на електронни съобщителни услуги на едро, поради което не извършват дейност на пазари на електронни съобщителни услуги на дребно за крайни ползватели в Съюза;

   б) предприятието не е обвързано да работи с единствено и отделено предприятие, развиващо дейност надолу по веригата и активно на пазар на електронни съобщителни услуги на дребно за крайни ползватели, поради договор за изключителни права или договор с равностойна сила.

2. Ако националният регулаторен орган стигне до заключението, че условията, определени в параграф 1 от настоящия член, са изпълнени, той може да наложи на въпросното предприятие само задълженията по член 70 и 73, или задължения, свързани със справедливо и разумно ценообразуване, ако са обосновани въз основа на анализ на пазара, включително прогнозна оценка на вероятното поведение на предприятието, определено като имащо значителна пазарна сила.

3. Националният регулаторен орган преразглежда наложените на предприятието в съответствие с настоящия член задължения винаги когато стигне до заключението, че условията, определени в параграф 1от настоящия член, вече не се изпълняват и прилага по целесъобразност членове 67—74. Без необосновано закъснение предприятията уведомяват националния регулаторен орган за всяка промяна в обстоятелствата, свързани с параграф 1, букви а) и б) от настоящия член.

4. Също така националният регулаторен орган преразглежда наложените на предприятието задължения в съответствие с настоящия член, когато въз основа на доказателствени материали относно договорните условия, предлагани от предприятието на неговите клиенти надолу по веригата, органът стигне до заключението, че конкуренцията е нарушена или може да бъде нарушена в ущърб на крайните ползватели, което поражда необходимост да бъдат наложени едно или няколко от задълженията, предвидени в член 69, 71, 72 или 74, или да бъдат изменени задълженията, наложени в съответствие с параграф 2 от настоящия член.

5. Налагането на задълженията и тяхното преразглеждане в съответствие с настоящия член се осъществяват съгласно с процедурите, посочени в членове 23, 32 и 33.

Член 81

Миграция от съществуващата инфраструктура

1. Предприятията, определени като имащи значителна пазарна сила на един или няколко съответни пазара съгласно член 67, уведомяват националния регулаторен орган предварително и своевременно, когато възнамеряват да изведат от експлоатация или да заменят с нова инфраструктура части от мрежата, в това число съществуваща инфраструктура, необходима за функционирането на медна мрежа, които са предмет на задължения по членове 68—80.

2. Националният регулаторен орган гарантира, че процесът по извеждане от експлоатация или по замяна включва график и условия, които са прозрачни, включително подходящ период на предизвестие за прехода, като също така установява наличието на алтернативни продукти най-малко със сравнимо качество, осигуряващи достъп до модернизираната мрежова инфраструктура, които да заместят заменените елементи, ако това е необходимо за съхраняване на конкуренцията и за защита на правата на крайните ползватели.

По отношение на предложените за извеждане от експлоатация или за замяна активи, националният регулаторен орган може да отмени задълженията, след като се е уверил, че доставчикът на достъп:

а) е осигурил подходящи условия за миграция, като това включва предоставянето на алтернативен продукт за достъп най-малко със сравнимо качество както наличния продукт при използването на съществуващата инфраструктура, осигуряващ на търсещите достъп да достигнат до същите крайни ползватели; и

б) е спазил условията и процеса, представени пред националния регулаторен орган в съответствие с настоящия член.

Отмяната се осъществява в съответствие с процедурите, посочени в членове 23, 32 и 33.

3. Настоящият член се прилага, без да се засяга наличието на регулирани продукти, наложени от националния регулаторен орган на модернизираната мрежова инфраструктура в съответствие с процедурите, установени в членове 67 и 68.

Член 82

Насоки на ОЕРЕС относно мрежите с много голям капацитет

В срок до ... [две години след датата на влизане в сила на настоящата директива] ОЕРЕС, след консултации със заинтересованите страни и в тясно сътрудничество с Комисията, издава насоки относно критериите, на които трябва да отговаря дадена мрежа, за да се счита за мрежа с много голям капацитет, по-специално по отношение на широчината на честотната лента за предаването в права и обратна посока, стабилността, свързаните с грешките параметри, закъснението и промяната му. Националните регулаторни органи отчитат в максимална степен тези насоки. ОЕРЕС актуализира насоките до 31 декември 2025 г. и периодично след това.

ГЛАВА V
РЕГУЛАТОРЕН КОНТРОЛ ВЪРХУ УСЛУГИТЕ НА ДРЕБНО

Член 83

Регулаторен контрол върху услугите на дребно

1. Държавите членки могат да гарантират, че националните регулаторни органи налагат подходящи регулаторни задължения върху предприятията, определени като имащи значителна пазарна сила на определен пазар на дребно в съответствие с член 63, когато:

   а) в резултат на пазарния анализ, извършен в съответствие с член 67, националният регулаторен орган определи, че даден пазар на дребно, определен в съответствие с член 64, не е ефективно конкурентен; и

б) националният регулаторен орган стигне до заключението, че задълженията, наложени съгласно членове 69—74, няма да доведат до постигането на целите, изложени в член 3.

2. Задълженията, наложени съгласно параграф 1 от настоящия член, се основават на характера на установения проблем и са пропорционални и обосновани в контекста на целите, посочени в член 3. Наложените задължения могат да включват изисквания определените предприятия да не налагат прекалено високи цени, да не възпрепятстват навлизането на пазара или да не ограничават конкуренцията чрез нелоялно ценообразуване, проява на неправомерни предпочитания към отделни крайни ползватели или необосновано обвързване на услугите. Към тези предприятия националните регулаторни органи могат да прилагат подходящи пределни цени на дребно, мерки за контрол върху индивидуалните тарифи или мерки за ориентиране на тарифите към разходите или цените на сравними пазари, за да защитят интересите на крайните ползватели и същевременно насърчават ефективна конкуренция.

3. Националните регулаторни органи гарантират, че когато дадено предприятие е обект на регулаторен контрол по отношение на тарифите или други аспекти на пазара на дребно, в тези случаи се прилагат необходимите и подходящи системи за отчитане на разходите. Националните регулаторни органи могат да определят формата и счетоводната методология, които трябва да се използват. Спазването на изискванията спрямо системата за отчитане на разходите се проверява от квалифициран независим орган. Националните регулаторни органи гарантират годишното публикуване на отчетите във връзка с изпълнението на тези изисквания.

4. Без да се засягат членове 85 и 88, националните регулаторни органи не прилагат механизмите за контрол върху пазара на дребно съгласно параграф 1 от настоящия член към географски пазари или пазари на дребно, ако са се уверили, че на тях съществува ефективна конкуренция.

ЧАСТ III

УСЛУГИ

ДЯЛ I

ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УНИВЕРСАЛНА УСЛУГА

Член 84

Универсална услуга на достъпна цена

1. Държавите членки гарантират, в контекста на специфичните национални условия, че всички потребители на техни територии имат достъп на достъпна цена до наличните услуга за подходящ широколентов достъп до интернет и услуги за гласови съобщения, при качеството, установено за техните територии, включително за основната връзка, в определено местоположение.

2. Освен това държавите членки могат също така да гарантират достъпни цени на услугите, посочени в параграф 1, които не се предоставят в определено местоположение, когато считат, че това е необходимо, за да се гарантира пълното социално и икономическо участие на потребителите в обществото.

3. Всяка държава членка, в контекста на националните условия и минималната широчина на честотната лента, която използват повечето потребители на територията на тази държава членка, и като вземат предвид доклада на ОЕРЕС за най-добрите практики, определя подходящата услуга за широколентов достъп до интернет за целите на параграф 1, с цел да се осигури широчина на честотната лента, необходима за социалното и икономическото участие в обществото. За тази цел услугата за подходящ широколентов достъп до интернет следва да е в състояние да осигурява широчина на честотната лента, необходима за да се поддържа поне минималният набор от услуги, определен в приложение V.

Най-късно до ... [18 месеца след датата на влизане в сила на настоящата директива], с оглед да допринесе за последователното прилагане на настоящия член, след консултация със заинтересованите страни и в тясно сътрудничество с Комисията, ОЕРЕС, вземайки предвид наличните данни на Комисията (Евростат), изготвя доклад за най-добрите практики на държавите членки в подкрепа на определянето на услугата за подходящ широколентов достъп до интернет по силата на първата алинея. Този доклад се актуализира редовно, за да отразява технологичния напредък и промените в потребителските модели на използване.

4. По искане на потребителя връзката, посочена в параграф 1 и, според случая, в параграф 2, може да бъде ограничена до поддържане на услуги за гласови съобщения.

5. Държавите членки могат да разширят обхвата на приложение на настоящия член спрямо крайни ползватели, които са микропредприятия, малки и средни предприятия и организации с нестопанска цел.

Член 85

Предоставяне на универсална услуга на достъпна цена

1. Националните регулаторни, в координация с други компетентни органи, следят развитието и равнището на цените на дребно на наличните на пазара услуги, посочени в член 84, параграф 1, по-специално по отношение на националните цени и националния доход на потребителите.

2. Когато държавите членки установят, че в контекста на националните условия цените на дребно за услугите, посочени в член 84, параграф 1, не са достъпни, тъй като потребителите с нисък доход или със специални социални потребности са лишени от достъп до тях, те предприемат мерки, за да гарантират достъпни цени за тези потребители на услуги за подходящ широколентов достъп до интернет и гласови съобщения най-малкото в определено местоположение.

   За тази цел, държавите членки могат да гарантират предоставянето на подкрепа за тези потребители за комуникационни цели или да изискат от доставчиците на такива услуги да предложат на въпросните потребители тарифни планове или потребителски пакети, различни от предоставяните при обичайната търговска практика, или и двете. За тази цел държавите членки могат да изискат от тези доставчици да прилагат общи тарифи, включително усредняване на географски принцип, за цялата територия на страната.

При изключителни обстоятелства, по-специално когато налагането на задълженията по втора алинея от настоящия параграф на всички доставчици би довело до доказана прекомерна административна или финансова тежест за доставчиците или държавата членка, държавата членка може да реши по изключение да наложи задължението за предлагане на специални тарифни планове или потребителски пакети само на определени предприятия. Член 86 се прилага *mutatis mutandis* към определянето на тези предприятия. Когато държава членка определя предприятията, тя гарантира, че всички потребители с ниски доходи или специални социални потребности имат полза от избора на предприятия, предоставящи тарифни планове, съобразени с техните потребности, освен ако се окаже невъзможно да се осигури такъв избор или това би създало прекомерна допълнителна организационна или финансова тежест.

Държавите членки гарантират, че потребителите с достъп до такива тарифни планове или потребителски пакети имат правото да сключат договор с доставчик, предоставящ услугите, посочени в член 84, параграф 1, или с предприятие, определено в съответствие с настоящия параграф, и че номерът им остава достъпен за подходящ период и се избягват нежелани прекъсвания на услугата.

3. Държавите членки гарантират че предприятията, които предоставят тарифни планове или потребителски пакети за потребители с нисък доход или със специални социални потребности в съответствие с параграф 2, предоставят на националните регулаторни органи и другите компетентни органи подробна информация за тези предложения. Националните регулаторни органи, в координация с други компетентни органи, гарантират, че условията, при които предприятията предоставят тарифни планове или потребителски пакети в съответствие с параграф 2, са напълно прозрачни и се публикуват и прилагат в съответствие с принципа за недопускане на дискриминация. Националните регулаторни органи, в координация с други компетентни органи, могат да изискват изменение или прекратяване на тези тарифни планове или пакети.

4. С оглед на националните условия държавите членки гарантират, че на потребителите с увреждания се оказва помощ и, по целесъобразност, се приемат други специфични мерки, с цел да се гарантира наличието и достъпността на свързаните крайни устройства и специфичното оборудване и специфичните услуги, подобряващи равностойния достъп, включително, когато е необходимо, услуги за цялостен разговор или услуги за предаване.

5. При прилагането на настоящия член държавите членки се стремят да сведат до минимум изкривяването на пазара.

6. Държавите членки могат да разширят обхвата на приложение на настоящия член спрямо крайни ползватели, които са микропредприятия, малки и средни предприятия и организации с нестопанска цел.

Член 86

Наличност на универсална услуга

1. Когато дадена държава членка е установила, вземайки предвид резултатите, когато има такива, от географското проучване, проведено в съответствие с член 22, параграф 1, и при необходимост всички допълнителни доказателства, че наличността в определено местоположение на услуга за подходящ широколентов достъп до интернет, определена в съответствие с член 84, параграф 3, и на услуги за гласови съобщения не може да бъде осигурена при обичайни търговски условия или посредством други възможни инструменти на обществените политики на националната ѝ територия или в различни части от нея, тя може да наложи съответни задължения за предоставяне на универсална услуга, с цел да бъдат удовлетворени всички обосновани искания от крайни ползватели за достъп до тези услуги на съответните части от нейната територия.

2. Държавите членки определят най-ефикасния и целесъобразен подход за гарантиране на наличността в определено местоположение на услуга за подходящ широколентов достъп до интернет, определена в съответствие с член 84, параграф 3, и на услуги за гласови съобщения, като същевременно спазват принципите на обективност, прозрачност, недопускане на дискриминация и пропорционалност. Държавите членки се стремят да сведат до минимум изкривяването на пазара, особено предоставянето на услуги при ценови или други условия, които се отклоняват от обичайната търговска практика, като същевременно отстояват обществения интерес.

3. По-специално когато държавите членки решат да наложат задължения за гарантиране за крайните ползватели на наличността в определено местоположение на услугата за подходящ широколентов достъп до интернет, определена в съответствие с член 84, параграф 3, и на услуги за гласови съобщения, те могат да определят едно или няколко предприятия, които да гарантират тази наличност на цялата територия на държавата. Държавите членки могат да определят различни предприятия или групи от предприятия за предоставянето на услуга за подходящ широколентов достъп до интернет и на услуги за гласови съобщения в определено местоположение или в различни части от националната територия.

4. Когато държавите членки определят предприятия, които да гарантират наличността на услуги за цялата национална територия или за част от нея, в съответствие с параграф 3 от настоящия член, те прилагат ефикасен, обективен, прозрачен и без допускане на дискриминация механизъм за определяне, при който нито едно предприятие не може да бъде предварително изключено от възможността да бъде определено. Тези методи за определяне гарантират, че услугата за подходящ широколентов достъп до интернет и услугите за гласови съобщения в определено местоположение се предоставят по икономически ефективен начин и могат да се използват като средство за определяне на нетните разходи на задълженията за предоставяне на универсална услуга в съответствие с член 89.

5. Когато предприятие, определено в съответствие с параграф 3 от настоящия член, възнамерява да прехвърли значителна част или всички свои активи, свързани с локалната мрежа за достъп, към отделно юридическо лице с друг собственик, то информира предварително и своевременно националния регулаторен орган или друг компетентен орган, за да му позволи да оцени ефекта от планираната сделка върху предоставянето в определено местоположение на услугата за подходящ широколентов достъп до интернет, определена в съответствие с член 84, параграф 3, и на услуги за гласови съобщения. Националният регулаторен орган или друг компетентен орган може да налага, изменя или отменя специфични задължения в съответствие с член 13, параграф 2.

Член 87

Състояние на съществуващата универсална услуга

Държавите членки могат да продължат да гарантират наличността или ценовата достъпност на други услуги, различни от услугата за подходящ широколентов достъп до интернет, определена в съответствие с член 84, параграф 3, и от услугите за гласови съобщения в определено местоположение, задълженията за които са били в сила на … [датата на влизане в сила на настоящата директива], ако потребността от тези други услуги бъде установена с оглед на националните условия. Когато държавите членки определят предприятия, които да предоставят такива услуги на цялата национална територия или на част от нея, се прилага член 86. Финансирането на тези задължения се осъществява в съответствие с член 90.

Държавите членки преразглеждат задълженията, наложени по силата на настоящия член, до … [три години след влизане в сила на настоящата директива], а след това — на всеки три години.

Член 88

Контрол на разходите

1. Държавите членки гарантират, че при предоставянето на съоръжения и услуги в допълнение към онези, посочени в член 84, доставчиците на услуга за подходящ широколентов достъп до интернет и на услуги за гласови съобщения в съответствие с членове 84—87 предлагат условия, които не задължават крайния ползвател да плаща за съоръженията или услугите, които не са необходими или не се изискват за исканата услуга.

2. Държавите членки гарантират, че доставчиците на услуга за подходящ широколентов достъп до интернет и услуги за гласови съобщения, посочени в член 84, които предоставят услуги в съответствие с член 85, предлагат съответните съоръжения и услуги, установени в част А от приложение VI, в зависимост от случая, по начин, който дава възможност на потребителите да следят и контролират разходите. Държавите членки гарантират, че тези доставчици внедряват система за избягване на нежелани прекъсвания на услугите за гласови съобщения или на услугата за подходящ широколентов достъп до интернет за потребителите, както е посочено в член 85, включително и подходящ механизъм за проверка на интереса към запазване на достъпа до услугата.

Държавите членки могат да разширят обхвата на приложение на настоящия параграф спрямо крайни ползватели, които са микропредприятия, малки и средни предприятия и организации с нестопанска цел.

3. Всяка държава членка гарантира, че компетентният орган може да отменя изискванията на параграф 2 за цялата национална територия или част от нея, ако компетентният орган е удовлетворен от широкия обхват на услугата.

Член 89

Разходи за задълженията за предоставяне на универсална услуга

1. Когато националните регулаторни органи считат, че предоставянето на услуга за подходящ широколентов достъп до интернет, определена в съответствие с член 84, параграф 3, и на услуги за гласови съобщения, както са определени в членове 84, 85 и 86, или поддържането на съществуващата универсална услуга в съответствие с член 87 може да представлява несправедлива тежест за доставчиците на подобни услуги, които търсят компенсация, националните регулаторни органи изчисляват нетните разходи за тази услуга.

За целта националните регулаторни органи:

а) изчисляват нетните разходи за задължението за универсална услуга, като вземат предвид всички пазарни изгоди за доставчиците на услуга за подходящ широколентов достъп до интернет, определена в съответствие с член 84, параграф 3, и услуги за гласови съобщения, определени в членове 84, 85 и 86, или поддържането на съществуващата универсална услуга, както е посочено в член 87, в съответствие с приложение VII; или

б) използват нетните разходи за предоставяне на универсална услуга, установени чрез механизма за определяне в съответствие с член 86, параграф 4.

2. Разчетите и останалата информация, която служи за основа за изчисляване на нетните разходи за задълженията за предоставяне на универсална услуга съгласно параграф 1, втора алинея, буква а), се проверяват или потвърждават от националния регулаторен орган или от независим от съответните страни орган, одобрен от националния регулаторен орган. Резултатите от изчисляването на разходите и изводите от проверката са достъпни за обществеността.

Член 90

Финансиране на задълженията за предоставяне на универсална услуга

1. Когато на базата на изчисленията на нетните разходи, посочено в член 89 националните регулаторни органи установят, че даден доставчик е предмет на несправедлива тежест, държавите членки, по молба на засегнатия доставчик, вземат решение да направят едното или двете от следните:

а) да въведат механизъм за компенсации на определените нетни разходи за доставчика от обществени средства при прозрачни условия;

б) да поделят нетните разходи за задълженията за предоставяне на универсална услуга между доставчиците на електронни съобщителни мрежи и услуги.

2. Когато нетните разходи се поделят в съответствие с параграф 1, буква б) от настоящия член, държавите членки установяват механизъм за поделяне, който се управлява от националния регулаторен орган или от орган, който е независим от бенефициерите под надзора на националния регулаторен орган. Могат да бъдат финансирани само нетните разходи за задълженията, посочени в членове 84—87, които се определят в съответствие с член 89.

Механизмът за поделяне на разходите зачита принципите за прозрачност, минимално нарушаване на пазара, недопускане на дискриминация и пропорционалност в съответствие с принципите, посочени в приложение VII, част Б. Държавите членки могат да предпочетат да не изискват вноски от предприятия, чийто национален оборот е под определени граници.

Всички такси във връзка с поделянето на разходите за задълженията за предоставяне на универсална услуга се разпределят и конкретизират за всяко предприятие. Таксите не се налагат на или събират от предприятия, които не предоставят услуги на територията на държавата членка, която прилага механизма за поделяне на разходите.

Член 91

Прозрачност

1. Когато трябва да бъдат изчислени нетните разходи за задълженията за предоставяне на универсална услуга в съответствие с член 89, националните регулаторни органи гарантират обществен достъп до принципите за изчисляване на нетните разходи, включително до подробностите за методологията, която следва да бъде използвана.

Когато се въвежда механизъм за поделяне на нетните разходи за задълженията за предоставяне на универсална услуга, посочени в член 90, параграф 2, националните регулаторни органи гарантират обществен достъп до принципите за поделяне на разходите и за компенсиране на нетните разходи.

2. При спазване на правилата на Съюза и националните правила за търговската тайна, националните регулаторни органи публикуват годишен отчет, предоставящ подробна информация за изчислените разходи за задълженията за предоставяне на универсална услуга, в който се посочват вноските от всички участващи предприятия, включително всички пазарни ползи за предприятията, получени вследствие на задълженията за предоставяне на универсална услуга, посочена в членове 84—87.

Член 92

Допълнителни задължителни услуги

Държавите членки могат да решат да предоставят допълнителни обществени услуги на своята територия освен услугите, включени в задълженията за предоставяне на универсална услуга, посочени в членове 84—87. В тези случаи не се прилага механизъм за компенсации за отделни предприятия.

ДЯЛ II
НОМЕРАЦИОННИ РЕСУРСИ

Член 93

Номерационни ресурси

1. Държавите членки гарантират, че националните регулаторни органи или другите компетентни органи контролират предоставянето на права за ползване за всички национални номерационни ресурси и управлението на националните номерационни планове, както и че самите те предоставят за всички обществени електронни съобщителни услуги адекватни номерационни ресурси. Държавите членки гарантират създаването на обективни, прозрачни и недискриминационни процедури за предоставянето на права за ползване на националните номерационни ресурси.

2. Националните регулаторни органи или другите компетентни органи могат да предоставят също така права за ползване на номерационни ресурси от националните номерационни планове с оглед на предоставянето на специфични услуги за предприятия, различни от доставчици на електронни съобщителни мрежи или услуги, при условие че за удовлетворяването на текущите и предвидими бъдещи потребности са осигурени адекватни номерационни ресурси. Тези предприятия доказват, че са в състояние да управляват номерационните ресурси и да спазват съответните изисквания, определени съгласно член 94. Националните регулаторни органи или другите компетентни органи могат да прекратят допълнителното предоставяне на права за ползване на номерационни ресурси на такива предприятия, ако бъде доказано, че е налице риск от изчерпване на номерационните ресурси.

До ... [18 месеца след влизането в сила на настоящата директива], с цел да се допринесе за съгласуваното прилагане на настоящия параграф, ОЕРЕС приема, след консултация със заинтересованите страни и в тясно сътрудничество с Комисията, насоки относно общите критерии за оценка на способността за управление на номерационните ресурси и риска от изчерпването им.

3. Националните регулаторни органи или другите компетентни органи гарантират, че националните номерационни планове и процедури се прилагат по начин, осигуряващ равнопоставено третиране на всички доставчици на обществени електронни съобщителни услуги и предприятията, допуснати до участие в съответствие с параграф 2. По-специално, държавите членки гарантират, че предприятие, на което е предоставено правото за ползване на номерационни ресурси, не дискриминира други доставчици на електронни съобщителни услуги по отношение на номерационните ресурси, използвани за даване на достъп до техните услуги.

4. Всяка държава членка гарантира, че националните регулаторни органи или другите компетентни органи предоставят обхват от негеографските си номера, който може да бъде използван за предоставянето на електронни съобщителни услуги, различни от междуличностни съобщителни услуги, на цялата територия на Съюза, без да се засягат разпоредбите на Регламент (ЕС) № 531/2012 и на член 97, параграф 2 от настоящата директива. В случай на предоставяне на права за ползване на номерационни ресурси в съответствие с параграф 2 на предприятия, различни от доставчици на електронни съобщителни мрежи или услуги, настоящият параграф се прилага по отношение на специфичните услуги, за предоставянето на които са били предоставени правата за ползване.

Националните регулаторни органи или другите компетентни органи гарантират, че условията, изброени в приложение I, част Д, които могат да бъдат приложени към правата за ползване на номерационни ресурси, използвани за предоставянето на услуги извън държавата членка, чийто код се използва, и тяхното правоприлагане са толкова строги, колкото и условията и правоприлагането по отношение на услугите, предоставяни на територията на държавата членка, чийто код се използва, в съответствие с настоящата директива.

Националните регулаторни органи или другите компетентни органи, също така гарантират, в съответствие с член 94, параграф 6, че доставчиците, които използват номерационни ресурси с кода на своята държава в други държави членки, спазват правилата за защита на потребителите и другите национални норми във връзка с използването на номерационните ресурси, приложими в онези държави членки, в които се използват номерационните ресурси. Настоящото задължение не накърнява правомощията за правоприлагане на компетентните органи във въпросните държави членки.

ОЕРЕС съдейства на националните регулаторни или другите компетентни органи по тяхно искане в координирането на техните дейности, с цел да се осигури ефикасно управление на номерационните ресурси с право за извънтериториално ползване в рамките на Съюза.

С оглед да улесни наблюдението от страна на националните регулаторни органи или другите компетентни органи на спазването на изискванията по настоящия параграф, ОЕРЕС създава база данни за номерационните ресурси с право за извънтериториално ползване в рамките на Съюза. За тази цел националните регулаторни или другите компетентни органи подават съответната информация на ОЕРЕС. Когато националният регулаторен орган не е предоставил номерационни ресурси с право за извънтериториално ползване в рамките на Съюза, компетентният орган, отговорен за тяхното предоставяне или управление, се консултира с националния регулаторен орган.

5. Държавите членки гарантират, че кодът „00“ е стандартният международен код за достъп. Може да се постигнат или да се продължат специални договорености за използването на междуличностни съобщителни услуги с номера между съседни населени места в граничните райони между държавите членки.

Държавите членки могат да се договорят да използват общ номерационен план за всички или за конкретни категории номерà.

Крайните ползватели, засегнати от тези договорености или споразумения, биват изцяло информирани.

6. Без да се засяга член 106, държавите членки насърчават предоставянето по ефира, когато това е технически възможно, с цел да се улесни смяната на доставчиците на електронни съобщителни мрежи или услуги от крайните ползватели, и по-специално доставчиците и крайните ползватели на услуги машина-машина.

7. Държавите членки гарантират, че националните номерационни планове и всички техни последващи допълнения или изменения, са публикувани, с изключение единствено на случаите, попадащи в рамките на ограниченията, наложени от съображения за национална сигурност.

8. Държавите членки поддържат хармонизирането на специални номера или номерационни обхвати в рамките на Съюза, когато това едновременно насърчава функционирането на вътрешния пазар и развитието на паневропейските услуги. Когато е необходимо да се отговори на неудовлетвореното трансгранично или паневропейско търсене на номерационни ресурси, Комисията, като отчита в максимална степен становището на ОЕРЕС, приема актове за изпълнение за хармонизирането на специални номера или номерационни обхвати.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 118, параграф 4.

Член 94

Процедура за предоставяне на правата за ползване на номерационни ресурси

1. Когато е необходимо предоставяне на индивидуални права за ползване на номерационни ресурси, националните регулаторни органи или другите компетентни органи предоставят такива права, при поискване, на всяко предприятие за предоставяне на електронни съобщителни мрежи или услуги попадащо в обхвата на общото разрешение, посочено в член 12, при спазване на член 13 и член 21, параграф 1, буква в) и всички останали правила, които гарантират ефикасното използване на тези номерационни ресурси в съответствие с настоящата директива.

2. Правата за ползване на номерационни ресурси се предоставят чрез открити, обективни, прозрачни, недискриминационни и пропорционални процедури.

Когато предоставят права за ползване на номерационни ресурси, националните регулаторни органи или другите компетентни органи уточняват дали тези права могат да се прехвърлят от притежателя на правата и при какви условия.

Когато националните регулаторни или другите компетентни органи предоставят права за ползване на номерационни ресурси за ограничен период, продължителността на този период е подходяща за съответната услуга с оглед на преследваната цел, като се отчита надлежно необходимостта да се предвиди съответен период за амортизация на инвестицията.

3. Националните регулаторни органи или другите компетентни органи взимат решенията относно предоставянето на права за ползване на номерационни ресурси във възможно най-кратки срокове след получаването на пълното заявление и в триседмичен срок — за номерационните ресурси, разпределени за специфични цели в националния номерационен план. Тези решения се оповестяват публично.

4. Когато след консултация със заинтересованите страни, в съответствие с разпоредбите на член 23, националните регулаторни органи или другите компетентни органи са установили, че правата за ползване на номерационни ресурси от изключителна икономическа стойност ще се предоставят чрез състезателни или сравнителни процедури за подбор, националните регулаторни органи или другите компетентни органи могат да удължат триседмичния срок, посочен в параграф 3 от настоящия член, с най-много още три седмици.

5. Националните регулаторни органи или другите компетентни органи не ограничават броя на предоставяните индивидуални права за ползване, освен когато това е необходимо за гарантиране на ефикасното използване на номерационните ресурси.

6. Когато правата за ползване на номерационни ресурси включват тяхното извънтериториално ползване в рамките на Съюза в съответствие с член 93, параграф 4, националните регулаторни органи или другите компетентни органи прилагат към тези права за ползване конкретни условия, за да гарантират спазването на всички съответни национални правила за защита на потребителите и на националното законодателство във връзка с използването на номерационни ресурси, приложимо в държавите членки, в които се използват номерационните ресурси.

По искане от страна на национален регулаторен орган или друг компетентен орган на държава членка, в която се използват номерационните ресурси, доказал нарушение на приложимите правила за защита на потребителите или на свързаното с използването на номерационни ресурси национално право на съответната държава членка, националните регулаторни органи или другите компетентни органи на държавата членка, в която са предоставени правата за ползване на номерационните ресурси, прилага условията, предвидени в първа аления от настоящия параграф, в съответствие с член 30, включително, в по-сериозни случаи, посредством отнемане на правата за извънтериториално ползване на предоставените на съответното предприятие номерационни ресурси.

ОЕРЕС подпомага и координира обмена на информация между компетентните органи на различните участващи държави членки и осигурява съответната координация на тяхната дейност.

7. Настоящият член се прилага и в случаите, когато националните регулаторни органи или другите компетентни органи предоставят права на ползване на номерационни ресурси на предприятия, различни от доставчиците на електронни съобщителни мрежи или услуги в съответствие с член 93, параграф 2.

Член 95

Такси за права за ползване на номерационни ресурси

Държавите членки могат да разрешат на националните регулаторни или другите компетентни органи да налагат такси за правата на ползване на номерационни ресурси, които отразяват потребността от гарантиране на оптималното използване на тези ресурси. Държавите членки гарантират, че такива такси са обективно обосновани, прозрачни, недискриминационни и пропорционални на предназначената им цел, като вземат предвид целите, установени в член 3.

Член 96

Горещи телефонни линии за изчезнали деца и за помощ на деца

1. Държавите членки гарантират безплатен достъп на крайните ползватели до услугата, поддържаща гореща линия за съобщаване за изчезнали деца. Горещата линия е достъпна на номер „116000“.

2. Държавите членки гарантират в максималната възможна степен достъпността за крайни ползватели с увреждания на услугите, предоставяни с номер „116000“. Мерките, предприемани за улесняване на достъпа на крайни ползватели с увреждания до тези услуги при пътувания в други държави членки, се основават на съответствието с приложими стандарти или спецификации, установени в съответствие с член 39.

3. Държавите членки вземат подходящи мерки, за да гарантират, че органът или предприятието, на което е предоставен номер „116000“, разпределя необходимите ресурси за управление на горещата линия.

4. Държавите членки и Комисията гарантират, че крайните ползватели са подходящо информирани за съществуването и използването на услугите, предоставяни с номер „116000“ и, когато е уместно, номер „116111“.

Член 97

Достъп до номера и услуги

1. Когато това е икономически възможно, освен в случаите, при които повиканият краен ползвател е предпочел, поради търговски съображения, да ограничи достъпа на повикващи страни от определени географски райони, държавите членки гарантират, че националните регулаторни органи или другите компетентни органи предприемат всички необходими стъпки, така че крайните ползватели да:

   а) имат достъп и да ползват услуги посредством негеографски номера в рамките на Съюза; и

   б) имат достъп до всички номера, предоставяни в Съюза, независимо от използваните от оператора технология и устройства, включително тези в националните номерационни планове на държавите членки и универсалните международни телефонни номера за достъп до услуги с безплатен достъп (UIFN).

2. Държавите членки гарантират, че националните регулаторни органи или другите компетентни органи са в състояние да изискват от доставчиците на обществени електронни съобщителни мрежи или обществени електронни съобщителни услуги, да блокират в отделни случаи достъпа до номера или услуги, когато това е оправдано поради измама или злоупотреба, и да изискват в тези случаи доставчиците на електронни съобщителни услуги да си удържат при източника съответните приходи за осигуряване на взаимно свързване или от други услуги.

ДЯЛ III
ПРАВА НА КРАЙНИТЕ ПОЛЗВАТЕЛИ

Член 98

Освобождаване за определени микропредприятия

С изключение на членове 99 и 100, настоящият дял не се прилага за микропредприятията, предоставящи междуличностни съобщителни услуги без номерà, освен ако те предоставят и други електронни съобщителни услуги.

Държавите членки гарантират, че крайните ползватели са информирани за освобождаването по първата алинея преди сключване на договор с микропредприятие, ползващо се от такова освобождаване.

Член 99

Недопускане на дискриминация

Доставчиците на електронни съобщителни мрежи или услуги не прилагат каквито и да било различни изисквания или общи условия за достъп до или използване на мрежите или услугите спрямо крайните ползватели по причини, свързани с националността, мястото на пребиваване или мястото на установяване на крайния ползвател, освен ако са налице обективни основания за различното им третиране.

Член 100

Гаранции за основните права

1. Националните мерки относно достъпа на крайните ползватели до или използването на услуги и приложения чрез електронни съобщителни мрежи зачитат Хартата на основните права на Съюза („Хартата“) и общите принципи на правото на Съюза.

2. Всички мерки, свързани с достъпа на крайните ползватели или с използването от тях на услуги и приложения посредством електронни съобщителни мрежи, които водят до ограничаване на упражняването на правата или свободите, признати от Хартата, трябва да бъдат налагани само ако са предвидени в законодателството и зачитат тези права и свободи, ако са пропорционални, необходими и по същество съответстват на признати от правото на Съюза цели от общ интерес или на потребността от защита на правата и свободите на другите в съответствие с член 52, параграф 1 от Хартата и с общите принципи на правото на Съюза, включително правото на ефективни правни средства за защита и справедлив процес. Съответно, тези мерки трябва да бъдат вземани единствено при надлежно спазване на принципа за презумпцията за невинност и правото на неприкосновеност на личния живот. Гарантира се предварителна, справедлива и безпристрастна процедура, включително правото на изслушване на засегнатото лице или лица, при зачитане на необходимостта от подходящи условия и процедурни правила в надлежно обосновани спешни случаи в съответствие с Хартата.

Член 101

Ниво на хармонизация

1. Държавите членки не запазват в сила и не въвеждат в своето национално право разпоредби за защита на крайните ползватели, които се отклоняват от членове 102 — 115, включително повече или по-малко строги разпоредби, с които да гарантират различно ниво на защита, освен ако в настоящия дял е предвидено друго.

2. До … [три години от датата на влизане в сила на настоящата директива], държавите членки могат да продължават да прилагат по-строги национални разпоредби за защита на потребителите, които се отклоняват от предвидените в членове 102 — 115, при условие че тези разпоредби са били в сила на … [датата на влизане в сила на настоящата директива] и евентуалните ограничения за функционирането на вътрешния пазар, произтичащи от тяхното прилагане, са пропорционални на целта за защита на потребителите.

   Държавите членки уведомяват Комисията до ... [12 месеца след датата на влизане в сила на настоящата директива] за евентуалните национални разпоредби, които се прилагат въз основа на настоящия параграф.

Член 102

Изисквания за предоставяне на информация в договорите

1. Преди потребителят да бъде обвързан от договор или каквато и да е съответстваща оферта, доставчиците на обществени електронни съобщителни услуги, различни от предавателни услуги, използвани за предоставяне на услуги машина-машина, предоставят информацията, изисквана съгласно членове 5 и 6 от Директива 2011/83/ЕС, и в допълнение информацията, посочена в приложение VIII към настоящата директива, дотолкова доколкото тази информация се отнася за услугата, която предоставят.

   Информацията се предоставя по ясен и разбираем начин на траен носител съгласно определението в член 2, точка 10) от Директива 2011/83/ЕС или, когато предоставянето на траен носител не е възможно, в предоставен от доставчика документ, който е лесен за изтегляне. Доставчикът изрично насочва вниманието на потребителя към наличието на този документ и към това, че е важно документът да бъде изтеглен за целите на документацията, бъдещи справки и непроменено възпроизвеждане.

   Информацията, при поискване, се предоставя в достъпен формат за крайни ползватели с увреждания в съответствие с правото на Съюза в областта на хармонизирането на изискванията за достъпност на продукти и услуги.

2. Информацията, посочена в параграфи 1, 3 и 5, се предоставя също на крайни ползватели, които са микропредприятия, малки предприятия или организации с нестопанска цел, освен ако те изрично са се съгласили да се откажат от всички или част от тези разпоредби.

3. Доставчиците на обществени електронни съобщителни услуги, различни от предавателни услуги, използвани за предоставяне на услуги машина-машина, предоставят на потребителите кратко и лесно четимо резюме на договора. В това резюме са посочени основните елементи на изискванията за информация в съответствие с параграф 1. Тези основни елементи съдържат като минимум:

а) име, адрес и информация за връзка с доставчика и, ако е различна, информация за връзка при евентуални жалби;

б) основни характеристики на всяка от предоставяните услуги;

в) съответните цени за активиране на електронната съобщителна услуга, както и за всички повтарящи се или свързани с потреблението такси, когато услугата е предоставена за пряко парично плащане;

г) срок на договора и условия за неговото продължаване и прекратяване;

д) доколко продуктите и услугите са предназначени за крайни ползватели с увреждания;

е) по отношение на услугите за достъп до интернет — резюме на информацията, изисквана съгласно член 4, параграф 1, букви г) и д) от Регламент (ЕС) 2015/2120.

До... [12 месеца след датата на влизането в сила на настоящата директива] Комисията, след консултация с ОЕРЕС, приема актове за изпълнение за определяне на образец на резюме на договор, който да се използва от доставчиците с цел изпълнение на задълженията им съгласно настоящия параграф.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 118, параграф 4.

Доставчиците, обвързани със задълженията по параграф 1, надлежно попълват този образец на резюме на договор с изискваната информация и предоставят безплатно резюмето на договор на потребителите, преди сключването на договора, включително при договори от разстояние. Когато по обективни технически причини не е възможно да се предостави резюме на договор в този момент, същото се предоставя без необосновано забавяне след това, а договорът влиза в сила, когато потребителят потвърди съгласието си след получаване на резюмето на договор.

4. Информацията, посочена в параграфи 1 и 3, представлява неразделна част от договора и не се променя, освен ако страните изрично не се договорят за това.

5. Когато услуги за достъп до интернет или обществени междуличностни съобщителни услуги се фактурират въз основа на времетраене или обем на потреблението, техните доставчици предлагат на потребителите възможност да следят и контролират използването на всяка от тези услуги. Тази възможност включва достъп до навременна информация относно потреблението на услуги от тарифния план. По-конкретно, доставчиците уведомяват потребителите, преди да е достигнат пределният обем, установен предварително от компетентните органи, когато е уместно в координация с националните регулаторни органи, включен в техния тарифен план, и когато е усвоена изцяло услугата, включена в техния тарифен план.

6. Държавите членки могат да запазят или да въведат в националното си право разпоредби, изискващи от доставчиците да предоставят допълнителна информация относно равнището на потребление и временно да предотвратяват по-нататъшното използване на съответната услуга над определена сума или определен обем, определени от компетентния орган.

7. Държавите членки са свободни да запазят или да въведат в своето национално право разпоредби във връзка с аспекти, които не са уредени от настоящия член, по-конкретно с цел намиране на решение на нововъзникващи въпроси.

Член 103

Прозрачност, сравнимост на офертите и публикуване на информация

1. Компетентните органи, по целесъобразност в координация с националните регулаторни органи, гарантират, че когато доставчиците на услуги за достъп до интернет или обществени междуличностни съобщителни услуги обвързват предоставянето на тези услуги с условия, информацията, посочена в приложение IX, се публикува в ясна, изчерпателна и машинночитаема форма и във формат, който е достъпен за крайни ползватели с увреждания в съответствие с правото на Съюза в областта на хармонизирането на изискванията за достъпност на продукти и услуги, от всички такива доставчици или от самите компетентни органи, по целесъобразност в координация с националните регулаторни органи. Тази информация се актуализира редовно. Компетентните органи, по целесъобразност в координация с националните регулаторни органи, могат да определят допълнителни изисквания по отношение на формата, в която трябва да се публикува тази информация. При поискване информацията се предоставя на компетентните органи и по целесъобразност на националните регулаторни органи преди нейното публикуване.

2. Компетентните органи по целесъобразност в координация с националните регулаторни органи гарантират, че крайните ползватели се ползват с безплатен достъп до най-малко едно независимо средство за сравнение, което им дава възможност да сравняват и оценяват различни услуги за достъп до интернет и обществени междуличностни съобщителни услуги с номерà и, когато е приложимо, обществени междуличностни съобщителни услуги без номерà, по отношение на:

а) цените и тарифите за услуги, предоставяни срещу повтарящи се или основани на потреблението преки парични плащания, и

б) качеството на предоставяне на услугите, когато се предлага минимално качество на услугата, или от предприятието се изисква да публикува тази информация съгласно член 104.

3. За въпросното средство за сравнение, посочено в параграф 2 се изисква:

а) да е функционално независимо от доставчиците на тези услуги, като по този начин се гарантира, че тези доставчици са еднакво третирани в резултатите от търсенето;

б) ясно да посочва собствениците и операторите на средството за сравнение;

в) да определя ясни и обективни критерии, въз основа на които есе извършва сравнението;

г) да използва ясен и недвусмислен език;

д) да предоставя точна и актуална информация и да посочва датата на последната актуализация;

е) да е достъпно за всеки доставчик на услуги за достъп до интернет или обществени междуличностни съобщителни услуги, като се предоставя подходяща информация и се включва широк спектър от оферти, обхващащи значителна част от пазара, а когато представената информация не съдържа пълен обзор на пазара, това ясно се съобщава преди показването на резултатите;

ж) да предоставя ефективна процедура за докладване за невярна информация;

з) да включва възможността за сравняване на цените, тарифите и качеството на предоставяната услуга между наличните оферти за потребителите и, ако това се изисква от държавите членки, между тези оферти и стандартните оферти обществено достъпни за други крайни ползватели.

Средствата за сравнение, които изпълняват изискванията по букви а)—з), при поискване от доставчика на средството се сертифицират от компетентните органи, по целесъобразност в координация с националните регулаторни органи.

Трети страни имат правото да използват безплатно и в отворени формати за данни информацията, публикувана от доставчиците на услуги за достъп до интернет или обществени междуличностни съобщителни услуги, за целите на предоставянето на такива независими средства за сравнение.

4. Държавите членки могат да изискват доставчиците на услуги за достъп до интернет или на обществени междуличностни съобщителни услуги с номерà, или и на двете, да разпространяват безплатно информация от обществен интерес сред съществуващи и нови крайни ползватели, когато е уместно, чрез средствата, които те обичайно използват за контакти с крайните ползватели. В този случай тази информация от обществен интерес се предоставя от съответните обществени органи в стандартизиран формат и обхваща, наред с друго, следните въпроси:

а) най-разпространените начини на използване на услуги за достъп до интернет и обществени междуличностни съобщителни услуги с номерà за извършване на незаконни дейности или разпространяване на вредно съдържание, по-специално когато то може да засегне правата и свободите на други лица, включително нарушаването на правата за защита на данните, авторското право и сродните му права, и правните последици от тях; и

б) средствата за защита срещу рисковете за личната сигурност, неприкосновеността на личния живот и личните данни при използването на услуги за достъп до интернет и на обществени междуличностни съобщителни услуги с номерà.

Член 104

Качество на услугата във връзка с услугите за достъп
до интернет и обществените междуличностни съобщителни услуги

1. Националните регулаторни органи, в координация с другите компетентни органи, могат да изискват от доставчиците на услуги за достъп до интернет и на обществени междуличностни съобщителни услуги да публикуват изчерпателна, сравнима, надеждна, лесно достъпна и актуална информация за крайните ползватели относно качеството на техните услуги, доколкото те контролират поне някои елементи на мрежата, пряко или по силата на споразумение за нивото на обслужване, и относно предприетите мерки за осигуряване на равнопоставеност по отношение на достъпа за крайните ползватели с увреждания. Националните регулаторни органи в координация с другите компетентни органи могат също така да изискват от доставчиците на обществени междуличностни съобщителни услуги да информират потребителите, ако качеството на предоставяните от тях услуги зависи от външни фактори, например контрол върху преноса на сигнала или мрежова свързаност.

   При поискване информацията се предоставя на националните регулаторни органи и по целесъобразност на другите компетентни органи преди нейното публикуване.

   Мерките за гарантиране на качеството на услугата са в съответствие с Регламент (ЕС) 2015/2120.

2. Националните регулаторни органи в координация с другите компетентни органи посочват, като отчитат в максимална степен насоките на ОЕРЕС, параметрите за качество на услугата, които се измерват, приложимите методи за измерване, както и съдържанието, формата и начина на публикуване на информацията, включително възможни механизми за сертифициране на качеството. Когато е необходимо, се използват параметрите, определенията и методите за измерване, установени в приложение X.

До ... [18 месеца след датата на влизането в сила на настоящата директива], с цел да се допринесе за съгласуваното прилагане на настоящия параграф и на приложение X, ОЕРЕС, след консултация със заинтересованите страни и в тясно сътрудничество с Комисията, приема насоки, в които се посочват подробно съответните параметри за качество на услугата, включително параметрите от значение за крайните ползватели с увреждания, приложимите методи за измерване, съдържанието и формата за публикуване на информацията и механизмите за сертифициране на качеството.

Член 105

Срок на договора и прекратяване

1. Държавите членки гарантират, че условията и процедурите за прекратяване на договор не представляват пречка за смяната на доставчик на услуга и че в договорите, сключени между потребителите и доставчиците на обществени електронни съобщителни услуги, различни от междуличностни съобщителни услуги без номерà, и различни от предавателни услуги, използвани за предоставяне на услуги машина-машина, не се предвижда период на обвързване по-дълъг от 24 месеца. Държавите членки могат да приемат или да запазват в сила разпоредби за по-кратка максимална продължителност на периода на договорно обвързване.

Настоящият параграф не се прилага по отношение на продължителността на договор за изплащане на вноски, в случаите, когато потребителят се е съгласил с отделен договор да изплаща вноски изключително за изграждането на физическа връзка, по-специално към мрежи с много голям капацитет. Договорите за изплащане на вноски за изграждане на физическа връзка не включват крайното устройство, като модем или рутер, и не възпрепятстват потребителите да упражняват правата си по настоящия член.

2. Параграф 1 се прилага и за крайни ползватели, които са микропредприятия, малки предприятия или организации с нестопанска цел, освен ако те изрично не са се съгласили да се откажат от тези разпоредби.

3. Когато в договор или в националното законодателство се предвижда автоматично удължаване на срочен договор за електронни съобщителни услуги, различни от междуличностни съобщителни услуги без номерà, и различни от предавателни услуги, използвани за предоставяне на услуги машина-машина. държавите членки гарантират, че след такова удължаване крайните ползватели имат право да прекратят договора по всяко време с максимум едномесечно предизвестие, както е предвидено от държавите членки и без това да води до други разходи, с изключение на таксите за получаване на услугата през периода на предизвестието. Преди автоматичното удължаване на договора доставчиците информират крайните ползватели по разбираем и своевременен начин и на траен носител за изтичането на договорните ангажименти и за начините за прекратяване на договора. В допълнение, едновременно с това доставчиците дават на крайните ползватели съвети за най-добрите тарифи за ползваните от тях услуги. Доставчиците предоставят на крайните ползватели поне веднъж годишно информация за най-добрите тарифи.

4. Крайните ползватели имат правото да прекратят сключения от тях договор без допълнителни разходи, когато доставчикът на обществени електронни съобщителни услуги, различни от междуличностни съобщителни услуги без номерà, ги уведоми за предложени от него промени в договорните условия, освен когато предложените промени не са изключително в интерес на крайния ползвател, или са от чисто административно естество и нямат неблагоприятно въздействие за крайния ползвател, или са пряко наложени от правото на Съюза или националното право.

Доставчиците уведомяват крайните ползватели за всички промени в договорните условия в срок, не по-кратък от един месец преди въвеждането им, и едновременно с това ги уведомяват и за правото им да прекратят договора си без допълнителни разходи, в случай че не приемат новите условия. Правото на прекратяване на договора се упражнява в срок от един месец след уведомлението. Държавите членки могат да удължат този срок с още три месеца. Държавите членки гарантират, че уведомяването се извършва по ясен и изчерпателен начин на траен носител.

5. Всяко значително, непрекъснато или често повтарящо се несъответствие между действителните показатели на електронната съобщителна услуга, различна от услуга за достъп до интернет, или междуличностна съобщителна услуга без номер, и показателите, посочени в договора, се счита за основание за задействане на средствата за правна защита, с които потребителят разполага съгласно националното право, включително правото да прекрати безплатно договора.

6. Когато краен ползвател има правото да прекрати договор за обществена електронна съобщителна услуга, различна от междуличностна съобщителна услуга без номер, преди края на договорения срок на договора съгласно настоящата директива или други разпоредби на правото на Съюза или националното право, крайният ползвател не дължи друга компенсация, освен за запазеното субсидирано крайно устройство. Когато крайният ползвател избере да запази крайно устройство, предоставено в пакет с договора към момента на неговото сключване, дължимата компенсация не превишава неговата *pro rata temporis* стойност, договорена в момента на сключването на договора или оставащата част от таксата за услугата до изтичането на договора, в зависимост от това коя от двете суми е по-малка. Държавите членки могат да определят други методи за изчисляване на размера на компенсацията, при условие че това не води до ниво на компенсация, надвишаващо изчисленото в съответствие с втора алинея. Доставчикът премахва всички условия по отношение на използването на крайното устройство в други мрежи безплатно в момент, посочен от държавите членки, и най-късно след заплащане на въпросната компенсация.

7. По отношение на предавателните услуги, използвани за услуги машина-машина, правата, посочени в параграфи 4 и 6, се ползват само от крайни ползватели, които са потребители, микропредприятия, малки предприятия или организации с нестопанска цел.

Член 106

Смяна на доставчик и преносимост на номера

1. В случай на смяна на доставчик на услуги за достъп до интернет, засегнатите доставчици предоставят на крайния ползвател съответната информация преди началото и в хода на процеса на смяна, с цел да се осигури непрекъснатост на услугата за достъп до интернет, освен ако това е технически неосъществимо. Приемащият доставчик гарантира, че активирането на услугата за достъп до интернет става възможно най-бързо на датата и в срока, които са изрично договорени с крайния ползвател. Прехвърлящият доставчик продължава да предоставя своите услуги за достъп до интернет при същите условия докато приемащият доставчик активира своите услуги за достъп до интернет. Прекъсването на услугата по време на процеса на смяна на доставчика не надвишава един работен ден.

   Националните регулаторни органи гарантират ефикасността и опростеността на процеса на смяна на доставчика за крайния ползвател.

2. Държавите членки гарантират, че всички крайни ползватели с номера от националния номерационен план имат право, при поискване, да запазят номерата си независимо от предприятието, което предоставя услугата, в съответствие с приложение VI, част B.

3. Когато даден краен ползвател прекрати договор, държавите членки гарантират, че този краен ползвател може да запази правото за пренасяне на номер от националния номерационен план към друг доставчик за срок от минимум един месец след датата на прекратяване, освен ако не се откаже от това право.

4. Националните регулаторни органи гарантират, че ценообразуването между доставчиците, свързани с предоставянето на преносимост на номера е разходоориентирано и на крайните ползватели не се налагат преки такси.

5. Пренасянето на номерата и последващото им активиране се изпълнява във възможно най-кратък срок на датата, изрично договорена с крайния ползвател. Във всички случаи крайните ползватели, сключили договор за пренасяне на номер към нов доставчик, получават активиране на номера в срок от един работен ден считано от датата, договорена с крайния ползвател. В случай на неуспех на процеса по пренасяне, прехвърлящият доставчик активира отново номера и услугите на крайния ползвател до успешното завършване на пренасянето. Прехвърлящият доставчик продължава да предоставя своите услуги при същите условия до активирането на услугите на приемащия доставчик. Във всички случаи лишаването от услуга по време на процеса на смяна на доставчик и пренасяне на номера не надвишава един работен ден. Операторите, чиито мрежи или съоръжения за достъп се използват от прехвърлящия или приемащия доставчик, или и от двамата, гарантират, че няма лишаване от услуга, което би забавило процеса на смяна и пренасяне.

6. Приемащият доставчик води процесите по смяна на доставчика и пренасяне на номера, посочени в параграфи 1 и 5, а приемащите и прехвърлящите доставчици си сътрудничат добросъвестно. Те не забавят, нито злоупотребяват с процесите на смяна на доставчика и пренасяне на номера, нито пренасят номера или правят смяна на доставчика на крайните ползватели без изричното съгласие на крайните ползватели. Договорите на крайните ползватели с прехвърлящия доставчик се прекратяват автоматично, след като приключи процесът на смяната.

Националните регулаторни органи могат да установят подробностите по процесите на смяна на доставчика и пренасяне на номера, като вземат предвид националните разпоредби относно договорите и техническата осъществимост, както и необходимостта да се поддържа непрекъснатостта на услугата за крайните ползватели. Това включва, когато е технически осъществимо, изискване пренасянето да бъде изпълнено чрез предоставяне по ефира, освен ако даден краен ползвател не поиска друго. Националните регулаторни органи също така вземат подходящи мерки, които гарантират, че крайните ползватели са подходящо осведомени и защитени по време на процесите на смяна и пренасяне и не се прехвърлят към друг доставчик против волята им.

При поискване прехвърлящите доставчици възстановяват оставащия кредит на потребителите, които ползват предплатени услуги. За възстановяването може да се изисква такса само ако това е предвидено в договора. Всяка такава такса е пропорционална и съразмерна на действителните разходи, направени от прехвърлящия доставчик при предлагането на възстановяването.

7. Държавите членки установяват правила относно санкциите за доставчик в случай на неспазване на задълженията, установени в настоящия член, включително по отношение на забавяния или на злоупотреби с пренасянето на номера, причинени от или от името на доставчик.

8. Държавите членки установяват правила за компенсиране на крайните ползватели от доставчиците по лесен и навременен начин в случай на неспазване на задълженията, установени в настоящия член, включително в случаи на забавяния или на злоупотреби с процесите на пренасяне на номера и смяна на доставчика, както и на пропуснати срещи за услуга и инсталация.

9. В допълнение към информацията, изисквана съгласно приложение VIII, държавите членки гарантират, че крайните ползватели получават адекватна информация за съществуването на правата на компенсация, посочени в параграфи 7 и 8.

Член 107

Пакетни оферти

1. Ако предлаган на потребител пакет от услуги или пакет от услуги и крайно устройство включва най-малкото услуга за достъп до интернет или обществени междуличностни съобщителни услуги с номерà, се прилагат член 102, параграф 3, член 103, параграф 1, член 105 и член 106, параграф 1 за всички елементи от пакета, включително *mutatis mutandis* за онези елементи, които иначе не попадат в обхвата на тези разпоредби.

2. Когато съгласно правото на Съюза или националното право в съответствие с правото на Съюза потребителят има право да прекрати някой от елементите от пакета, както е посочено в параграф 1, преди изтичането на договорения срок на договора поради липса на съответствие с договора или липса на доставка, държавите членки гарантират, че потребителят има право да прекрати договора по отношение на всички елементи на пакета.

3. Сключването на абонамент за каквито и да е допълнителни услуги или крайно устройство, предоставяни или разпространявани от същия доставчик на услуги за достъп до интернет или на обществени междуличностни съобщителни услуги с номерà, не удължава първоначалния срок на договора, към който се добавят тези услуги или крайно устройство, освен ако потребителят изрично не се съгласи с това при сключването на абонамента за допълнителните услуги или крайното устройство.

4. Параграфи 1 и 3 се прилагат също така и за крайни ползватели, които са микропредприятия, малки предприятия или организации с нестопанска цел, освен ако те изрично не са се съгласили да се откажат от всички или от част от тези разпоредби.

5. Държавите членки могат да прилагат параграф 1 също по отношение на други разпоредби, предвидени в настоящия дял.

Член 108

Наличие на услугите

Държавите членки предприемат всички необходими мерки, за да гарантират във възможно най-голяма степен наличието на услуги за гласови съобщения и услуги за достъп до интернет, предоставяни чрез обществени електронни съобщителни мрежи, в случай на катастрофални повреди на мрежата или при форсмажорни обстоятелства. Държавите членки гарантират, че доставчиците на услуги за гласови съобщения предприемат всички необходими мерки за осигуряване на непрекъснат достъп до службите за спешно реагиране и непрекъснато предаване на предупреждения за населението.

Член 109

Спешни повиквания и единен европейски номер за спешни повиквания

1. Държавите членки гарантират, че всички крайни ползватели на услугите, посочени в параграф 2, включително ползвателите на обществени платени телефони, разполагат с безплатен достъп посредством спешни повиквания до службите за спешно реагиране чрез използването на единния европейски номер за спешни повиквания „112“ и чрез всеки национален номер за спешни повиквания, определен от държавите членки.

Държавите членки насърчават достъпа до службите за спешно реагиране посредством единния европейски номер за спешни повиквания „112“ от електронни съобщителни мрежи, които не са обществено достъпни, но които позволяват осъществяване на повиквания към обществени мрежи, по-специално когато предприятието, което отговаря за тази мрежа, не предоставя алтернативен и лесен достъп до служба за спешно реагиране.

2. Държавите членки, след като се консултират с националните регулаторни органи и със службите за спешно реагиране и доставчиците на електронни съобщителни услуги, гарантират, че доставчиците на обществени междуличностни съобщителни услуги с номерà, когато тези услуги дават възможност на крайните ползватели да генерират повиквания до номер в национален или международен номерационен план, осигуряват достъп до службите за спешно реагиране чрез спешни повиквания към най-подходящия PSAP.

3. Държавите членки гарантират, че на всички спешни повиквания към единния европейски номер за спешни повиквания „112“ се отговаря по подходящ начин и че те се поемат съобразно националната организация на системите за спешна помощ. На такива спешни повиквания се отговаря и те се поемат най-малко с бързината и ефективността на приемане на спешни повиквания към един или няколко национални номера за спешни повиквания, в случай че те продължават да се използват.

4. До…[две години след датата на влизане в сила на настоящата директива] и на всеки две години след това, Комисията представя доклад на Европейския парламент и на Съвета относно ефективността на прилагането на единния европейски номер за спешни повиквания „112“.

5. Държавите членки гарантират, че достъпът до службите за спешно реагиране за крайни ползватели с увреждания е възможен посредством спешни повиквания и е равностоен на достъпа, предоставен на останалите крайни ползватели в съответствие с правото на Съюза за хармонизиране на изискванията за достъпност на продуктите и услугите. Комисията и националните регулаторни органи или други компетентни органи вземат подходящи мерки, за да гарантират, че при пътувания в друга държава членка, крайните ползватели с увреждания могат да имат достъп до служби за спешно реагиране наравно с другите крайни ползватели, когато това е осъществимо, без предварителна регистрация. Тези мерки имат за цел да гарантират оперативна съвместимост в държавите членки и се основават във възможно най-висока степен на европейски стандарти или спецификации, установени в съответствие с член 39. Тези мерки не отнемат на държавите членки възможността да приемат допълнителни изисквания с оглед постигането на поставените в настоящия член цели.

6. Държавите членки гарантират предоставянето на информация за местоположението на обаждащото се лице на най-подходящия PSAP незабавно след установяване на връзка при спешно повикване. Това включва базирана на мрежата информация за местоположението, и когато е налична – получена от телефонния апарат информация за местоположението на обаждащото се лице. Държавите членки гарантират, че събирането и предаването на информацията за местоположението на обаждащото се лице са безплатни за крайния ползвател и за PSAP по отношение на всички спешни повиквания към единния европейски номер за спешни повиквания „112“. Държавите членки могат да разширят обхвата на посоченото задължение, за да включат също и спешни повиквания към национални номера за спешни повиквания. Компетентните регулаторни органи, ако е необходимо след консултация с ОЕРЕС, установяват критерии за точността и надеждността на предоставената информация за местоположението на обаждащото се лице.

7. Държавите членки гарантират, че крайните ползватели са надлежно информирани за съществуването и използването на единния европейски номер за спешни повиквания „112“, както и за неговите характеристики по отношение на достъпността, включително чрез инициативи, които са специално насочени към лица, пътуващи между държави членки, и към крайни ползватели с увреждания. Тази информация се предоставя в достъпни формати, отнасящи се за различни видове увреждания. Комисията подкрепя и допълва действията на държавите членки.

8. За да гарантира ефективния достъп до службите за спешно реагиране посредством спешни повиквания към единния европейски номер за спешни повиквания „112“ в държавите членки, Комисията, след консултация с ОЕРЕС, приема делегирани актове съгласно член 117, допълващи параграфи 2, 5 и 6 от настоящия член, относно мерките, необходими за гарантиране на съответствието, оперативната съвместимост, качеството, надеждността и непрекъснатостта на спешните повиквания в Съюза по отношение на решенията за информацията за местоположението на обаждащото се лице, достъпа за крайните ползватели с увреждания и пренасочването към най-подходящия PSAP. Първият такъв делегиран акт се приема до … [четири години след датата на влизането в сила на настоящата директива].

Тези делегирани актове се приемат, без да се засяга организацията на службите за спешно реагиране и не оказват въздействие на тази организация, която остава от изключителна компетентност на държавите членки.

ОЕРЕС поддържа база данни с номерата по препоръка Е.164 на службите за спешно реагиране на държавите членки, за да гарантира, че службите за спешно реагиране могат да осъществяват връзка помежду си от една държава членка в друга, ако такава база данни не се поддържа от друга организация.

Член 110

Система за предупреждение на населението

1. До … [42 месеца след датата на влизането в сила на настоящата директива], държавите членки гарантират, че когато са налични системи за предупреждение на населението за тежки извънредни ситуации и бедствия, които предстоят или са в ход, предупрежденията за населението се предават от доставчиците на мобилни междуличностни съобщителни услуги с номерà до засегнатите крайни ползватели.

2. Без да се засяга параграф 1, държавите членки могат да решат предупрежденията за населението да се предават чрез обществени електронни съобщителни услуги, различни от услугите по параграф 1 и различни от разпръсквателните услуги, или чрез мобилно приложение, основаващо се на услуга за достъп до интернет, при условие че ефективността на системата за предупреждение на населението е равностойна по отношение на покритие и капацитет за достигане до крайните ползватели, включително тези, които само временно пребивават в съответния район, като се отчитат в максимална степен насоките на ОЕРЕС. Предупрежденията за населението трябва да се получават лесно от крайните ползватели.

   До … [18 месеца след датата на влизането в сила на настоящата директива] и след консултация с органите, които отговарят за PSAP, ОЕРЕС публикува насоки за това как да се оцени дали ефективността на системите за предупреждение на населението съгласно настоящия параграф е равностойна на ефективността на тези по параграф 1.

Член 111

Равностоен достъп и избор за крайни ползватели с увреждания

1. Държавите членки гарантират, че компетентните органи определят изисквания, които трябва да бъдат изпълнени от доставчиците на обществени електронни съобщителни услуги, за да гарантират, че крайните ползватели с увреждания:

   а) имат достъп до електронни съобщителни услуги, включително свързаната с тях договорна информация, предоставена съгласно член 102, като този достъп е равностоен на достъпа, предоставян на мнозинството крайни ползватели; и

   б) се възползват от избора на предприятия и услуги, който е на разположение на мнозинството крайни ползватели.

2. При приемането на мерките, посочени в параграф 1 от настоящия член, държавите членки насърчават спазването на приложимите стандарти или спецификации, установени в съответствие с член 39.

Член 112

Справочни услуги

1. Държавите членки гарантират, че всички доставчици на междуличностни съобщителни услуги с номерà, които предоставят номера от номерационен план, изпълняват всички разумни искания за предоставяне на съответната информация, с оглед осигуряването на обществени справочни услуги и указатели, в съгласуван формат и при справедливи, обективни, разходоориентирани и недискриминационни условия.

2. Националните регулатори органи са оправомощени да налагат задължения и условия на предприятията, които контролират достъпа до крайните ползватели с цел предоставяне на справочни услуги съгласно член 61. Тези задължения и условия са обективни, справедливи, недискриминационни и прозрачни.

3. Държавите членки не поддържат регулаторни ограничения, които пречат на крайните ползватели в дадена държава членка да имат пряк достъп до справочни услуги в други държави членки чрез гласово повикване или кратко текстово съобщение (SMS) и вземат мерки за осигуряване на този достъп съгласно член 97.

4. Настоящият член се прилага в съответствие с изискванията на правото на Съюза относно защитата на личните данни и на неприкосновеността на личния живот, и по-специално член 12 от Директива 2002/58/ЕО.

Член 113

Оперативна съвместимост на радиоприемниците за автомобили, потребителските радиоприемници и потребителското оборудване за цифрова телевизия

1. Държавите членки гарантират оперативна съвместимост на радиоприемниците за автомобили и потребителското оборудване за цифрова телевизия в съответствие с приложение XI.

2. Държавите членки могат да приемат мерки за гарантиране на оперативната съвместимост на други потребителски радиоприемници, като същевременно ограничават въздействието на тези мерки върху пазара на радиоприемници за радиоразпръскване с ниска стойност и гарантират, че те не се прилагат за продукти, при които радиоприемникът е само спомагателен, като например при смартфоните, или за оборудването, използвано от радиолюбители.

3. Държавите членки насърчават доставчиците на услуги за цифрова телевизия да гарантират, по целесъобразност, че оборудването за цифрова телевизия, което предоставят на своите крайни ползватели, е оперативно съвместимо, така че когато е технически възможно, оборудването за цифрова телевизия да се използва повторно с други доставчици на услуги за цифрова телевизия.

Без да се засяга член 5, параграф 2 от Директива 2012/19/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[1], държавите членки гарантират, че при прекратяване на договора си крайните ползватели разполагат с възможността да върнат оборудването за цифрова телевизия чрез безплатна и лесна процедура, освен ако доставчикът не докаже, че то е напълно оперативно съвместимо с услугите за цифрова телевизия на други доставчици, включително тези, към които е преминал крайният ползвател.

Счита се, че оборудването за цифрова телевизия, което отговаря на хармонизираните стандарти, позоваването на които е било публикувано в *Официален вестник на Европейския съюз*, или на части от тези стандарти, отговаря на изискванията за оперативна съвместимост, изложени във втора алинея, които са обхванати от тези стандарти или части от тях.

[1] Директива 2012/19/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО) (ОВ L 197, 24.7.2012 г., стр. 38).

Член 114

Задължения за „наложителен пренос“

1. Държавите членки могат да налагат разумни задължения за пренос на определени радио- и телевизионни канали и свързани с тях допълнителни услуги, по-специално услуги за достъпност, целящи предоставяне на подходящ достъп за крайни ползватели с увреждания, и услуги по пренос на данни, поддържащи свързана телевизия и електронни програмни указатели, на попадащи под тяхната юрисдикция предприятия, които предоставят електронни съобщителни мрежи и услуги за разпространение на радио- или телевизионни канали на обществото, когато значителен брой крайни ползватели на такива мрежи и услуги ги използват като основно средство за получаване на радио- и телевизионни канали. Тези задължения се налагат само когато са необходими за постигането на цели от общ интерес, ясно определени от всяка държава членка, и са пропорционални и прозрачни.

2. До … [една година след датата на влизане в сила на настоящата директива] и на всеки пет години след това, държавите членки преразглеждат задълженията, посочени в параграф 1, освен когато държавите членки са извършили такова преразглеждане през предходните четири години.

3. Нито параграф 1 от настоящия член, нито член 59, параграф 2 не засяга възможността на държавите членки да определят подходящо възнаграждение, ако има такова, по отношение на мерките, предприети в съответствие с настоящия член, като същевременно гарантират, че при сходни обстоятелства не се допуска дискриминация в отношението към доставчиците на електронни съобщителни мрежи и услуги. Когато се предоставя възнаграждение, държавите членки гарантират, че задължението за възнаграждение е ясно определено в националното право, включително при целесъобразност – критериите за изчисляване на това възнаграждение. Държавите членки следва също да гарантират неговото пропорционално и прозрачно прилагане.

Член 115

Допълнителни възможности

1. Без да се засяга член 88, параграф 2, държавите членки гарантират, че компетентните органи, при целесъобразност в сътрудничество с националните регулаторни органи, са в състояние да изискват от всички доставчици на услуги за достъп до интернет или обществени междуличностни съобщителни услуги с номерà, да осигуряват безплатно всички или част от допълнителните възможности, изброени в приложение VI, част Б, при условие че това е технически осъществимо, както и всички или част от допълнителните възможности, изброени в приложение VI, част А.

2. Когато прилагат параграф 1, държавите членки могат да разширят списъка на допълнителните възможности в приложение VI, части А и Б, за да осигурят по-високо ниво на защита на потребителите.

3. Държава членка може да реши да не прилага параграф 1 на цялата си територия или част от нея, ако след като вземе предвид становищата на заинтересованите страни, прецени, че е налице достатъчен достъп до тези възможности.

Член 116

Адаптиране на приложенията

На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 117 за изменение на приложения V, VI, IX, X и XI с цел да бъдат отчетени технологичните и социалните промени или промените в пазарното търсене.

ЧАСТ IV
ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 117

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.

2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в членове 75, 109 и 116, се предоставя на Комисията за срок от пет години, считано от ... [датата на влизане в сила на настоящата директива]. Комисията изготвя доклад относно делегирането на правомощия не по-късно от девет месеца преди изтичането на петгодишния срок. Делегирането на правомощията се продължава мълчаливо за срокове с еднаква продължителност, освен ако Европейският парламент или Съветът възрази срещу такова продължаване не по-късно от три месеца преди изтичането на всеки срок.

3. Делегирането на правомощия, посочено в членове 75, 109 и 116, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. То поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна, посочена в решението дата. То не засяга валидността на делегираните актове, които вече са в сила.

4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с определени от всяка държава членка експерти в съответствие с принципите, заложени в Междуинституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.

5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията представя акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.

6. Делегиран акт, приет съгласно членове 75, 109 и 116, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът е представил възражения в срок от два месеца след представянето на акта на Европейския парламент и на Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Този срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 118

Комитет

1. Комисията се подпомага от комитет („Комитета по съобщенията“). Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

2. За актовете за изпълнение, посочени в член 28, параграф 4, втора алинея, Комисията се подпомага от Комитета по радиочестотния спектър, създаден съгласно член 3, параграф 1 от Решение № 676/2002/ЕО. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) No 182/2011.

3. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Когато становището на комитета трябва да бъде получено чрез писмена процедура, тази процедура се прекратява без резултат, ако в определения срок за предаване на становището председателят на комитета вземе такова решение или член на комитета поиска това. В такъв случай председателят свиква заседание на комитета в разумен срок.

4. Когато се прави позоваване на настоящия параграф, се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011 във връзка с член 8 от него.

Когато становището на комитета трябва да бъде получено чрез писмена процедура, тази процедура се прекратява без резултат, ако в определения срок за предаване на становището председателят на комитета вземе такова решение или член на комитета поиска това. В такъв случай председателят свиква заседание на комитета в разумен срок.

Член 119

Обмен на информация

1. Комисията предоставя цялата съответна информация на Комитета по съобщенията относно резултата от редовните консултации с представители на операторите на мрежи, доставчиците на услуги, ползвателите, потребителите, производителите и синдикатите, както и трети страни и международни организации.

2. Комитетът по съобщенията, като отчита политиката на Съюза в областта на електронните съобщения, поощрява обмена на информация между държавите членки и между държавите членки и Комисията относно състоянието и развитието на регулаторните дейности по отношение на електронните съобщителни мрежи и услуги.

Член 120

Публикуване на информация

1. Държавите членки гарантират, че актуалната информация, отнасяща се до прилагането на настоящата директива, е обществено достъпна по начин, който гарантира на всички заинтересовани страни лесен достъп до тази информация. Те публикуват известие в съответните национални държавни вестници, описващо начина и мястото на публикуване на информацията. Първото такова известие се публикува преди … [две години след датата на влизане в сила на настоящата директива], а впоследствие известие се публикува при настъпване на промяна в съдържащата се информация.

2. Държавите членки предоставят на Комисията копия на всички такива известия при публикуването им. Комисията препраща информацията на Комитета по съобщенията по целесъобразност.

3. Държавите членки гарантират, че цялата необходима информация за правата, условията, процедурите, таксите, разходите и решенията във връзка с общите разрешения, правата за ползване и правата за изграждане на съоръжения се публикува и актуализира по подходящ начин, за да се осигури лесен достъп на всички заинтересовани страни до тази информация.

4. Когато информацията, посочена в параграф 3, се съхранява на различни равнища на управление, и по-специално информацията за процедурите и условията във връзка с правата за изграждане на съоръжения, компетентните органи полагат всички разумни усилия, като вземат предвид необходимите разходи, да осигурят лесно достъпен преглед на цялата информация, включително информацията за съответните равнища на управление и компетентните органи, за да улеснят подаването на заявления за изграждане на съоръжения.

5. Държавите членки осигуряват публикуването на специалните задължения, наложени на предприятията в съответствие с настоящата директива, и определянето на пазарите за съответните продукти и услуги и географските пазари. При спазване на необходимостта от защита на търговската тайна, те гарантират, че актуална информация е обществено достъпна по начин, който гарантира лесен достъп до тази информация на всички заинтересовани страни.

6. Държавите членки предоставят на Комисията информация, която е обществено достъпна съгласно параграф 5. Комисията предоставя тази информация в лесно достъпна форма и при необходимост я препраща на Комитета по съобщенията.

Член 121

Уведомяване и наблюдение

1. Националните регулаторни органи уведомяват Комисията до … [две години след датата на влизане в сила на настоящата директива], а в последствие и незабавно след настъпването на промени за имената на предприятията, определени като имащи задължения за предоставяне на универсална услуга съгласно член 85, параграф 2, член 86 или 87.

2. Националните регулаторни органи уведомяват Комисията за имената на предприятията, определени като имащи значителна пазарна сила по смисъла на настоящата директива, и за наложените им задължения съгласно настоящата директива. Комисията се уведомява незабавно за всички промени в наложените на предприятията задължения или в предприятията, които попадат в приложното поле на настоящата директива.

Член 122

Процедури за преглед

1. До … [7 години след датата на влизане в сила на настоящата директива] и на всеки пет години след това, Комисията прави преглед на функционирането на настоящата директива и докладва на Европейския парламент и на Съвета.

С тези прегледи се прави оценка по-специално на последиците за пазара по член 61, параграф 3 и членове 76, 78 и 79, както и дали *ex ante* и другите правомощия за намеса съгласно настоящата директива са достатъчни, за да могат националните регулаторни органи да се справят с неконкурентоспособните олигополни пазарни структури и да гарантират, че конкуренцията на пазарите на електронните съобщения продължава да укрепва в полза на крайните ползватели.

За тази цел Комисията може да изисква информация от държавите членки, която се предоставя без необосновано закъснение.

2. До … [7 години след датата на влизане в сила на настоящата директива] и на всеки пет години след това, Комисията прави преглед на обхвата на универсалната услуга, особено с оглед на предложенията до Европейския парламент и до Съвета за изменения и повторно определяне на обхвата.

Този преглед се извършва с оглед на социалното, икономическото и технологичното развитие, като взема предвид, наред с другото, мобилността и скоростта на пренос на данни с оглед на преобладаващите технологии, използвани от мнозинството крайни ползватели. Комисията представя доклад до Европейския парламент и Съвета относно резултатите от прегледа.

3. До … [три години след датата на влизане в сила на настоящата директива] и на всеки три години след това ОЕРЕС публикува становище за изпълнението на национално равнище и функционирането на общото разрешение и въздействието, което това има върху функционирането на вътрешния пазар.

Комисията, като отчита в максимална степен становището на ОЕРЕС, може да публикува доклад за прилагането на част I, дял II, глава II и на приложение I и може да представи законодателно предложение за изменение на тези разпоредби, ако счете това за необходимо за отстраняване на пречки за правилното функциониране на вътрешния пазар.

Член 123

Специфична процедура за преглед във връзка с правата на крайните ползватели

1. ОЕРЕС наблюдава развитието на пазара и на технологиите по отношение на различните видове електронни съобщителни услуги и до …[три години след датата на влизане в сила на настоящата директива] и на всеки три години след това, или при обосновано искане от най-малко двама от своите членове от държава членка, публикува становище за това развитие и за неговото отражение върху прилагането на част III, дял III.

В становището ОЕРЕС преценява до каква степен част III, дял III отговаря на целите, посочени в член 3. В становището по-специално се взема предвид обхватът на част III, дял III по отношение на обхванатите видове електронни съобщителни услуги. Като основа за становището ОЕРЕС анализира по-конкретно:

а) до каква степен крайните ползватели на всички електронни съобщителни услуги са способни да направят свободен и информиран избор, включително въз основа на пълната договорна информация, и могат лесно да сменят своя доставчик на електронни съобщителни услуги;

б) до каква степен евентуалната липса на способностите, посочени в буква а) е довела до изкривяване на пазара или е навредила на крайните ползватели;

в) до каква степен ефективният достъп до служби за спешно реагиране е значително застрашен, по-специално поради увеличеното използване на междуличностни съобщителни услуги без номерà, от липсата на оперативна съвместимост или от технологичното развитие;

г) предполагаемата стойност на евентуалното повторно коригиране на задълженията в част III, дял III или отражението върху иновациите за доставчиците на електронни съобщителни услуги.

2. Комисията, като взема предвид в максимална степен становището на ОЕРЕС, публикува доклад за прилагането на част III, дял III и представя законодателно предложение за изменение на този дял, ако счита това за необходимо, за да се гарантира, че целите в член 3 продължават да се изпълняват.

Член 124

Транспониране

1. Държавите членки приемат и публикуват до … [две години след датата на влизане в сила на настоящата директива] законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези мерки.

   Държавите членки прилагат тези мерки считано от … [две години след датата на влизане в сила на настоящата директива].

   Когато държавите членки приемат тези мерки, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Те включват също така уточнение, че позоваванията в съществуващите законови, подзаконови и административни разпоредби на директивите, отменени с настоящата директива, се считат за позовавания на настоящата директива. Начинът на позоваване и начинът на формулиране на това уточнение се определят от държавите членки.

2. Чрез дерогация от параграф 1 от настоящия член, член 53, параграфи 2, 3 и 4 от настоящата директива се прилагат от … [датата на влизане в сила на настоящата директива],когато са установени хармонизирани условия чрез технически мерки за изпълнение в съответствие с Решение № 676/2002/ЕО, за да се даде възможност за използването на радиочестотния спектър за безжични широколентови мрежи и услуги. По отношение на радиочестотните ленти, за които няма установени хармонизирани условия до … [датата на влизане в сила на настоящата директива], член 53, параграфи 2, 3 и 4 от настоящата директива се прилагат от датата на приемане на техническите мерки за изпълнение в съответствие с член 4 от Решение № 676/2002/ЕО.

Чрез дерогация от параграф 1 от настоящия член, държавите членки прилагат мерките, необходими за съобразяване с член 54 считано от 31 декември 2020 г.

3. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното право, които приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 125

Отмяна

Директиви 2002/19/ЕО, 2002/20/ЕО, 2002/21/ЕО, 2002/22/ЕО, посочени в приложение XII, част А, се отменят, считано от … [две години след датата на влизане в сила на настоящата директива], без да се засягат задълженията на държавите членки относно сроковете за транспониране в националното право и за прилагане на директивите, посочени в приложение XII, част Б.

Член 5 от Решение № 243/2012/ЕС се заличава, считано от … [две години след датата на влизане в сила на настоящата директива].

Позоваванията на отменените директиви се считат за позовавания на настоящата директива и се четат съгласно таблицата на съответствието в приложение XIII.

Член 126

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на третия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 127

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в Страсбург

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*

ПРИЛОЖЕНИЕ I

СПИСЪК НА УСЛОВИЯТА, КОИТО МОГАТ ДА БЪДАТ ДОБАВЕНИ КЪМ ОБЩИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ, КЪМ ПРАВАТА ЗА ПОЛЗВАНЕ НА РАДИОЧЕСТОТЕН СПЕКТЪР И КЪМ ПРАВАТА ЗА ПОЛЗВАНЕ НА НОМЕРАЦИОННИ РЕСУРСИ

Настоящото приложение предвижда максималния списък от условия, които могат да бъдат добавени към общите разрешения за електронни съобщителни мрежи и услуги, с изключение на междуличностни съобщителни услуги без номерà (част А), електронни съобщителни мрежи (част Б), електронни съобщителни услуги, с изключение на междуличностни съобщителни услуги без номерà (част В), правата за ползване на радиочестотен спектър (част Г) и правата за ползване на номерационни ресурси (част Д),

А. Общи условия, които могат да бъдат добавени към общото разрешение

1. Административни такси в съответствие с член 16.

2. Защита на личните данни и правото на неприкосновеност на личния живот, специфични за сектора на електронните съобщения в съответствие с Директива 2002/58/ЕО.

3. Информация, която се предоставя в рамките на процедурата по уведомяване съгласно член 12 и за други цели, посочени в член 21.

4. Възможности за законно прихващане от компетентните национални органи в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679 и с Директива 2002/58/ЕО.

5. Условия за използване по отношение на съобщения, отправени от обществените органи към обществото за предупреждаване в случай на непосредствени заплахи и за смекчаване на последиците от големи катастрофи.

6. Условия за използване по време на големи бедствия или национални извънредни ситуации за обезпечаване на съобщенията между службите за спешно реагиране и органите.

7. Задължения за достъп извън предвидените в член 13, които се прилагат за предприятия, предоставящи електронни съобщителни мрежи или услуги.

8. Мерки, посочени за гарантиране на спазването на стандартите или спецификациите, посочени в член 39.

9. Задължения за прозрачност, налагани на доставчиците на обществени електронни съобщителни мрежи, предоставящи обществени електронни съобщителни услуги, с цел да се осигури свързаност „от край до край“ в съответствие с целите и принципите, посочени в член 3, и при необходимост и в съответствие с принципа за пропорционалност – достъп на компетентните органи до тази информация, която е необходима с цел проверка на точността на това оповестяване.

Б. Специфични условия, които могат да бъдат добавени към общите разрешения за предоставяне на електронни съобщителни мрежи

1. Взаимно свързване на мрежите в съответствие с настоящата директива.

2. Задължения за „наложителен пренос“ в съответствие с настоящата директива.

3. Мерки за опазване на общественото здраве от вредното въздействие на електромагнитните полета в резултат на действието на електронни съобщителни мрежи в съответствие със законодателството на Съюза, като се отчита в максимална степен Препоръка 1999/519/ЕО.

4. Поддържане на целостта на обществените електронни съобщителни мрежи в съответствие с настоящата директива, включително с условия за предотвратяване на електромагнитни смущения между електронни съобщителни мрежи или услуги в съответствие с Директива 2014/30/ЕС.

5. Защитата на обществените мрежи срещу неразрешен достъп в съответствие с Директива 2002/58/ЕО.

6. Условия за използването на радиочестотния спектър в съответствие с член 7, параграф 2 от Директива 2014/53/ЕС, когато използването не е предмет на предоставяне на индивидуални права за ползване в съответствие с разпоредбите на член 46, параграф 1 и член 48 от настоящата директива.

B. Специфични условия, които могат да бъдат добавени към общите разрешения за предоставяне на електронни съобщителни услуги, с изключение на междуличностни съобщителни услуги без номера

1. Оперативна съвместимост на услугите в съответствие с настоящата директива.

2. Достъпност за крайните ползватели на номера от националния номерационен план, на номера от универсалните международни безплатни телефонни номера и когато е технически и икономически осъществимо, на номера от номерационните планове на други държави членки, и условията за това в съответствие с настоящата директива.

3. Правила за защита на потребителите, специфични за сектора на електронните съобщения.

4. Ограничения във връзка с преноса на незаконно съдържание в съответствие с Директива 2000/31/ЕО и ограничения във връзка с преноса на вредно съдържание в съответствие с Директива 2010/13/ЕС.

Г. Условия, които могат да бъдат добавени към правата за ползване на радиочестотен спектър

1. Задължение за предоставяне на услуга или за използване на вид технология в рамките на ограниченията, посочени в член 45, включително, когато е приложимо, изисквания за покритие и качество на услугата.

2. Ефективно и ефикасно използване на радиочестотния спектър в съответствие с настоящата директива.

3. Технически и оперативни условия, необходими за избягване на вредни смущения и за опазване на общественото здраве от вредното влияние на електромагнитните полета, като се отчита в максимална степен Препоръка 1999/519/ЕО, ако тези условия са различни от посочените в общото разрешение.

4. Максимален срок в съответствие с член 49, в зависимост от евентуалните промени в националния план за разпределение на честотите.

5. Прехвърляне или отдаване под наем на права по инициатива на носителя на правата и условия за такова прехвърляне в съответствие с настоящата директива.

6. Такси за права на ползване в съответствие с член 42.

7. Всички ангажименти на предприятието, което получава права за ползване, поети в рамките на процедура по издаване или удължаване на срока на разрешение, преди предоставянето на разрешението, или, когато е приложимо, преди поканата за подаване на заявление за предоставяне на права за ползване.

8. Задължения за обединяване или споделяне на радиочестотен спектър, или за даване на достъп до радиочестотния спектър на други ползватели в конкретни региони или на национално равнище.

9. Задължения според съответните международни споразумения, свързани с използването на радиочестотни ленти.

10. Специфични задължения, свързани с експериментално използване на радиочестотни ленти.

Д. Условия, които могат да бъдат добавени към правата за ползване на номерационни ресурси

1. Определяне на услугата, за която се ползват номерата, включително евентуални изисквания във връзка с предоставянето на тази услуга и, с цел избягване на съмнения, тарифни принципи и максимални цени, които могат да се прилагат в специфичен номерационен обхват за целите на гарантиране на защита на потребителите в съответствие с член 3, параграф 2, буква г).

2. Ефективно и ефикасно използване на номерационни ресурси в съответствие с настоящата директива.

3. Изисквания за преносимост на номерата в съответствие с настоящата директива.

4. Задължение за предоставяне на информация за крайните ползватели, които фигурират в обществен телефонен указател, за целите на член 112.

5. Максимален срок в съответствие с член 94, в зависимост от евентуалните промени в националния номерационен план.

6. Прехвърляне на права по инициатива на носителя на правата и условия за това прехвърляне в съответствие с настоящата директива, включително условие, че правото за ползване на номер е обвързващо за всички предприятия, на които се прехвърлят правата.

7. Такси за права за ползване в съответствие с член 95.

8. Всички ангажименти на предприятието, което получава права за ползване, поети в хода на състезателна или сравнителна процедура за подбор.

9. Задължения според съответните международни споразумения, свързани с използването на номера.

10. Задължения във връзка с извънтериториалното използване на номера в рамките на Съюза с цел да се осигури съответствие с правилата за защита на потребителите и други свързани с номерата правила в държавите членки, различни от правилото за кода на държавата.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

УСЛОВИЯ ЗА ДОСТЪП
ДО ЦИФРОВИ ТЕЛЕВИЗИОННИ И РАДИОУСЛУГИ
ЗА ЗРИТЕЛИТЕ И СЛУШАТЕЛИТЕ В СЪЮЗА

Част I:
Условия за системите за условен достъп, които се прилагат
в съответствие с член 62, параграф 1

Във връзка с условния достъп до цифровите телевизионни и радиоуслуги за зрителите и слушателите в Съюза, независимо от средствата за пренос, в съответствие с разпоредбите на член 62 държавите членки осигуряват прилагането на следните условия:

а) всички предприятия, предоставящи услуги за условен достъп, независимо от средствата за пренос, които предоставят услуги за достъп до цифрови телевизионни и радиоуслуги и от чиито услуги за достъп зависят разпространители на радио и телевизионни програми, за да достигнат до която и да е група потенциални зрители или слушатели, трябва да:

– предлагат на всички разпространители при справедливи, разумни и недискриминационни условия в съответствие с правото на Съюза в областта на конкуренцията технически услуги, които създават възможност цифрово пренасяните услуги на разпространителите да се приемат от зрителите или слушателите чрез управлявани от операторите на услуги декодиращи устройства, и отговарят на изискванията на конкурентното право на Съюза в областта на конкуренцията,

– водят отделно финансово счетоводство за дейността си като доставчици на условен достъп,

б) когато предоставят лицензи на производители на потребителско оборудване, носителите на права на индустриална собственост върху продукти и системи за условен достъп са длъжни да извършват тази дейност при справедливи, разумни и недискриминационни условия. Вземайки предвид техническите и търговските фактори, носителите на права не могат да обвързват предоставянето на лицензи с условия, които забраняват, спират или затрудняват включването в същия продукт на:

– общ интерфейс за връзка с няколко други системи за достъп, или

– специфични за друга система за достъп средства, при условие че лицензиантът спазва съответните разумни условия и гарантира от своя страна сигурността на транзакциите на операторите на системи за условен достъп.

Част II:

Други съоръжения, към които могат да се прилагат условията

съгласно член 61, параграф 2, буква г)

а) Достъп до APIs;

б) Достъп до EPGs.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

КРИТЕРИИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕТО НА ЦЕНИ НА ЕДРО
ЗА ТЕРМИНИРАНЕ НА ГЛАСОВИ ПОВИКВАНИЯ

Принципи, критерии и параметри за определяне на цените на едро за терминиране на гласови повиквания на фиксирани и мобилни пазари, посочени в член 75, параграф 1:

а) цените се основават на възстановяването на разходите, направени от ефективен оператор; оценката на ефективните разходи се основава на текущите стойности на разходите; методологията за изчисляване на ефективните разходи се основава на подход за моделиране „отдолу нагоре“, при използване на дългосрочните допълнителни свързани с трафика разходи за услугата за терминиране на гласови повиквания, предоставяна на едро на трети страни;

б) съответните допълнителни разходи по услугата на едро за терминиране на гласови повиквания представляват разликата между общите дългосрочни разходи на един оператор, предоставящ своята пълна гама от услуги, и общите дългосрочни разходи на този оператор, когато не предоставя на едро на трети страни услугата за терминиране на гласови повиквания;

в) на съответната добавка за терминиране следва да се припишат само тези свързани с трафика разходи, които биха били избегнати в отсъствие на услугата на едро за терминиране на гласови повиквания;

г) разходите за допълнителен мрежови капацитет се включват само ако са направени с оглед на потребността от увеличаване на капацитета за целите на преноса на допълнителен трафик във връзка с терминирането на гласови повиквания на едро;

д) таксите за използване на радиочестотен спектър не се включват в добавката за терминиране на гласови повиквания в мобилна мрежа;

е) включват се само разходите за търговия на едро, пряко свързани с услугата за терминиране на гласови повиквания, предоставяна на едро на трети страни;

ж) счита се, че всички оператори на фиксирани мрежи предоставят услуги за терминиране на гласови повиквания при същите разходи за труд за единица продукция като ефективния оператор, независимо от техния размер;

з) за операторите на мобилни мрежи минималният ефективен мащаб се определя на най-малко 20% пазарен дял;

и) подходът, който следва да се използва при изчисляването на амортизацията на активите, е икономическата амортизация; и

й) изборът на технология за моделираните мрежи следва да бъде ориентиран към бъдещото развитие, на основата на мрежи с IP ядро, като се отчитат различните технологии, които е вероятно да се използват през периода на валидност на максималната цена; по отношение на фиксираните мрежи се приема, че повикванията се осъществяват изключително с комутация на пакети.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА СЪВМЕСТНА ИНВЕСТИЦИЯ

При оценяването на предложения за съвместна инвестиция в съответствие с член 76, параграф 1, националните регулаторни органи проверяват дали са изпълнени най-малко следните критерии. Националните регулаторни органи могат да разгледат допълнителни критерии, доколкото те са необходими, за да се осигури достъпност на потенциалните инвеститори до съвместни инвестиции, в зависимост от конкретните местни условия и пазарната структура:

а) Предложението за съвместна инвестиция е отворено към всички предприятия, заявяващи интерес през жизнения цикъл на мрежата, изградена по силата на предложението за съвместна инвестиция, при спазване на принципа за недопускане на дискриминация. Предприятието, определено като имащо значителна пазарна сила може да включи в предложението разумни условия по отношение на финансовите възможности на предприятията, съгласно които потенциалните съинвеститори трябва да докажат, че са в състояние да извършват разсрочени плащания, въз основа на които се планира разгръщането, и че са приели стратегически план, въз основа на който се изготвят плановете за средносрочно изграждане и т.н.

б) Предложението за съвместна инвестиция е прозрачно:

– Предложението е достъпно и лесно за откриване на уебсайта на предприятието, определено като имащо значителна пазарна сила;

– На всеки потенциален участник, заявил интерес, се предоставят без неоснователно забавяне изчерпателни и подробни условия, включващи правната форма на договора за съвместна инвестиция и, по целесъобразност, меморандум с правилата за управление на инструмента за съвместно инвестиране; и

– Подробностите за самия процес, като например пътната карта за полагане на основите и разгръщане на проекта за съвместна инвестиция, са предварително определени, разбираемо разяснени в писмен вид и предоставени на всички потенциални съинвеститори, като не се допуска дискриминация.

в) Предложението за съвместна инвестиция включва условия за потенциалните съинвеститори, благоприятстващи устойчивата конкуренция в дългосрочен план, и по-специално:

– На всички предприятия са предложени справедливи, разумни и недискриминационни условия за участие в споразумение за съвместна инвестиция към момента на тяхното присъединяване, включително по отношение на финансовия принос, изискван за придобиването на определени права по отношение на защитата на съинвеститорите въз основа на тези права, както по време на фазата на изграждане, така и през експлоатационната фаза, например посредством предоставянето на неотменими права за ползване през прогнозираната продължителност на жизнения цикъл на мрежата, обект на съвместната инвестиция, както и по отношение на условията за присъединяване към споразумението за съвместна инвестиция и за евентуалното му прекратяване. Недопускането на дискриминация в конкретния случай не означава, че на всички потенциални съинвеститори са предложени напълно идентични условия, в това число и финансови, а че всички различия в предложените условия са оправдани въз основа на едни и същи обективни, прозрачни, недискриминационни и предсказуеми критерии, като например броя на линиите на крайни ползватели, за които е поет ангажимент.

– Предложението позволява гъвкавост по отношение на стойността и графика на ангажиментите, предложени от всеки съинвеститор, например посредством договорен и евентуално нарастващ процентен дял от общия брой линии на крайни ползватели в даден район, с които съинвеститорът има възможността да се ангажира постепенно и който се определя на единична база, давайки възможност на по-малките съинвеститори с ограничени ресурси да се присъединят към съвместната инвестиция с разумно минимален дял участие и постепенно да увеличават участието си като същевременно гарантират подходящо равнище на първоначалния ангажимент. Финансовият принос, който следва да предостави всеки съинвеститор, се определя при отчитане на факта, че включилите се по-рано инвеститори поемат по-голям риск и влагат капитал на по-ранен етап.

– Увеличението на размера на премията в течение на времето се счита за обосновано, когато ангажиментът е поет на по-късен етап, както и за новите съинвеститори, присъединили се към съвместната инвестиция след стартирането на проекта, така че да се отрази отслабването на риска и да се насърчат капиталовложенията през по-ранните етапи.

– Споразумението за съвместна инвестиция позволява прехвърлянето на придобити от съинвеститорите права на други съинвеститори, или на трети страни, които желаят да се присъединят към споразумението, като приобретателят се задължава да изпълни всички първоначални задължения на прехвърлителя съгласно споразумението за съвместна инвестиция.

– Съинвеститорите си предоставят реципрочни права, при справедливи и разумни условия, за достъп до инфраструктурата, обект на съвместната инвестиция, за целите на предоставяне на услуги надолу по веригата, включително за крайните ползватели, в съответствие с прозрачни условия, ясно изложени в предложението за съвместна инвестиция и в последващото споразумение, по-специално когато съинвеститорите са поединично и отделно отговорни за изграждането на конкретни части от мрежата. В случай че бъде създаден инструмент за съвместно инвестиране, той предоставя на всички съинвеститори пряк или непряк достъп до мрежата, въз основа на еквивалентност на вложенията и в съответствие със справедливи и разумни условия, в това число финансови условия, които отразяват различните равнища на риск за отделните съинвеститори.

г) Предложението за съвместна инвестиция гарантира устойчиви инвестиции, които да отговарят на бъдещите потребности посредством изграждането на нови мрежови елементи, които значително допринасят за разгръщането на мрежи с много голям капацитет.

ПРИЛОЖЕНИЕ V

МИНИМАЛЕН НАБОР ОТ УСЛУГИ, КОИТО УСЛУГАТА
ЗА ПОДХОДЯЩ ШИРОКОЛЕНТОВ ДОСТЪП ДО ИНТЕРНЕТ
В СЪОТВЕТСТВИЕ С ЧЛЕН 84, ПАРАГРАФ 3
Е В СЪСТОЯНИЕ ДА ПОДДЪРЖА

1) Електронна поща

2) Търсачки за търсене и намиране на всякакъв вид информация

3) Базови онлайн инструменти за обучение и образование

4) Онлайн вестници или новини

5) Закупуване или поръчка на стоки или услуги онлайн

6) Търсене на работа и инструменти за търсене на работа

7) Общности за работа в мрежа с професионална цел

8) Интернет банкиране

9) Използване на електронни административни услуги

10) Социални медии и комуникация в реално време чрез текстови съобщения

11) Гласови и видеоразговори (със стандартно качество)

ПРИЛОЖЕНИЕ VI

ОПИСАНИЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И УСЛУГИТЕ,
ПОСОЧЕНИ В ЧЛЕН 88 (КОНТРОЛ ВЪРХУ РАЗХОДИТЕ),
ЧЛЕН 115 (ДОПЪЛНИТЕЛНИ ВЪЗМОЖНОСТИ)
И ЧЛЕН 106 (СМЯНА НА ДОСТАВЧИК И ПРЕНОСИМОСТ НА НОМЕРА)

Част А:
Възможности и услуги, посочени в членове 88 и 115

Когато се прилага въз основа на член 88, част А се прилага за потребителите и за други категории крайни ползватели, ако държавите членки са разширили обхвата на бенефициентите по член 88, параграф 2.

Когато се прилага въз основа на член 115, част А се прилага за тези категории крайни ползватели, определени от държавите членки, с изключение на букви в), г) и ж) от настоящата част, които са приложими само за потребителите.

а) Подробно фактуриране

Държавите членки гарантират, че компетентните органи, когато е целесъобразно в сътрудничество с националните регулаторни органи, при спазване на изискванията на съответното право относно защитата на личните данни и неприкосновеността на личния живот, могат да установят базово ниво на подробни фактури, които да се предлагат безплатно от доставчиците на крайните ползватели, така че те да могат:

i) да осигуряват възможности за проверка и контрол на таксите за използване на услуги за достъпа до интернет или услуги за гласови съобщения, или междуличностните съобщителни услуги с номерà в случая по член 115; и

ii) адекватно да следят потреблението и разходите си и по такъв начин да упражняват разумен контрол върху своите сметки.

Когато е необходимо, на крайните ползватели могат да се предложат допълнителни подробности при разумни тарифи или безплатно.

Тези подробни фактури включват изрично посочване във фактурата на идентичността на доставчика и продължителността на услугите, начислени на крайния ползвател от страна на услуги с номера с добавена стойност, освен ако крайният ползвател не поиска тази информация да не се споменава.

Безплатните повиквания за крайния ползвател, който осъществява повикването, включително повикванията към линии за помощ, не е необходимо да се включват в подробната фактура за крайния ползвател, извършващ повикванията.

Националните регулаторни органи могат да изискват от операторите да предоставят безплатно идентифициране на линията на страната, която осъществява повикването.

б) Безплатно избирателно спиране на изходящи повиквания или на специални кратки текстови съобщения (SMS) и мултимедийни съобщения (MMS) с добавена стойност или, където е технически осъществимо, други видове подобни приложения,

а именно възможността крайният ползвател, чрез подаване на заявление до доставчиците на гласови повиквания или междуличностни съобщителни услуги с номерà в случая по член 115, безплатно да спре определени видове изходящи повиквания или специални кратки съобщения (SMS) и мултимедийни съобщения (MMS) с добавена стойност или други видове подобни приложения от или до определени видове номера.

в) Системи за предплащане

Държавите членки гарантират, че компетентните органи, когато е целесъобразно в сътрудничество с националните регулаторни органи, могат да изискват от доставчиците да предлагат на потребителите начини за предплатен достъп до обществената електронна съобщителна мрежа и използване на услуги за гласови съобщения или услуги за достъп до интернет или междуличностни съобщителни услуги с номерà в случая по член 115.

г) Разсрочено плащане на таксите за свързване

Държавите членки гарантират, че компетентните органи, когато е целесъобразно в сътрудничество с националните регулаторни органи, могат да изискват от доставчиците да допускат разсрочено плащане от потребителите на таксите за свързване към обществената електронна съобщителна мрежа.

д) Неплащане на сметки

Държавите членки разрешават специфични мерки, които са пропорционални, недискриминационни и публично оповестени, които обхващат неплащането на телефонни сметки, издадени от доставчици. Тези мерки гарантират, че съответните крайни ползватели получават надлежно предварително предупреждение за евентуално последващо прекъсване на услугата или прекратяване на връзката. С изключение на случаите на измами, системни закъснения в плащането или неплащане, мерките гарантират, доколкото това е технически възможно, че всяко прекъсване се ограничава до съответната услуга. Прекратяването на връзката при неплащане се прилага само след като крайният ползвател бъде надлежно предупреден. Държавите членки могат да предвидят срок за ограничено обслужване преди пълното прекратяване на връзката, по време на който се допускат само повиквания, които не водят до разходи на крайния ползвател (например повиквания до номер „112“) и минимално ниво на услуги за достъп до интернет съгласно определеното от държавите членки в зависимост от националните условия.

е) Информиране за тарифи

а именно, възможността крайните ползватели да поискат от доставчика да им предложи информация относно алтернативни тарифи с по-ниски цени за услугата, ако такива съществуват.

ж) Контрол на разходите

а именно, възможността доставчиците да предлагат, ако това бъде прието за подходящо от компетентните органи, при целесъобразност в сътрудничество с националните регулаторни органи, други средства за контрол на разходите за услуги за гласови съобщения или достъп до интернет или междуличностни съобщителни услуги с номерà в случая по член 115, включително и безплатни предупреждения до потребителите в случай на необичайни или прекомерни модели на потребление.

з) възможност за деактивиране на фактуриране от трета страна

а именно възможността крайните ползватели да деактивират опцията доставчиците на услуги, които са трети страни, да използват фактурата на доставчик на услуга за достъп до интернет или доставчик на обществена междуличностна съобщителна услуга, за да фактурират техни продукти или услуги.

Част Б:

Възможности, посочени в член 115

а) Идентифициране на линията на страната, която осъществява повикването

а именно, номерът на страната, която осъществява повикването, се представя на страната, която получава повикването, преди да бъде осъществено повикването.

Тази възможност се предоставя съгласно съответното право за защита на личните данни и неприкосновеността на личния живот, и по-специално Директива 2002/58/ЕО.

Доколкото това е технически възможно, операторите предоставят данни и сигнали, за да улеснят идентифицирането на страната, която осъществява повикването и тоналното номеронабиране през границите на различните държави членки.

б) Препращане на имейли или достъп до имейли след прекратяване на договора с доставчик на услуга за достъп до интернет.

Тази възможност позволява на крайните ползватели, които прекратяват договора си с доставчик на услуга за достъп до интернет, при поискване и безплатно, да имат достъп до своите имейли, получени на адреса(ите) за електронна поща въз основа на търговското наименование или марката на предишния си доставчик, за период, който националният регулаторен орган счете за необходим и пропорционален, или да прехвърлят имейли, изпратени на този(тези) адрес(и) през посочения период, на нов електронен адрес, посочен от крайния ползвател.

Част B:

Прилагане на разпоредбите за преносимост на номера, посочени в член 106

Изискването, че всички крайни ползватели с номера от националния номерационен план могат, по желание, да запазят номерата си независимо от предприятието, което предоставя услугата, се прилага:

а) в случаите на географски номера в определена област; и

б) в случаите на негеографски номера за всяко местоположение.

Разпоредбите на настоящата част не се прилагат за пренасянето на номера между мрежи, които предоставят услуги в определено местоположение и мобилни мрежи.

ПРИЛОЖЕНИЕ VII

ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА НЕТНИТЕ РАЗХОДИ, АКО ИМА ТАКИВА, НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УНИВЕРСАЛНА УСЛУГА И СЪЗДАВАНЕ НА МЕХАНИЗЪМ ЗА КОМПЕНСИРАНЕ ИЛИ СПОДЕЛЯНЕ НА РАЗХОДИТЕ
СЪГЛАСНО ЧЛЕНОВЕ 89 И 90

Част А:

Изчисляване на нетните разходи

Задълженията за предоставяне на универсална услуга включват задълженията на предприятия в държавите членки във връзка с предоставянето на универсална услуга в съответствие с членове 84 – 87.

Националните регулаторни органи трябва да разгледат всички средства за гарантиране на подходящи стимули за предприятията (определени или не) да предоставят универсалната услуга икономически целесъобразно. При изчисленията нетните разходи за задълженията за предоставяне на универсална услуга се изчислява като разликата между нетните разходи за което и да е предприятие със задължения за предоставяне на универсална услуга и за предприятие без такива задължения. Следва да се обърне внимание на правилната оценка на разходите, които предприятието би предпочело да избегне, ако няма задължения за предоставяне на универсална услуга. Изчислението на нетните разходи прави оценка на ползите, включително нематериалните ползи за доставчика на универсалната услуга.

Изчислението се основава на разходите, които могат да се отнесат към:

i) елементите на отделните услуги, които могат да бъдат предоставени единствено на загуба или при цена извън нормалните търговски стандарти.

В тази категория могат да се включат такива елементи на услугата като достъп до аварийни телефонни услуги за спешни повиквания, осигуряване на определени видове телефонни автомати, услуги или устройства за крайни ползватели с увреждания и т.н.;

ii) конкретните крайни ползватели или групи крайни ползватели, които с оглед на разходите за предоставянето на мрежата или услугата, генерираните приходи и евентуалното географско усредняване на цените, наложени от съответната държава членка могат да бъдат обслужени единствено на загуба или при цена извън обичайните търговски стандарти.

В тази категория се включват онези крайни ползватели или групи крайни ползватели, които търговски доставчик не би обслужвал, ако няма задължение да предоставя универсална услуга.

Изчислението на нетните разходи за специфичните аспекти на задълженията за предоставяне на универсална услуга трябва да се извършва поотделно и за да се избягва двойното отчитане на преки или косвени ползи и разходи. Общите нетни разходи за задълженията за предоставяне на универсална услуга се получават като сбор от нетните разходи за отделните елементи на задълженията за предоставяне на универсална услуга, като се отчитат и нематериалните ползи. Отговорността за проверката на нетните разходи се поема от националните регулаторни органи.

Част Б:

Компенсиране на нетни разходи по задълженията за предоставяне на универсална услуга

Възстановяването или финансирането на нетните разходи по задълженията за предоставяне на универсална услуга може да изисква предприятията със задължения за предоставяне на универсална услуга да бъдат компенсирани за услугите, които предлагат при нетърговски условия. Тъй като такова компенсиране предполага прехвърляне на финансови средства, държавите членки трябва да гарантират, че то се извършва обективно, прозрачно, пропорционално и без дискриминация. Това означава, че прехвърлянето на финансови средства води до възможно най-малко нарушение на конкуренцията и потребителското търсене.

В съответствие с член 90, параграф 3, механизмът за споделяне на разходите на основата на фонд използва прозрачен и неутрален начин за събиране на вноските, при които се избягва опасността от дублиране на вноските на входа и изхода на предприятията.

Независимият орган, който управлява фонда, трябва да отговаря за събирането на вноските от предприятията, които се смятат за задължени да предоставят средства за покриване на нетните разходи по задълженията за предоставяне на универсална услуга в държавата членка, и да контролира прехвърлянето на средства или административните плащания към предприятията, които имат право да получават финансови средства от фонда.

ПРИЛОЖЕНИЕ VIII

ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ
В СЪОТВЕТСТВИЕ С ЧЛЕН 102
(ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДОГОВОРИТЕ)

А. Изисквания за предоставяне на информация за доставчиците на обществени електронни съобщителни услуги, различни от предавателни услуги, използвани за предоставяне на услуги машина-машина

Доставчиците на обществени електронни съобщителни услуги, различни от предавателни услуги, използвани за предоставяне на услуги машина-машина, предоставят следната информация:

1) като част от основните характеристики на всяка от предоставяните услуги, всички предлагани минимални нива на качество на услугите, а за услуги, различни от услугите за достъп до интернет — специфичните гарантирани параметри за качество.

Когато не се предлагат минимални нива на качество на услугите, се прави декларация в този смисъл.

2) като част от информацията относно цената и, доколкото е приложимо, съответните цени за активиране на електронната съобщителна услуга, както и за всички повтарящи се или свързани с потреблението такси;

3) като част от информацията относно срока на договора и условията за продължаване и прекратяване на договора, включително възможни такси за прекратяване, доколкото такива условия се прилагат:

   i) всички изисквания за минимално ползване или минимален срок, за да се ползват промоционални условия,

   ii) всички такси за смяна на доставчик и договорености за компенсации и възстановяване на суми, при закъснение или злоупотреба със смяната на доставчика, както и информация за съответните процедури,

   iii) информация за правото на потребителите, които ползват предплатени услуги, на възстановяване на оставащия кредит при поискване в случай на смяна на доставчика, както е посочено в член 106, параграф 6,

   iv) всички такси, дължими поради предсрочно прекратяване на договора, включително информация за разблокирането на крайното устройство и всяко възстановяване на разходи за крайно устройство.

4) всички договорености за компенсации и възстановяване на суми, включително, когато е приложимо, изрично посочване на правата на потребителите, които се прилагат при неизпълнение на договорени нива за качество на услугата, или ако доставчикът реагира неадекватно на инцидент, заплаха или уязвимост, свързани със сигурността;

5) вида действие, което може да се предприеме от доставчика в отговор на инциденти, свързани със сигурността, или на заплахи, или на уязвимости.

Б. Изисквания за предоставяне на информация за доставчиците на услуги за достъп до интернет и на обществени междуличностни съобщителни услуги

I. В допълнение към изискванията, определени в част А, доставчиците на услуги за достъп до интернет и на обществени междуличностни съобщителни услуги предоставят следната информация:

1) като част от основните характеристики на всяка от предоставяните услуги:

i) всички предлагани минимални нива на качество на услугите, като се отчитат в максимална степен насоките на ОЕРЕС, приети в съответствие с член 104, параграф 2, относно:

– за услуги за достъп до интернет: като минимум закъснението, флуктуацията при предаването на пакети и загубата на пакети;

– за обществени междуличностни съобщителни услуги, когато те упражняват контрол върху поне някои елементи на мрежата, или имат споразумение за нивото на обслужване в този смисъл с предприятия, предоставящи достъп до мрежата: като минимум времето за първоначално установяване на връзка, вероятността за неуспех, закъсненията в предаването на сигнали за повикване в съответствие с приложение X; и

ii) условията, включително таксите, наложени от доставчика за използването на предоставеното крайно устройство, без да се накърнява правото на крайните ползватели да използват крайно устройство по свой избор в съответствие с член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2015/2120;

2) като част от информацията относно цените, доколкото е приложимо, съответните цени за активиране на електронната съобщителна услуга и за всички повтарящи се или свързани с потреблението такси:

i) подробна информация за конкретния тарифен план или планове съгласно договора и за всеки такъв тарифен план — видовете на предлаганите услуги, в това число когато е приложимо, за обема на включените съобщителни услуги (например мегабайти, минути, съобщения) за даден период на фактуриране, както и за цената на допълнителните единици съобщителни услуги,

ii) в случая на тарифен план или планове с предварително определен обем на съобщителните услуги — възможността потребителите да отлагат всеки неизползван обем от предходния период на фактуриране за следващия период на фактуриране, когато такава опция е включена в договора,

iii) механизми за гарантиране на прозрачност на фактурирането и наблюдение на нивото на потребление,

iv) тарифна информация за всеки номер или услуга, за които важат специални ценови условия; по отношение на отделните категории услуги компетентните органи, при целесъобразност в сътрудничество с националните регулаторни органи, могат в допълнение да изискат тази информация да се предоставя непосредствено преди свързване на повикването или преди свързване с доставчика на услугата,

v) за пакетни услуги и пакети, които включват едновременно услуги и крайно устройство — цените на отделните елементи в пакета, доколкото те също се предлагат на пазара поотделно,

vi) подробности и условия, включително такси, за сервизно обслужване, поддръжка и обслужване на клиенти, и

vii) средствата за получаване на актуална информация за всички приложими тарифи и такси за поддръжка;

3) като част от информацията относно срока на договора за пакетни услуги и условията за продължаване и прекратяване на договора, когато това е приложимо, условията за прекратяване на пакета или на елементи от него;

4) без да се засяга член 13 от Регламент (ЕС) 2016/679, информация за това какви лични данни се предоставят преди извършването на услугата или се събират в контекста на предоставянето на услугата;

5) подробна информация относно продуктите и услугите, предназначени за крайни ползватели с увреждания и начини за получаване на актуализации на тази информация;

6) средства за започване на процедури за решаване на спорове, включително национални и трансгранични спорове, в съответствие с член 25;

II. В допълнение към изискванията, определени в част А и в точка I, доставчиците на обществени междуличностни съобщителни услуги с номерà предоставят и следната информация:

1) всички пречки за достъпа до служби за спешно реагиране или информация за местоположението на обаждащото се лице, поради липса на техническа осъществимост, доколкото услугата позволява на крайните ползватели да генерират повиквания до номер в национален или международен номерационен план;

2) правото на крайните ползватели да решават дали да включат личните си данни в указател и видовете данни, подлежащи на включване, в съответствие с член 12 от Директива 2002/58/ЕО;

III. В допълнение към изискванията, посочени в част А и в точка I, доставчиците на услуги за достъп до интернет също предоставят информацията, изисквана съгласно член 4, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2015/2120.

ПРИЛОЖЕНИЕ IX

ИНФОРМАЦИЯ, КОЯТО ТРЯБВА ДА БЪДЕ ПУБЛИКУВАНА
В СЪОТВЕТСТВИЕ С ЧЛЕН 103
(ПРОЗРАЧНОСТ И ПУБЛИКУВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ)

Компетентните органи, при целесъобразност в сътрудничество с националните регулаторни органи, носят отговорността да гарантират, че публикуването на информацията, посочена в настоящото приложение, е в съответствие с член 103. Компетентните органи, при целесъобразност в сътрудничество с националните регулаторни органи, решават коя информация е необходимо да бъде публикувана от доставчиците на услуги за достъп до интернет или обществени междуличностни съобщителни услуги и коя информация да бъде публикувана от самите компетентни органи, при целесъобразност в сътрудничество с националните регулаторни органи, за да гарантират че всички крайни ползватели могат да направят своя информиран избор. Ако сметнат за необходимо, компетентните органи, когато е уместно, в сътрудничество с националните регулаторни органи, могат да насърчават мерки за саморегулиране или съвместно регулиране преди налагането на каквито и да е задължения.

1 Данни за връзка с предприятието

2. Описание на предлаганите услуги

2.1. Обхват на предлаганите услуги и основни характеристики на всяка от предлаганите услуги, включително всички минимални нива на качество на услугите, когато са предлагани, и всички ограничения, наложени от доставчика по отношение на използването на предоставеното крайно устройство.

2.2. Включват се също така тарифи за предлаганите услуги, включително информация за обема на включените съобщителни услуги (като ограничения на използването на данни, брой на гласови минути, брой на съобщенията) в конкретните тарифни планове и приложимите тарифи за допълнителни съобщителни единици, телефонни номера или услуги, които подлежат на определени ценови условия, такси за достъп и поддръжка, всички видове потребителски такси, специалните и целеви тарифни планове и всички допълнителни такси, както и разходите във връзка с крайното устройство.

2.3. Предлагани услуги за сервизно обслужване, поддръжка и обслужване на клиенти и данни за връзка със съответните служби.

2.4. Стандартни договорни условия, включително срок на договорите, дължими такси при предсрочно прекратяване на договорите, права във връзка с прекратяването на пакетни оферти или на елементи от тях, и процедури и преки такси, свързани с преносимостта на номерата и други идентификатори, ако е приложимо.

2.5. Ако предприятието е доставчик на междуличностни съобщителни услуги с номерà — информация относно достъпа до служби за спешно реагиране и предоставянето на информация за местоположението на обаждащото се лице или всички ограничения във връзка с това. Ако предприятието е доставчик на междуличностни съобщителни услуги без номерà — информация относно степента, до която може да се осигури достъп до служби за спешно реагиране.

2.6. Подробности относно продукти и услуги, включително функции, практики, политики и процедури, и промени в действието на услуга, специално предназначена за крайни ползватели с увреждания, в съответствие с правото на Съюза за хармонизиране на изискванията за достъпност на продуктите и услугите.

3. Механизми за решаване на спорове, включително такива, разработените от предприятията.

ПРИЛОЖЕНИЕ X

ПАРАМЕТРИ ЗА КАЧЕСТВО НА УСЛУГАТА

Параметри, определения и методи за измерване на качеството на услугата, посочени в член 104

За доставчици на достъп до обществена електронна съобщителна мрежа

ПАРАМЕТЪР (Бележка 1)	ОПРЕДЕЛЕНИЕ	МЕТОД ЗА ИЗМЕРВАНЕ
Време за първоначално свързване към мрежата	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Коефициент на повреди на линия за достъп	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Време за отстраняване на повреди	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057

За доставчиците на междуличностни съобщителни услуги, които упражняват контрол върху поне някои елементи на мрежата, или имат споразумение за нивото на обслужване в този смисъл с предприятия, предоставящи достъп до мрежата

ПАРАМЕТЪР (Бележка 2)	ОПРЕДЕЛЕНИЕ	МЕТОД ЗА ИЗМЕРВАНЕ
Време на изграждане на връзка	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Жалби във връзка с точността на сметките	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Качество на гласовата връзка	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Процентно съотношение на прекъснатите повиквания	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Процентно съотношение на неуспешните повиквания (Бележка 2)	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Вероятност от неуспех		
Закъснение в сигнализирането на повикванията		

Номерът на версията на ETSI EG 202 057-1 е 1.3.1 (юли 2008 г.)

За доставчици на услуги за достъп до интернет

ПАРАМЕТЪР	ОПРЕДЕЛЕНИЕ	МЕТОД ЗА ИЗМЕРВАНЕ
Закъснение (забавяне)	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Флуктуация при предаването на пакети	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Загуба на пакети	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617

Бележка 1

Параметрите позволяват анализиране на качеството на регионално ниво (а именно не по-малко от ниво 2 от Европейската номенклатура на териториалните единици за статистически цели (NUTS), установена от Евростат).

Бележка 2

Държавите членки може да решат да не изискват актуална информация относно качеството за тези два параметъра, ако има доказателство, което показва, че качеството в тези две области е задоволително.

ПРИЛОЖЕНИЕ XI

ОПЕРАТИВНА СЪВМЕСТИМОСТ НА РАДИОПРИЕМНИЦИ ЗА АВТОМОБИЛИ И ПОТРЕБИТЕЛСКО ОБОРУДВАНЕ ЗА ЦИФРОВА ТЕЛЕВИЗИЯ, ПОСОЧЕНИ В ЧЛЕН 113

1. Общ алгоритъм за кодиране и приемане на свободен сигнал

Цялото потребителско оборудване, предназначено за приемане на цифров телевизионен сигнал (а именно разпространение чрез наземно, кабелно или спътниково предаване), което се предлага за продажба, под наем или в друга форма в рамките на Съюза и може да декодира цифрови телевизионни сигнали, има способността:

а) да позволява декодиране на такива сигнали в съответствие с общ европейски алгоритъм за кодиране, който се управлява от призната европейска организация по стандартизация (понастоящем ETSI);

б) да изобразява на екран свободно излъчен сигнал, при условие че в случай на взето под наем оборудване, наемателят спазва условията на съответния договор за наем.

2. Оперативна съвместимост на цифрови телевизионни апарати

Всеки цифров телевизионен апарат с интегрален екран с видим диагонал над 30 cm, който се пуска на пазара за продажба или под наем в рамките на Съюза, следва да е оборудван с поне един изход за отворен интерфейс (стандартизиран или съответстващ на стандарт, приет от призната европейска организация по стандартизация, или съответстващ на отраслова спецификация), който дава възможност за просто свързване на периферни устройства и пренос на всички съответни елементи на цифров телевизионен сигнал, включително информация, свързана с интерактивни услуги и с услуги за условен достъп.

3. Оперативна съвместимост на радиоприемници за автомобили

Всеки радиоприемник за автомобил, интегриран в ново превозно средство от категория M, който е наличен за продажба или вземане под наем на пазара в Съюза от … [две години след датата на влизане в сила на настоящата директива], съдържа приемник, който позволява приемането и възпроизвеждането поне на радиоуслуги, предоставяни чрез цифрово наземно радиоразпръскване.

За приемниците, които са в съответствие с хармонизираните стандарти, позоваванията на които са публикувани в *Официален вестник на Европейския съюз*, или на части от тези стандарти, се счита, че отговарят на това изискване, което е обхванато от тези стандарти или части от тях.

ПРИЛОЖЕНИЕ XII

Част А

Отменени директиви

със списък на техните последващи изменения

(посочени в член 125)

Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 108, 24.4.2002 г., стр. 33)	
Директива 2009/140/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 337, 18.12.2009 г., стр. 37)	Член 1
Регламент (ЕО) № 544/2009 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 167, 29.6.2009 г., стр. 12)	Член 2
Регламент (ЕО) № 717/2007 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 171, 29.6.2007 г., стр. 32)	Член 10
Директива 2002/20/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 108, 24.4.2002 г., стр. 21)	
Директива 2009/140/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 337, 18.12.2009 г., стр. 37)	Член 3 и приложението
Директива 2002/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 108, 24.4.2002 г., стр. 7)	
Директива 2009/140/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 337, 18.12.2009 г., стр. 37)	Член 2

Директива 2002/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета

(ОВ L 108, 24.4.2002 г., стр. 51)

Директива 2009/136/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 337, 18.12.2009 г., стр. 11)	Член 1 и приложение I
Регламент (ЕС) 2015/2120 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 310, 26.11.2015 г., стр. 1)	Член 8

Част Б

Срокове за транспониране в националното законодателство и дата и на прилагане

(посочени в член 125)

Директива	Срок за транспониране	Дата на прилагане
2002/19/ЕО	24 юли 2003 г.	25 юли 2003 г.
2002/20/ЕО	24 юли 2003 г.	25 юли 2003 г.
2002/21/ЕО	24 юли 2003 г.	25 юли 2003 г.
2002/22/ЕО	24 юли 2003 г.	25 юли 2003 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ XIII

Таблица на съответствието

Директива 2002/21/ЕО	Директива 2002/20/ЕО	Директива 2002/19/ЕО	Директива 2002/22/ЕО	Настоящата директива
Член 1, параграфи 1, 2 и 3				Член 1, параграфи 1, 2 и 3
Член 1, параграф 3а)				Член 1, параграф 4
Член 1, параграфи 4 и 5				Член 1, параграфи 5 и 6
Член 2, буква а)				Член 2, точка 1)
-	-	-	-	Член 2, точка 2)
Член 2, буква б)				Член 2, точка 3)
Член 2, буква в)				Член 2, точка 4)
-	-	-	-	Член 2, точка 5)
-	-	-	-	Член 2, точка 6)
-	-	-	-	Член 2, точка 7)
Член 2, буква г)				Член 2, точка 8)
Член 2, буква га)				Член 2, точка 9)
Член 2, буква д)				Член 2, точка 10)
Член 2, буква да)				Член 2, точка 11)

Директива 2002/21/ЕО	Директива 2002/20/ЕО	Директива 2002/19/ЕО	Директива 2002/22/ЕО	Настоящата директива
Член 2, буква е)				Член 2, точка 12)
Член 2, буква ж)				-
Член 2, буква з)				Член 2, точка 13)
Член 2, буква и)				Член 2, точка 14)
Член 2, буква й)				-
Член 2, буква к)				-
Член 2, буква л)				-
Член 2, буква м)				Член 2, точка 15)
Член 2, буква н)				Член 2, точка 16)
Член 2, буква о)				Член 2, точка 17)
Член 2, буква п)				Член 2, точка 18)
Член 2, буква р)				Член 2, точка 19)
Член 2, буква с)				Член 2, точка 20)
Член 2, буква т)				Член 2, точка 31)
-	-	-	-	Член 2, точка 22)
Член 3, параграф 1				Член 5, параграф 1
-	-	-	-	Член 5, параграф 2

Директива 2002/21/ЕО	Директива 2002/20/ЕО	Директива 2002/19/ЕО	Директива 2002/22/ЕО	Настоящата директива
Член 3, параграф 2				Член 6, параграф 1
Член 3, параграф 3				Член 6, параграф 2
Член 3, параграф 3а, първа алинея				Член 8, параграф 1
-	-	-	-	Член 8, параграф 2
-	-	-	-	Член 7, параграф 1
Член 3, параграф 3а, втора алинея				Член 7, параграфи 2 и 3
Член 3, параграф 3а, трета алинея				Член 9, параграфи 1 и 3
-	-	-	-	Член 9, параграф 2
Член 3, параграф 3б				Член 10, параграф 1
Член 3, параграф 3в				Член 10, параграф 2
Член 3, параграф 4				Член 5, параграф 3
Член 3, параграф 5				Член 11
Член 3, параграф 6				Член 5, параграф 4
Член 4				Член 31
Член 5				Член 20

Директива 2002/21/ЕО	Директива 2002/20/ЕО	Директива 2002/19/ЕО	Директива 2002/22/ЕО	Настоящата директива
-	-	-	-	Член 22
Член 6				Член 23
Член 7				Член 32
Член 7а				Член 33
-	-	-	-	Член 33, параграф 5, буква в)
Член 8, параграфи 1 и 2				Член 3, параграфи 1 и 2
Член 8, параграф 5				Член 3, параграф 3
Член 8а, параграфи 1 и 2				Член 4, параграфи 1 и 2
-	-	-	-	Член 4, параграф 3
Член 8а, параграф 3				Член 4, параграф 4
-	-	-	-	Член 29
Член 9, параграфи 1 и 2				Член 45, параграфи 1 и 2
-	-	-	-	Член 45, параграф 3
Член 9, параграф 3				Член 45, параграф 4
Член 9, параграфи 4 и 5				Член 45, параграфи 5 и 6
Член 9, параграфи 6 и 7				-
Член 9а				-

Директива 2002/21/ЕО	Директива 2002/20/ЕО	Директива 2002/19/ЕО	Директива 2002/22/ЕО	Настоящата директива
Член 9б, параграфи 1 и 2				Член 51, параграфи 1 и 2
Член 9б, параграф 3				Член 51, параграф 4
-	-	-	-	Член 51, параграф 3
Член 10, параграф 1				Член 95, параграф 1
Член 10, параграф 2				Член 95, параграф 3
-	-	-	-	Член 95, параграф 2
-	-	-	-	Член 95, параграф 4
-	-	-	-	Член 95, параграф 5
-	-	-	-	Член 95, параграф 6
Член 10, параграф 3				Член 95, параграф 7
Член 10, параграф 4				Член 95, параграф 8
Член 10, параграф 5				-
Член 11				Член 43
Член 12, параграф 1				Член 44, параграф 1
Член 12, параграф 2				-
Член 12, параграф 3				Член 61, параграф 2
Член 12, параграф 4				-

Директива 2002/21/ЕО	Директива 2002/20/ЕО	Директива 2002/19/ЕО	Директива 2002/22/ЕО	Настоящата директива
Член 12, параграф 5				Член 44, параграф 2
Член 13				Член 17
Член 13а, параграфи 1, 2 и 3				Член 40, параграфи 1, 2 и 3
Член 13а, параграф 4				-
-				Член 40, параграф 5
-	-	-	-	Член 40, параграф 4
Член 13б, параграфи 1, 2 и 3				Член 41, параграфи 1, 2 и 3
-	-	-	-	Член 41, параграф 4
Член 13б, параграф 4				Член 41, параграф 7
-	-	-	-	Член 41, параграф 5
-	-	-	-	Член 41, параграф 6
Член 14				Член 63
Член 15, параграфи 1, 2 и 3				Член 64, параграфи 1, 2 и 3
Член 15, параграф 4	-	-	-	-
-	-	-	-	Член 66
Член 16				Член 67

Директива 2002/21/ЕО	Директива 2002/20/ЕО	Директива 2002/19/ЕО	Директива 2002/22/ЕО	Настоящата директива
Член 17				Член 39
Член 18				-
Член 19				Член 38
Член 20				Член 26
Член 21, параграф 1				Член 27, параграф 1
Член 21, параграф 2, първа и втора алинея				Член 27, параграф 2
Член 21, параграф 2, трета алинея				Член 27, параграф 3
Член 21, параграф 2, четвърта и пета алинея				Член 27, параграф 4
-				Член 27, параграф 5
Член 21, параграф 3				-
Член 21, параграф 4				Член 27, параграф 6
Член 21а				Член 29
Член 22, параграф 1				Член 118, параграф 1
Член 22, параграф 2				Член 118, параграф 3
Член 22, параграф 3				Член 118, параграф 4

Директива 2002/21/ЕО	Директива 2002/20/ЕО	Директива 2002/19/ЕО	Директива 2002/22/ЕО	Настоящата директива
-	-	-	-	Член 11, параграф 2
-	-	-	-	Член 118, параграф 5
-	-	-	-	Член 117
Член 23				Член 119
Член 24				Член 120, параграфи 1 и 2
Член 25				Член 122, параграф 1
Член 26				Член 125
Член 28				Член 124
Член 29				Член 127
Член 30				Член 128
Приложение II				-
	Член 1			Член 1, параграф 1
	Член 2, параграф 1			-
	Член 2, параграф 2			Член 2, точка 22)
-	-	-	-	Член 2, точка 23)
-	-	-	-	Член 2, точка 24)
-	-	-	-	Член 2, точка 25)

Директива 2002/21/ЕО	Директива 2002/20/ЕО	Директива 2002/19/ЕО	Директива 2002/22/ЕО	Настоящата директива
-	-	-	-	Член 2, точка 26)
	Член 3, параграф 1			Член 12, параграф 1
	Член 3, параграф 2, първо изречение			Член 12, параграф 2
	Член 3, параграф 2, второ, трето и четвърто изречение			Член 12, параграф 3
	Член 3, параграф 3			Член 12, параграф 4
-	-	-	-	
	Член 4			Член 15
	Член 5, параграф 1			Член 46, параграф 1
-	-	-	-	Член 46, параграфи 2 и 3
	Член 5, параграф 2, първа алинея			Член 48, параграф 1
	Член 5, параграф 2, втора алинея, първо изречение			Член 48, параграф 2
	Член 5, параграф 2, трета алинея			Член 48, параграф 5
	Член 5, параграф 2, втора алинея, второ изречение			Член 48, параграф 3

Директива 2002/21/ЕО	Директива 2002/20/ЕО	Директива 2002/19/ЕО	Директива 2002/22/ЕО	Настоящата директива
-	-	-	-	Член 48, параграф 4
	Член 5, параграф 3			Член 48, параграф 6
	Член 5, параграфи 4 и 5			Член 93, параграфи 4 и 5
	Член 5, параграф 6			Член 52
-	-	-	-	Член 93
	Член 6, параграфи 1, 2, 3 и 4			Член 13
-	-	-	-	Член 47
	Член 7			-
	-			Член 55
	Член 8			Член 36
	Член 9			Член 14
	Член 10			Член 30
-	-	-	-	
	Член 11			Член 21
	Член 12			Член 16
	Член 13			Член 42
-	-	-	-	Член 94

Директива 2002/21/ЕО	Директива 2002/20/ЕО	Директива 2002/19/ЕО	Директива 2002/22/ЕО	Настоящата директива
	Член 14, параграф 1			Член 18
	Член 14, параграф 2			Член 19
	Член 15			Член 120, параграфи 3 и 4
	Член 16			-
	Член 17			-
	Член 18			-
	Член 19			-
	Член 20			-
	Приложение			Приложение I
		Член 1, параграфи 1 и 2		Член 1, параграфи 2 и 3
		Член 2, буква а)		Член 2, точка 27)
		Член 2, буква б)		Член 2, точка 28)
		Член 2, буква в)		Член 2, точка 29)
		Член 2, буква г)		-
		Член 2, буква д)		Член 2, точка 30)
		Член 3		Член 59
		Член 4		Член 60

Директива 2002/21/ЕО	Директива 2002/20/ЕО	Директива 2002/19/ЕО	Директива 2002/22/ЕО	Настоящата директива
		Член 5		Член 61
		Член 6		Член 62
				-
		Член 8		Член 68
		Член 9		Член 69
		Член 10		Член 70
		Член 11		Член 71
-	-	-	-	Член 72
		Член 12		Член 73
		Член 13		Член 74
-	-	-	-	Член 75
-	-	-	-	Член 76
		Член 13а		Член 77
		Член 13б		Член 78
-	-	-	-	Член 80
-	-	-	-	Член 81
		Член 14		-

Директива 2002/21/ЕО	Директива 2002/20/ЕО	Директива 2002/19/ЕО	Директива 2002/22/ЕО	Настоящата директива
		Член 15		Член 120, параграф 5
		Член 16, параграф 1		-
		Член 16, параграф 2		Член 121, параграф 4
		Член 17		-
		Член 18		-
		Член 19		-
		Член 20		-
		Приложение I		Приложение II
		Приложение II		-
-	-	-	-	Приложение III
			Член 1	Член 1, параграфи 4 и 5
			Член 2, буква а)	-
			Член 2, буква в)	Член 2, точка 32)
			Член 2, буква г)	Член 2, точка 33)
			Член 2, буква е)	Член 2, точка 34)
-	-	-	-	Член 2, точка 35)
-	-	-	-	Член 2, точка 37)

Директива 2002/21/ЕО	Директива 2002/20/ЕО	Директива 2002/19/ЕО	Директива 2002/22/ЕО	Настоящата директива
-	-	-	-	Член 2, точка 38)
-	-	-	-	Член 2, точка 39)
-	-	-	-	Член 84
-	-	-	-	Член 85
			Член 3	Член 86, параграфи 1 и 2
			Член 4	-
			Член 5	-
			Член 6	-
			Член 7	-
			Член 8, параграф 1	Член 86, параграф 3
			Член 8, параграф 2	Член 86, параграф 4
			Член 8, параграф 3	Член 86, параграф 5
			Член 9	-
-	-	-	-	Член 87
			Член 10	Член 88
			Член 11	-
			Член 12	Член 89

Директива 2002/21/ЕО	Директива 2002/20/ЕО	Директива 2002/19/ЕО	Директива 2002/22/ЕО	Настоящата директива
			Член 13	Член 90
			Член 14	Член 91
			Член 15	Член 122, параграфи 2 и 3
			Член 17	-
-	-	-	-	Член 99
-	-	-	-	Член 101
			Член 20, параграф 1	Член 102
			Член 20, параграф 2	Член 105, параграф 3
			Член 21	Член 103
			Член 22	Член 104
			Член 23	Член 108
			Член 23а	Член 111
			Член 24	Член 113
			Член 25	Член 112
			Член 26	Член 109
			Член 27	-
			Член 27а	Член 96

Директива 2002/21/ЕО	Директива 2002/20/ЕО	Директива 2002/19/ЕО	Директива 2002/22/ЕО	Настоящата директива
			Член 28	Член 97
			Член 29	Член 115
			Член 30, параграф 1	Член 106, параграф 2
			Член 30, параграф 2	Член 106, параграф 4
			Член 30, параграф 3	Член 106, параграф 4
			Член 30, параграф 4	Член 106, параграф 5
			Член 30, параграф 5	Член 105, параграф 1
			Член 31	Член 114
			Член 32	Член 92
			Член 33	Член 24
			Член 34	Член 25
			Член 35	Член 116
			Член 36	Член 121
			Член 37	-
			Член 38	-
			Член 39	-
			Член 40	-

Директива 2002/21/ЕО	Директива 2002/20/ЕО	Директива 2002/19/ЕО	Директива 2002/22/ЕО	Настоящата директива
			Приложение I	Приложение V
			Приложение II	Приложение VII
			Приложение III	Приложение IX
			Приложение IV	Приложение VI
			Приложение V	-
			Приложение VI	Приложение X
				Приложение IV